

Helsingin kaupunki
Ympäristökeskus

Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 20/2013

Helsingin Vanhankaupunginlahden linnustonseuranta 2012

Vuosien 2000–2012 yhteenveto

Markku Mikkola-Roos, Pekka Rusanen, Eero Haapanen, Aleksi Lehikoinen,
Petro Pynnönen ja Hannu Sarvanne

Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 20/2013

Markku Mikkola-Roos, Pekka Rusanen, Eero Haapanen, Aleksi
Lehikoinen, Petro Pynnönen ja Hannu Sarvanne

Helsingin Vanhankaupunginlahden linnustonseuranta 2012

Vuosien 2000–2012 yhteenveto

Helsingin kaupungin ympäristökeskus
Helsinki 2013

Kannen kuva: Viiksitimali / Antti Below
ISSN 1235-9718
ISBN 978-952-272-606-3
ISBN (PDF) 978-952-272-607-0

Painopaikka: Kopio Niini Oy
Helsinki 2013

Sisällysluettelo

Sisällysluettelo	1
Tiivistelmä.....	3
Sammandrag	5
Summary	7
1 Johdanto	9
2 Seuranta-alue	9
3 Tutkimusmenetelmät	12
3.1 Pesimälinnusto	12
3.2 Yölaulajalaskennat.....	13
3.3 Muutolla levähtävä kosteikkolinnusto	13
3.4 Harvalukuiset lajit.....	14
3.5 Muutosten merkitsevyys	14
3.6 Suojelupistejärjestelmä.....	14
4 Niittyalueiden hoito	15
5 Tulokset ja niiden tarkastelu	16
5.1 Vuoden 2012 laskentatulosten tarkastelu ja muutokset vuosina 2000–2012	16
5.1.1 Pesivät vesi- ja loppilinnut.....	16
5.1.2 Vesilintujen poikastuotto vuosina 2000–2012.....	18
5.1.3 Haikarat, rantakanat ja kahlaajat	22
5.1.4 Niittyalueiden pesimälinnusto	24
5.1.5. Kosteikkoalueen varpuslinnut	27
5.1.6 Harvalukuiset lajit.....	29
5.1.7 Uuttukyyhky ja kottarainen.....	29
5.2 Pesimälinnuston muutokset vuosina 1941–2012	30
6 Uhanalaiset ja lintudirektiivin I-liitteen pesivät lintulajit	34
6.1 Suojelupistearvo	35
7 Muutolla levähtävä vesi- ja rantalinnusto.....	36
7.1 Uikut.....	37
7.2 Joutsenet ja hanhet	40
7.3. Puolisukeltajasorsat.....	55
7.4 Sukeltajasorsat ja nokikana	79
7.5 Kahlaajat ja harmaahaikara	99
7.6 Lokit ja tiirat.....	138
7.7 Harvalukuiset lajit.....	161
7.8. Harvinaisuudet.....	192
8 Johtopäätökset ja suositukset.....	195
8.1 Niittyjen kunnostus.....	195

8.2 Petojen tehopyynti	196
8.3 Särkikalojen määrän rajoittaminen	196
8.4 Pöntötys.....	197
8.5 Palveluvarustuksen kehittäminen	197
8.6 Valtion omistamien maiden suojelu	197
9 Kiitokset.....	199
10 Kirjallisuus	199

Liite 1. Vanhankaupunginlahden pesivä vesilinnusto vuosina 1986–2012.

Liite 2. Vanhankaupunginlahden pesivä lokkilinnusto vuosina 1986–2012

Liite 3. Haikaroiden, rantakanojen ja kahlaajien parimäärät Helsingin Vanhankaupunginlahdella vuosina 1986 ja 1993–2012.

Liite 4. Ruohokarin hoitoniityn linnusto vuosina 1993–2012

Liite 5. Purolahden pohjoisosan tulvaniityn linnusto vuosina 1986–2012.

Liite 6. Runsaimpien vesi- ja rantalintujen sijoittuminen eri osa-alueille (%) keväinä 2004, 2007 ja 2012.

Liite 7. Runsaimpien vesi- ja rantalintujen sijoittuminen eri osa-alueille (%) syksyinä 2003, 2006 ja 2012

Tiivistelmä

Vuosina 2000–2012 Helsingin Vanhankaupunginlahden ekologisen tilan seuranta toteutettiin linnuston osalta vuonna 1994 hyväksytyn Viikin-Vanhankaupunginlahden luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelman sekä vuonna 2005 hyväksytyn Vanhankaupunginlahden lintuvesi – Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelman mukaisesti.

Vanhankaupunginlahden kosteikkoalueen pesimälinnusto on monipuolistunut selvästi viimeisen 20 vuoden aikana. Uusina lajeina lahdelle asettuivat 1990-luvulla kaulushaikara, kyhmyjoutsen, tukkakoskelo, isokoskelo ja viiksitimali. 2000-luvun tulokkaita ovat harmaahaikara, harmaasorsa, sitruunavästäräkki, ruokosirkkalintu ja pussitiainen. Harmaahaikarayhdyskunnasta muodostui 2000-luvun alussa vaikuttava nähtävyys keskeisellä alueella Purolahden edustalla, missä isot risulinnat sijaitsevat näkyvästi tervaleppien latvoissa Lopin pikkusaarella. Vuonna 2012 harmaahaikaroita pesi saarella jo 18 paria.

Natura 2000 -alueella koko pesimälinnuston lajimäärä pysyi lähes samansuuruisena läpi 2000-luvun. Parimäärä oli vuonna 2012 kuitenkin yli 200 paria pienempi kuin edellisessä koko linnuston käsittäneessä kartoituksessa vuonna 2007. Tähän vaikutti erityisesti kolmen ruoikkolajin voimakas väheneminen: ruokokerttusen kanta taantui lähes kolmanneksella, rytikerttusen kanta puoliintui ja viiksitimali hävisi pesimälajistosta. Runsasluminen talvi 2011–2012 oli lakoonnut jättilintukokonaan, eikä sopivaa pesimäympäristöä ollut tarjolla ennen kuin uuden kasvukauden myötä kesäkuun alussa. Lisäksi runsaimpien niittylajien, niittykirvisen ja keltavästäräkin, parimäärät puoliintuivat. Niittykirvinen on kärsinyt Keski-Euroopan kovista talvista ja keltavästäräkki on uhanalaistunut Suomessa 2000-luvulla.

Vuonna 2012 Vanhankaupunginlahdella pesi neljätoista vesilintulajia ja 233 vesilintuparia. Vuodesta 2011 lajimäärä nousi yhdellä, mutta vesilintujen parimäärä laski neljä prosenttia. Parimäärä oli kuitenkin yhdeksän paria suurempi kuin 2000-luvulla keskimäärin. Vesilintujen lajimäärä on kaksinkertaistunut 1980-luvun puolivälistä, ja on jopa suurempi kuin lahden ”kulta-aikoina” 1940-luvulla. Vesilintujen parimäärä on sen sijaan vain kolmannes 1940-luvun määrästä, mutta on pysynyt tasaisena 1960-luvun puolivälistä lähtien.

Vesilintujen poikastuotossa oli melko suurta vuosienvälistä vaihtelua 2000-luvulla. Vaihtelua ovat aiheuttaneet muun muassa sääolot, pienpedot, varislinnut ja ihmisten häirintä. Telkän ja nokikanan paria kohden laskettu poikastuotto on laskenut merkittävästi samanaikaisesti, kun niiden pesimäkanta ja poikuemäärät ovat kasvaneet. Syynä voi olla kasvanut petopaine, jonka takia suurempi osuus poikueista tuhoutuu jo varhaisvaiheessa.

Vanhankaupunginlahden niittylinnusto on runsastunut ja monipuolistunut laidunnuksen ja niiton ansiosta 2000-luvulle tultaessa. Hoitoniityille on asettunut pesimään neljä kahlaajalajia: pikkutylli, töyhtöhyppä, taivaanvuohi ja punajalkaviklo, joista ainoastaan taivaanvuohi pesi niillä satunnaisesti ennen hoidon alkamista. Samalla kahlaajien parimäärä on kasvanut. Valtaosa Vanhankaupunginlahden kahlaajista pesii nykyään hoitoniityillä.

Hoitoniityillä on erittäin suuri merkitys muuttavien kosteikkolintujen levähdys- ja ruokailupaikkoina. Lähes kaikki alueella tavattavat kahlaajalajit levähtävät pääosin hoitoniityillä, ja muista rantalinnuista varsinkin harmaahaikara sekä lokit ja

tiirat hyödyntävät niittyjä merkittävästi. Vesilinnuista erityisesti puoliskeltajasorsat ja hanhet, mutta myös osa sukeltajasorsista ja joutsenista, käyttävät niittyjä ruokailu- ja levähdyspaikkoinaan. Vesirajan pysyminen kasvillisuudesta avoimena on olennainen tekijä levähtävien vesi- ja rantalintujen viihtyvyydelle.

Uposkasvien runsaan esiintymisen ansiosta levähtävien vesilintujen määrät olivat poikkeuksellisen suuria syksyllä 2012. Kesällä lahden itäreunalla todettiin useita laajoja tähkä-ärviäkasvustoja, joiden seassa oli myös kiehkuraärviä-, ahvenvita- ja hapsivitakasvustoja. Hakalan edustalla tavattiin myös runsaasti karvalehteä.

Rantametsien hallitusta hoitamattomuudesta ovat hyötäneet erityisesti lahoppuista ravintonsa etsivät valkoselkä- ja pikkutikka sekä tiheiköissä viihtyvä satakieli. Möylän ja Kivinokan vanhat kuusikot tarjoavat puolestaan pesimäpaikan vaateli-aammille lajeille, kuten idänuunilinnulle ja pikkusiepolle. Vanhankaupunginlahden saarien ja rantametsien aktiivisesta pöntöttämisestä ovat hyötäneet telkkä, isokoskelo, lehtopöllö, uuttukyyhky ja kottarainen.

Supikoiran ja minkin esiintyminen Suomen luonnossa on ihmisen toiminnasta johtuvaa, ja molemmat on luokiteltu haitallisiksi vieraslajeiksi. Vaikka supikoiraa ja minkkiä ei voidakaan poistaa Suomen luonnosta kokonaan, voi niiden hävittäminen olla hyvin perusteltua tärkeillä lintualueilla, mikäli lintujen pesimämenestys halutaan turvata. Vanhankaupunginlahden linnustonseurannan tulokset tukevat olettamusta, että pienpetojen pitkäaikaisella ja tehokkaalla pyynnillä voidaan parantaa vesilintujen poikastuottoa.

Sammandrag

Under åren 2000–2012 genomfördes uppföljningen av det ekologiska tillståndet i Gammelstadsviken i Helsingfors med tanke på fågelbeståndet i enlighet med den år 1994 godkända skötsel- och användningsplanen för naturskyddsområdet Vik-Gammelstadsviken samt den år 2005 godkända skötsel- och användningsplanen för fågelvattnen på Natura 2000-området i Gammelstadsviken.

Häckfågelbeståndet på våtmarksområdena i Gammelstadsviken har blivit uppenbart mångsidigare under de senaste 20 åren. Nya arter som slog sig ner vid viken under 1990-talet är rördrom, knölsvan, småskrake, storskrake och skäggmes. Arter som anlänt under 2000-talet är gråhäger, snatterand, citronärla, vassångare och pungmes. Gråhägerkolonin utgjorde i början av 2000-talet en imponerande attraktion i mitten av området bakom Bäckviken, där de stora bona av kvistar byggdes synligt på topparna av klubbarna på den lilla ön Klobben. År 2012 häckade redan 18 gråhägerpar på ön.

Häckfågelbeståndet på Natura 2000-området förblev ungefär lika stort under hela 2000-talet. År 2012 fanns det emellertid mer än 200 par färre än vid föregående kartläggning av hela fågelbeståndet från 2007. Det här berodde på en kraftig minskning av i synnerhet tre vassararter: sävsångarbeståndet minskade med nästan en tredjedel, rörsångarbeståndet halverades och av de häckande arterna försvann skäggmesen. Den snörika vintern 2011–2012 hade lagt ner vassen helt så det fanns ingen lämplig häckningsmiljö förrän den nya växtperioden inleddes i början av juni. Dessutom halverades antalet par av de talrika ängsfågelarterna ängspioplärka och gulärla. Ängspioplärkan har lidit av de hårda vintrarna i Central-europa och gulärlan blev utrotningshotad i Finland på 2000-talet.

År 2012 häckade 14 sjöfågelarter och 233 sjöfågelpar i Gammelstadsviken. Från och med 2011 tillkom en art, medan antalet sjöfågelpar minskade med fyra procent. Det finns emellertid nio par fler än genomsnittet under 2000-talet. Antalet sjöfågelarter har fördubblats sedan mitten av 1980-talet och är till och med större än under vikens "guldålder" på 1940-talet. Antalet sjöfågelpar är däremot endast en tredjedel jämfört med antalet på 1940-talet, men har hållits oförändrat sedan mitten av 1960-talet.

Under 2000-talet varierade produktionen av ungar ganska stort från år till år hos sjöfåglarna. Variationen har orsakats av bland annat väderförhållandena, de mindre rovdjuren, kråkfåglarna och störningar från människan. Produktionen av ungar räknat per par av knipa och sothöna har minskat avsevärt samtidigt som häckningsbeståndet och antalet kullar har ökat. En orsak kan vara att det ökade rovdjurstrycket leder till att en större andel av kullarna förintas redan i ett tidigt skede.

Beståndet av ängsfåglar i Gammelstadsviken har blivit rikligare och mångsidigare tack vare slätter och att man hållit djur på bete sedan början 2000-talet. Fyra vadararter har börjat häcka på de skötta ängarna: mindre strandpipare, tofsvipa, beckasin och rödbena, varav endast beckasinen sporadiskt häckade där innan man började sköta ängarna. Samtidigt har antalet vadarfågelpar ökat. Största delen av vadarfåglarna i Gammelstadsviken häckar numera på de skötta ängarna.

De skötta ängarna är en mycket viktig rast- och matplats för flyttande våtmarksfåglar. Nästan alla vadararter som påträffas i området vilar huvudsakligen på de

skötta ängarna, och av de andra strandfåglarna har i synnerhet gråhägern samt måsarna och tärnorna stor nytta av ängarna. Av sjöfåglarna använder i synnerhet simänder och gäss, men även en del av dykänderna och svanarna, ängarna som mat- och rastplatser. Att vattenytan hålls fri från vegetation är en väsentlig faktor för att de rastande sjö- och strandfåglarna ska trivas.

Tack vare att det förekom rikligt med undervattensväxter var antalet rastande sjöfåglar exceptionellt stort hösten 2012. Under sommaren upptäckte man längs vikens östra strand flera omfattande bestånd av axslinga, bland vilka det också förekom bestånd av kransslinga, abborrgräs och borstnate. Framför Hakalaudden påträffades också rikligt med hornsärv.

Den behärskat oskötta strandskogen har utnyttjats i synnerhet av den vitryggade hackspetten och den mindre hackspetten som letar efter sin föda i murkna träd samt av näktergalen som trivs i snårskog. De gamla skogarna i Mölylä och på Stenudden erbjuder för sin del en häckningsplats för mer krävande arter, såsom lundsångare och mindre flugsnappare. Man har aktivt lagt upp holkar på öarna och i strandskogarna i Gammelstadsviken. Holkarna har använts av knipor, storskrakar, kattugglor, skogsduvor och starar.

Förekomsten av mårddundar och minkar i den finska naturen är ett resultat av människans verksamhet, och bägge har klassats som skadliga främmande arter. Även om det inte går att fullständigt utrota mårddundarna och minkarna ur den finska naturen så kan det, om man vill trygga en lyckad häckning för fåglarna, vara mycket motiverat att se till att de inte förekommer på viktiga fågelområden. Resultaten av uppföljningen av fågelbeståndet i Gammelstadsviken stöder hypotesen om att man genom långsiktig och effektiv jakt på mindre rovdjur kan förbättra produktionen av ungar hos sjöfåglarna.

Summary

The ecological state of the avifauna in Vanhankaupunginlahti in Helsinki was monitored during 2000–2012 in accordance with the management plan for the Viikki-Vanhankaupunginlahti nature conservation area, approved in 1994, as well as the management plan for the Vanhankaupunginlahti Natura 2000 area, approved in 2005.

The avifauna of the wetlands in Vanhankaupunginlahti has clearly become more versatile over the past 20 years. In the 1990s, new species in the area included the bittern, mute swan, red-breasted merganser, goosander, and bearded reedling. Newcomers in the 2000s include the grey heron, gadwall, citrine wagtail, Savi's warbler, and penduline tit. The grey heron colony formed an impressive sight in Purolahti in the early 2000s, as their large nests are clearly visible in the black alders on the small island of Loppi. In 2012, there were already 18 pairs of grey herons living on the island.

The total number of species living in the Natura 2000 area remained almost the same throughout the first decade of the 2000s. However, the number of pairs in 2012 was more than 200 lower than in the previous study of the entire avifauna, performed in 2007. This was particularly influenced by the rapid decrease of three reed species: the number of sedge warblers reduced by almost one-third, the number of reed warblers by half, and the bearded reedling disappeared altogether. The large amount of snow in the winter of 2011–2012 had flattened all of the reeds in the lakes, and the birds could not find a suitable nesting environment until the new growth period began in early June. The numbers of pairs of the three largest field species, the meadow pipit and yellow wagtail, decreased by half. The meadow pipit population has decreased due to the harsh winters in Central Europe, and the yellow wagtail has become endangered in Finland in the 2000s.

In 2012, there were a total of 233 pairs of fourteen waterfowl species in Vanhankaupunginlahti. The number of species increased by one from the previous year, but the number of pairs decreased by four per cent. However, the number of pairs was nine higher than the average number in the 2000s. The number of waterfowl species has doubled since the mid-1980s, and is now higher than in the 'golden era' of the area, the 1940s. However, the number of pairs of waterfowl is only one-third of the number in the 1940s, even though it has remained at the same level since the mid-1960s.

The annual number of nestlings varied greatly in the 2000s, due to weather conditions, predators, corvids, and human interference. The calculated nestling production for the goldeneye and black coot has decreased significantly, while their breeding population and the number of broods have increased. This may be affected by the increased threat of predators, which causes an increased number of broods to be killed early on.

The meadow avifauna in Vanhankaupunginlahti has become increasingly diverse in the 2000s, due to pasturage and mowing. Four species of waders have settled in the meadows: the little ringed plover, northern lapwing, snipe, and common redshank. Only the snipe was known to occasionally nest in the area before. At the same time, the number of pairs of waders has increased. Most of the waders in Vanhankaupunginlahti now nest on the managed meadows, which are also significant as the resting and feeding places for migrating wetland birds. Almost

all of the wader species found in the area mostly rest on managed meadows, and of the other shorebirds, particularly the grey heron, gulls, and terns utilise the fields to a great extent. Particularly dabbling ducks and geese, but also some diving ducks and swans, use the meadows as their feeding and resting places. In order for the waterfowl and shorebirds to thrive in the area, the waterline must remain free of vegetation.

Due to the high amount of submerged plants, the numbers of waterfowl resting in the area were particularly high in the autumn of 2012. During the summer, several wide growths of spiked water milfoil were observed on the eastern edge of the bay, as well as some whorled water milfoil, perfoliate pondweed, and fennel pondweed. Hornwort was also plentiful in front of Hakala.

Particularly the white-backed woodpecker and lesser spotted woodpecker which find their food in decayed trees, as well as the thrush nightingale, which prefers thickets, have benefited from the woods by the shores being left intentionally non-managed. Meanwhile, the old spruce woods in Mölylä and Kivinokka offer a nesting place for more demanding species, such as the greenish warbler and the red-breasted flycatcher. Actively increasing the number of bird houses on the islands and in the shore woodlands of Vanhankaupunginlahti has particularly benefited the goldeneye, goosander, tawny owl, stock pigeon and starling.

The presence of two invasive alien species, the raccoon dog and mink, is caused by human interference. Even though the species cannot be entirely removed from Finland, extermination may be justifiable in certain significant bird nesting areas if successful nesting is to be secured. The results of the avifauna monitoring study in Vanhankaupunginlahti support the assumption that efficient long-term hunting of small predators can in fact increase the nestling production of waterfowl.

1 Johdanto

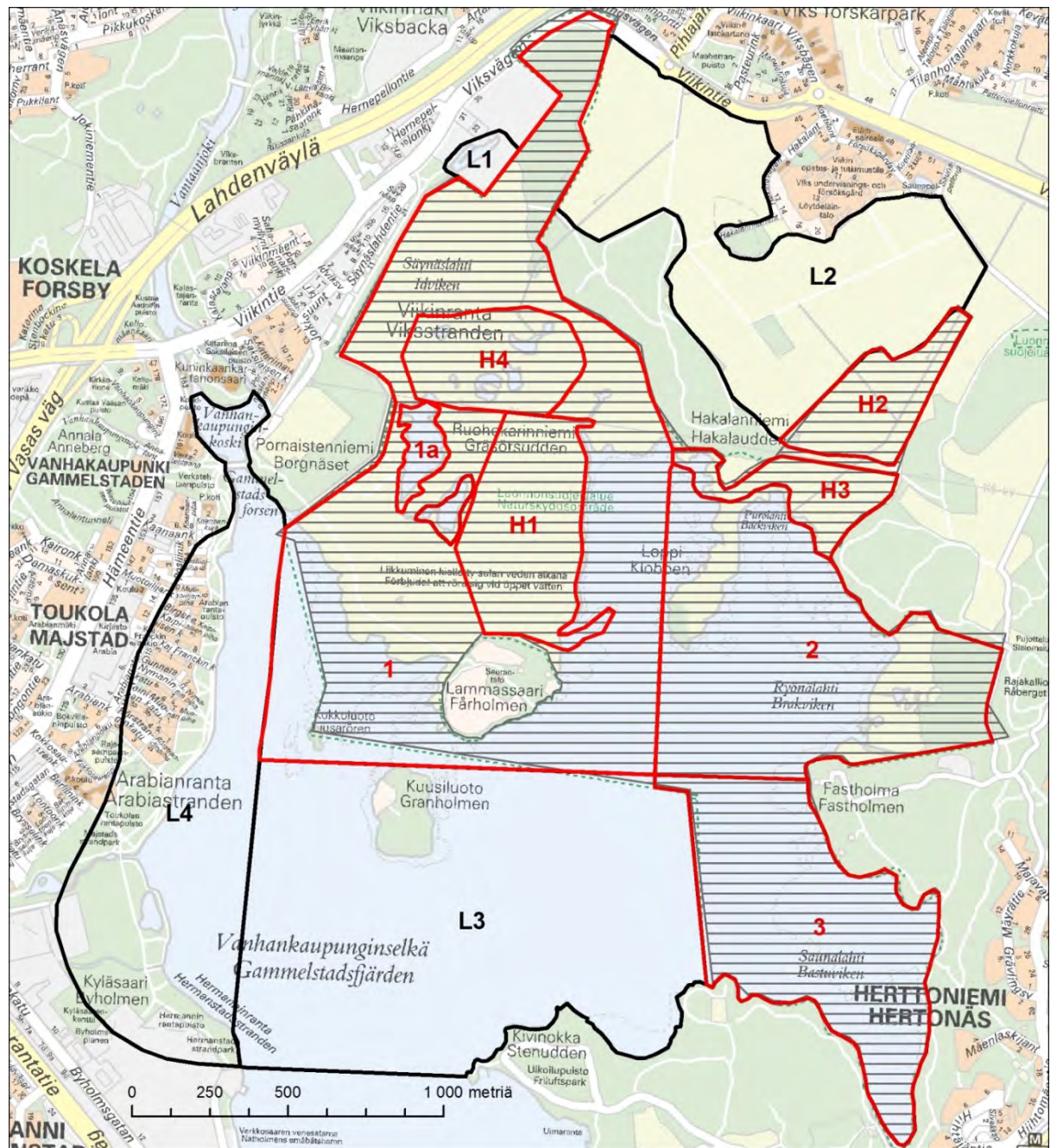
Helsingin Vanhankaupunginlahden ekologisen tilan seuranta on tehty vuosina 2000–2012 linnuston osalta vuonna 1994 hyväksytyn Viikin-Vanhankaupunginlahden luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelman (Malinen 1993) ja vuonna 2005 hyväksytyn Vanhankaupunginlahden lintuvesi – Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelman mukaisesti (Ympäristösuunnittelu Enviro Oy 2006). Hoito- ja käyttösuunnitelmien mukaiset seurannat käsittivät:

- pesivän vesi-, kahlaaja- ja lokkilinnuston seurannan vuosittain
- vesilintujen poikastuoton seurannan vuosittain
- niittyjen hoitoalueiden linnuston seurannan vuosittain
- muuttolintuseurannat syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006, 2012 ja keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012
- Natura 2000 -alueen kattavat pesimälinnuston kartoitukset vuosina 2004, 2007 ja 2012

Tässä raportissa julkaistaan linnustonseurantojen tulokset vuosilta 2000–2012. Markku Mikkola-Roos vastasi pääosin raportin pesimälinnustoa koskevasta osasta ja Pekka Rusanen muutolla levähtävää vesi- ja rantalinnustoa koskevasta osasta. Eero Haapanen kirjoitti harmaahaikaran, uuttukyyhkyn ja kottaraisen pesintää koskevat osat. Aleksi Lehikoinen teki tilastolliset testaukset.

2 Seuranta-alue

Vanhankaupunginlahden seuranta-alue käsitti vuosina 2000–2012 pesivien vesi-, kahlaaja- ja lokkilintujen sekä vesilintujen poikuelaskentojen osalta koko kosteikkoalueen (osa-alueet 1–3, L1, L3, L4, H1–H4, ks. kuva 1) vuosittain. Niittyjen hoitoalueiden (H1–H3) pesimälinnusto sekä lampareiden niittoalueen (H4) pesivät vesi-, kahlaaja- ja lokkilinnut kartoitettiin vuosittain. Kosteikkoalueen saarilta ja sitä ympäröiviltä reunametsä- ja täyttömaa-alueilta huomioitiin vain uhanalaiset ja harvalukuiset pesimälajit. Harvalukuisten pesimälajien esiintymisestä kerättiin myös vuosittain tiedot Viikintien, Herttoniemen metsäselänteeseen, Itäväylän, Hermannin rantatien ja Hämeentien sisään jäävältä alueelta. Koko Natura 2000 -alueen pesimälinnusto kartoitettiin kolmena kesänä. Muuttolintuseurannat käsittivät koko kosteikkoalueen sekä Etu-Viikin peltoalueen (L2) tutkimusjakson aikana viitenä keväänä ja syksynä.

Kuva 1. Vanhankaupunginlahten seuranta-alue osa-alueineen vuosina 2000–2012. Osa-alueet 1–3, lisäalueet L1–L4, hoitoalueet H1–H4, Pornaistenniemen lampareet 1a ja 1b. Natura 2000 -alue on rasteroitu. Pohjakartta © Kaupunkimittausosasto, Helsinki 002/2013

Taulukko 1. Natura 2000 -alueen kasvillisuuskuvioiden pinta-alat hehtaareina vuonna 2009. Uposkasvillisuuden pinta-alassa ei ole mukana lampareita.

Metsät	19,4
Pensaikkoniityt	5,9
Saaret	11,4
Laidunniitty	13,6
Laidunnettu ruovikko	16,5
Mesiangervovaltaiset niityt	1,1
Saraluhdat	0,3
Kaislakasvusto	0,3
Osmakäämiköt	1,3
Ruovikkoiset niityt	7,8
Ruovikko I	2,8
Ruovikko II	12,6
Ruovikko III	5,1
Ruovikko IV	30,1
Ruovikko V	8,5
Ruovikko VI	87,1
Uposkasvillisuus	3,1
	226,8

Vanhankaupunginlahden keskisyvyys on 1,4 metriä, syvin kohta on noin 4 metriä ja avovesilahdekkeet ovat noin metrin syvyisiä. Vesi on Vantaanjoen tuoman kuormituksen vaikutuksesta savisameaa ja ravinnepitoista. Lahden keskellä olevalta seurantapisteeltä on havaintoja veden laadusta yli 50 vuoden ajalta. Veden nykyinen fosforipitoisuus kasvukaudella on alle 70 µg/L, kun se jätevesikuormituksen aikana oli yli viisi kertaa suurempi. Klorofyllipitoisuus on runsaat 30 µg/L ja kesäaikainen näkösyvyys enimmilläänkin 80–90 cm. Veden keskimääräinen suolapitoisuus on 2 promillea. Happikatoja avovesialueen seurannassa ei ole viime vuosikymmeninä havaittu. Pohjaeläimistö koostuu lähinnä sedimentin vähähappisia olosuhteita sietävistä surviaissääsken toukista ja harvasukasmadoista.

Vanhankaupunginlahdella harjoitetaan suuressa määrin virkistyskalastusta Natura-alueen ulkopuolella. Avovesiaikana uistelua ja ongintaa, talvella pilkkimistä ja jonkin verran verkkokalastusta. Uistelijoiden pääsaalis on kuha, verkkokalastajilla lahna, hauki ja kuha. Myös lahden ahvenkanta on hyvä. Kalastettavista petokalakannoista huolimatta myös särkikalat, erityisesti lahna, salakka ja särki, ovat hyvin runsaita. Kuoreen kutupaikkana ja poikastuotantoalueena lahti on merkittävä. Viimeaikaisin tulokas on hopperuutana, joka tunnetaan aggressiivisena vieraslajina ja on jo tuttu onkijoiden saaliina.

Vanhankaupunginlahden niin sanottu ekologinen luokka on nykyisellä veden laadulla, pohjaeläimistöllä ja kalastolla EU:n vesipuitelidirektiivin mukaisessa luokittelussa välttävä. Tämä ekologinen luokittelu ei ota huomioon vesilintuja.

3 Tutkimusmenetelmät

Lintujen laskennassa käytettiin samoja menetelmiä kuin vuosien 1986–2000 seurannoissa. Vuosien 2000–2007 laskennat tekivät Markku Mikkola-Roos, Pekka Rusanen ja Hannu Sarvanne. Vuosien 2008–2010 laskennat teki Hannu Sarvanne, vuoden 2011 laskennat Petro Pynnönen ja vuoden 2012 Markku Mikkola-Roos, Pekka Rusanen ja Hannu Sarvanne. Eero Haapanen on tarkistanut alueen pöntöt ja seurannut harmaahaikarayhdyskunnan kehitystä. Aleksi Lehikoinen osallistui syksyn 2001 laskentoihin.

3.1 Pesimälinnusto

Pesivien vesi-, kahlaaja- ja lokkilintujen laskennat tehtiin vastaavin lintutieteellisin menetelmin kuin aiempien vuosien seurannoissa (Koskimies & Väisänen 1988, Koskimies 1994, Mikkola-Roos 2000, Rusanen ym. 2005): Pesimäkantojen arviointi tehtiin kiertolaskentamenetelmällä rantoja pitkin liikkuen ja kaukoputkea apuna käyttäen viitenä päivänä huhtikuun lopun ja kesäkuun alun välisenä aikana. Vesilintujen poikuelaskentoja tehtiin kolme, ja ne ajoittuivat heinäkuulle.

Vesilintujen parimäärien tulkinnat tehtiin kunkin lajin arvioitua pesinnän alkua lähimmän laskentakerran perusteella. Parimäärät tulkittiin samoin kriteerein kuin edellisinä seurantavuosina (Mikkola-Roos 2000a). Silkkiuikun, kyhmyjoutsenen, telkän, isokoskelon ja nokikanan parimääräarviot perustuvat löydettyjen pesien määrään.

Kahlaajat ja lokit laskettiin vesilintulaskentojen yhteydessä. Kahlaajareviirien tulkinnassa vaadittiin samalta paikalta vähintään kaksi havaintoa, joista toisen tuli ilmaista pesintää tai reviirikäyttäytymistä (Koskimies & Väisänen 1988). Lokkien parimäärät perustuivat hautovien emojen määrään. Laskentojen yhteydessä tehtiin havaintoja myös muusta linnustosta.

Koko Natura 2000 -alueen varpuslinnut ja niittyjen hoitoalueiden linnusto laskettiin viiden käyntikerran kartoituksella (Koskimies & Väisänen 1988). Alue kierrettiin jalkaisin läpi niin, ettei mikään osa alueesta jäänyt yli 50 m:n päähän laskijasta. Reviirikartoitukset tehtiin aamuisin klo 4.30–11.30.

Kunkin laskentakerran havainnot merkittiin maastokarttoihin, joista ne koottiin yhteenvetokartoille yleisten kartoitusohjeiden mukaisesti. Reviirien tulkinnassa vaadittiin samalta paikalta vähintään kaksi havaintoa, joista toisen tuli ilmaista pesintää tai reviirikäyttäytymistä (Koskimies & Väisänen 1988). Aineistoon on liitetty myös harvalukuisten lajien reviirejä, jotka on voitu tulkita pysyviksi reviireiksi hyödyntämällä varsinaisissa kartoituksissa tehtyjen havaintojen lisäksi muita havaintoja.

Vesilinnuston ja nokikanan poikastuottoa arvioitiin vertaamalla alueella pesivien parien määrää kesällä havaittujen vähintään neliviikkoisten poikasten määrään (Rusanen ym. 2005). Vesilintujen poikasten iänmäärityksessä käytettiin Pirkolan ja Högmänderin (1974) esittämää luokittelua, jossa sorsalintujen poikaset jaetaan kolmeen pääluokkaan:

1. Täysin untuvapukuinen poikanen,
2. Osittain höyhenpukuinen poikanen (vähintään neliviikkoinen),
3. Täysin höyhenpukuinen, aikuisen kaltainen lentokyvytön poikanen.

Kahdessa ensimmäisen luokassa on lisäksi kolme alaluokkaa.

3.2 Yölaulajalaskennat

Yöaktiiviset lajit laskettiin vuosittain kolmesti: huhtikuun lopussa, toukokuun lopussa ja kesäkuun alkupuolella. Laskennat tehtiin klo 01.00–04.45, jolloin koko lahti kierrettiin pyörällä ja käytiin erikseen Lammassaassa. Yöaktiivisista lajeista kertyi havaintoja myös muiden laskentojen yhteydessä.

3.3 Muutolla levähtävä kosteikkolinnusto

Levähtävä kosteikkolinnusto laskettiin kiertolaskentamenetelmällä koko kosteikkoalueelta ja Etu-Viikin pellolta käyttäen apuna kaukoputkea (esim. Rusanen ym. 2005). Kiertolaskennoissa käytettiin noin 20 pääasiallista laskentapistettä, jotka ovat vakiintuneet alueen aiemmissa seurannoissa. Tulokset tallennettiin osa-alueittain, joita Natura 2000 -alueella sijaitsi yhdeksän ja lisäalueilla neljä (kuva 1). Laskenta-alueen kokonaispinta-ala oli 624 ha. Osa-aluejako pohjautuu alueen vakiintuneeseen jaotukseen (esim. Mikkola-Roos 2001b), jota pilkottiin ja täydennettiin mm. Lintulahdet Life -hankkeen hoitoalueita silmällä pitäen.

Laskentavälit suunniteltiin vesi- ja kahlaajalintujen päämuuton ajoittumisen mukaan. Vuosina 2003–2012 laskentavälit olivat kevätkaudella keskimäärin 4 (2–8) vrk ja syyskaudella keskimäärin 7 (3–14) vrk. Syyskauden laskennoista valtaosa tehtiin elo- ja syyskuussa (taulukko 2).

Taulukko 2. Muutolla levähtävän kosteikkolinnusto laskentapäivät eri vuosina.

Vuosi	laskentapäiviä	jakso
2000, kevät	24	4.4.–6.6.
2000, syksy	23	6.7.–30.11.
2001, kevät	25	5.4.–20.6.
2001, syksy	25	2.7.–11.11.
2003, syksy	20	14.7.–17.11.
2004, kevät	15	1.4.–27.5.
2006, syksy	20	14.7.–17.11.
2007, kevät	15	1.4.–27.5.
2012, kevät	15	1.4.–27.5.
2012, syksy	20	14.7.–17.11.

Levähtävän linnuston laskennat aloitettiin varhain aamulla ja lintujen määrästä riippuen laskennan kesto vaihteli 4–10 tunnin välillä. Lahdella paikallisen oloisina kiertelevät kosteikkolajit tulkittiin lepäileviksi, sen sijaan selkeästi korkeammalla ylilentävät yksilöt (esim. lokit) jätettiin huomiotta.

3.4 Harvalukuiset lajit

Varsinaisen seuranta-alueen ulkopuolelta kirjattiin vuosittain ylös havaintoja harvalukuisista lajeista: uhanalaiset lajit, lintudirektiivin liitteen I lajit, petolinnut ja yölaulajat. Havainnot kirjattiin Viikintien, Herttoniemen metsäselänteen, Itäväylän, Hermannin rantatien ja Hämeentien sisään jäävältä alueelta.

3.5 Muutosten merkitsevyys

Linnuston muutoksia arvioitaessa on havaittujen muutosten tilastollinen merkitsevyys testattu Spearmanin korrelaatiolla. Tilastollisesti merkitsevät suuntaukset on mainittu tekstissä tulosten yhteydessä, ja tilastollisissa testauksissa merkitsevyyden raja-arvona on käytetty $\alpha = 0,05$.

3.6 Suojelupistejärjestelmä

Kosteikkojen linnustoarvon pitkän aikavälin seuraamiseen on kehitetty yksinkertainen indeksi, joka painottaa kunkin lajin uhanalaisuutta, harvinaisuutta, runsautta seurantakohteella ja lisääntymiskykyä (Asanti ym. 2003). Suojelupistejärjestelmä perustuu pesimälinnuston osalta kolmelle keskeiselle periaatteelle:

1. Lajin uusiutumiskyky, ts. kuinka pitkä on sukupolviväli kannan uusiutuessa luonnossa
2. Lajin uhanalaisuus Suomessa, Euroopassa ja maailmassa
3. Lajin lisääntyvän kannan suuruus Suomessa

Menetelmä soveltuu yksittäisen linnustoalueen suojeluarvon muutoksen seuraamiseen, muttei sellaisenaan kohteiden väliseen vertailuun, sillä indeksi ei poista laskentamenetelmä-, elinympäristö- ja pinta-alaerojen vaikutuksia.

Indeksin laskemiseen tarvittavat luvut ja luokitukset muuttuvat uusien tietojen myötä. Pistearvon laskeminen perustuu lajin kannankokoon, uhanalaisuuteen sekä runsauteen seurantakohteella. Indeksillä on laskettava takautuvasti samalla menetelmällä uudelleen, mikäli seuranta-ajankohtien välillä on päivitetty kannanarvioita tai uhanalaisuusluetteloa. Tätä raporttia varten indeksit laskettiin uutta uhanalaisuusluetteloa (Mikkola-Roos ym. 2010) ja uusia linnuston valtakunnallisia kannanarvioita hyödyntäen (Valkama ym. 2011).

4 Niittyalueiden hoito

Vanhankaupunginlahdella oli jäljellä enää 12 hehtaaria avoimia rantaniittyjä, kun Lammassaaren pohjoispuolella sijaitsevan rantaniityn (Ruohokarin hoitoniitty, H1, kuva 1) hoito aloitettiin syksyllä 1993. Ensimmäisenä vuonna kunnostettiin noin viiden hehtaarin alue niittämällä ja silppuamalla ruoikko maataloustraktorilla. Vuonna 1994 niitettävää aluetta laajennettiin noin yhdeksään hehtaariin. Toiseen kertaan niitetty osa jyrättiin niiton jälkeen ja rantaviivan ruoikko niitettiin veneestä käsin.

Vuodesta 1995 alkaen Ruohokarin niittyä on hoidettu laiduntamalla. Rantaniitty aidattiin ja kesäkuun alussa laitumelle vietiin kymmenpäinen nautakarja. Myöhemmin rantaviivan ruoikkoa on niitetty veneeseen kiinnitetyn niittolaitteen avulla. Tammikuussa 1998 aloitettiin rantaniityn laajentaminen yhdeksästä noin 14 hehtaariin. Ensin purettiin vanhoja aitoja, ja sen jälkeen aidattiin uusi noin viiden hehtaarin ruoikkoalue. Laajennuksen jälkeen rantaniitty ulottui aivan Lammassaaren lintutornin juurelta ruoikon yli menevälle voimalinjalle. Kesällä 1998 voitiin niitylle ottaa jo 20-päinen nautakarja laiduntamaan ruoikkoa (Hyvärinen & Koskikallio 2000).

Lintulahdet Life-hankeen yhteydessä vuonna 2003 Ruohokarin niittyä laajennettiin edelleen 19 hehtaariin ja Purolahden pohjukkaan raivattiin uusi 13 hehtaarin laidun-alue vuonna 2004 (H3, kuva 1). Purolahdella laidunsi kyyttöjä vuosina 2006–2010, minkä jälkeen laidunnuksesta jouduttiin luopumaan alueen hankaluuden takia. Ruohokarin hoitoniityllä laidunnus on jatkunut koko seurantajakson ajan.

Taulukko 3. Niittyjen laiduntajamäärät vuosina 2000–2012.

Ruohokari

Vuosi	Aika	Laji	Määrä eläimiä	Laji	Määrä
2000	12.6.–15.9	Hereford	7		
2001	8.6.–12.9	Hereford	10		
2002	10.6.–18.9	Hereford	10		
2003	15.6.–23.9	Hereford	11		
2004	17.6.–15.9	Hereford	10		
2005	15.6.–8.9	Hereford	11		
2006	25.5.–15.10	Kyyttö	20	Lammas	30
2007	24.5.–21.10	Kyyttö	26	Lammas	17
2008	2.5.–15.10	Kyyttö	20	Lammas	31
2009	17.5.–9.10	Kyyttö	24	Lammas	30
2010	22.5.–2.9	Kyyttö	29		
2011	15.5.–23.10	Kyyttö	34		
2012	25.5.–27.9	Kyyttö	32		

Purolahti

2006	25.5.–19.9	Kyyttö	13		
2007	30.5.–21.9	Kyyttö	23		
2008	17.5.–11.10	Kyyttö	18		
2009	17.5.–15.10	Kyyttö	18		
2010	22.5.–12.10	Kyyttö	26		

5 Tulokset ja niiden tarkastelu

5.1 Vuoden 2012 laskentatulosten tarkastelu ja muutokset vuosina 2000–2012

5.1.1 Pesivät vesi- ja lokkilinnut

Vanhankaupunginlahdella pesi vuonna 2012 neljätoista vesilintulajia ja 233 vesilintuparia (liite 1, kuva 2). Lajimäärä nousi yhdellä vuodesta 2011. Vesilintujen pesimäkannat laskivat 4 % vuodesta 2011, mutta pesintänsä aloittaneiden vesilintujen kokonaisparimäärä oli kuitenkin yhdeksän paria suurempi kuin 2000-luvun keskiarvo. Vanhankaupunginlahdella vesilintulajien kannanmuutokset olivat vuonna 2012 monen lajin kohdalla selvästi erisuuntaiset ja jyrkemmät kuin koko Suomen seuranta-aineistossa (vrt. Rintala ym. 2012).

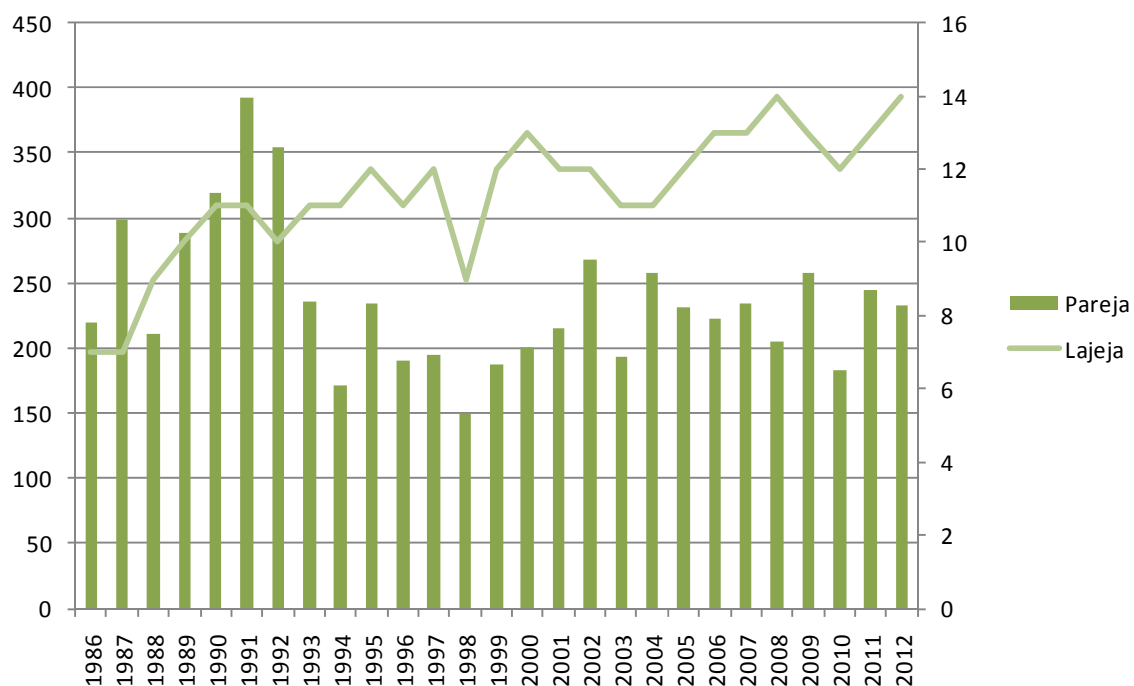
Vuoden 2011 parimääristä Vanhankaupunginlahdella runsastuivat vuonna 2012 kyhmyjoutsen, sinisorsa ja nokikana. Kyhmyjoutsen, telkkä ja nokikana ovat runsastuneet alueella merkitsevästi vuodesta 1986 lähtien. Telkän ja nokikanan runsastuminen on jatkunut myös 2000-luvulla. Nämä lajit ovat myös hyötäneet lahdella tehdyistä kunnostustoista. Telkkä on hyötynyt isokokoisten pönttöjen runsaasta määrästä ja vesialueen tilan parantumisesta. Nokikana ja kyhmyjoutsen ovat puolestaan hyötäneet lahden vesikasvillisuuden lievästä toipumisesta. Pesintänsä aloittaneiden kyhmyjoutsenten määrä vuonna 2012 oli yhdeksän paria, joka on peräti neljä paria enemmän kuin lahdella on enimmillään aikaisemmin pesinyt (liite 1, kuva 3).

Haapana ja lapasorsa ovat vähentyneet lahdella yhtenäisen seurantajakson alusta, vuodesta 1986, lähtien. Tavien määrä ohitti aallonpohjansa 2000-luvun alussa, ja kanta on sen jälkeen kasvanut merkitsevästi. Koko Suomen seuranta-aineistossa haapanan taantuminen on ollut samansuuntaista, lapasorsan kannat ovat pysyneet vakaina ja tavin suuntaus on ollut päinvastainen (Rintala ym. 2012).

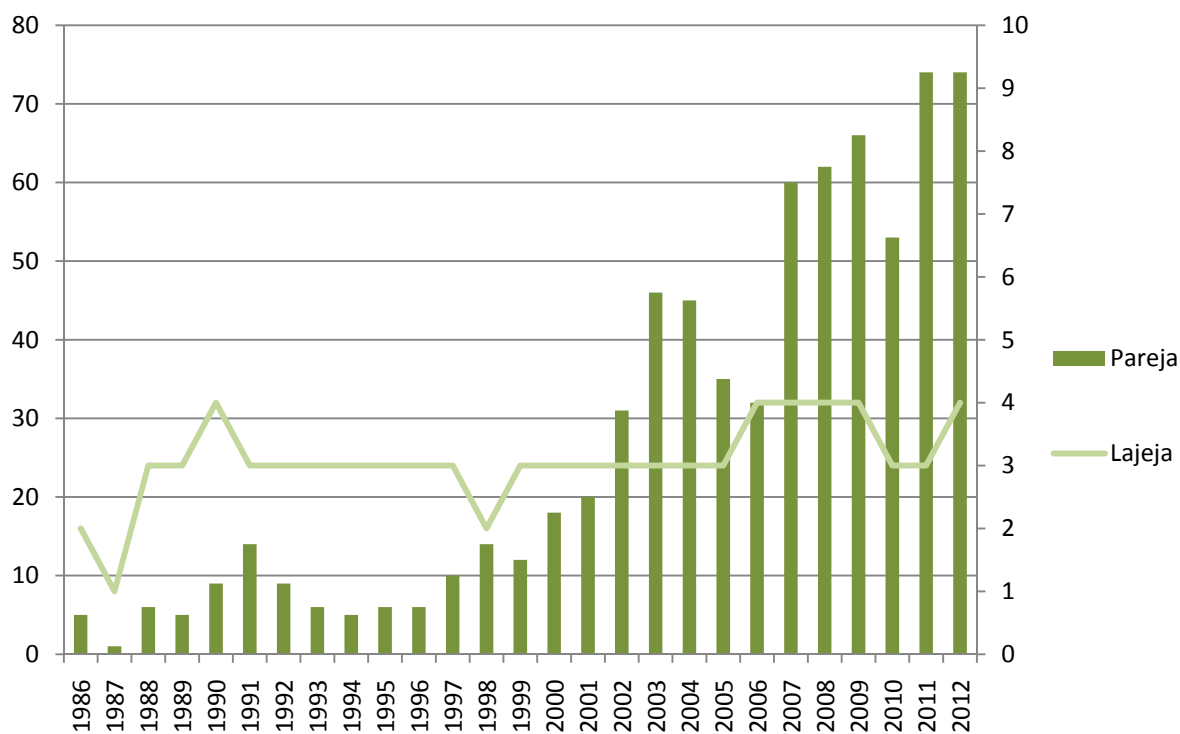
Tukkasotkan taantuminen on jatkunut koko 2000-luvun eikä lahdella todettu vuonna 2012 kuin yksi pesivä pari vuosien 2008–2010 tapaan. Valtakunnallisen vesilintulaskenta-aineiston perusteella tukkasotka on taantunut koko maassa viimeisen vuosikymmenen aikana (Rintala ym. 2012) ja uusimmassa uhanalaisuusluokituksessa (Mikkola-Roos ym. 2010) laji on määritelty uhanalaiseksi luokkaan vaarantunut (VU). Punasotka sen sijaan palasi lahden pesimälajistoon 17 vuoden tauon jälkeen vuonna 2012, yhden Saunalahdella pesivän parin voimin.

Silkkiuikkujen parimäärä on lähes puolittunut 2000-luvulla. Laji kärsii haudonnan aikaisista voimakkaista tuulista ja vedenpinnan äkillisistä nousuista. Saunalahden ja Kivinokan edustalla sijaitsevat yhdyskunnat ovat herkkiä myös veneilyn aiheuttamalle häirinnälle.

Lokkilintuja ei pesinyt seuranta-alueella vuonna 2012. Kalalokkeja pesii yhä Arabianrannan talojen katoilla lukuisia, mutta tarkkojen määrien arviointi on vaikeaa (liite 2). Naurulokki yritti palata lahden pesimälajiksi 2000-luvulla, mutta kanta ei vakiintunut kolmen vuoden yrityksen jälkeen. Pääsyy epäonnistumiselle lienee nisäkäspedoille altis pesimäympäristö. Ravinnosta alueella ei ole pulaa, sillä Kruunuvuorenselällä pesivät naurulokit käyvät säännöllisesti ruokailemassa lahdella ja Viikin pelloilla. Kala- ja lapintiira pesivät satunnaisesti Arabianrannassa 2000-luvun alussa, mutta alueen rakentamisen ja ulkoilijamäärien kasvun myötä pesintäyhteydet loppuivat vuoden 2004 jälkeen.

Kuva 2. Vesilintujen parimäärät Vanhankaupunginlahdella 1986–2012. Määrät sisältävät kaikki vesilintulajit ja nokikanan.

Kuva 3. Sukeltajasorsien ja nokikanan parimäärät Vanhankaupunginlahdella 1986–2012. Sukeltajasorsissa ovat mukana punasotka, tukkasotka ja telkkä.

5.1.2 Vesilintujen poikastuotto vuosina 2000–2012

Vesilintujen poikastuotto on vaihdellut vuosien välillä melko paljon (kuva 4). Vaihtelua ovat aiheuttaneet sääolot, pienpedot, varislinnut sekä ihmisten häirintä. Telkän ja nokikanan paria kohden laskettu poikastuotto on laskenut merkittävästi samanaikaisesti, kun niiden poikuumäärät ovat kasvaneet (kuva 5). Pesivistä pareista suhteellisesti pienempi osa saa nykyään kasvatettua poikasensa vähintään kuukauden ikäiseksi. Syynä saattaa olla kasvanut petopaine, jonka takia suurempi osuus poikueista tuhoutuu jo varhaisvaiheessa.

Kyhmyjoutsenen poikuumäärät ovat kasvaneet parimäärän kasvun myötä (kuva 5). Vuoden 2012 ennätyksellisestä pesinnän aloittaneista pareista suuri osa oli nuoria ensikertalaisia, joiden pesintä jäi kesken. Nuoret kyhmyjoutsenparit ovat kokemattomia ja niiden ensimmäiset pesintäyritykset keskeytyvät usein.

Sinisorsan ja tukkasotkan varttuneiden poikueiden määrät ovat laskeneet 2000-luvulla (kuva 5). Tukkasotkalla poikuumäärien lasku selittyy parimäärän väheneemisellä. Sinisorsalla syynä saattaa olla petopaineen kasvu 2000-luvun jälkipuoliskolla. Vuosina 2002–2005 Vanhankaupunginlahdella tehtiin supikoiran, minkin ja ketun tehopyyntiä, jolloin alueelta poistettiin 130 supikoiraa, 13 minkkiä ja 34 ketua. Tehopyynnin ansiosta vesilintujen ja töyhtöhyypän poikastuotto parani (Väänänen ym. 2007). Vuoden 2004 jälkeen petopoiston teho lahden ympäristössä laski selvästi vuoteen 2010 asti (taulukot 4 ja 5).

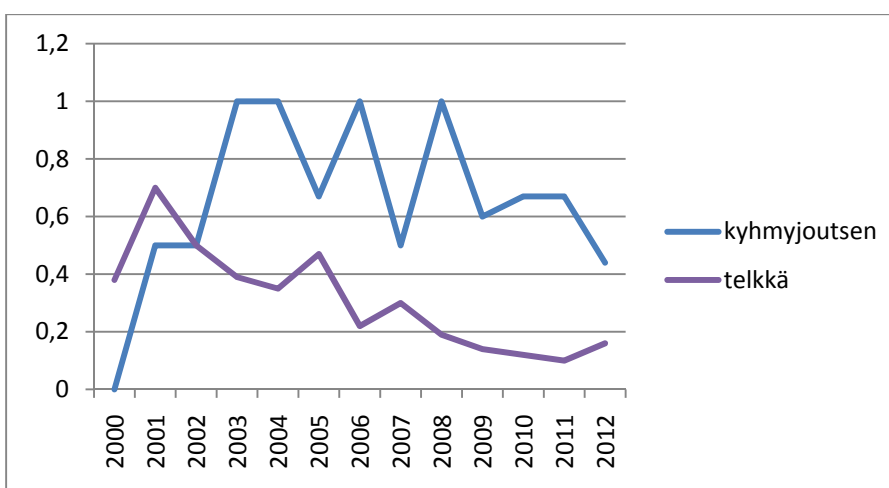
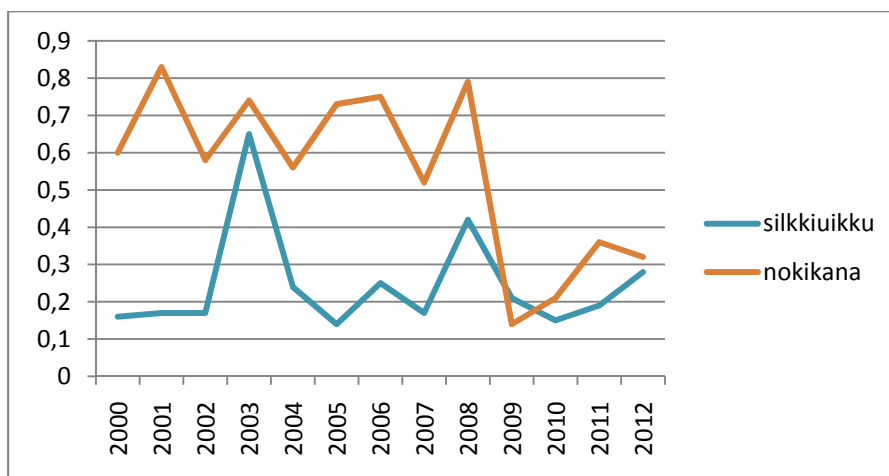
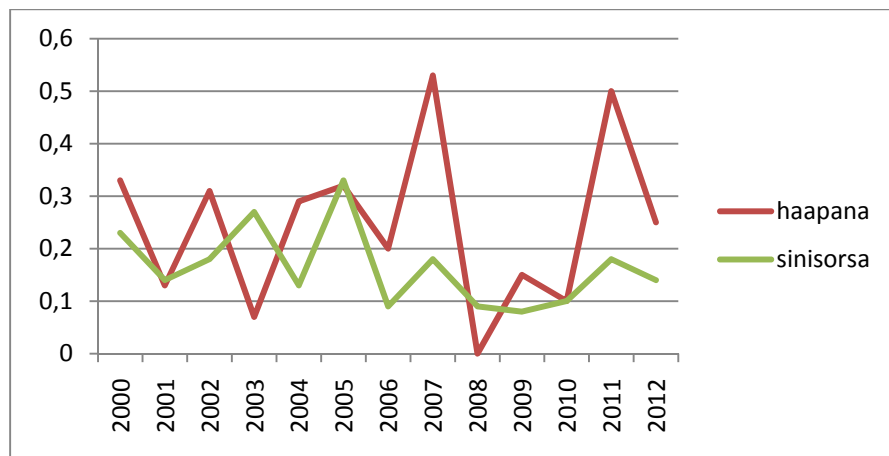
Taulukko 4. Nisäkäspetojen saalis metsästysvuosittain 1.8.–30.4.

	2001- 2002	2002- 2003	2003- 2004	2004- 2005	2005- 2006	2006- 2007	2007- 2008	2008- 2009	2009- 2010	2010- 2011	2011- 2012	2012- 2013
supikoira	rauh.	30	70	30	16	3	12	4	30	47	62	42
minkki	rauh.	3	2	8	5	5	1	0	0	7	15	15
ketu	rauh.	1	8	25	6	0	1	0	0	7	12	4

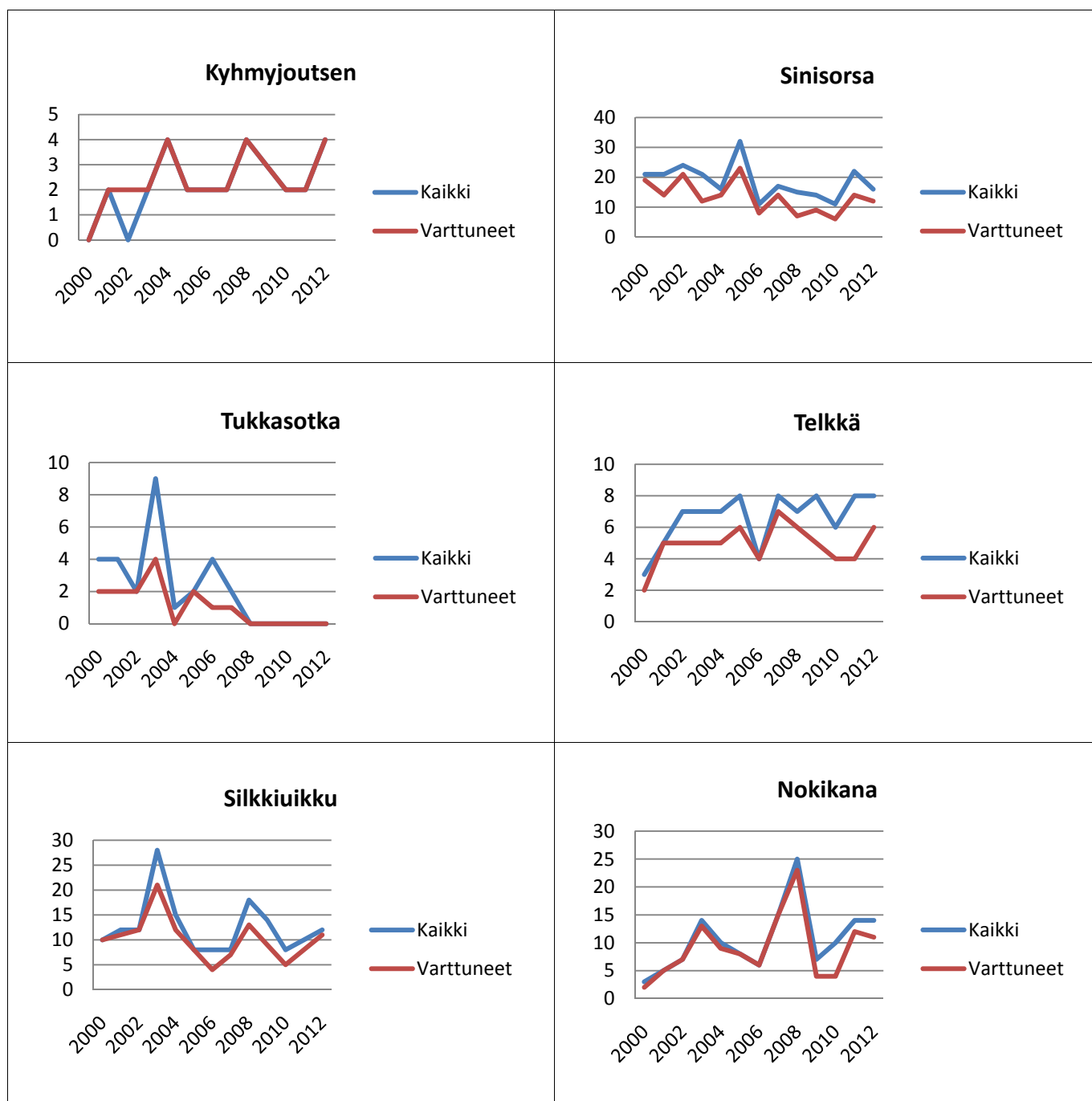
Taulukko 5. Nisäkäspetojen pyynteho (h) metsästyskausittain.

	Loukku+minkkirauta	Haaska	Luolakoira	Pillitys
2004- 2005	487	119	42	0
2007- 2008	269	0	0	0
2008- 2009	108	0	0	0
2009- 2010	122	0	0	0
2010- 2011	350	223	20	7
2011- 2012	514	309	30	16
2012- 2013	530	76	12	12

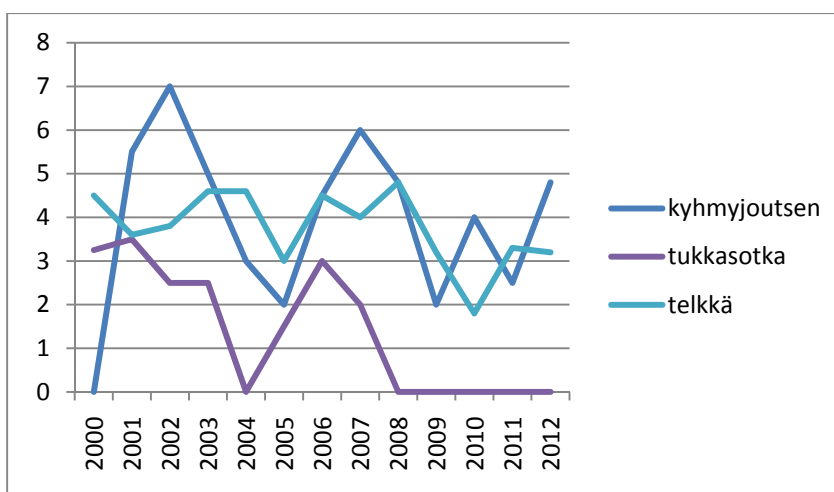
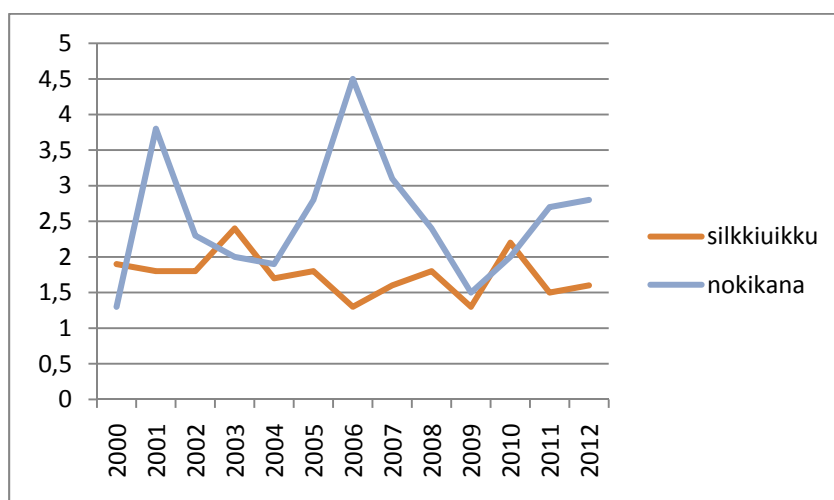
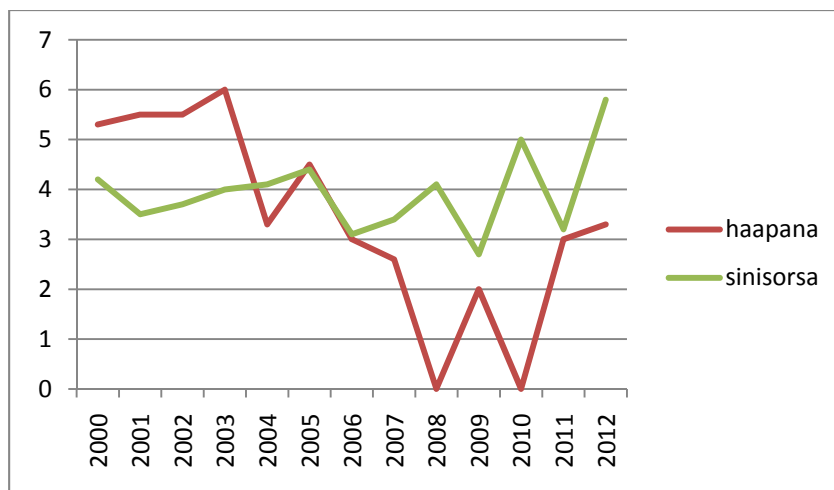
Poikueiden keskikoossa on suurta vuosittaista vaihtelua eikä eri lajien kohdalla havaittu selvää suuntausta tukkasotkaa lukuun ottamatta (kuva 6).

Kuva 4. Vesilintujen poikastuotto (varttuneita (≥ 1 kk) poikueita/pesivä pari) 2000–2012.

Kuva 5. Vesilintujen poikuemäärät 2000–2012. Aineisto on jaettu kaikki poikueiden ikäluokat käsittävään poikueiden määrään ja varttuneiden (≥ 1 kk) poikueiden määrään.

Kuva 6. Vesilintujen varttuneiden (≥ 1 kk) poikueiden keskokoko 2000–2012.

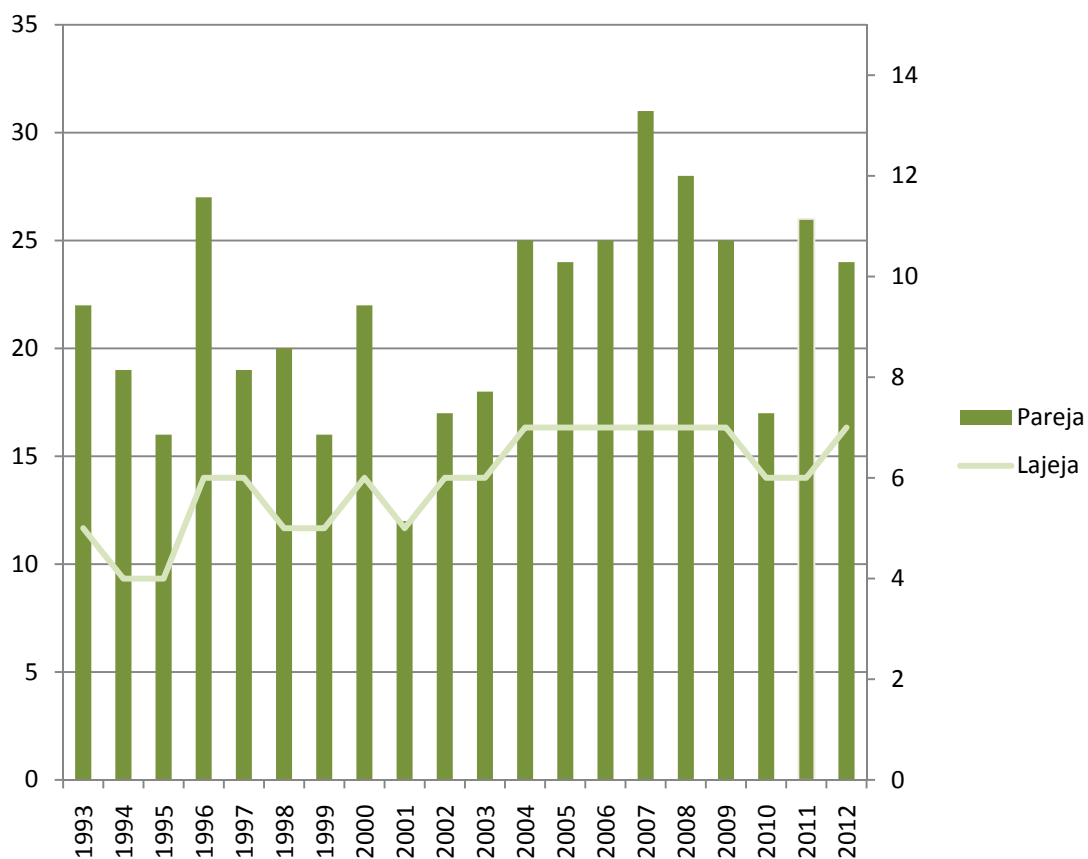
5.1.3 Haikarat, rantakanat ja kahlaajat

Kaulushaikara vakiintui lahden pesimälajistoon vuonna 2000, jonka jälkeen ruoikkoalueella havaittiin vuosittain 1–2 reviiriä vuotta 2005 lukuun ottamatta. Vuodesta 2010 lähtien lahdella on havaittu vain yksittäisiä lintuja, joita ei ole tullut pesiviksi (liite 3).

Harmaahaikarayhdyskunnasta muodostui 2000-luvun alussa vaikuttava nähtävyys Vanhankaupunginlahdella. Isot risulinnat sijaitsevat näkyvästi Lopin pikkusaaren tervaleppien latvoissa. Vuonna 2006 kaksi paria onnistui pesinnässään tuottaen lentopoikasia heinä-elokuun vaihteessa. Jo edellisenä vuonna yksi pari aloitti hautomisen, mutta pesintä epäonnistui toukokuussa ilmeisesti häirinnän takia.

Näiden kahden ”harjoitteluvuoden” jälkeen naaraslinnut ovat aloittaneet hautomisen huhtikuun alkupuoliskolla, vaikka ympäröivä vesialue olisi ollut vielä enimmäkseen jäässä. Ensimmäiset poikaset ovat lähteneet pesistään jo juhannuksen aikaan. Vuonna 2007 seitsemän paria pesi onnistuneesti, ja lentopoikastuotto oli yli 20 yksilöä. Keväällä 2008 koiraslinnut rakensivat lisää pesiä, ja viitisentoista pesää oli vuosittain asuttuna vuoteen 2010 asti. Useina vuosina lentopoikastuotto oli yli 50 yksilöä; monet haikaraparit saivat siivilleen jopa viisi poikasta. Keväällä 2011 koiraslinnut rakensivat edelleen puolenkymmentä risupesää lisää, jolloin pesiä oli 21; näistä yksi putosi kesämyrskyssä. Uusista pesistä kaksi oli pihlajissa. Vuonna 2012 asuttuja pesiä oli 18, kun kaksi edellisvuotista pesää jäi tyhjäksi. Pesämääriä ja poikastuottoa on seurattu kaukoputkella, eikä pesille ole kiivetty.

Rantakanoja pesi lahdella kolme lajia vuonna 2012. Luhtakanan reviirejä havaittiin vain kolme, mikä on alhaisin määrä koko seurantajaksolla. Reviireistä kaksi oli Pornaistenniemen edustan isoilla lampareilla (liite 3). Luhtakanojen voimakas väheneminen johtui kylmistä talvista, jotka vaikeuttivat talvehtimistä Keski-Euroopassa. Luhtakanahavainnot ovat keskittyneet seurantajakson aikana Pornaistenniemen, Säynäslahden ja Keinumäen väliselle lamparealueelle. Suurin reviirimäärä on ollut 15 vuonna 2008. Luhtahuitti havaittiin kolmella reviirillä, joista kaksi Purolahdella ja yksi Ruohokarin pohjoispuolella. Liejukana on vakiintunut lahden pesimälajistoon 2000-luvulla. Alueella on enimmillään havaittu kolme liejukanareviiriä. Vuonna 2012 laji asutti yhtä reviiriä Pornaistenniemen lampareella.

Kuva 7. Kahlaajien parimäärät Helsingin Vanhankaupunginlahdella 1993–2012. Arabianranta ei ole mukana vertailussa.

Kahlaajista lahdella pesi vuonna 2012 yksi meriharakkapari, kolme pikkutylliparia, viisi töyhtöhyppäparia, kahdeksan taivaanvuohiparia, yksi punajalkaviklopari ja kuusi rantasipiparia. Kahlaajien laji- ja parimäärät kasvoivat 2000-luvun alkupuolella niittyjen hoidon ansiosta (liite 3, kuva 7). Kahlaajien esiintymistä käsitellään tarkemmin kappaleessa 5.1.4.

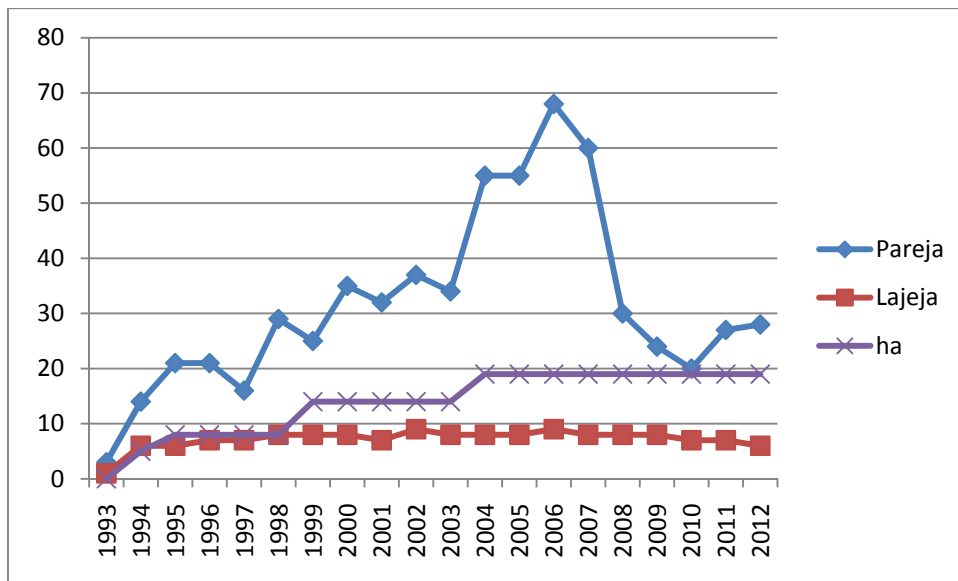

Ruohokarin niitty syksyllä 2006. Kuva: Tero Taponen.

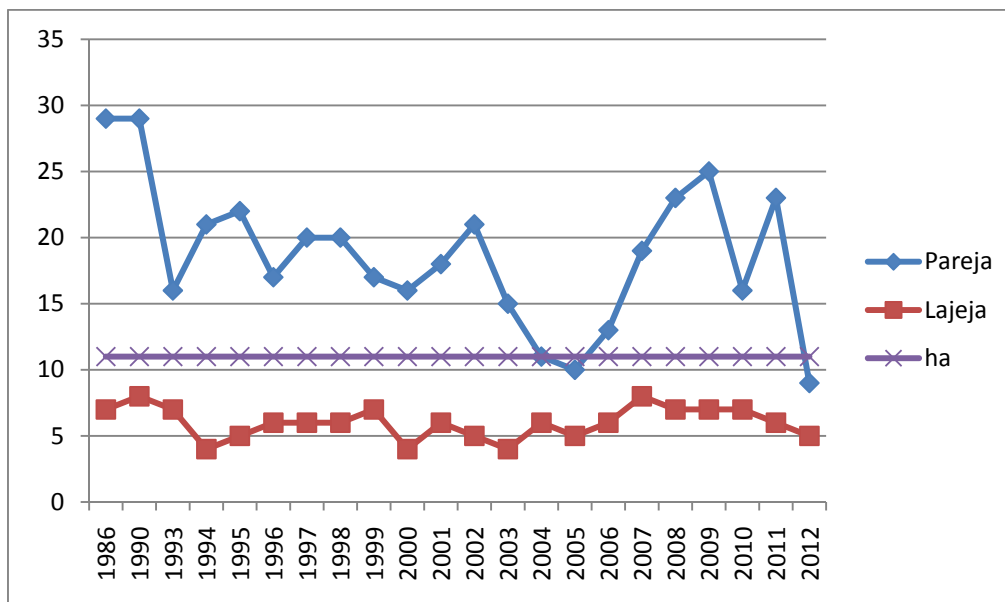
5.1.4 Niittyalueiden pesimälinnusto

Ruohokarin hoitoniityn (H1, ks. kuva 1) pesimälinnusto vuosina 1993–2012 on esitetty liitteessä 4. Laidunnuksen ja niiton ansiosta hoitoalueen niitylinnusto runsastui ja monipuolistui vuoteen 2007 asti (kuva 8). Sen jälkeen parimäärä on puolittunut. Vuonna 2012 alueella pesi kaksi paria taivaanvuohia sekä viisi töyhtöhyppäparia. Töyhtöhyppien pesintä kuitenkin epäonnistui mahdollisesti kettujen aiheuttaman häirinnän takia.

Varpuslinnuista niittykirvinen ja keltavästäräkki olivat koko niittyalueen runsaimmat lajit, mutta niiden määrät ovat vähentyneet jyrkästi viimeisen viiden vuoden aikana. Molemmat lajit ovat taantuneet voimakkaasti myös koko Suomessa (Väisänen & Lehikoinen 2013), mutta vähenemisen osasyynä seuranta-alueella on hoitoniityn länsiosan heikko laidunnuspaine ja ruoikoituminen. Vuodesta 1999 lähtien niityllä pesineet sitruunavästäräkit siirtyivät vuonna 2012 pesimään niityn lounaispuolen lakoontuneeseen ruoikkoon. Alueelle asettui kolme sitruunavästäräkiparia, joista ainakin kaksi paria sai lentopoikasia.

Kuva 8. Ruohokarin hoitoniityn (H1) niittylinnuston pari- ja lajimäärät 1993–2012.

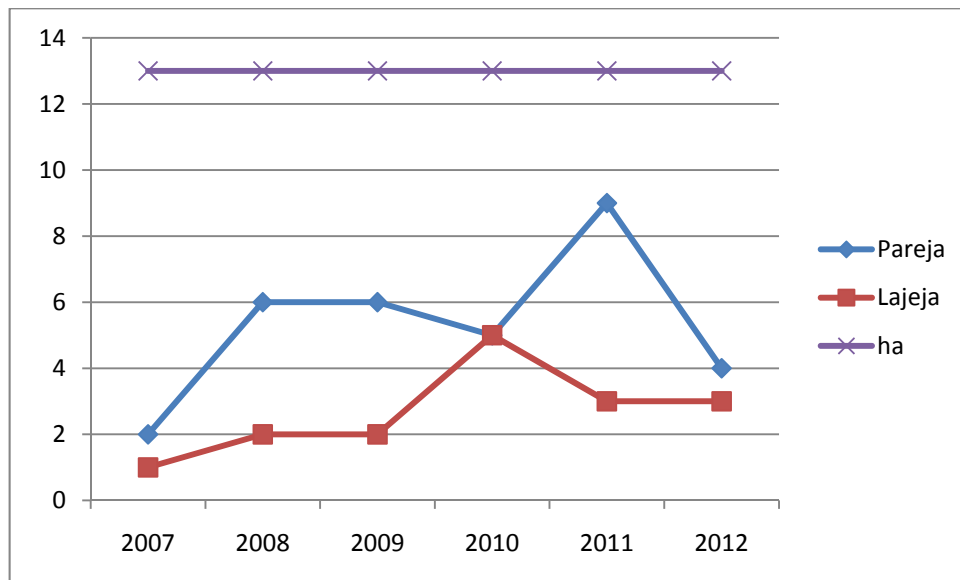

Kuva 9. Purolahden tulvaniityn (H2) niittylinnuston pari- ja lajimäärät 1986, 1990 ja 1993–2012.

Purolahden pohjoisosan tulvaniityn (H2, ks. kuva 1) niittylinnustossa on tapahtunut suuria muutoksia vuosien 1986 ja 2012 välillä (liite 5, kuva 9). Kahlaajien ja avomaan varpuslintujen määrät vähenivät selvästi 1990-luvun alkuun mennessä ja samalla ruoikkolajien parimäärät kolminkertaistuivat. Merkittävästi taantuneita lajeja ovat töyhtöhyppä, kiuru, keltavästäräkki ja pensastasku. Muutoksia aiheuttivat niityn kosteimman osan ja Viikinojan reunojen umpeenkasvu. Niityn kuivempia osia on laidunnettu muutaman vuoden tauon jälkeen vuosina 1997–2012, mutta laidunnus ei ole ulottunut niityn kosteaan keskiosaan.

Viikinojan itäpuoliselta niityltä raivattiin kevään 2001 aikana kaikki nuoret koivut. Raivauksen tavoitteena oli estää tulvaniityn liiallinen umpeutuminen ja säilyttää se niittylajistolle sopivana elinympäristönä. Raivatulta alueelta löytyikin heti ruis-

rääkän reviiri. Purolahden eteläosan uuden niityn raivauksen jälkeen tulvaniitylle asettui pesimään punajalkaviklo. Punajalkaviklot hyötyivät uudesta ruokailualueesta ja niitä pesi niityllä enimmillään kolme paria vuonna 2007. Vuonna 2012 tulvaniityn niittylajien parimäärä oli alhaisimmillaan koko seurantajakson aikana ja myös lajimäärä oli pohjalukemissa (kuva 9).

Kuva 10. Purolahden eteläosan hoitoniityn (H3) pari- ja lajimäärät 2007–2012.

Purolahden eteläosan hoitoniitty (H3, ks. kuva 1) perustettiin 2006 ja sitä laidunnettiin vuosina 2007–2010. Perusraivauksen jälkeen rantalietteet on äestetty kahdesti. Niitty on märkä ja jää korkeamman meriveden aikana kokonaan veden alle. Kahlaajista alueella on pesinyt töyhtöhyppä, pikkutylli ja punajalkaviklo (taulukko 6, kuva 10). Vuonna 2012 töyhtöhyypät eivät enää pesineet niityllä, koska se oli pahasti ruoikoitunut. Niityn pesimälajistoon ei kuulu avomaan varpuslintuja.

Taulukko 6. Purolahden eteläosan hoitoniityn linnusto vuosina 2007-2012.

Laji	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Luhtahuitti	0	0	0	1	1	1
Ruisrääkkä	0	0	0	0	0	0
Pikkutylli	2	2	2	1	2	2
Töyhtöhyppä	0	4	4	3	6	0
Taivaanvuohi	0	0	0	0	0	0
Punajalkaviklo	0	0	0	0	0	1
Yhteensä	2	6	6	5	9	4
Lajeja	1	2	2	3	3	3
Hoitoniityn koko (ha)	13	13	13	13	13	13

5.1.5. Kosteikkoalueen varpuslinnut

Natura 2000 -alueen pesimälajisto vuosina 2004, 2007 ja 2012 on koottu taulukoon 7. Alueen lajimäärä on pysynyt lähes samana koko 2000-luvun. Vuoden 2012 parimäärä oli sen sijaan yli 200 paria pienempi kuin vuonna 2007. Tärkeimpänä syynä oli kolmen ruoikkolajin voimakas väheneminen. Ruokokerttunen taantui 27 %, rytikerttunen 56 % ja viiksitimali hävisi kokonaan pesimälajistosta. Lisäksi runsaimpien niittylajien, niittykirvisen ja keltavästäräkin, parimäärät puoliintuivat.

Runsasluminen talvi 2011–2012 aiheutti järviruoikon täydellisen lakoontumisen, minkä takia sopivaa pesimäympäristöä ei ollut tarjolla ruoko-, ryti- ja rastaskerttuisille eikä viiksitimalille ennen kuin kesäkuun alussa uuden ruoikon kasvun myötä. Ruoko- ja rytikerttusia havaittiinkin laulamassa muun muassa kivennäismaan pensaikoissa ja pelto-ojissa. Osa pareista saapui lahdelle myöhään kesäkuussa vasta viimeisen kartoituskierroksen jälkeen. Pajusirkku ei sen sijaan kärsinyt ruoikon lakoontumisesta ja reviiirejä havaittiin tasaisesti koko alueella.

Kolme ankaraa lumitalvea ovat romahduttaneet Suomen pesivän viiksitimalikannan muutama pariin. Myös niittykirvinen on kärsinyt Keski-Euroopan kovista talvista.

Taulukko 7. Natura 2000 -alueen pesimälinnusto vuosina 2004, 2007 ja 2012.

Laji	2004	2007	2012
Silkkiuikku	36	46	39
Mustakurkku-uikku	0	1	0
Kaulushaikara	1	1	0
Harmaahaikara	0	7	18
Kyhmyjoutsen	4	4	9
Haapana	14	17	12
Harmaasorsa	0	1	1
Tavi	6	4	7
Sinisorsa	123	94	84
Heinätavi	1	1	1
Lapasorsa	2	5	4
Punasotka	0	0	1
Tukkasotka	5	3	1
Telkkä	20	27	38
Tukkakoskelo	2	2	1
Isokoskelo	0	0	1
Ruskosuohaukka	1	0	0
Fasaani	1	0	0
Luhtakana	14	13	3
Luhtahuitti	2	3	3
Pikkuhuitti	1	0	0
Ruisrääkkä	0	4	0
Liejukana	1	1	1
Nokikana	16	29	34

Taulukko 7 jatkuu.

Laji	2004	2007	2012
Meriharakka	0	0	0
Pikkutylli	1	3	2
Töyhtöhyppä	6	9	5
Taivaanvuohi	6	7	8
Lehtokurppa	1	1	0
Punajalkaviklo	2	5	1
Rantasipi	3	4	4
Naurulokki	14	3	0
Kalalokki	0	0	0
Uuttukyyhky	9	5	4
Sepelkyyhky	0	1	0
Käenpiika	0	1	0
Käpytikka	1	1	1
Valkoselkätikka	0	0	1
Pikkutikka	2	1	1
Kiuru	4	3	2
Metsäkirvinen	1	3	0
Niittykirvinen	16	29	15
Keltavästäräkki	29	28	14
Sitruunavästäräkki	1	3	3
Västäräkki	2	10	13
Peukaloinen	1	0	1
Rautiainen	1	1	1
Punarinta	3	3	2
Satakieli	15	15	16
Pensastasku	2	1	1
Mustarastas	6	8	11
Räkättirastas	5	7	6
Punakylkirastas	5	6	2
Pensassirkkalintu	0	1	1
Ruokosirkkalintu	2	0	0
Ruokokerttunen	357	424	310
Viitakerttunen	1	0	1
Luhtakerttunen	2	4	3
Rytikerttunen	56	61	27
Rastaskerttunen	6	6	3
Kultarinta	3	5	3
Hernekerttu	0	0	2
Pensaskerttu	21	5	15
Lehtokerttu	6	16	14
Mustapääkerttu	2	3	1
Sirittäjä	3	1	1
Pajulintu	47	32	20
Harmaasieppo	3	7	8

Taulukko 7 jatkuu.

Laji	2004	2007	2012
Kirjosieppo	3	5	7
Viiksitimali	16	19	0
Sinitiainen	6	11	15
Talitiainen	13	13	20
Puukiipijä	0	3	0
Pikkulepinkäinen	1	2	2
Harakka	2	2	2
Varis	3	3	6
Kottarainen	4	4	5
Peippo	31	26	31
Viherpeippo	4	9	2
Tikli	1	4	1
Vihervarpunen	0	0	1
Hemppo	0	1	0
Punavarpunen	33	27	24
Keltasirkku	1	0	2
Pajusirkku	122	144	134
Lajeja	69	71	68
Pareja yht.	1135	1259	1033

5.1.6 Harvalukuiset lajit

Kanahaukka on vakiintunut Viikin-Vanhankaupunginlahden pesimälajistoon. Vuosittain alueella pesii 1–2 paria. Vuonna 2012 yksi pari pesi alueen itäosassa ja sai lentoon kaksi poikasta. Lahdella saalisteleva nuolihaukka pesi Viikinmäessä. Valkoselkätikka pesi onnistuneesti toisen kerran peräkkäin Natura 2000 -alueella; vuonna 2012 pesintä tuotti kaksi lentopoikasta ja vuonna 2011 yhden. Pikkutikkareviirejä oli lahden ympäristössä kahdeksan vuonna 2012; kuudelta parilta löydettiin poikaspesä. Seurantajaksolla reviirejä on löytynyt 5–10 vuosittain.

Yölaulajista vuonna 2012 havaittiin 64 satakieli-, yksi pensassirkkalintu-, 11 viitakertus- ja seitsemän luhtakertusreviiriä. Seurantajaksolla pensassirkkalinnulla on havaittu 0–4, viitakertusella 1–17 ja luhtakertusella 6–17 reviiriä vuosittain. Idänuunilinnulla oli vuonna 2012 reviiri Kivinokassa. Sepelsieppokoiras pariutui kirjosiepon kanssa ja sekaparin pesintä onnistui Mölylässä. Pussitiainen pesi onnistuneesti Pornaistenniemessä; lentopoikue havaittiin heinäkuussa. Peltosirkulla oli reviiri Etu-Viikissä. Edellinen peltosirkun reviiri havaittiin Viikin pelloilla vuonna 1994 (Yrjölä 2000).

5.1.7 Uuttukyyhky ja kottarainen

Uuttukyyhky ja kottarainen ovat riippuvaisia pesintään soveltuvien kolojen määrästä. Vanhankaupunginlahdelle ja sen ympäristöön on asetettu paljon linnunpönttöjä ja lahden reunametsiin on jätetty runsaasti luonnonkoloja sisältäviä lahopuita. Uuttukyyhkyn ja kottaraisen pesivien parien määrät kuvastavatkin hyvin tarjolla olevien pesimäkolojen määrää, mutta myös lajien ruokailualueiksi soveltuvan maatalousympäristön ja rantaniittyjen tilaa. Vanhankaupunginlahden alu-

eella on seurattu vuosittain läpi pesimäkauden noin sataa isoa pönttöä ja kouralista luonnonkoloja Eero Haapasen johtaman työryhmän toimesta. Pöntöt on kierretty noin kuukauden välein toukokuusta elo-syyskuuhun.

Uuttukyyhky

Uuttukyyhkyn parimäärä on 2000-luvulla vakiintunut 30–35 pariin. Kyyhkyjen määrä laski vain vuonna 2010, jolloin arvio oli 22 paria. Pesimäkanta on arvioitu toukokuussa ensimmäisellä tarkastuskierroksella löydettyjen pesien määrästä. Pesinnät ovat keskittyneet saariin ja pieniin peltosaarekkeisiin, monesti usean parin tiheydiksi. Kuusiluodossa on säännöllisesti pesinyt yli kymmenen paria.

Telkkä oli parimäärältään uuttukyyhkyä runsaampi vuosina 2010–2012, mutta uuttukyyhky on silti pönttöjen ahkerin käyttäjä pesiessään useamman kerran pitkän pesimäkautensa aikana, jolloin sama pari usein käyttää montaa eri pönttöä. Esimerkiksi vuosina 2011 ja 2012 uuttukyyhkyn käytössä oli 57 ja 58 pönttöä, kun telkän käytössä oli 40 ja 38, vaikka telkän parimäärä oli suurempi. Uuttukyyhky sai kyseisinä vuosina lentopoikasasia 125 ja 126. Useissa pöntöissä pesitään vuosittain kolme onnistunutta pesyettä, ja lähes joka vuosi tavataan joissakin pöntöissä neljä onnistunutta pesyettä. Poikaspesiä on vielä syyskuun lopullakin ja myöhäisin pesäpoikanen on havaittu 5.10.2001.

Näätä ja kanahaukka eivät ole toistaiseksi vaikuttaneet merkittävästi uuttukyyhkyjen pesintöihin, mutta kyyhkyt näyttävät karttavan lahden itärantojen yhtenäisempien metsäalueiden pönttöjä. Telkkä myös usein valloittaa uuttukyyhkyn käytössä olevan pöntön.

Kottarainen

Seuranta-alueen kottaraiskanta jakaantuu melko tasaisesti saariin ja peltosaarekkeisiin, joissa molemmissa pesii viitisentoista paria. Kokonaisparimäärä oli vuosina 2011–2012 hieman yli 30 paria, ja määrässä on ollut hienoista nousua 2000-luvun alusta, jolloin pareja oli kolmanneksen vähemmän. Muutama pari pesii myös Pornaistenniemessä ja Kivinokassa. Näissä paikoissa ja Kuusiluodossa pesivät linnut hakevat osan ravinnostaan kaupunkinurmikoilta. Vuosina 2007 ja 2012 todettiin muutamia myöhäisiä heinäkuisia poikaspesiä.

5.2 Pesimälinnuston muutokset vuosina 1941–2012

Vanhankaupunginlahden kosteikkoalueen pesimälinnusto on monipuolistunut viimeisen 20 vuoden aikana selvästi (taulukko 8). Uusina lajeina lahdele asettuivat 1990-luvulla kaulushaikara, kyhmyjoutsen, tukkakoskelo, isokoskelo ja viiksimäki. 2000-luvun tulokkaita ovat harmaahaikara, harmaasorsa, sitruunavästäräkki, ruokosirkkalintu ja pussitiainen. Tukka- ja isokoskeloa lukuun ottamatta edellä mainittujen kosteikkolajien kannat ovat kasvaneet Suomessa samana ajanjaksona (Väisänen ym. 1998, Hario & Rintala 2011, Valkama ym. 2011, Lehtinen ym. 2013).

Taulukko 8. Vanhankaupunginlahden kosteikkoalueen pesimälinnuston parimäärät vuosina 1941, 1958-61, 1964, 1970-75, 1986, 1993, 1996, 2004, 2007 ja 2012. Tähdellä merkityt parimäärät koskevat vain linjan Ryönalahden pohjoisreuna -Lamassaari - Pornaistenniemi pohjoispuolelle jäävää osaa lahdesta.

Muutos-sarake kertoo selvästi havaittavien pitkäaikaismuutosten suunnan: + = lisääntynyt, - = vähentynyt, +/- = ei selvää muutosta tai aineisto on liian pieni.

Laji/Vuosi	1941	1958-1961	1964*	1970-1975*	1986	1993	1996	2004	2007	2012	Muutos	Merkitsevyys
Silkkiuikku	70	36	30	30-60	59	10	27	63	46	39	+ / -	
Mustakurkkuuikku	35	9	0	0	0	0	0	0	1	0	+ / -	
Kaulushaikara	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	+ / -	
Harmaahaikara	0	0	0	0	0	0	0	0	9	18	+	P<0,05
Kyhmyjoutsen	0	0	0	0	0	0	0	4	4	9	+	P<0,01
Haapana	20	13	12	5-10*	21	19	23	14	17	12	+ / -	
Harmaasorsa	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	+	P<0,05
Tavi	15	15	12	10-15*	21	10	12	6	4	7	-	P<0,05
Sinisorsa	80	105	100	25-40	105	174	106	123	94	84	+ / -	
Heinätavi	2-3	0	0	0-1	0	5	2	1	1	1	+ / -	
Lapasorsa	50	16	10	5-10*	9	4	8	2	5	4	-	P<0,01
Punasotka	40	40	30	5-10*	2	0	0	0	0	1	-	P<0,01
Tukkasotka	180	60	16	10-15	3	4	1	5	3	1	-	P<0,01
Telkkä	0	0	0	0	0	2	3	20	27	38	+	P<0,001
Tukka-koskelo	0	0	0	0	0	1	2	2	2	1	+	P<0,01
Isokoskelo	0	0	0	0	0	2	4	0	0	1	+ / -	
Rusko-suohaukka	0	1	1	0-1	0	1	0	1	0	0	+ / -	
Luhtakana	0	0	0	1-4	4	8	25	14	13	3	+	P<0,05
Luhtahuitti	5	0-2	0	0-3	15	2	5	2	2	3	+ / -	
Pikkuhuitti	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	+ / -	
Ruisräikkä	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	+ / -	
Liejukana	4	0	0	0-2	0	1	1	1	1	1	+ / -	
Nokikana	100	46	15	3-4	0	2	2	18	29	34	+ / -	
Pikkutylli	0	0	0	0	3	2	4	1	3	2	+	P<0,05
Töyhtöhyppä	9	5	3	3-4	2	1	6	6	9	5	+ / -	
Taivaanvuohi	3-5	5	1	n. 8	16	4	5	6	7	8	+ / -	
Lehtokurppa	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	+ / -	
Kuovi	10	6	4	1	0	0	0	0	0	0	-	P<0,001
Punajalkaviklo	0	0	0	0-2	0	0	1	2	5	1	+	P<0,05
Rantasipi	4	2	4	3-4	16	15	14	3	2	4	+ / -	
Naurulokki	>5000	4100	4200	n. 4000	136	5	0	14	3	0	-	P<0,001
Kalalokki	0	0	0	0	2	1	1	0	0	0	+ / -	

Taulukko 8. jatkuu

Laji/Vuosi	1941	1958-1961	1964*	1970-1975*	1986	1993	1996	2004	2007	2012	Muutos	Merkitsevyys
Niitty-kirvinen	25	20	8	1–2	5	2	6	16	21	15	+ / -	
Keltavästäräkki	35	30	25	20–30*	64	22	12	29	28	14	+ / -	
Sitruunavästäräkki	0	0	0	0	0	0	0	1	3	3	+	P<0,01
Ruoko-sirkkalintu	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	+ / -	
Ruoko-kerttunen	50	90	110	200–250*	539	438	443	355	424	310	+ / -	
Ryti-kerttunen	9	17	30	us. kymm.	152	104	110	56	61	27	+ / -	
Rastas-kerttunen	2–3	2–3	1–3	0–2	0	2	2	6	6	3	+ / -	
Viiksitimali	0	0	0	0	0	41	34	16	19	0	+ / -	
Puna-varpunen	1-2	16	20	80–150*	36	53	60	33	27	24	+ / -	
Pajusirkku	30	40	30	100–200*	192	187	176	121	144	134	+ / -	
Vesilinnut pareja	593	340	225*	93–165*	220	236	190	257	234	233	+ / -	
Vesilinnut lajeja	10	9	8	9	7	11	11	11	13	14	+	P<0,01

Vesilintujen lajimäärä on kaksinkertaistunut 1980-luvun puolivälistä, ja se on nykyään korkeampi kuin lahden "kulta-aikoina" 1940-luvulla. Vesilintujen kokonaisparimäärä on sen sijaan vain kolmannes 1940-luvun määrästä, mutta on pysynyt tasaisena 1960-luvun puolivälistä lähtien. Kokonaiskanta on vaihdellut 2000-luvulla 183–268 parin välillä. Erityisesti ovat taantuneet tavi, lapasorsa, sotkat ja mustakurkku-uikku. Tämä johtuu pääosin lajien tärkeimpien ravintolähteiden, pohjaeläinten ja uposlehtisten vesikasvien, katoamisesta lahdelta veden laadun heikkenemisen myötä 1960–1980-luvuilla.

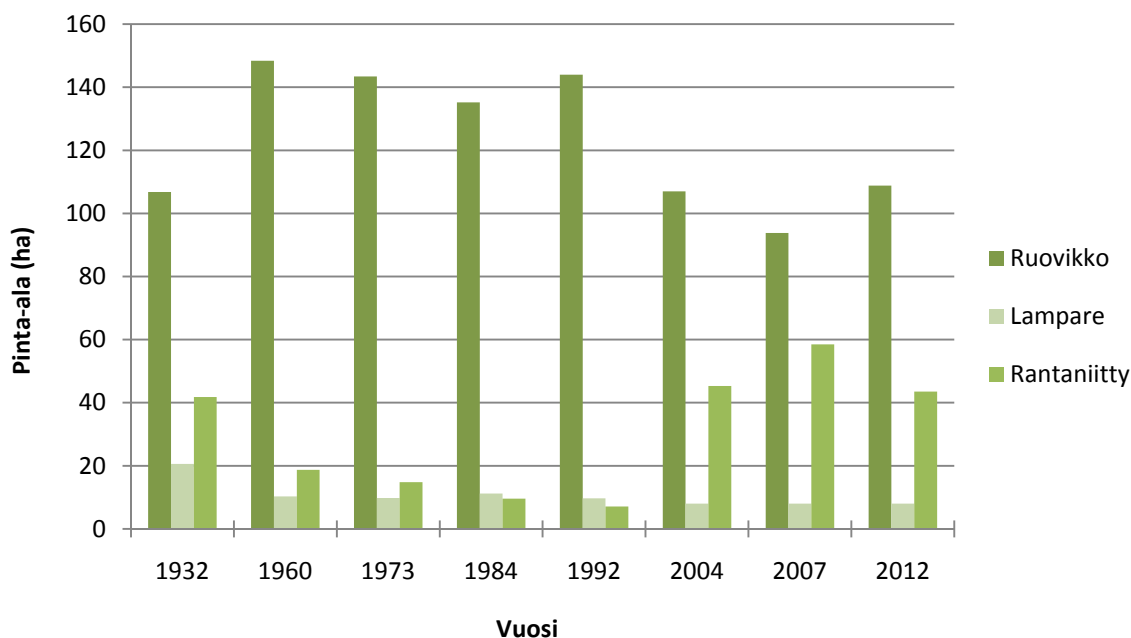
Vanhankaupunginlahden ravinnepitoisuudet ovat puhdistamovesien laskun loputtua alentuneet huomattavasti, ja myös veden hygieeninen laatu on parantunut vuodesta 1987 lähtien. Veden perustuotantokyky on laskenut suunnilleen kolmasosaan entisestä. Vanhankaupunginlahti on silti edelleen Helsingin merialueiden rehevöityneintä osaa (Autio ym. 2003). Linnuston kannalta lahden vesikasvillisuus ja pohjaeläimistö ovat edelleen liian yksipuolisia ja niukkoja.

Vedenlaadun paranemisen myötä sekä lahdella tehtyjen hoitotöiden ansiosta vesilinnusto on kuitenkin monipuolistunut, ja aikaisemmin kadonneet lajit mustakurkku-uikku ja punasotka yrittävät tehdä paluuta pesimälajistoon. Pesäpönttöjen suuresta määrästä ja pienpetojen pyynnistä ovat hyötäneet erityisesti telkkä ja nokikana.

Tukkasotka on taantunut Suomessa 1990-luvulta lähtien, ja sen pesimäkanta väheni Suomessa 2000-luvulla peräti 32 % (Lehikoinen ym. 2013). Vähenemisen tarkkoja syitä ei tunneta, mutta lajin poikastuotto on heikentynyt. Poikastuottoon vaikuttavia tekijöitä ovat olleet naurulokin taantuminen, pienpetojen lisääntyminen ja kosteikkojen huonontunut tila. Nämä kaikki lajin pesintään vaikuttavat tekijät ovat läsnä Vanhankaupunginlahdella, ja tukkasotka onkin häviämässä lahden pesimälajistosta.

Laidunnuksen ja niiton ansiosta Vanhankaupunginlahden niittylinnusto on runsastunut ja monipuolistunut. Hoitoniityille on asettunut pesimään neljä kahlaajalajia: pikkutylli, töyhtöhyppä, taivaanvuohi ja punajalkaviklo, joista ainoastaan taivaanvuohi pesi niillä satunnaisesti ennen hoidon alkamista. Samalla kahlaajien parimäärä on kasvanut. Valtaosa Vanhankaupunginlahden kahlaajista pesii nykyään hoitoniityillä.

Avomaan varpuslinnut ovat myös runsastuneet hoitoniityillä. Keltavästäräkkien ja niittykirvisten määrä kolminkertaistui hoidon myötä, ja kiuru sekä sitruunavästäräkki ovat vakiintuneet pesimälajistoon. Laidunnus on parantanut nimenomaan niittylinnuston ruokailumahdollisuuksia. Kahlaajat käyttävät ravinnokseen hyönteisiä, hämähäkkejä, kotiloita, harvasukas- ja monisukasmatoja, joita ne etsivät pääasiassa vesirajasta ja pienten lampareiden reunoista. Vesilinnut ja hanhet puolestaan syövät niittyjen kasveja tai niiden siemeniä. Pesivät kahlaajat ja niittyjen varpuslinnut taas edellyttävät pesimäpaikaltaan avoimuutta.

Kuva 11. Ruovikoiden, rantaniittyjen ja lampareiden kokonaispinta-alat Vanhankaupunginlahdella 1932–2012.

Vanhankaupunginlahden umpeenkasvusta ja ruoikoitumisesta (kuva 11) ovat puolestaan hyötäneet luhtakana, ruokokerttunen, rytikerttunen, rastaskerttunen, viiksitimali ja pajusirkku. Näiden lajien kannat ovat kasvaneet myös muualla Suomessa 1900-luvun jälkipuoliskolla lähinnä vesien rehevöitymisen seurauksena. Pajusirkkua lukuun ottamatta näiden lajien runsastuminen jatkui vielä 1970–1990-luvuilla, mutta runsastuminen on sen jälkeen tasaantunut (Väisänen ym. 1998, Valkama ym. 2011, Väisänen & Lehtikoinen 2013). Pajusirkun ja viiksitimalin parimäärät vaihtelevat vuosittain huomattavasti, mikä johtuu kuolleisuuden kasvusta ankarina talvina Suomessa ja Länsi-Euroopassa.

Rantametsien hallitusta hoitamattomuudesta ovat hyötäneet erityisesti lahoppuista ravintonsa etsivät valkoselkä- ja pikkutikka sekä tiheiköissä viihtyvä satakieli. Möylän ja Kivinokan vanhat kuusikot tarjoavat puolestaan pesimäpaikan vaatehämäläisille lajeille, kuten idänuunilinnulle ja pikkusiepolle.

6 Uhanalaiset ja lintudirektiivin I-liitteen pesivät lintulajit

Vuonna 2010 vahvistetun uhanalaisuusluokituksen (Rassi ym. 2010) mukaan Vanhankaupunginlahdella 2000-luvulla pesineistä linnuista valkoselkätikka ja peltosirkku on luokiteltu erittäin uhanalaiseksi (EN). Vaarantuneiksi (VU) on luokiteltu 11 pesimälajia: heinätavi, punasotka, tukkasotka, mustakurkku-uikku, pikkuhuitti, liejukana, keltavästäräkki, sitruunavästäräkki, ruokosirkkalintu, rastaskerttunen ja pussitiainen. Uhanalaisuustarkastelussa huomioon otetuista, silmälläpitoa vaativista lajeista (NT) Vanhankaupunginlahden ympäristössä pesi seuratajaksolla 11 lajia: tukkakoskelo, isokoskelo, luhtahuitti, punajalkaviklo, rantasipi, naurulokki, käenpiika, niittykirvinen, sirittäjä, viiksitimali ja punavarpunen (taulukko 9).

Taulukko 9. Viikin-Vanhankaupunginlahden alueella pesineet tai 2000-luvulla säännöllisesti esiintyneet uhanalaiset ja EU:n lintudirektiivin I-liitteen lajit. Uhanalaisuusluokitus (Rassi ym. 2010): CR = äärimmäisen uhanalainen, EN = erittäin uhanalainen VU = vaarantunut. Silmälläpidettävät = NT ovat lajeja, jotka eivät täytä uhanalaisuuden kriteerejä, mutta ovat lähes vaarantuneita. D = laji kuuluu lintudirektiivin I-liitteeseen.

Laji	Luokitus	Esiintyminen
Kaulushaikara	D	Vuosittain 0–3 reviiriä.
Heinätavi	VU	Vuosittain 1–3 paria.
Punasotka	VU	Palasi pesimälajistoon vuonna 2012 yhden parin voimin.
Tukkasotka	VU	Vuosittain 1–9 paria.
Tukkakoskelo	NT	Vuosittain 0–2 paria.
Isokoskelo	NT	Vuosittain 0–2 paria.
Mustakurkku-uikku	VU/D	Yksi pari pesi vuosina 2006–2009.
Ruskosuohaukka	D	Pesintä vuosina 2004 ja 2009.
Pikkuhuitti	VU/D	Reviiri vuonna 2004.
Luhtahuitti	NT/D	Vuosittain 0–8 reviiriä.
Ruisräikkä	D	Vuosittain 1–3 reviiriä.
Liejukana	VU	Vuosittain 0–3 paria.
Punajalkaviklo	NT	Vuosittain 1–5 paria.
Rantasipi	NT	Vuosittain 5–10 paria.
Naurulokki	NT	Pesinnät vuosina 2002–2004 ja 2007. Enimmillään 14 paria.
Kalatiira	D	Pesintä vuosina 2002–2003 Arabianrannassa.
Lapintiira	D	Pesintä vuosina 2003–2004 Arabianrannassa.
Palokärki	D	Vuosittain 1–2 reviiriä lahden ympäristössä.
Valkoselkätikka	EN/D	Pesintäyritys vuonna 1994 ja onnistuneet pesinnät vuosina 2011–2012. Säännöllinen talvehtimisalue, 1–3 lintua vuosittain.
Käenpiika	NT	Vuosittain 0–2 paria.
Niittykirvinen	NT	Vuosittain 11–22 paria.
Keltavästäräkki	VU	Vuosittain 8–34 paria.
Sitruunavästäräkki	VU	Vuosittain 0–3 paria.
Ruokosirkkalintu	VU	Vuonna 2004 2 reviiriä ja vuonna 2010 yksi.
Rastaskerttunen	VU	Vuosittain 2–8 reviiriä.
Sirittäjä	NT	Vuosittain 5–10 reviiriä.

Taulukko 9. jatkuu

Laji	Luokitus	Esiintyminen
Viiksitimali	NT	Vuosittain 0–19 reviiriä.
Pussitiainen	VU	Reviiri vuonna 2010 ja pesintä vuonna 2012.
Pikkulepinkäinen	D	Vuosittain 1–3 paria.
Punavarpunen	NT	Vuosittain 24–33 paria.
Peltosirkku	EN/D	Vuonna 1990 5 paria ja vuonna 1994 1 pari Viikin pelloilla. Palasi pesimälajistoon vuonna 2012, jolloin reviiri Viikin pelloilla.

Euroopan unionin lintudirektiivin I-liitteen lajeista on Viikin-Vanhankaupunginlahden alueella pesinyt viimeisen kymmenen vuoden aikana yhteensä 12: kaulushaikara, mustakurkku-uikku, ruskosuohaukka, pikkuhuitti, luhtahuitti, ruisrääkkä, kalatiira, lapintiira, palokärki, valkoselkätikka, pikkulepinkäinen ja peltosirkku.

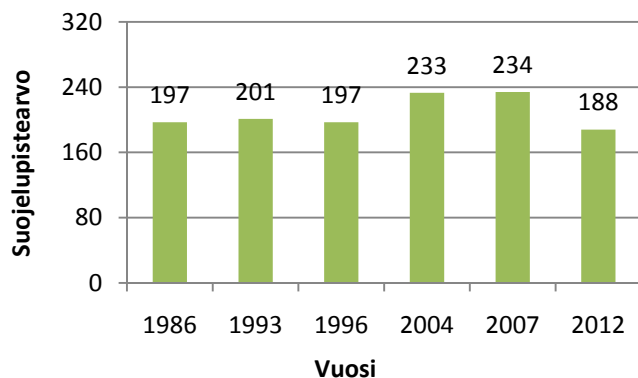
6.1 Suojelupistearvo

Kosteikkolinnuston arvoa voidaan kuvata suojelupistearvon avulla (Asanti ym. 2003). Suojelupistearvo mittaa linnuston monipuolisuutta ja runsautta. Pistearvoon vaikuttaa ennen muuta uhanalaisten lintulajien esiintyminen.

Suomen arvokkaimpien lintuvesien suojelupistearvot ovat yli 100 pistettä (Mikkola-Roos 2003). Vanhankaupunginlahden suojelupistearvo on ylittänyt tämän arvon selvästi jokaisena tarkasteluvuotena. Vuosina 1986–1996 suojelupistearvo oli vakaa, mutta kohosi selvästi 2000-luvulla tehokkaiden kunnostus- ja hoitotoimien ansiosta. Mittavat kunnostushankkeet ovat vaikuttaneet samalla tavalla positiivisesti kaikkiin lintuvesiin (Ellermaa & Lindén 2011).

Suojelullisesti arvokkaiden kosteikkolajien runsastuminen ja uusien lajien asettuminen pesimälajeiksi nosti suojelupistearvoa vuosina 2004 ja 2007. Uusista lajeista tällaisia olivat mm. mustakurkku-uikku, harmaahaikara, sitruunavästäräkki, ruokosirkkalintu ja runsastuneista kyhmyjoutsen, luhtakana, nokikana, punajalkaviklo ja niittykirvinen.

Vuonna 2012 suojelupistearvo laski alhaisimmalla tasolle seurantajakson aikana. Syynä oli lähes kaikkien kosteikkolajien väheneminen ja viiksitimalin katoaminen pesimälajistosta (ks. taulukko 8).

Kuva 12. Kosteikkolinnuston suojelupistearvot vuosina 1986–2012.

7 Muutolla levähtävä vesi- ja rantalinnusto

Tuloksissa esitellään ne vesi- ja rantalintulajit, joiden seurantaan säännöllisesti toistetut kiertolaskennat soveltuivat parhaiten ainakin toisella muuttokausista, keväällä tai syksyllä. Käsiteltävän lajiston muodostavat silkkiuikku, kyhmy- ja laulujoutsen, meri-, kanadan- ja valkoposkihanhi, seitsemän puolisuikeltajasorsalajia, viisi suikeltajasorsalajia, nokikana, 15 kahlaajalajia, harmaahaikara sekä kuusi lokki- ja kolme tiiralajia.

Muuton ajoittuminen yksilömäärineen esitetään viiden päivän standardijaksoissa, joissa päivämääränä on käytetty kunkin jakson keskimmäistä päivää (Berthold 1973). Viivakuvaajissa lähekkäisiä standardijaksoja on yhdistetty muuttokausien alku- tai loppupäässä, jos laskentapäivät eivät ole osuneet samoille jaksoille eri vuosina. Mikäli muuttokaudella on ollut kaksi laskentapäivää samalla standardijaksolla, on käytetty suurempaa päiväsummaa. Kokonaiskertymiin (pylväskuvaajat) on laskettu yhteen vertailukelpoisten standardijaksojen yksilömäärät. Kokonaiskertymät kuvaavat vuosien välisiä suhteellisia eroja sekä lajien yksilömäärissä että lajien viipyvyydessä alueella. Kunkin lajin sijoittuminen eri osa-alueille (viiva- ja ympyräkuvaajat) keväällä ja syksyllä esitetään 1–3 vuoden ajalta kaikkien laskentapäivien summana. Liitteissä 6 ja 7 esitetään tarkemmin eri osa-alueilla tavattujen lajien prosenttiosuudet keväällä ja syksyllä.

Kiertolaskentojen tuottaman aineiston ohella lajiteksteissä on hyödynnetty seuraavia täydentäviä tietolähteitä: Vanhankaupunginlahden lintukerho Timalin katsaukset (Ojala ym. 2000–2006) ja Helsingin Seudun Lintutieteellisen Yhdistyksen Tringa ry:n Tiira-lintutietopalvelun havaintotietokanta vuosina 2007–2012. Tietoja on käytetty lajiteksteissä sekä muuton ajoittumisen että levähtäjämäärien kuvaamisessa siten, että koko 13 vuoden seurantajakson kaikki muuttokaudet ovat edustettuina. Lajien esiintyminen aiempina vuosikymmeninä on tarkistettu Viikki-kirjasta (Mikkola-Roos & Yrjölä 2000).

Lajinimen jälkeen mainitaan uhanalaisuusluokka vuonna 2010 (Mikkola-Roos ym. 2010), suluissa luokka vuonna 2000 (Rassi ym. 2001) sekä kuuluminen Euroopan Unionin lintudirektiivin I-liitteeseen = D (esim. Euroopan unionin julkaisutoimisto 2010).

7.1 Uikut

Silkkiuikku (*Podiceps cristatus*)

Silkkiuikun pesimäkannan saapuminen ajoittuu lyhyelle jaksolle huhtikuussa (kuva 13). Lämpimuuttavien levähtäjien suurin määrä on jäänyt arviolta 0–40 yksilöön kevään suurimmasta päiväsummasta laskettuna vuosina 2000–2012. Keväiden kokonaiskertymät kuvastavatkin alueen pesimäkannan vaihteluita (kuva 15). Alueella ei ole tavattu suuria yli 300 yksilön kerääntymiä 1990-luvun alun jälkeen ja ennätykseksi on jäänyt noin 600 yksilöä 12.5.1981. Tapaamisalueiden jakauma kuvastaa pääosin pesimäyhdyskuntien sijoittumista eri vuosina (kuva 17).

Syysesiintyminen kuvastaa pesimäkannan vähittäistä siirtymistä pois lahdelta (kuva 14). Siirtyminen alkaa usein jo heinäkuun lopulla, pesinnässään epäonnistuneiden osalta jo aiemminkin. Joinakin vuosina havaitaan yksilömäärän pientä kasvua elo–syyskuussa, mutta viimeistään syyskuun lopulta alkaen silkkiuikut poistuvat nopeasti. Elo- ja syyskuun määrät ovat olleet hyvin pieniä syksyinä 2004–2012 (vrt. kuvat 14 ja 16). Tapaamisalueiden jakauma kuvastaa pääosin poikueiden kalastusalueiden sijoittumista eri vuosina (kuva 18).

Kevään ensimmäiset

1.4.2008

3.4.2007

5.4.2002

Syksyn–talven viimeiset

9.12.2000

13.11.2012

10.11.2003

Kevään suurin määrä

161 17.5.2004

145 8.5.2002

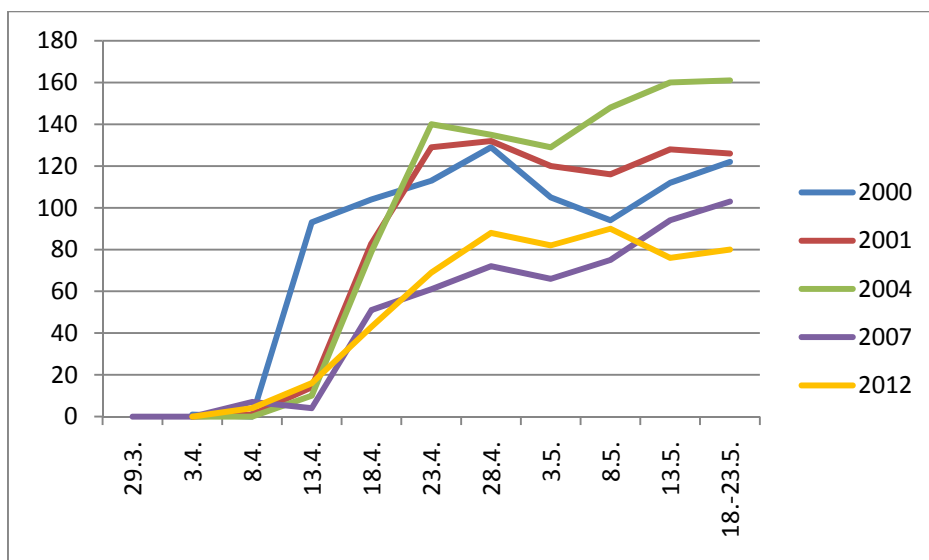
132 30.4.2001

Syksyn suurin määrä

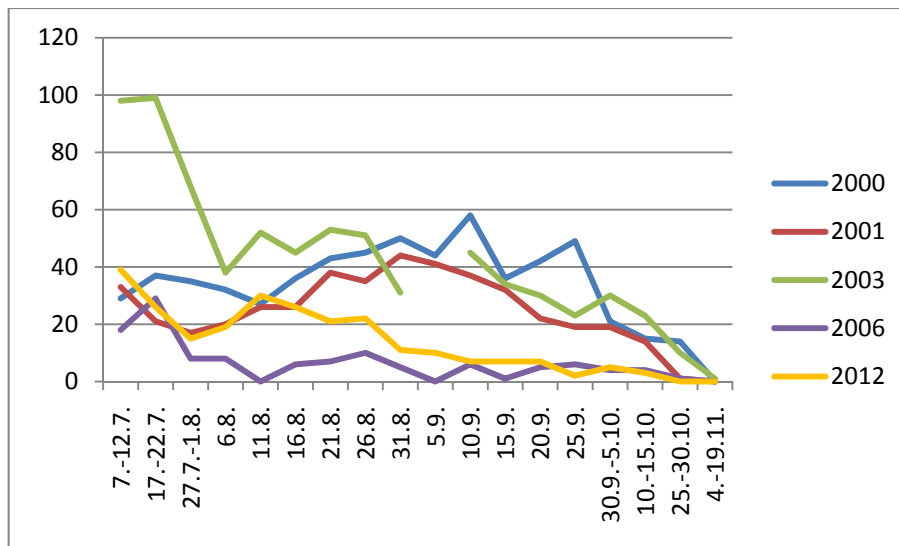
99 22.7.2003

58 11.9.2000

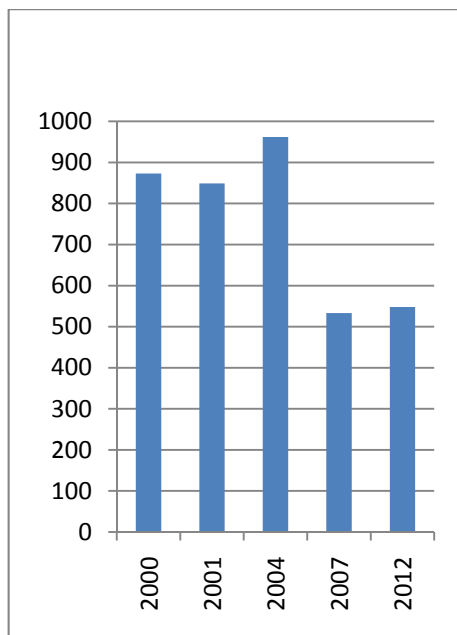
44 29.8.2001

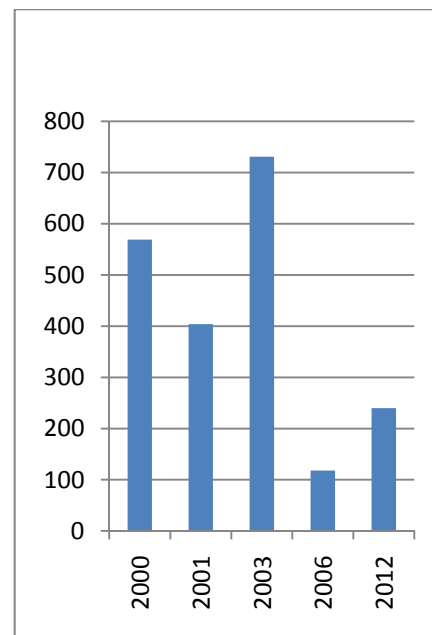
Kuva 13. Silkkiuikun esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät keväänä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012.

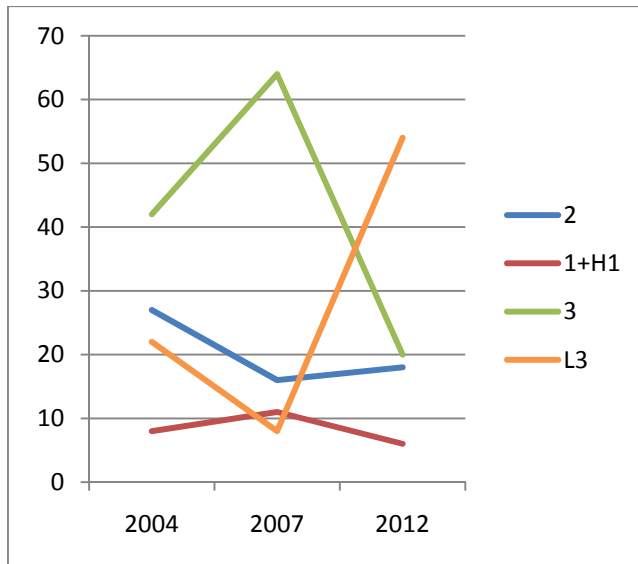
Kuva 14. Silkkiuikun esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012.

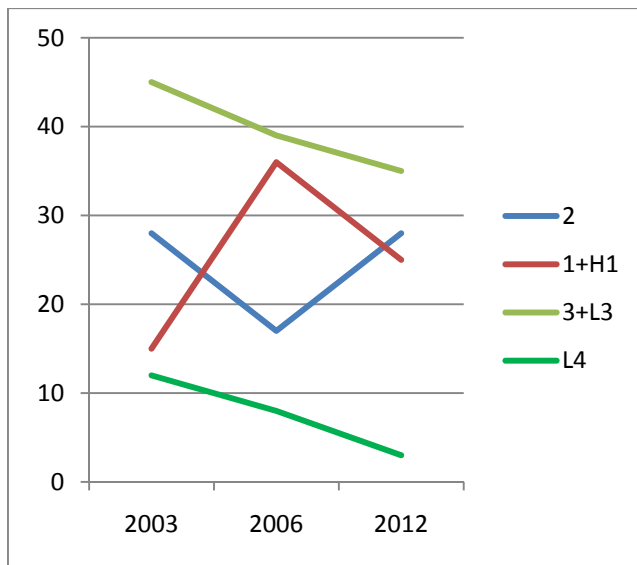
Kuva 15. Silkkiuikun yksilömäärien kokonaiskertymä keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012. Standardijaksot 3.4.–23.5.

Kuva 16. Silkkiuikun yksilömäärien kokonaiskertymä syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012. Standardijaksot 7.7.–31.8. ja 10.9.–19.11.

Kuva 17. Silkkiuikun tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma keväinä 2004, 2007 ja 2012 (yksilöistä 88–92 %, n = 1 521, 804 ja 841 yks.). Purolahden alue (2), Hakalan edusta–Ruohokarin hoitoniitty (1+H1), Saunalahden alue (3) ja Vanhankaupunginselkä (L3).

Kuva 18. Silkkiuikun tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma syksyinä 2003, 2006 ja 2012 (yksilöistä 91–100 %, n = 792, 118 ja 254 yks.). Purolahden alue (2), Hakalan edusta–Ruohokarin hoitoniitty (1+H1), Saunalahden alue–Vanhankaupunginselkä (3+L3) ja Arabianranta (L4).

7.2 Joutsenet ja hanhet

Kyhmyjoutsen (*Cygnus olor*)

Vuosina 2000–2012 kyhmyjoutsenten suurimmat määrät tavattiin keväällä 3.4.–25.5. ja syksyllä useimmiten 1.10.–17.11. (vrt. kuvat 19 ja 20). Pesimäkanta saapuu yleensä jo huhtikuun alussa; pesimättömien levähtäjien suurin määrä on jäänyt arviolta 4–21 yksilöön kevään suurimmasta päiväsummasta laskettuna vuosina 2000–2012. Suurimman päiväsumman keskiarvo oli 17 (8–29) yksilöä 2000–2005 ja 23 (13–37) yksilöä 2006–2012 (vrt. kuva 21). Suurimmat määrät ovat kaksinkertaistuneet 1990-luvulta.

Syksyiset linnut ovat pääosin alueen omaa pesimäkantaa. Syysesiintymiselle ominainen yksilömäärien vaihtelevuus johtuu osittain poikueiden näkyvyydestä kunakin laskentapäivänä (kuva 20). Syksyinä 2000 ja 2001 tavattiin enimmillään 8 ja 16 yksilöä, minkä jälkeen määrät olivat pieniä 2002–2005. Suurimman päiväsumman keskiarvo kohosi 19 (8–29) yksilöön 2006–2012 (vrt. kuva 22). Suurimmat määrät ovat kaksinkertaistuneet 1990-luvulta, mutta jääneet alle kymmenen yksilöön kuutena syksynä 2000–2012.

Keväällä 2012 hoitoniittyjen edustoilla tavattiin noin 60 % yksilöistä, joista kolmannes oleili Ruuhokarin hoitoniityn reunalla (kuva 23). Myös syksyllä 2012 hoitoniittyjen edustoilla tavattiin noin 60 % yksilöistä (kuva 24).

Kevään ensimmäiset

25.2.2008

15.3.2003

18.3.2012

Syksyn–talven viimeiset

17.1.2007

16.1.2012

10.1.2005

Kevään suurin määrä

37* 2.5.2012

29 28.4.2002

28 3.4.2008

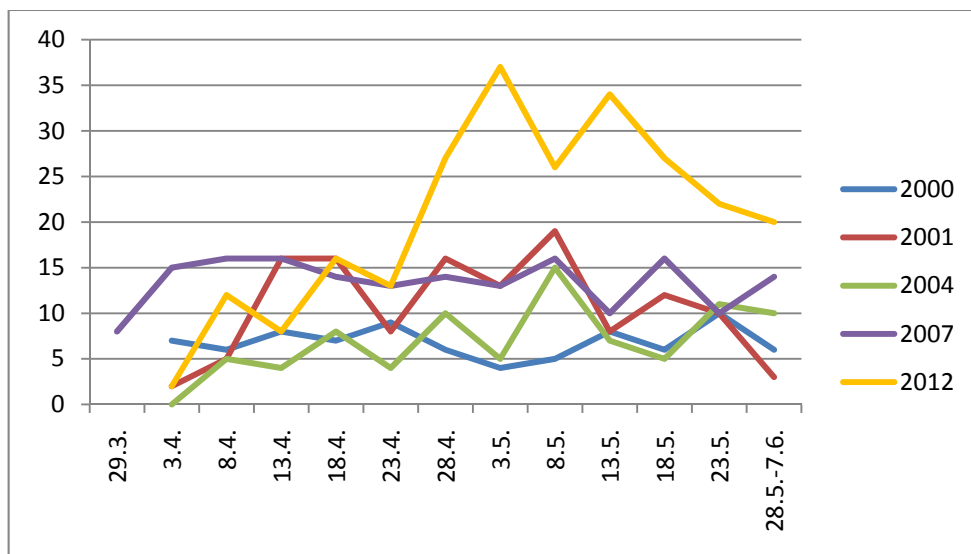
Syksyn suurin määrä

29* 1.10.2012

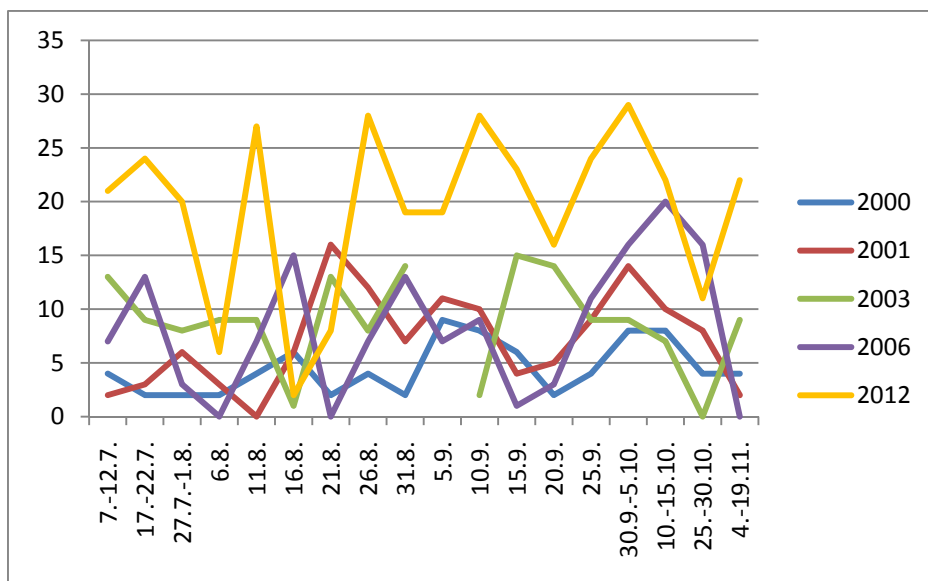
25 17.11.2011

20 13.10.2007, 17.10.2006

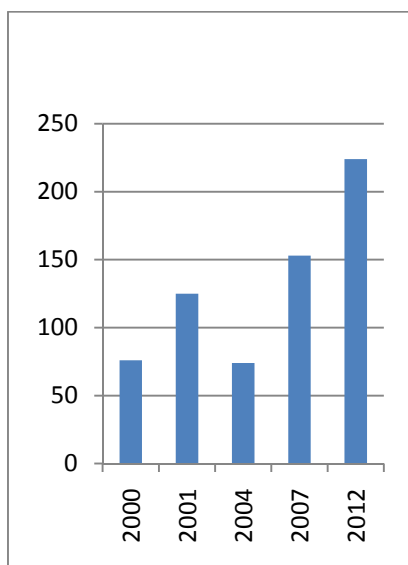
*alueen ennätys

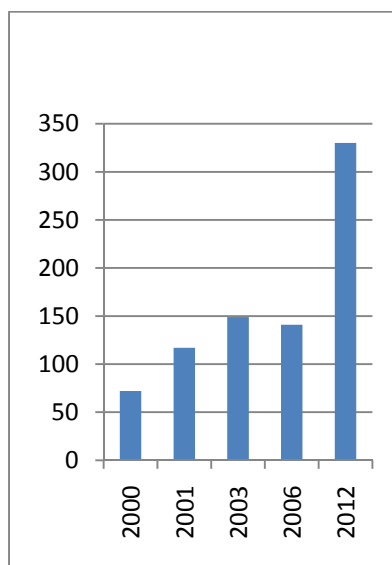
Kuva 19. Kyhmyjoutsenen esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät keväänä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012.

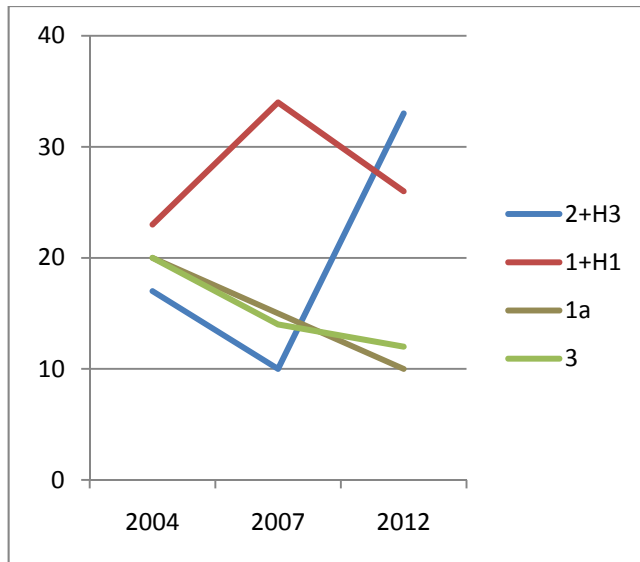
Kuva 20. Kyhmyjoutsenen esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012.

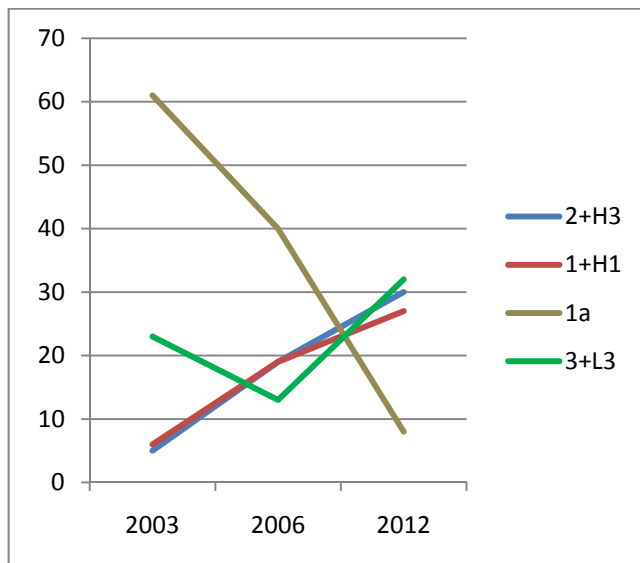
Kuva 21. Kyhmyjoutsenen yksilömäärien kokonaiskertymä keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012. Standardijaksot 3.4.–23.5.

Kuva 22. Kyhmyjoutsenen yksilömäärien kokonaiskertymä syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012. Standardijaksot 7.7.–31.8. ja 10.9.–19.11.

Kuva 23. Kyhmyjoutsenen tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma keväinä 2004, 2007 ja 2012 (yksilöistä 86–89 %, n = 112, 205 ja 305 yks.). Purolahden alue–uusi hoitoniitty (2+H3), Hakalan edusta–Ruohokarin hoitoniitty (1+H1), Pornaistenniemen etulampare (1a) ja Saunalahden alue (3).

Kuva 24. Kyhmyjoutsenen tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma syksyinä 2003, 2006 ja 2012 (yksilöistä 91–97 %, n = 159, 171 ja 385 yks.). Purolahden alue–uusi hoitoniitty (2+H3), Hakalan edusta–Ruohokarin hoitoniitty (1+H1), Pornaistenniemen etulampare (1a) ja Saunalahden alue–Vanhankaupunginselkä (3+L3).

Laulujoutsen (*Cygnus cygnus*) D

Vuosina 2000–2012 laulujoutsenten suurimmat määrät tavattiin keväällä useimmiten 16.3.–22.4. (kahdesti 1.–27.5.) ja syksyllä 29.9.–30.11. (vrt. kuvat 25 ja 26). Joutsenten määrät kasvoivat sekä keväällä että syksyllä tarkastelujakson jälkipuoliskolla, ja linnut myös viipyivät kauemmin alueella (kuvat 27 ja 28). Keväällä suurimman päiväsumman keskiarvo oli 7 (2–13) yksilöä 2000–2005 ja 15 (9–25) yksilöä 2006–2012.

Syksyllä suurimman päiväsumman keskiarvo oli 8 (3–17) yksilöä 2000–2009 ja 20 (14–24) yksilöä 2010–2012. Syksyinä 2006–2009 joutsenia tavattiin keskimäärin 6 päivänä ja 2010–2011 keskimäärin 30 päivänä.

Keväinä 2007 ja 2012 tavattiin Ruohokarin hoitoniityllä ja edustalla noin 40–80 % yksilöistä (kuva 29) ja syksyllä 2012 Purolahden hoitoniityn edustalla noin 70 % yksilöistä (kuva 30). Huhtikuussa 2006 ja 2009 joutsenten suurimmat määrät tavattiin Etu-Viikin pellolla.

Kevään ensimmäiset

23.2.2008
16.3.2007
18.3.2012

Syksyn-talven viimeiset

20.1.2007
8.1.2012
7.1.2000

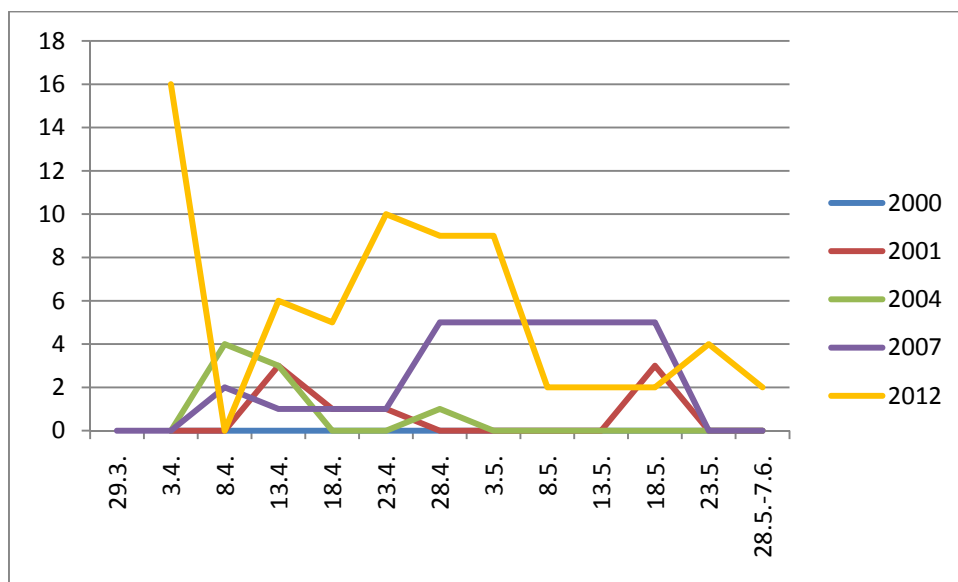
Kevään suurin määrä

25 11.4.2006
19 22.4.2008
17 5.4.2011

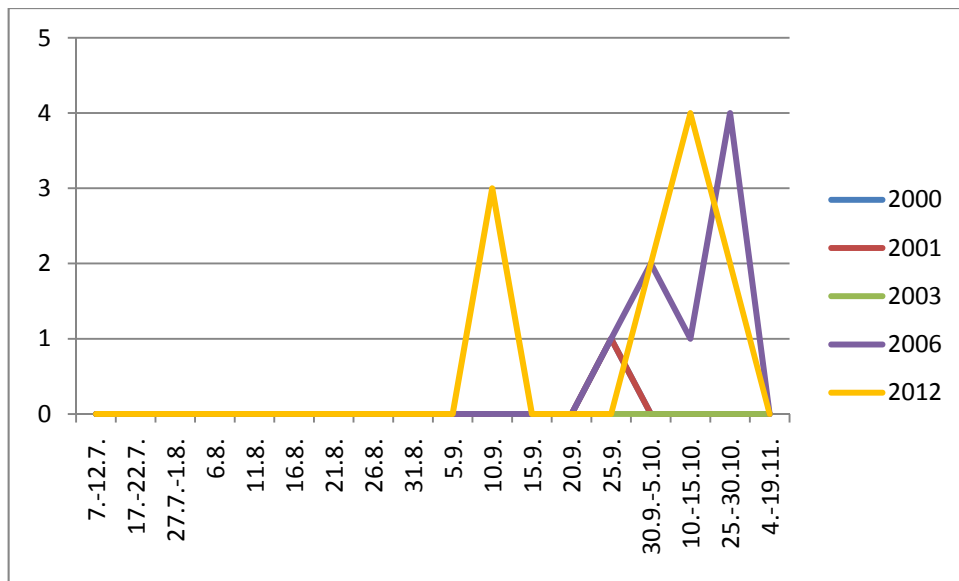
Syksyn suurin määrä

24* 16.11.2011
22 30.11.2012
17 22.11.2003

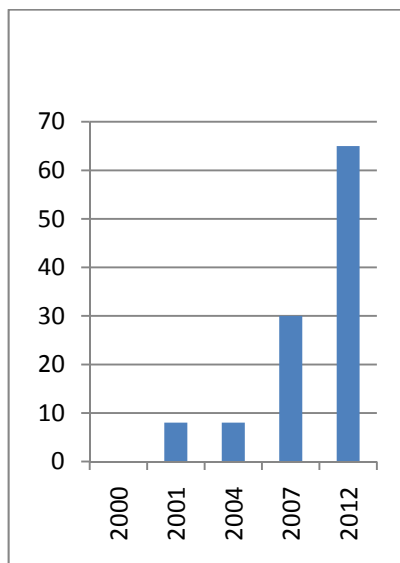
*alueen ennätys

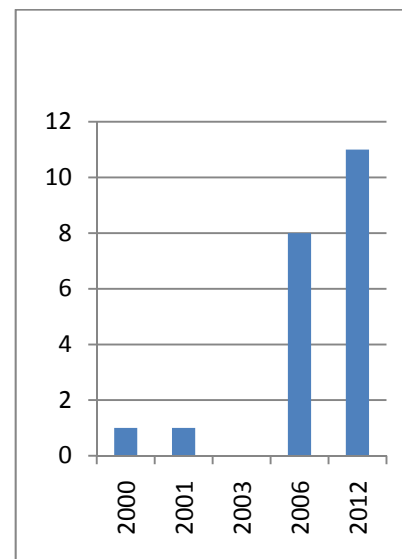
Kuva 25. Laulujoutsenen esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012.

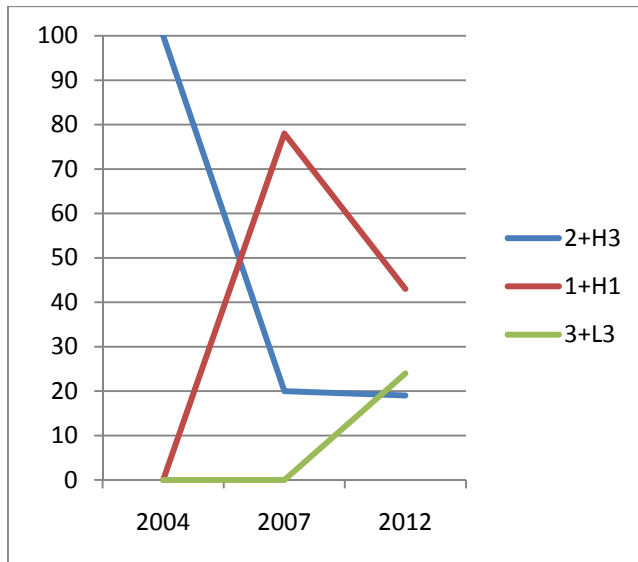
Kuva 26. Laulujoutsenen esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012. Päämuuttoaikaan marraskuun jälkipuoliskolla ei tehty laskentoja.

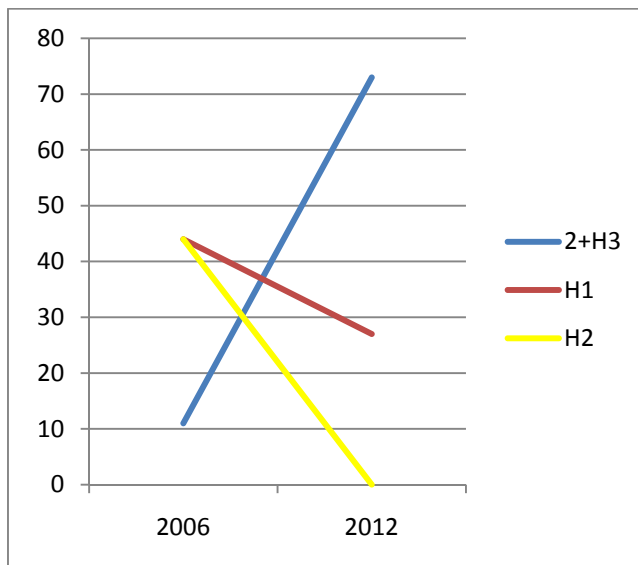
Kuva 27. Laulujoutsenen yksilömäärien kokonaismäärä keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012. Standardijaksot 3.4.–23.5.

Kuva 28. Laulujoutsenen yksilömäärien kokonaismäärä syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012. Standardijaksot 7.7.–31.8. ja 10.9.–19.11.

Kuva 29. Lauujoutsenen tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma keväinä 2004, 2007 ja 2012 (yksilöistä 86–100 %, n = 8, 41 ja 77 yks.). Purolahden alue–uusi hoitoniitty (2+H3), Hakalan edusta–Ruohokarin hoitoniitty (1+H1) ja Saunalahden alue–Vanhankaupunginselkä (3+L3).

Kuva 30. Lauujoutsenen tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma syksyinä 2006 ja 2012 (yksilöistä 99–100 %, n = 9 ja 11 yks.). Purolahden alue–uusi hoitoniitty (2+H3), Ruohokarin hoitoniitty (H1), Purolahden tulvaniitty (H2).

Merihanhi (*Anser anser*)

Keväinä 2006–2012 merihanhen suurimmat määrät tavattiin 4.–21.4. ja syksyinä 2007–2012 2.–10.8. (vrt. kuvat 31 ja 32). Keväällä merihanhen suurimman päiväsumman keskiarvo oli 3 (0–5) yksilöä 2000–2005 ja kohosi 17 (10–38) yksilöön 2006–2012 (vrt. kuva 33).

Lajin runsastuminen näkyy selvimmin syysesiintymisessä: säännöllinen syyskuinen esiintyminen alkoi 2004 ja heinä–elokuinen esiintyminen vasta 2006 (vrt. kuva 34). Syyskuussa merihanhi on edelleen vähälukuinen (suurin määrä 10 yksilöä), mutta sekä heinäkuun lopun että elokuun alun määrät ovat kasvaneet lähes vuosittain. Suurimman päiväsumman keskiarvo oli 35 (22–51) yksilöä 2008–2012.

Keväinä 2007 ja 2012 sekä syksyllä 2012 yksilöistä 65–85 % tavattiin hoitoalueiden tuntumassa: 50–60 % Purolahden alueella ja 15–35 % Ruohokarin hoitoniityllä (kuvat 35 ja 36). Joinakin keväinä ja syksyinä suurimmat määrät tavattiin Etu-Viikin pellolla.

Kevään ensimmäiset

12.3.2008

19.3.2007

21.3.2002

Syksyn viimeiset

27.10.2004

15.10.2006

7.10.2012 ja 2007

Kevään suurin määrä

38* 5.4.2010

17 4.4.2009, 21.4.2006

16 16.4.2012

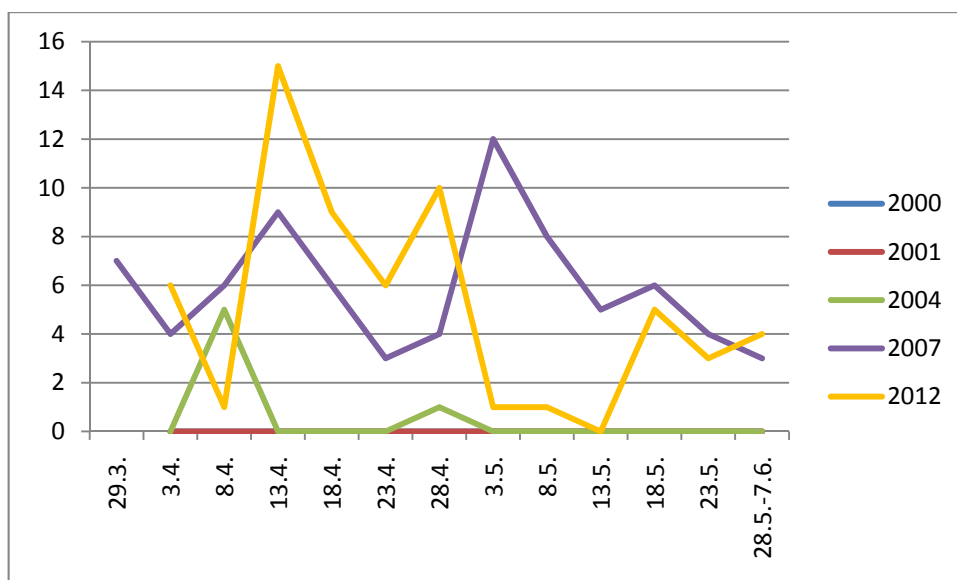
Syksyn suurin määrä

51* 6.8.2012

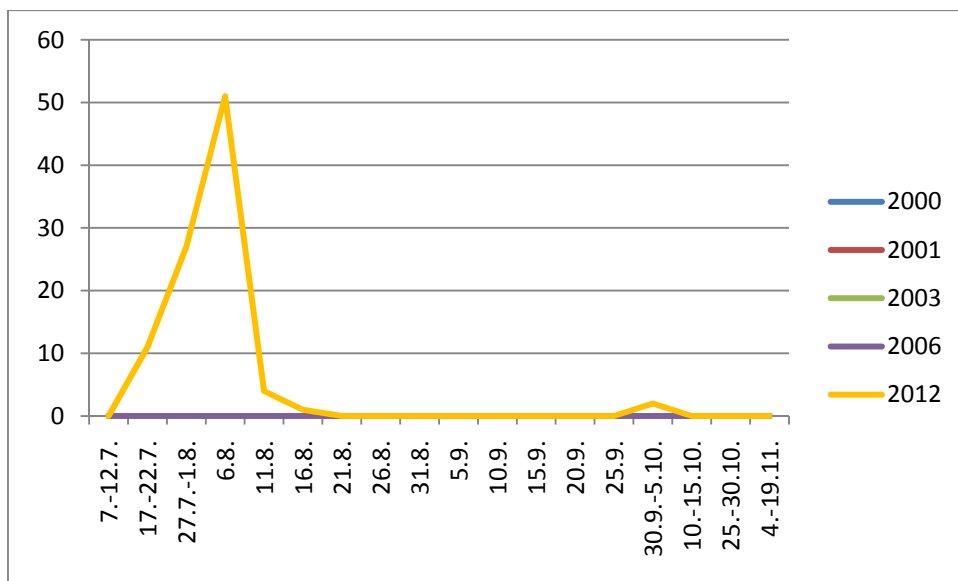
40 3.8.2011

34 9.8.2009

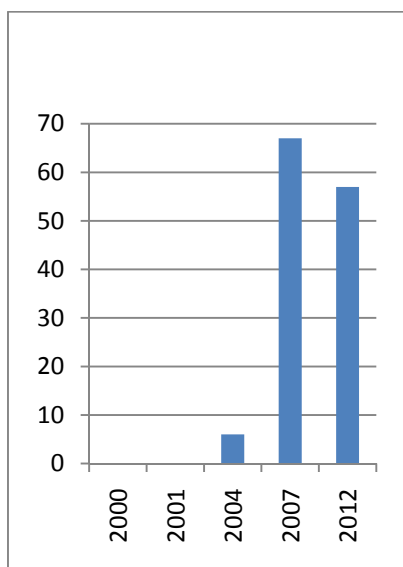
*alueen ennätys

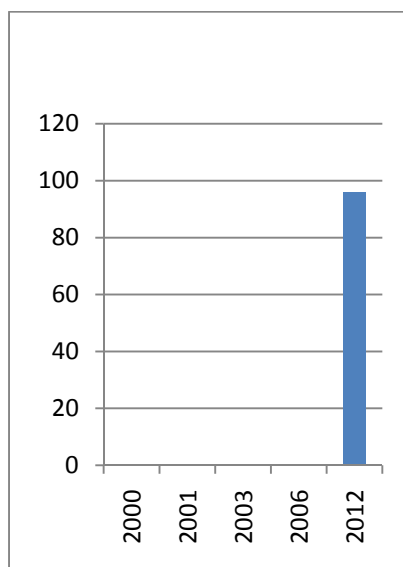
Kuva 31. Merihanhen esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012.

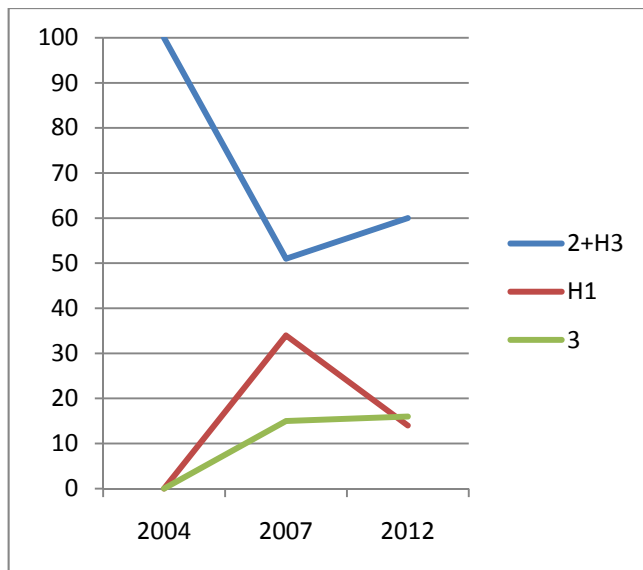
Kuva 32. Merihänken esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012.

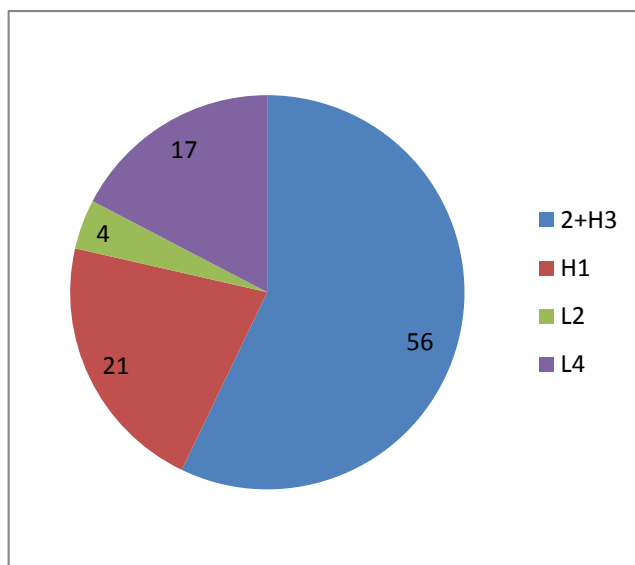
Kuva 33. Merihänken yksilömäärien kokonaismäärä keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012. Standardijaksot 3.4.–23.5.

Kuva 34. Merihänken yksilömäärien kokonaismäärä syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012. Standardijaksot 7.7.–31.8. ja 10.9.–19.11.

Kuva 35. Merihanhen tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma keväinä 2004, 2007 ja 2012 (yksilöistä 90–100 %, n = 6, 89 ja 74 yks.). Purolahden alue–uusi hoitoniitty (2+H3), Ruohokarin hoitoniitty (H1) ja Saunalahden alue (3).

Kuva 36. Merihanhen tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma syksyllä 2012 (yksilöistä 98 %, n = 96 yks.). Purolahden alue–uusi hoitoniitty (2+H3), Ruohokarin hoitoniitty (H1), Etu-Viikin pelto (L2) ja Arabianranta (L4).

Kanadanhanhi (*Branta canadensis*)

Vuosina 2000–2012 kanadanhanhen suurimmat määrät tavattiin keväällä 22.3.–14.4. ja syksyllä useimmiten 10.9.–18.11. (vrt. kuvat 37 ja 38). Levähtäjämäärät ovat moninkertaistuneet 2000-luvulla. Keväällä suurimman päiväsumman keskiarvo oli 19 (8–36) yksilöä 2000–2005 ja 65 (25–148) yksilöä 2006–2012 (vrt. kuva 39).

Syksyllä suurimman päiväsumman keskiarvo oli 18 (7–59) yksilöä 2000–2005 ja 64 (39–101) yksilöä 2006–2012 (vrt. kuva 40). Säännöllinen kesä–heinäkuinen esiintyminen alkoi 2006, ja kesästä 2008 lähtien lahdella on havaittu myös yksi tai kaksi poikuetta vuosittain.

Keväällä suurimmat määrät tavataan useimmiten Etu-Viikin pellolla ja syksyllä usein Ruohokarin hoitoniityn tuntumassa. Hoitoniittyjen lähetyvillä tavattiin keväinä 2004, 2007 ja 2012 vaihtelevasti 35–90 % yksilöistä ja syksyllä 2012 vajaa kolmannes yksilöistä (kuvat 41 ja 42).

Kevään ensimmäiset

11.3.2008, 11.3.2007
18.3.2012
20.3.2002

Syksyn-talven viimeiset

5.1.2012
30.12.2007
13.12.2009

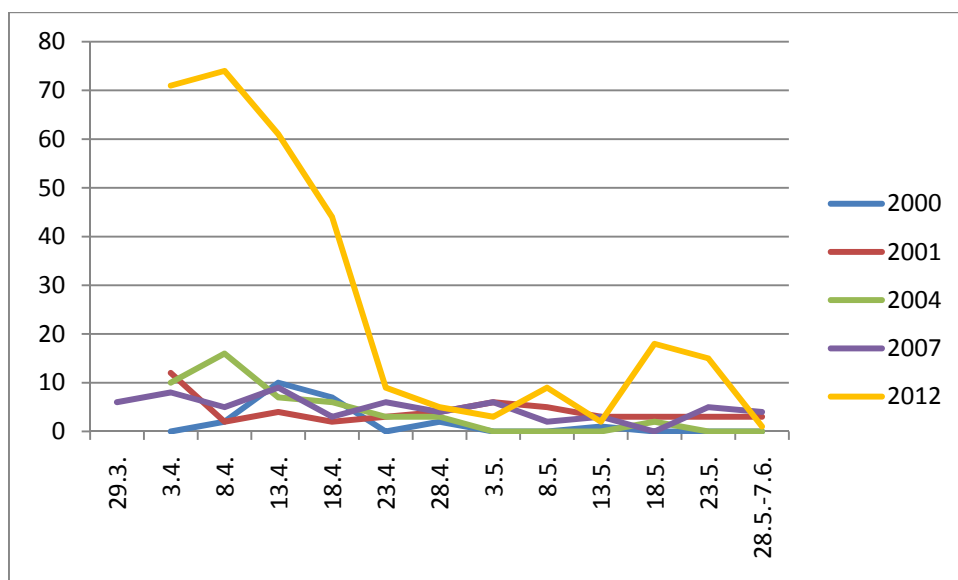
Kevään suurin määrä

148* 6.4.2009
90 2.4.2012
64 20.3.2008

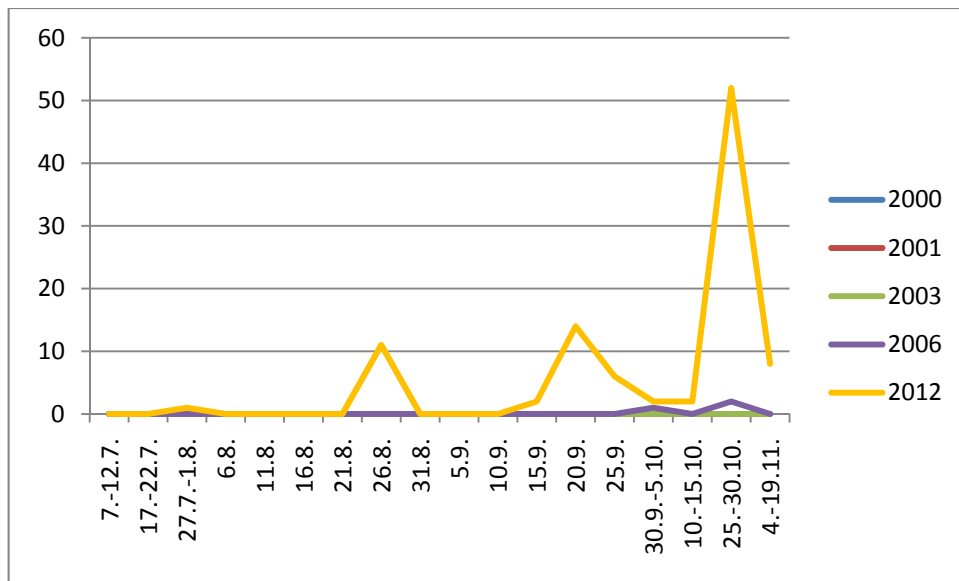
Syksyn-talven suurin määrä

101* 26.12.2011
97 13.9.2008
65 21.10.2012

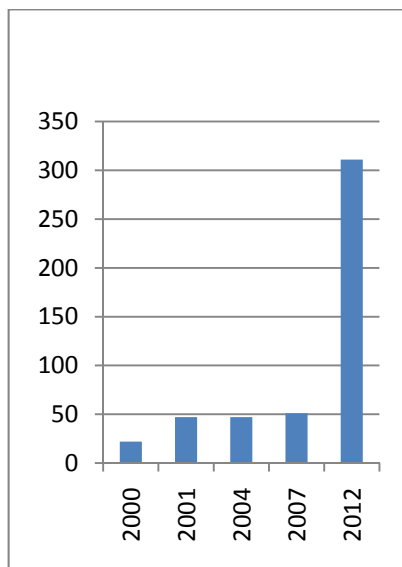
*alueen ennätys

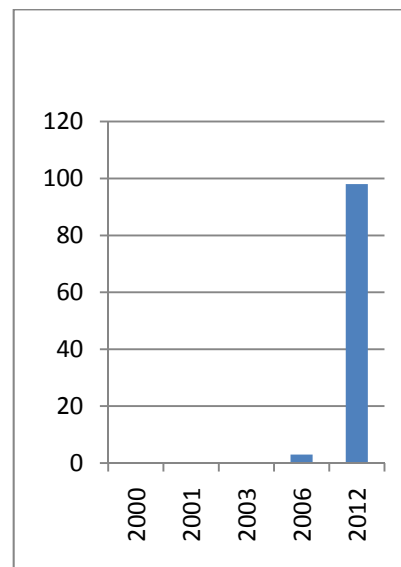
Kuva 37. Kanadanhanhen esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät keväänä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012.

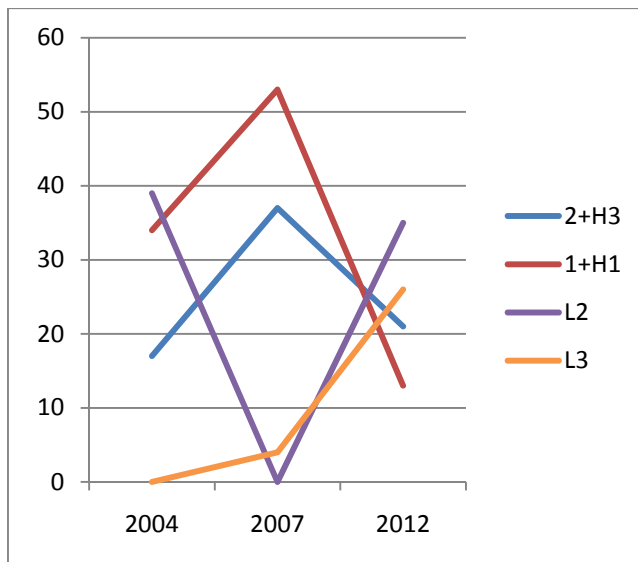
Kuva 38. Kanadanhanhen esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012.

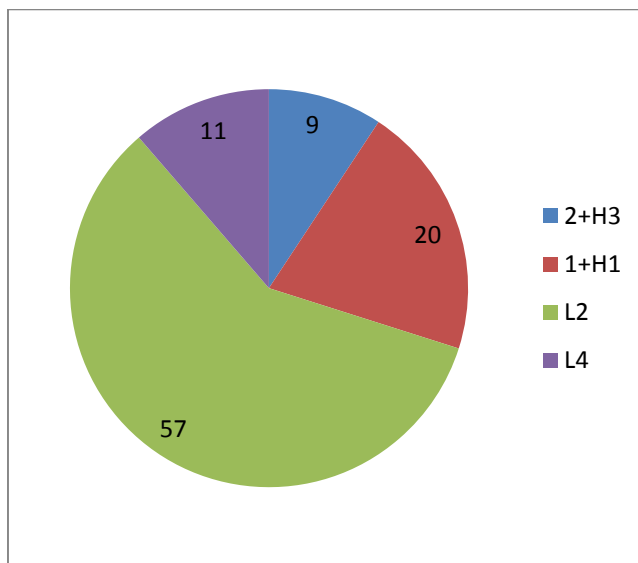
Kuva 39. Kanadanhanhen yksilömäärien kokonaiskertymä keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012. Standardijaksot 3.4.–23.5

Kuva 40. Kanadanhanhen yksilömäärien kokonaiskertymä syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012. Standardijaksot 7.7.–31.8. ja 10.9.–19.11.

Kuva 41. Kanadanhanhen tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma keväinä 2004, 2007 ja 2012 (yksilöistä 90–95 %, n = 41, 70 ja 339 yks.). Purolahden alue–uusi hoitoniitty (2+H3), Hakalan edusta–Ruohokarin hoitoniitty (1+H1), Etu-Viikin pelto (L2) ja Vanhan-kaupunginselkä (L3).

Kuva 42. Kanadanhanhen tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma syksyllä 2012 (yksilöistä 97 %, n = 102 yks.). Purolahden alue – uusi hoitoniitty (2+H3), Hakalan edusta–Ruohokarin hoitoniitty (1+H1), Etu-Viikin pelto (L2) ja Arabianranta (L4).

Valkoposkihanhi (*Branta leucopsis*) D

Vuonna 2000 alueella havaittiin vain yksi levähtävä yksilö keväällä ja enimmillään 460 yksilöä syksyllä. Kevätlevähtäjien suurin määrä kasvoi muutamiin kymmeniin yksilöihin 2003 alkaen ja satoihin yksilöihin 2008 alkaen (vrt. kuva 45). Suurimmat määrät tavattiin useimmiten 23.4.–3.5. ja joinakin keväinä arktisten valkoposkihanhiin muuton aikaan toukokuun puolivälissä (vrt. kuva 43). Kesäesiintyminen koostui aluksi, vuodesta 2002 alkaen, poikueellisista pareista ja käsittää nykyään enimmillään noin 30 poikuetta ja yli 1 000 aikuista lintua kesäkuun lopulta ja heinäkuussa.

Syyslevähtäjien suurin määrä kipusi yli tuhannen yksilön jo 2001 ja ylitti viiden tuhannen yksilön rajan 2005 (vrt. kuva 46). Suurimmat määrät tavattiin elokuun lopulta lokakuun lopulle (vrt. kuva 44). Elokuussa suurin päiväsumma on ollut 4 600 yksilöä 30.8.2008 ja syyskuussa 6 300 yksilöä 10.9.2011. Lokakuussa suurin määrä, 15 000 yksilöä 8.10.2009, koskee lahdelle yöpymään laskeutuneita lintuja; Etu-Viikin pelloilla ruokailevien enimmäismäärä on ollut 9 900 yksilöä 5.10.2010.

Keväällä suurimmat määrät tavattiin joko Etu-Viikin pellolla tai Ruohokarin hoitoniityllä ja sen tuntumassa; keväällä 2007 noin puolet yksilöistä tavattiin hoitoniityllä (kuva 47). Syksyllä tärkeimmät ruokailualueet olivat Etu-Viikin ja ajoittain myös Taka-Viikin pellot. Syksyllä 2006 noin 40 % yksilöistä tavattiin Ruohokarin hoitoniityllä (kuva 48). Hanhet yöpyvät alkusyksystä ulkomerellä ja alkavat yöpyä lahdella usein syyskuun puolivälin jälkeen.

Lentokyvyttömien poikueiden tärkein ruokailualue on Arabianranta kokonaisuudessaan, ja pesimättömät aikuiset linnut liikkuvat puolestaan sekä Arabianrannan että Etu-Viikin alueilla kesäaikaan. Viime vuosina poikueet ovat alkaneet ruokailla myös hoitoniityillä.

Kevään ensimmäiset

29.3.2012

5.4.2011, 2010 ja 2008

6.4.2009

Syksyn–talven viimeiset

31.12.2011

1.12.2000

18.11.2010

Kevään suurin määrä

712* 23.4.2011

620 24.4.2012

438 3.5.2010

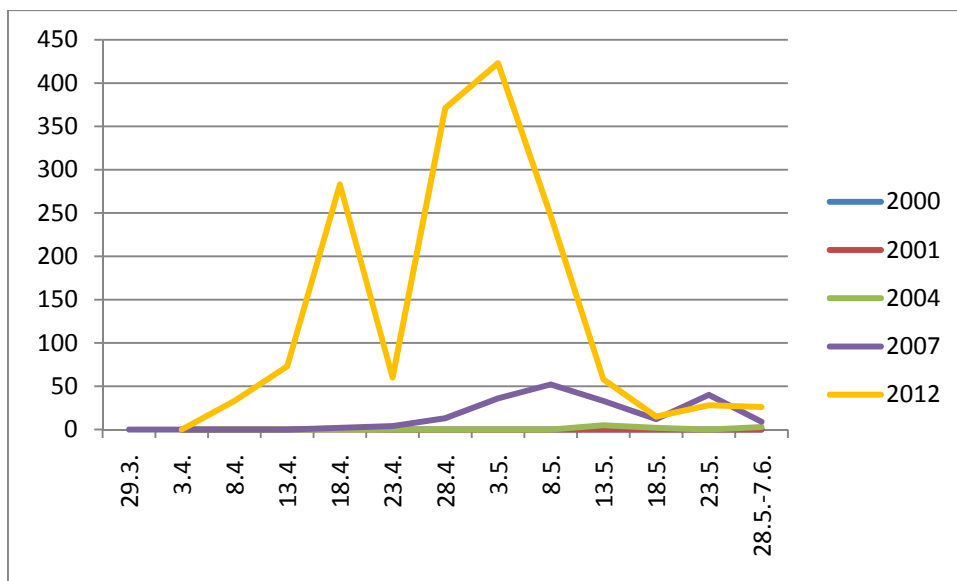
Syksyn suurin määrä

15 000* 8.10.2009

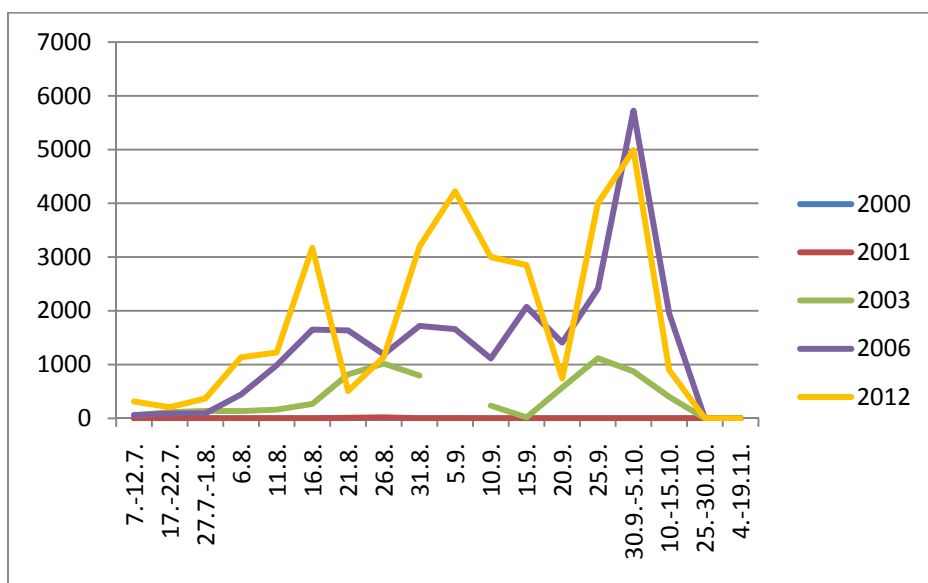
9 900 5.10.2010

8 000 9.10.2011

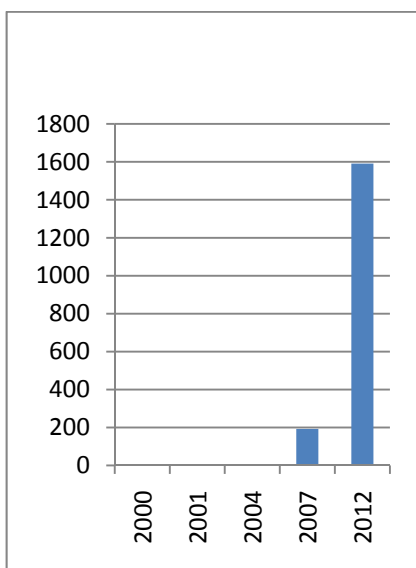
*alueen ennätys

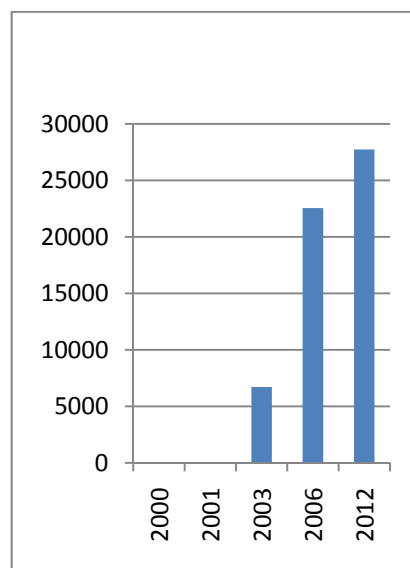
Kuva 43. Valkoposkikhanhen esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012.

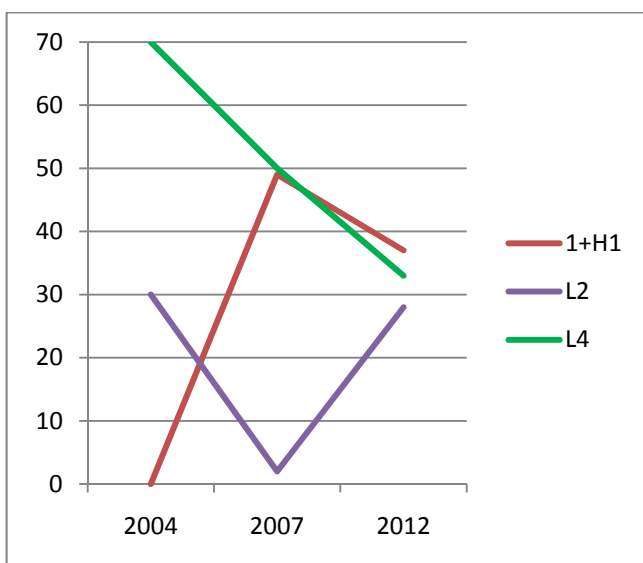
Kuva 44. Valkoposkikhanhen esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012.

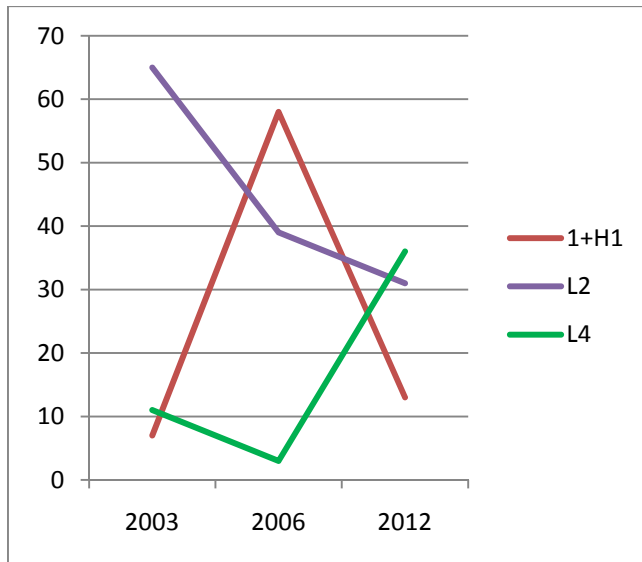
Kuva 45. Valkoposkihanhen yksilömäärien kokonaiskertymä kevinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012. Standardijaksot 3.4.–23.5.

Kuva 46. Valkoposkihanhen yksilömäärien kokonaiskertymä syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012. Standardijaksot 7.7.–31.8. ja 10.9.–19.11.

Kuva 47. Valkoposkihanhen tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma kevinä 2004, 2007 ja 2012 (yksilöistä 98–100 %, n = 10, 220 ja 1 780 yks.). Hakalan edusta–Ruohokarin hoitoniitty (1+H1), Etu-Viikin pelto (L2) ja Arabianranta (L4).

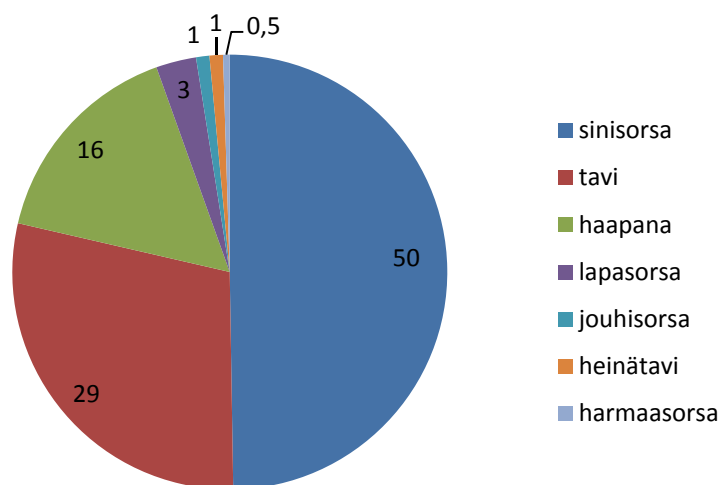

Kuva 48. Valkoposkikihanhien tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma syksyinä 2003, 2006 ja 2012 (yksilöistä 80–100 %, n = 7 398, 29 753 ja 32 275 yks.). Hakalan edusta–Ruohokarin hoitoniitty (1+H1), Etu-Viikin pelto (L2) ja Arabianranta (L4).

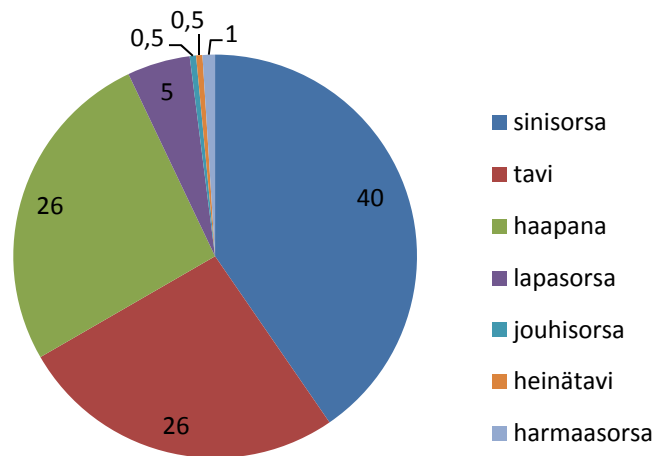
7.3. Puolisukeltajasorsat

Vanhankaupunginlahdella puolisukeltajasorsien kokonaiskertymät ovat keväällä yli kaksinkertaisia ja syksyllä lähes kymmenkertaisia sukeltajasorsien kokonaiskertymiin verrattuna.

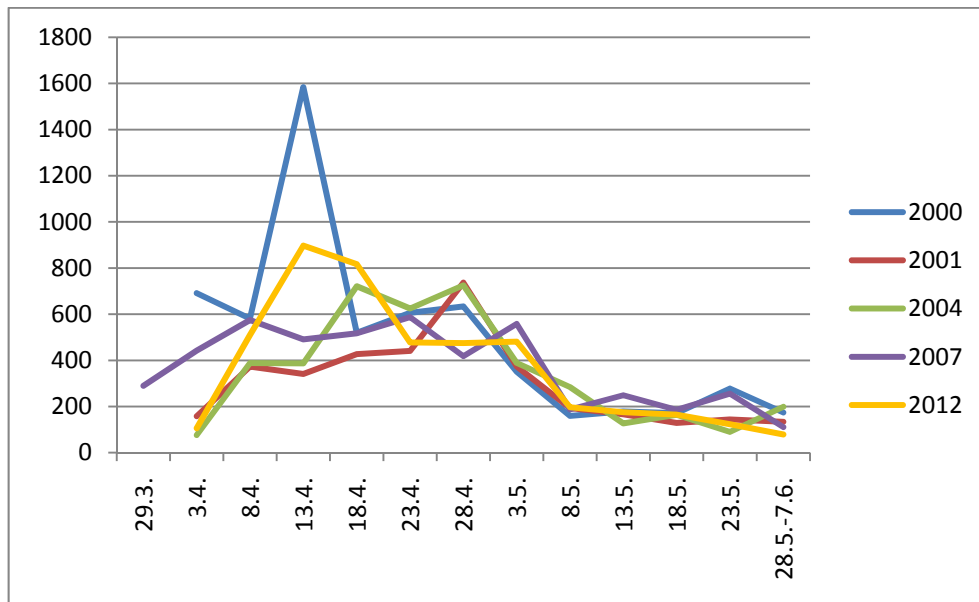
Hoitoniityt, erityisesti niiden reunat ja edustat, ovat puolisukeltajasorsille tärkeitä ruokailu- ja lepäilyalueita. Valtaosa alueella viime vuosina tavatuista yksilöistä on hyödyntänyt sekä Ruohokarin hoitoniittyä että Purolahden uutta hoitoniittyä. Myös uposkasvillisuuden ajoittainen elpyminen niittyjen edustan vesialueilla on keskittänyt puolisukeltajamääriä niittyjen tuntumaan. Sateisilla keleillä ja korkean meriveden aikaan sorsat laiduntavat runsaina myös Ruohokarin hoitoniityn sisäosia.

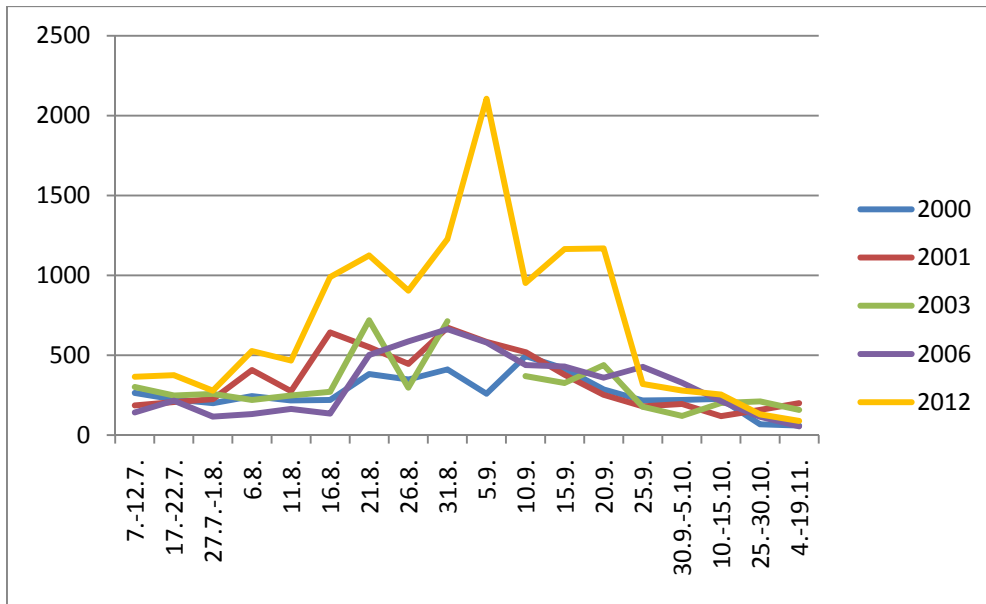
Kuva 49. Puolisukeltajasorsien runsaussuhteet (%) viiden kevään standardijaksojen yhdistetyssä aineistossa 2000–2012.

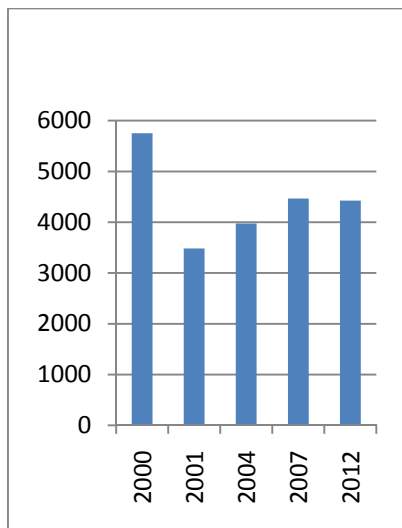
Kuva 50. Puolisukeltajasorsien runsaussuhteet (%) viiden syksyn standardijaksojen yhdistetyssä aineistossa 2000–2012.

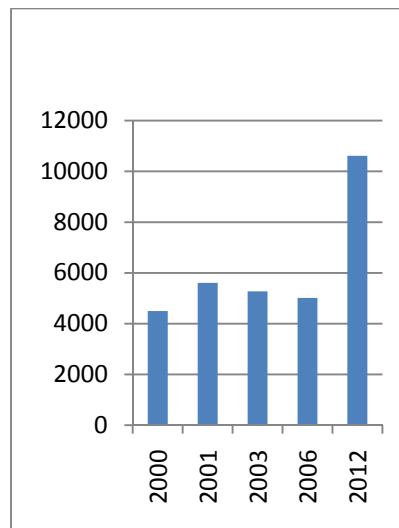
Kuva 51. Puolisukeltajasorsien esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät keväänä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012.

Kuva 52. Puolisukeltajasorsien esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012.

Kuva 53. Puolisukeltajasorsien yksilömäärien kokonaiskertymä keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012. Standardijaksot 3.4.–23.5.

Kuva 54. Puolisukeltajasorsien yksilömäärien kokonaiskertymä syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012. Standardijaksot 7.7.–31.8. ja 10.9.–19.11.

Haapana (*Anas penelope*)

Vuosina 2000–2012 haapanan suurimmat määrät tavattiin keväällä 14.4.–2.5. ja syksyllä 6.9.–7.10. (vrt. kuvat 55 ja 56). Kevään suurimman päiväsumman keskiarvo oli 135 (82–234) yksilöä, eikä kiertolaskentojen kokonaiskertymissä ollut suuria vuosien välisiä eroja (kuva 57). Suurimmat määrät olivat samaa suuruusluokkaa kuin 1980- ja 1990-luvuilla. Alueen ylivoimaiseksi ennätykseksi on jäänyt 700 yksilöä 1.5.1974.

Syksyllä määrät olivat useina vuosina moninkertaisia verrattuna aiempiin vuosikymmeniin. Kahdeksana syksynä suurin määrä ylitti 300 yksilön rajan. Huippumäärät kasvoivat tarkastelujakson jälkipuoliskolla: suurimman päiväsumman keskiarvo oli 286 (124–550) yksilöä 2000–2005 ja 527 (156–970) yksilöä 2006–2012. Syksyllä 2012 kiertolaskentojen kokonaiskertymä oli moninkertainen edeltäviin vuosiin verrattuna (kuva 58).

Koiraiden sulkasadon aikaan tavattiin noin 30–65 yksilöä kesä–heinäkuussa 2006–2012, ja elokuussa suurimmat määrät olivat noin 70–120 yksilöä.

Keväinä 2007 ja 2012 tavattiin hoitoniittyjen tuntumassa noin 70 % yksilöistä, ja syksyllä 2012 Ruohokarin hoitoniityn tuntumassa vajaa puolet yksilöistä (kuvat 59 ja 60). Pornaistenniemen etulampareella tavattiin suhteellisen suuria määriä syksyinä 2001–2005 ja 2007 ja Saunalahden edustalla vajaa kolmannes yksilöistä syksyllä 2012.

Kevään ensimmäiset

10.3.2008

17.3.2007

23.3.2010

Syksyn–talven viimeiset

31.1.2004

2.1.2012 ja 2007

1.1.2008

Kevään suurin määrä

234 20.4.2012

200 26.4.2004

198 29.4.2001

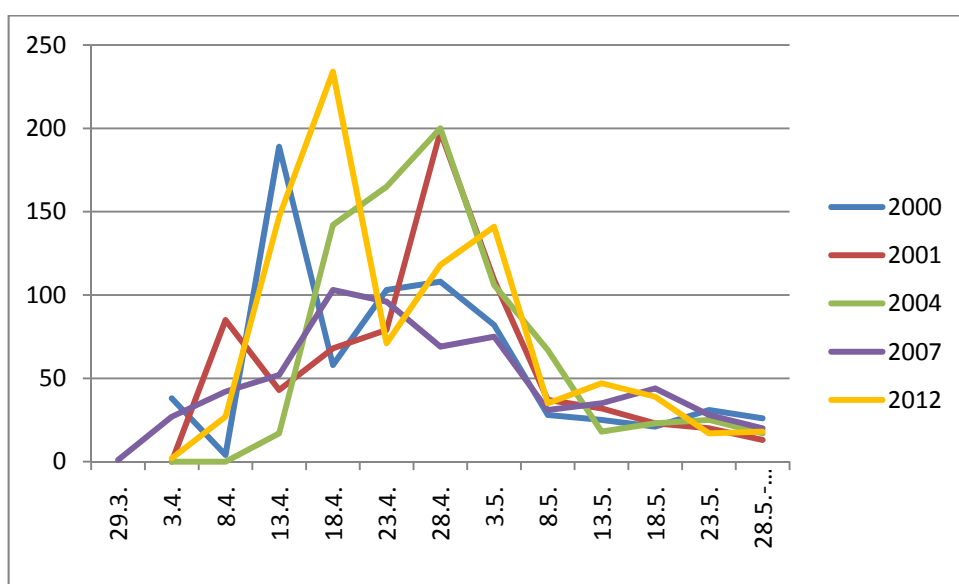
Syksyn suurin määrä

970* 6.9.2012

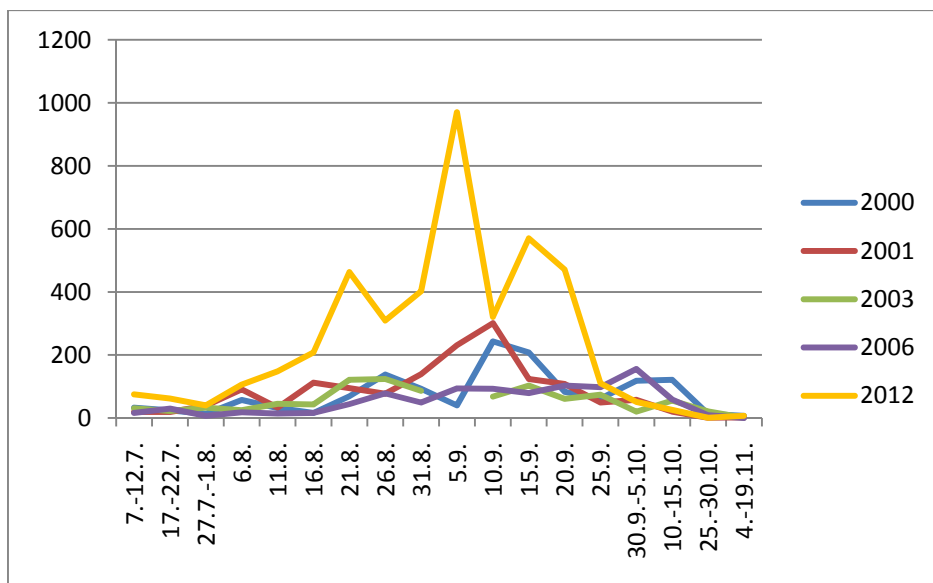
674 7.10.2009

651 15.9.2010

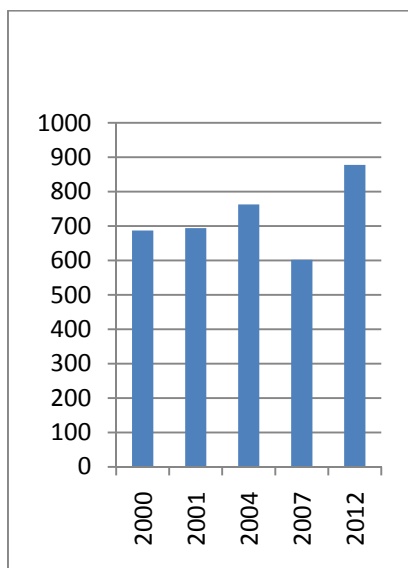
*alueen ennätys

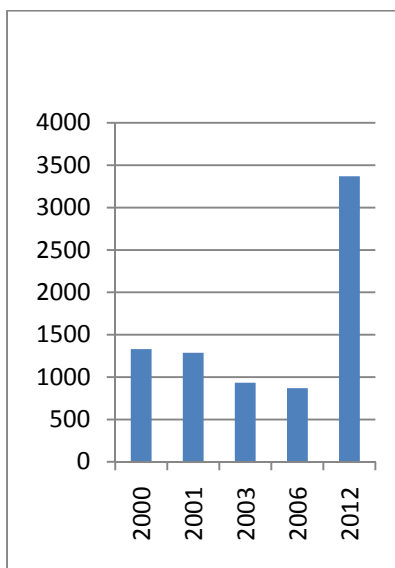
Kuva 55. Haapanan esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012.

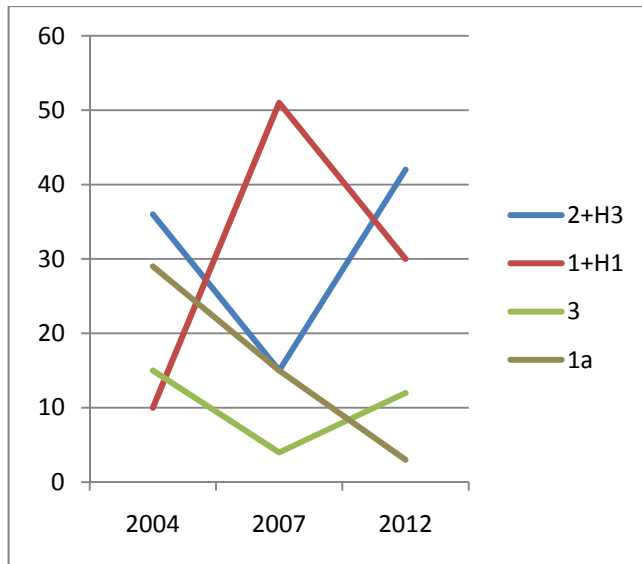
Kuva 56. Haapanan esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012.

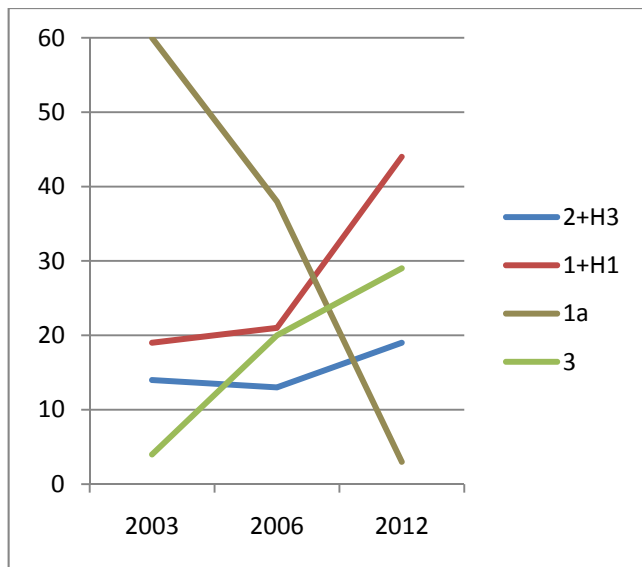
Kuva 57. Haapanan yksilömäärien kokonaismäärä keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012. Standardijaksot 3.4.–23.5.

Kuva 58. Haapanan yksilömäärien kokonaismäärä syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012. Standardijaksot 7.7.–31.8. ja 10.9.–19.11.

Kuva 59. Haapanan tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma keväinä 2004, 2007 ja 2012 (yksilöistä 85–90 %, n = 1 062, 776 ja 1 169 yks.). Purolahden alue–uusi hoitoniitty (2+H3), Hakalan edusta–Ruohokarin hoitoniitty (1+H1), Saunalahden alue (3) ja Pornaistenniemen etulampare (1a).

Kuva 60. Haapanan tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma syksyinä 2003, 2006 ja 2012 (yksilöistä 92–97 %, n = 1 045, 1 143 ja 4 391 yks.). Purolahden alue–uusi hoitoniitty (2+H3), Hakalan edusta–Ruohokarin hoitoniitty (1+H1), Pornaistenniemen etulampare (1a) ja Saunalahden alue (3).

Harmaasorsa (*Anas strepera*)

Harmaasorsia oli tavattu Vanhankaupunginlahdella yhteensä noin 60 yksilöä ennen vuotta 2000, useimmat 1980- ja 1990-luvuilla, jolloin suurin päiväsumma oli 4 yksilöä sekä keväällä että syksyllä.

Keväinä 2000–2012 suurimmat määrät tavattiin useimmiten 24.4.–6.5. (vrt. kuva 61). Kevätesiintymät ovat runsastuneet hiljalleen 2000-luvulla: suurimman päiväsumman keskiarvo oli 4 (2–6) yksilöä 2000–2005 ja 7 (4–13) yksilöä 2006–2012 (vrt. kuva 63).

Syksyllä voimakas runsastuminen kymmeniin yksilöihin alkoi 2007, kun aiempina vuosina Espoon Suomenojalla ja Laajalahdella viihtyneet harmaasorsaparvet alkoivat etsiä uusia ruokailualueita. Syksyinä 2007–2012 suurimmat määrät tavattiin useimmiten 16.9.–27.10. ja kahdesti 17.–25.8. (vrt. kuva 62). Suurimman päiväsumman keskiarvo oli 3 (2–5) yksilöä 2000–2006 ja kohosi 40 (21–62) yksilöön 2007–2012 (vrt. kuva 64). Koiraiden sulkasadon aikaan kesäkuun lopulla ja heinäkuussa tavattiin enimmillään 22 yksilöä vuonna 2012.

Keväällä 2012 tavattiin Ruohokarin hoitoniityllä noin 40 % yksilöistä (kuva 65). Syksyllä 2012 Saunalahden edustalla viihtyi 60 % yksilöistä ja hoitoniityillä sekä niiden tuntumassa noin 30 % (kuva 66).

Kevään ensimmäiset

18.3.2008
24.3.2012
3.4.2009

Syksyn viimeiset

8.12.2011
28.11.2012
16.11.2008

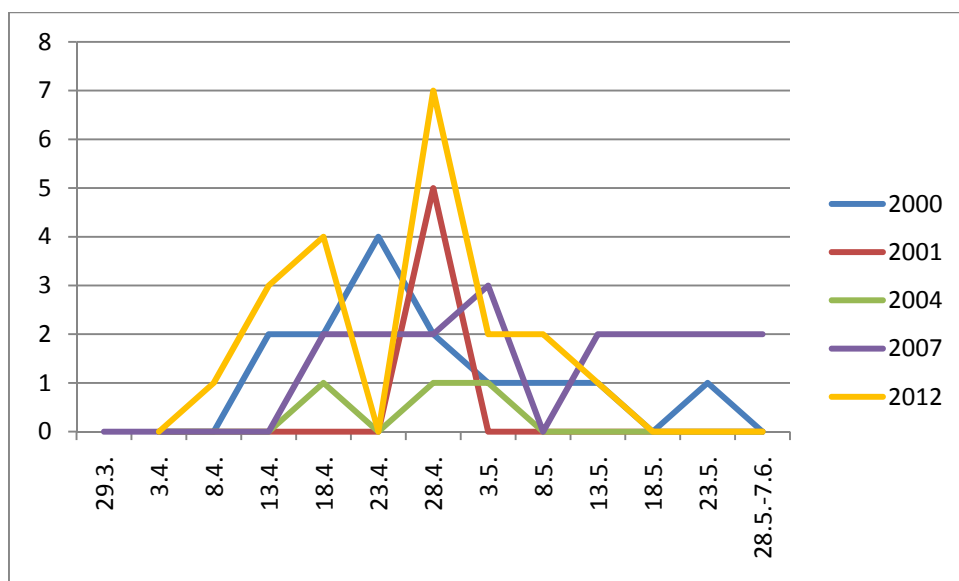
Kevään suurin määrä

13* 27.4.2010
8 26.4.2012, 29.4.2009
ja 6.5.2007
6 28.4.2001

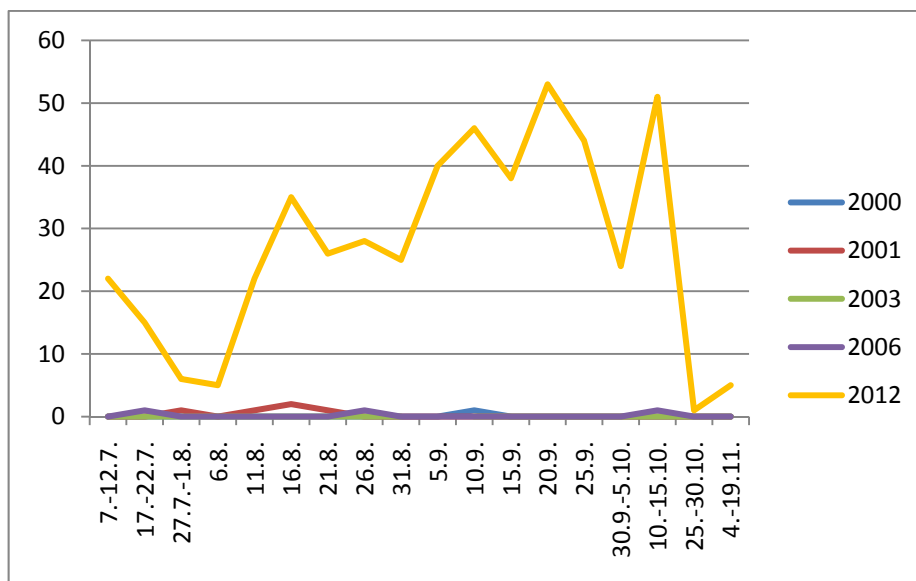
Syksyn suurin määrä

62* 16.9.2012
61 27.10.2011
40 22.9.2009

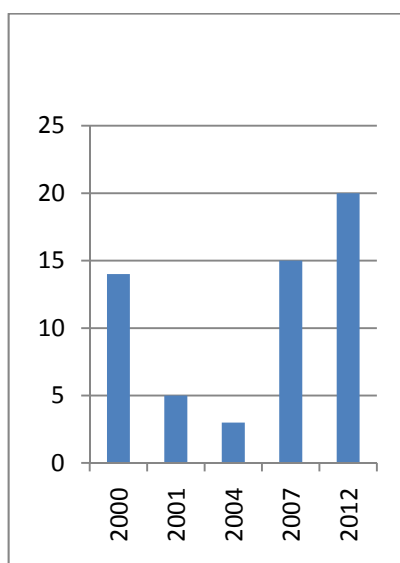
*alueen ennätys

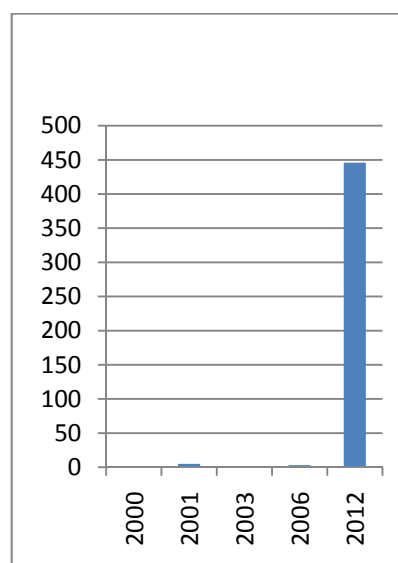
Kuva 61. Harmaasorsan esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012.

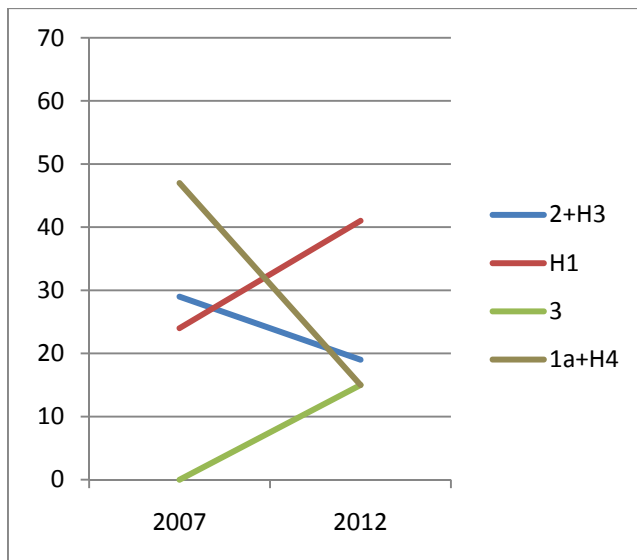
Kuva 62. Harmaasorsan esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012.

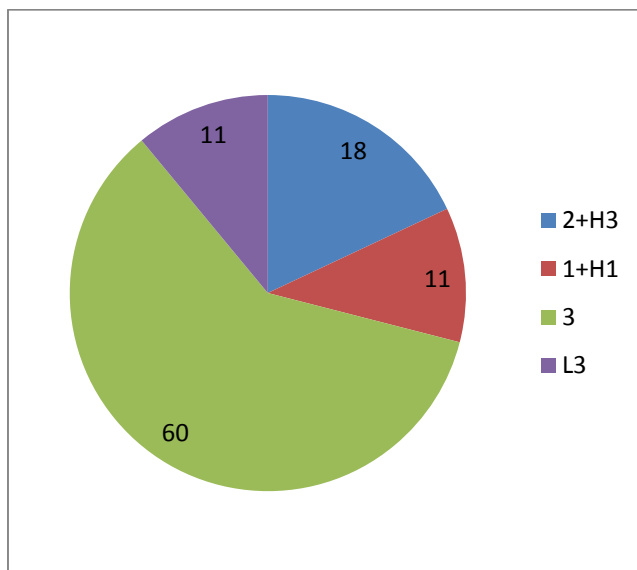
Kuva 63. Harmaasorsan yksilömäärien kokonaiskertymä keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012. Standardijaksot 3.4.–23.5.

Kuva 64. Harmaasorsan yksilömäärien kokonaiskertymä syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012. Standardijaksot 7.7.–31.8. ja 10.9.–19.11.

Kuva 65. Harmaasorsan tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma keväinä 2007 ja 2012 (yksilöistä 90–100 %, n = 17 ja 27 yks.). Purolahden alue–uusi hoitoniitty (2+H3), Ruohokarin hoitoniitty (H1), Saunalahden alue (3) ja Pornaistenniemen etulampare–Säynäslahden lampareet (1a+H4).

Kuva 66. Harmaasorsan tapaamisalueiden %-jakauma syksyllä 2012 (n = 532 yks.). Purolahden alue–uusi hoitoniitty (2+H3), Hakalan edusta–Ruohokarin hoitoniitty (1+H1), Saunalahden alue (3) ja Vanhankaupunginselkä (L3).

Tavi (*Anas crecca*)

Vuosina 2000–2012 tavin suurimmat määrät tavattiin keväällä 10.4.–2.5. ja syksyllä 14.8.–16.9. (vrt. kuvat 67 ja 68). Kevään suurimman päiväsumman keskiarvo oli 329 (200–719) yksilöä; kiertolaskentojen kokonaiskertymät ovat vaihdelleet melko vähän 2000-luvulla (kuva 69). Suurimmat määrät olivat samaa suuruusluokkaa kuin 1980- ja 1990-luvuilla.

Syksyllä määrät olivat useina vuosina kaksin- tai kolminkertaisia verrattuna 1990-luvun tai sitä varhaisempiin määriin. Kahdeksana syksynä suurin määrä ylitti 400 yksilön rajan. Huippumäärät kasvoivat tarkastelujakson jälkipuoliskolla: suurimman päiväsumman keskiarvo oli 316 (77–620) yksilöä 2000–2005 ja 503 (273–631) yksilöä 2006–2012 (vrt. kuva 70). Koiraiden sulkasadon aikaan kesä–heinäkuussa tavattiin noin 40–180 yksilöä 2006–2012.

Tavi hyödyntää vesilinnuista eniten, heinätavin ja lapasorsan ohella, hoitoniittyjä ja erityisesti niiden avointa vesirajaa. Keväinä 2007 ja 2012 tavattiin hoitoniityillä ja niiden tuntumassa noin 70–80 % yksilöistä sekä syksyinä 2006 ja 2012 noin 85–95 % yksilöistä (kuvat 71 ja 72).

Kevään ensimmäiset

11.3.2008

20.3.2007

23.3.2012

Syksyn–talven viimeiset

10.1.2007

6.1.2009

5.1.2012

Kevään suurin määrä

719* 14.4.2000

486 21.4.2011

440 25.4.2007

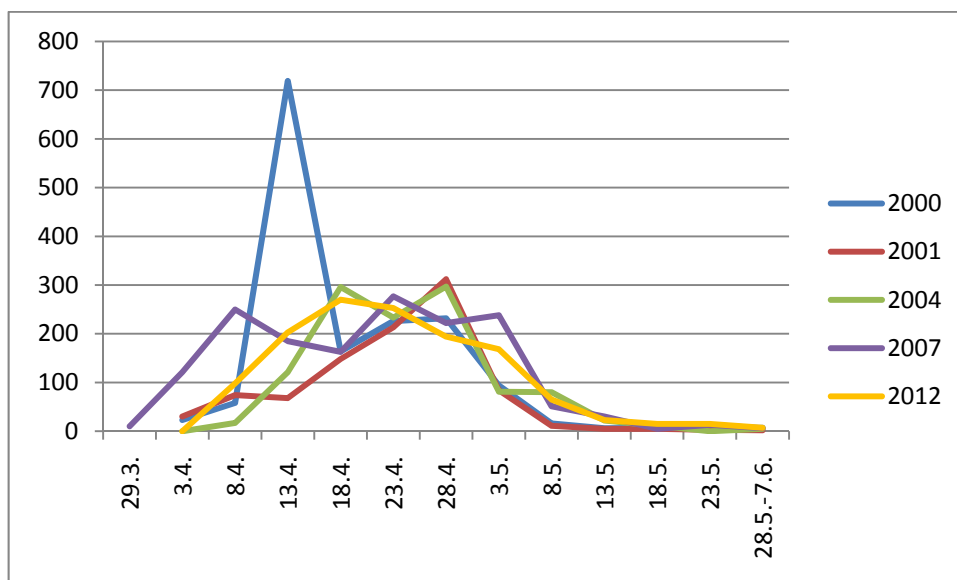
Syksyn suurin määrä

631* 6.9.2012

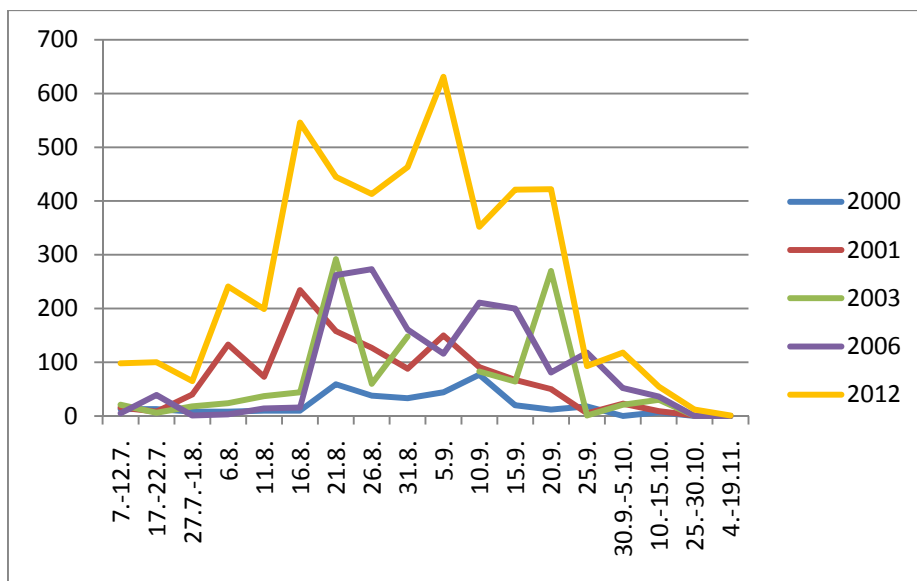
620 22.8.2010, 14.8.2005

540 7.9.2008

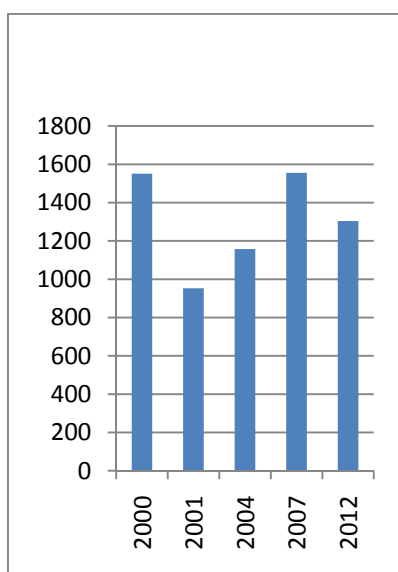
*alueen ennätys

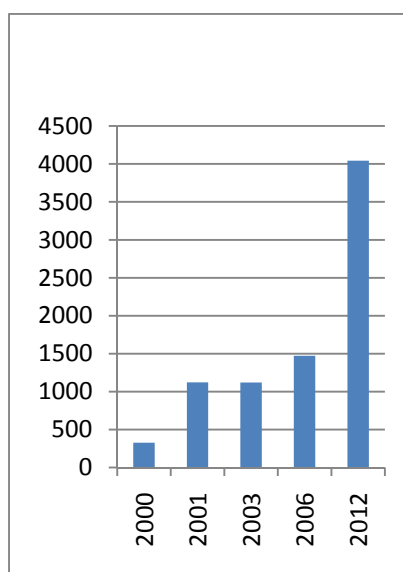
Kuva 67. Tavin esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012.

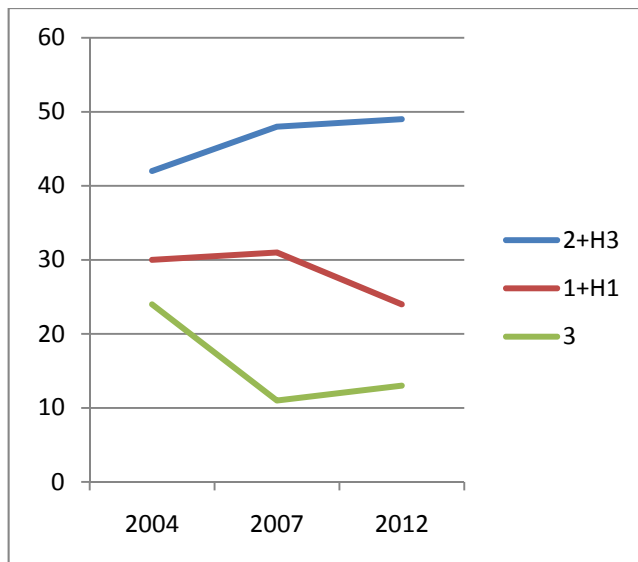
Kuva 68. Tavin esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012.

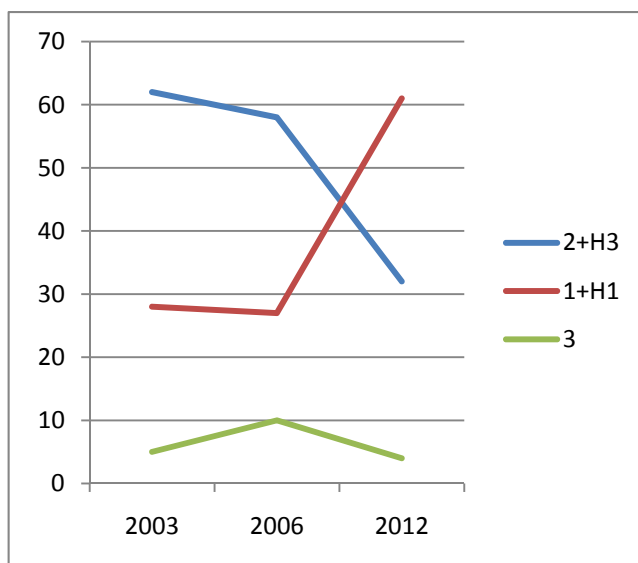
Kuva 69. Tavin yksilömäärien kokonaiskertymä keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012. Standardijaksot 3.4.–23.5.

Kuva 70. Tavin yksilömäärien kokonaiskertymä syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012. Standardijaksot 7.7.–31.8. ja 10.9.–19.11.

Kuva 71. Tavin tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma keväinä 2004, 2007 ja 2012 (yksilöistä 86–96 %, n = 1 544, 2 002 ja 1 663 yks.). Purolahden alue–uusi hoitoniitty (2+H3), Hakalan edusta–Ruohokarin hoitoniitty (1+H1) ja Saunalahden alue (3).

Kuva 72. Tavin tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma syksyinä 2003, 2006 ja 2012 (yksilöistä 95–97 %, n = 1 198, 1 642 ja 4 809 yks.). Purolahden alue–uusi hoitoniitty (2+H3), Hakalan edusta–Ruohokarin hoitoniitty (1+H1) ja Saunalahden alue (3).

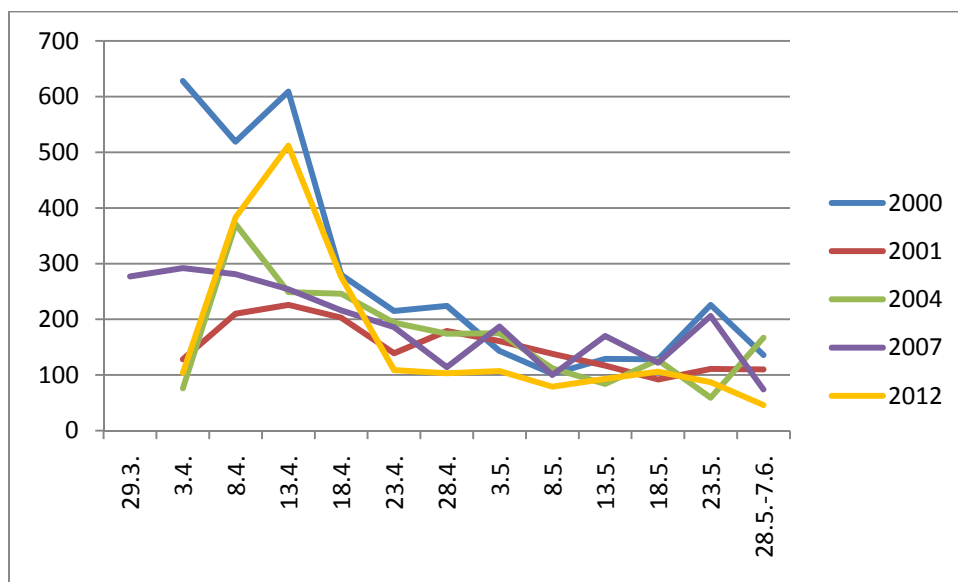
Sinisorsa (*Anas platyrhynchos*)

Vuosina 2000–2012 sinisorsan suurimmat määrät tavattiin kiertolaskennoissa keväällä 2.–13.4. ja syksyllä 29.8.–6.9 (kuvat 73 ja 74). Keväällä suurimman päiväsumman keskiarvo oli kiertolaskennoissa 409 (226–628) yksilöä. Kokonaiskertymä oli suurimmillaan keväällä 2000 (kuva 75). Yli 700 yksilön kerääntymiä ei ole enää tavattu ja alueen ennätyksiksi ovat jääneet 2 100 yksilöä 22.4.1985 ja 1 140 yksilöä 12.4.1996.

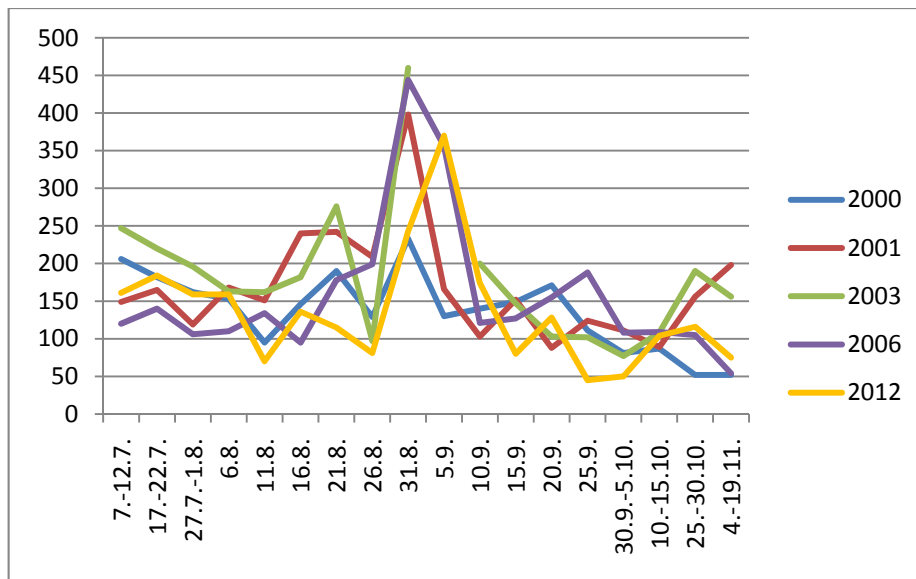
Syksyllä suurimman päiväsumman keskiarvo oli kiertolaskennoissa 381 (233–480) yksilöä. Kokonaiskertymät ovat vaihdelleet melko vähän 2000-luvulla (kuva 76). Suurimmat määrät eivät poikkea merkittävästi 1970–1990-lukujen vastaavista; poikkeuksena alueen ennätykseksi jäänyt 1 400 yksilöä 23.10.1977. Loppusyksyllä tavatut suurimmat määrät olivat 480 yksilöä 9.10.2001 ja 208 yksilöä 1.11.2008. Sulkuvia koiraita tavattiin kiertolaskennoissa noin 100–160 yksilöä heinäkuun puolivälissä.

Hoitoniityillä ja niiden tuntumassa tavattiin 50–60 % yksilöistä keväinä 2007 ja 2012 ja 40–50 % yksilöistä syksyinä 2006 ja 2012 (kuvat 77 ja 78). Joinakin syksyinä sorsia on kerääntynyt myös Etu- ja Taka-Viikin pelloille pari sataa yksilöä syyskuun alussa. Arabianrannan alueella sinisorsien kokonaiskertymät pienenevät kolmanneksen sekä keväällä että syksyllä vuosista 2003–2004 vuoteen 2012.

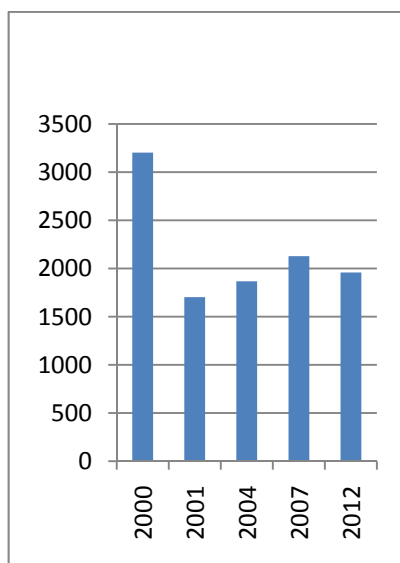
Kevään suurin määrä		Syksyn suurin määrä	
628	5.4.2000	690	29.8.2008
551	5.4.2009	480	9.10.2001
512	13.4.2012	470	25.8.2007
		460	1.9.2003

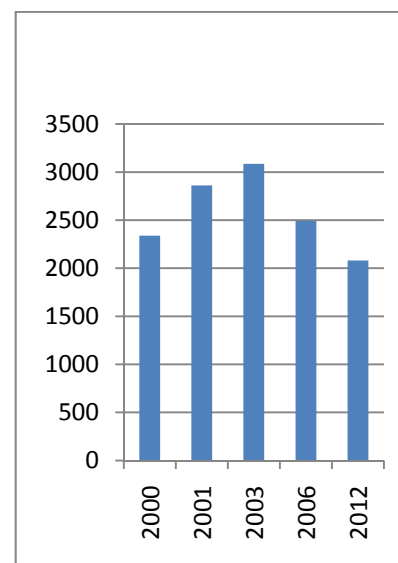
Kuva 73. Sinisorsan esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012.

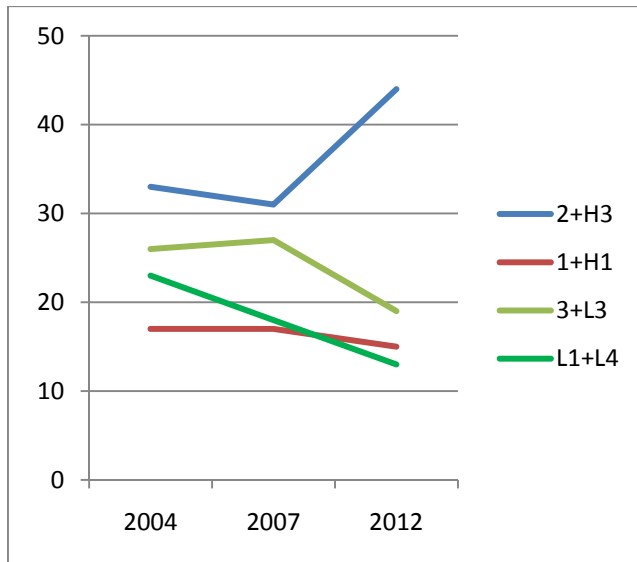
Kuva 74. Sinisorsan esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012.

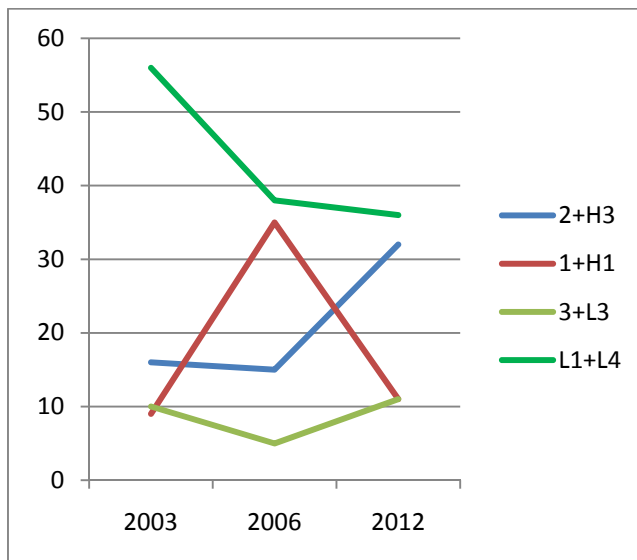
Kuva 75. Sinisorsan yksilömäärien kokonaiskertymä keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012. Standardijaksot 3.4.–23.5.

Kuva 76. Sinisorsan yksilömäärien kokonaiskertymä syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012. Standardijaksot 7.7.–31.8. ja 10.9.–19.11.

Kuva 77. Sinisorsan tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma keväinä 2004, 2007 ja 2012 (yksilöistä 91–99 %, n = 2 391, 2 909 ja 2 290 yks.). Purolahden alue–uusi hoitoniitty (2+H3), Hakalan edusta – Ruohokarin hoitoniitty (1+H1), Saunalahden alue–Vanhankaupunginselkä (3+L3) ja Puhdistamon allas–Arabianranta (L1+L4).

Kuva 78. Sinisorsan tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma syksyinä 2003, 2006 ja 2012 (yksilöistä 90–93 %, n = 3 453, 3 039 ja 2 574 yks.). Purolahden alue–uusi hoitoniitty (2+H3), Hakalan edusta–Ruohokarin hoitoniitty (1+H1), Saunalahden alue–Vanhankaupunginselkä (3+L3) ja Puhdistamon allas–Arabianranta (L1+L4).

Jouhisorsa (*Anas acuta*) VU (LC)

Vuosina 2000–2012 jouhisorsan suurimmat määrät tavattiin keväällä 13.4.–3.5. ja syksyllä selvimmin 7.–22.9. (vrt. kuvat 79 ja 80). Keväällä suurimman päiväsumman keskiarvo oli 24 (8–52) yksilöä. Alueen ennätys on 54 yksilöä 14.4.1999. Kiertolaskentojen kokonaiskertymät ovat olleet vaatimattomia kevään 2000 jälkeen (kuva 81).

Syksyllä huippumäärät kasvoivat tarkastelujakson jälkipuoliskolla: suurimman päiväsumman keskiarvo oli 14 (3–40) yksilöä 2000–2005 ja 20 (5–56) yksilöä 2006–2012. Kuutena syksynä suurin määrä jäi alle 10 yksilön. Heinäkuussa suurin päiväsomma oli 3 yksilöä ja elokuussa 11 yksilöä. Kiertolaskentojen kokonaiskertymät ovat vaihdelleet runsaasti 2000-luvulla (kuva 82).

Hoitoniityillä ja niiden tuntumassa tavattiin noin 80–90 % yksilöistä keväinä 2007 ja 2012 sekä 85–100 % yksilöistä syksyinä 2006 ja 2012 (kuvat 83 ja 84).

Kevään ensimmäiset

16.3.2008
29.3.2007 ja 2002
30.3.2010

Syksyn viimeiset

26.11.2012
12.11.2000
8.11.2010

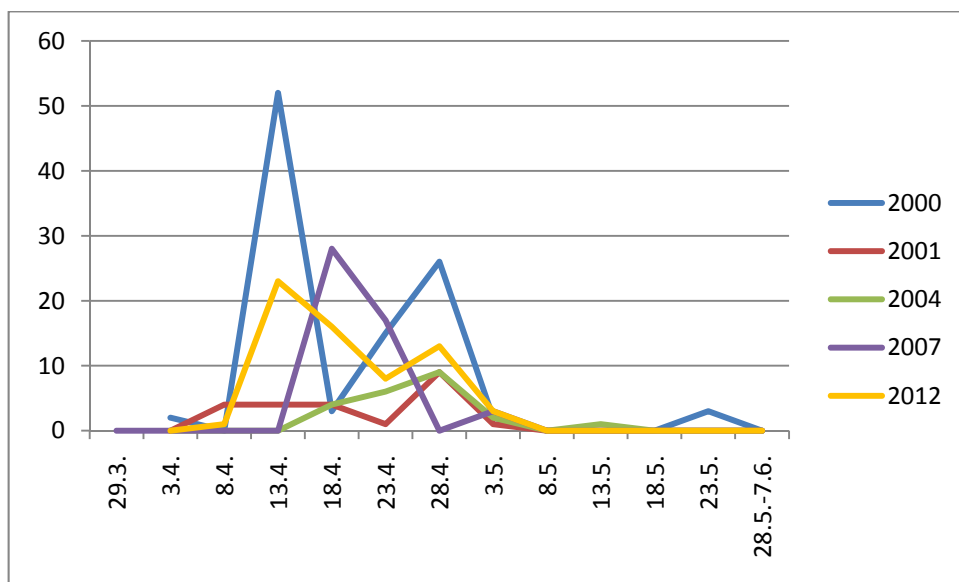
Kevään suurin määrä

52 14.4.2000
35 3.5.2006
34 23.4.2007

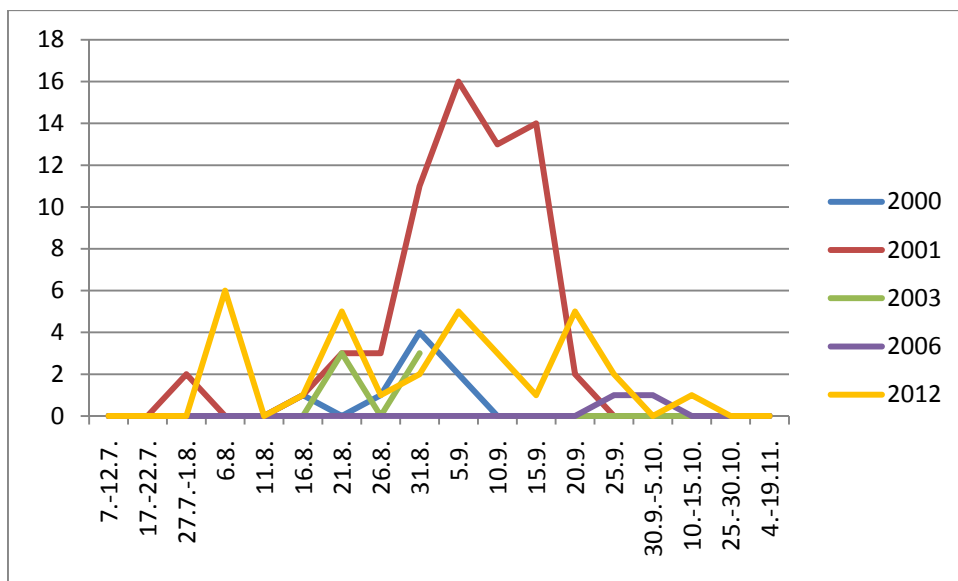
Syksyn suurin määrä

56* 11.9.2010
40 19.9.2004
34 22.9.2009

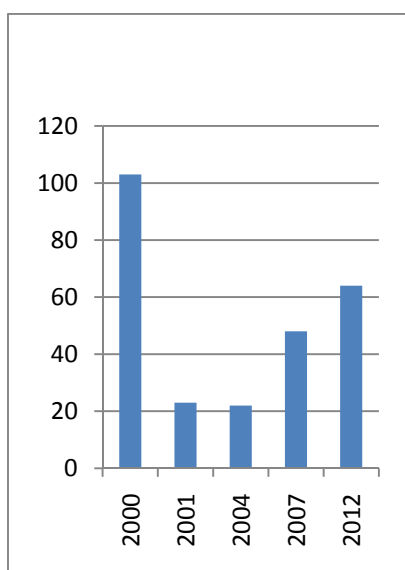
*alueen ennätys

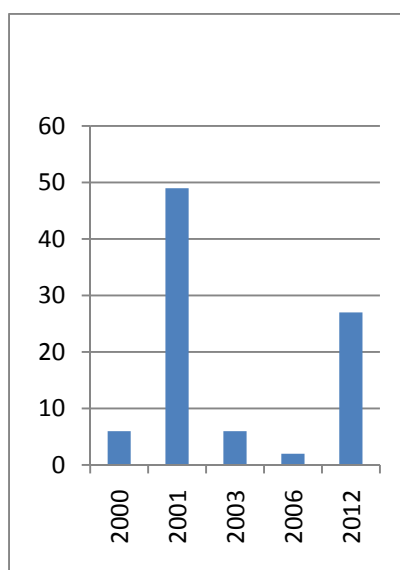
Kuva 79. Jouhisorsan esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012.

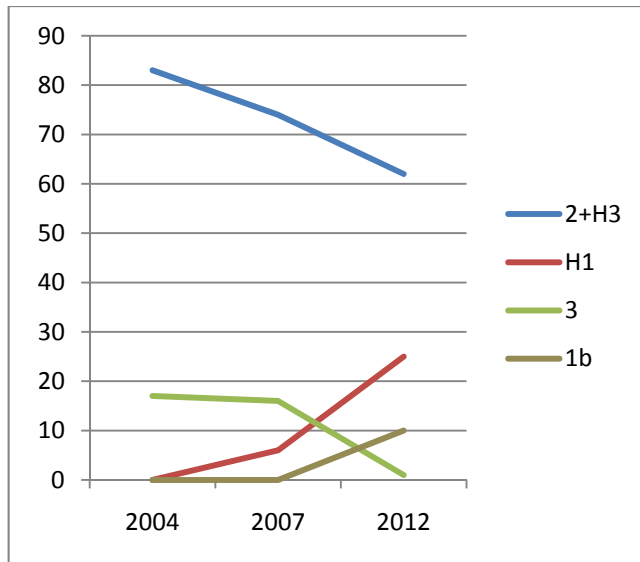
Kuva 80. Jouhisorsan esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012.

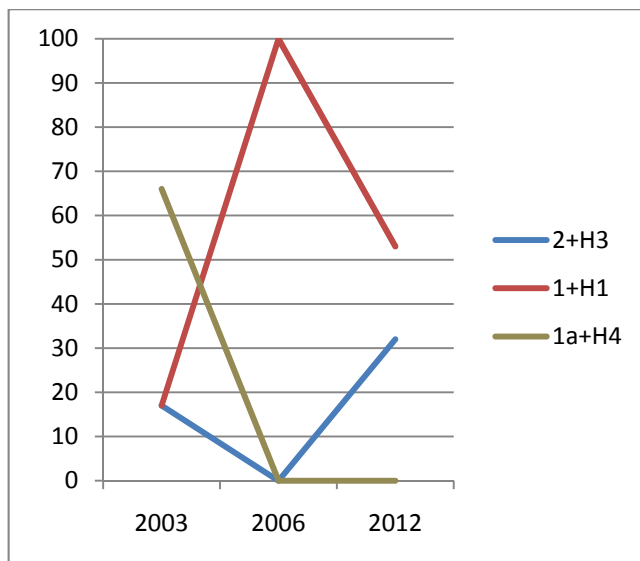
Kuva 81. Jouhisorsan yksilömäärien kokonaismäärä keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012. Standardijaksot 3.4.–23.5.

Kuva 82. Jouhisorsan yksilömäärien kokonaismäärä syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012. Standardijaksot 7.7.–31.8. ja 10.9.–19.11.

Kuva 83. Jouhisorsan tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma keväinä 2004, 2007 ja 2012 (yksilöistä 96–100 %, n = 24, 50 ja 77 yks.). Purolahden alue–uusi hoitoniitty (2+H3), Ruohokarin hoitoniitty (H1), Saunalahden alue (3) ja Pornaistenniemen takalampare (1b).

Kuva 84. Jouhisorsan tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma syksyinä 2003, 2006 ja 2012 (yksilöistä 85–100 %, n = 6, 2 ja 32 yks.). Purolahden alue–uusi hoitoniitty (2+H3), Hakalan edusta–Ruohokarin hoitoniitty (1+H1) ja Pornaistenniemen etulampare–Säynäslahden lampareet (1a+H4).

Heinätavi (*Anas querquedula*) VU (LC)

Vuosina 2000–2012 heinätavin suurimmat määrät tavattiin keväällä 13.4.–8.5. (kerran 30.5.) sekä syksyllä 3.8.–14.9. (vrt. kuvat 85 ja 86). Keväällä huippumäärät pienenivät tarkastelujakson jälkipuoliskolla: suurimman päiväsumman keskiarvo oli 12 (5–28) yksilöä 2000–2005 ja 5 (2–11) yksilöä 2006–2012 (vrt. kuva 87).

Syksyllä suurimman päiväsumman keskiarvo oli 5 (0–10) yksilöä 2000–2012. Heinäkuussa tavattiin enimmillään 4 yksilöä 2001 ja 2002. Kiertolaskentojen kokonaiskertymät ovat olleet vaatimattomia syksyjen 2000 ja 2001 jälkeen (kuva 88).

Keväinä 2007 ja 2012 tavattiin hoitoniityillä ja niiden tuntumassa noin 75–90 % yksilöistä ja syksyllä 2012 noin 90 % yksilöistä (kuvat 89 ja 90).

Kevään ensimmäiset

25.3.2007

4.4.2011

10.4.2008

Syksyn viimeiset

22.10.2000

9.10.2007

6.10.2012

Kevään suurin määrä

28* 13.4.2002

15 24.4.2000

11 30.4.2006

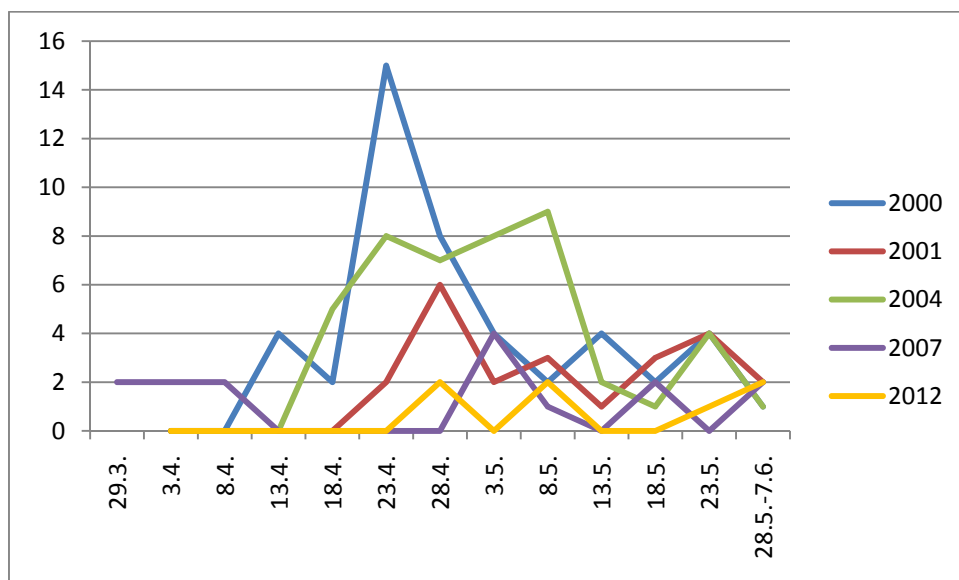
Syksyn suurin määrä

10* 10.8.2007, 6.8.2000

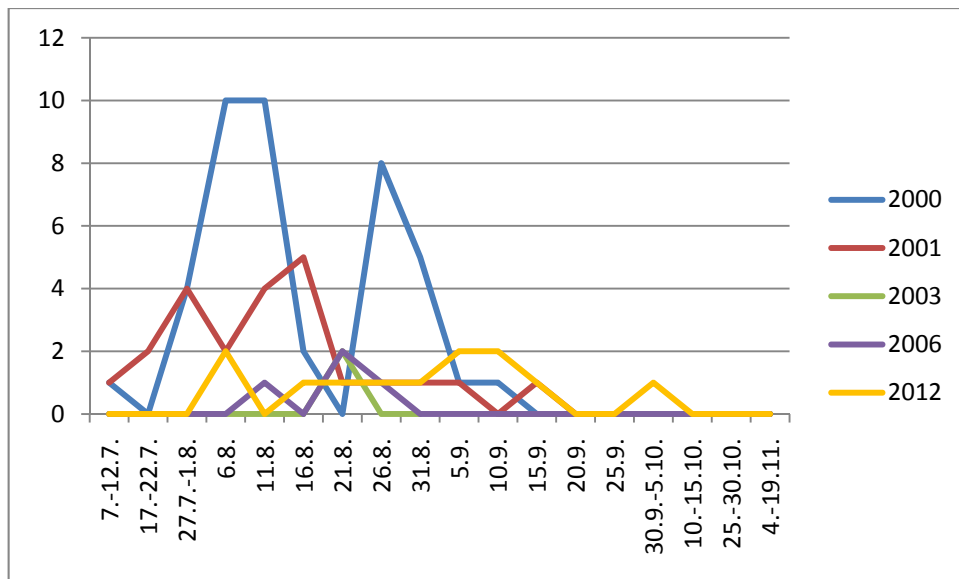
7 19.8.2012, 14.8.2005

6 22.8.2008

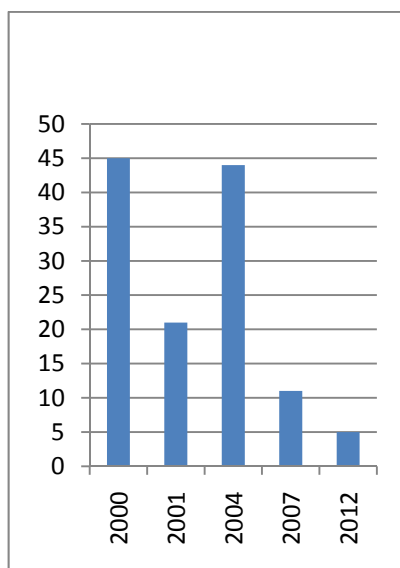
*alueen ennätys

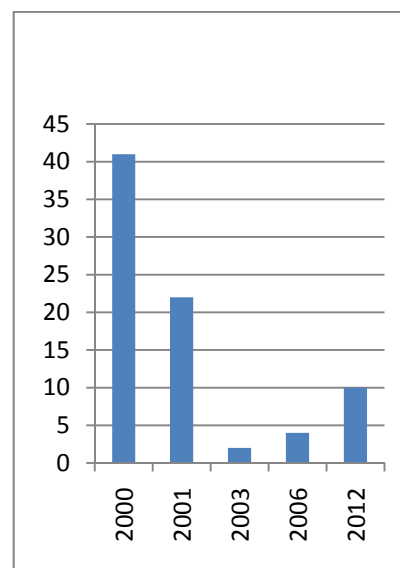
Kuva 85. Heinätavin esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012.

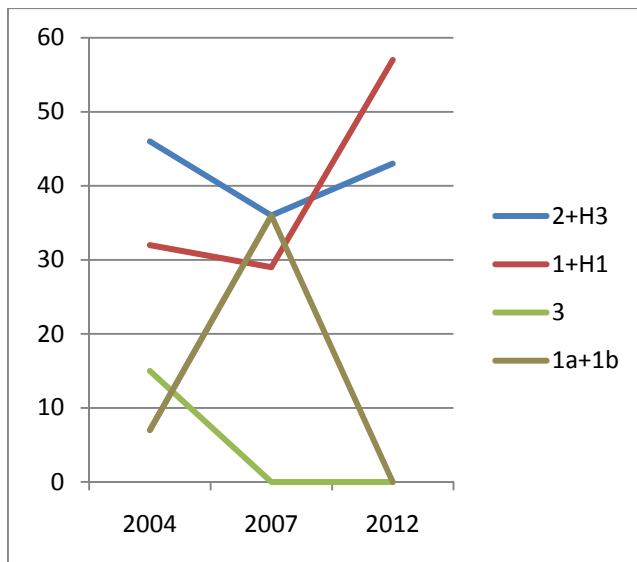
Kuva 86. Heinätavin esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012.

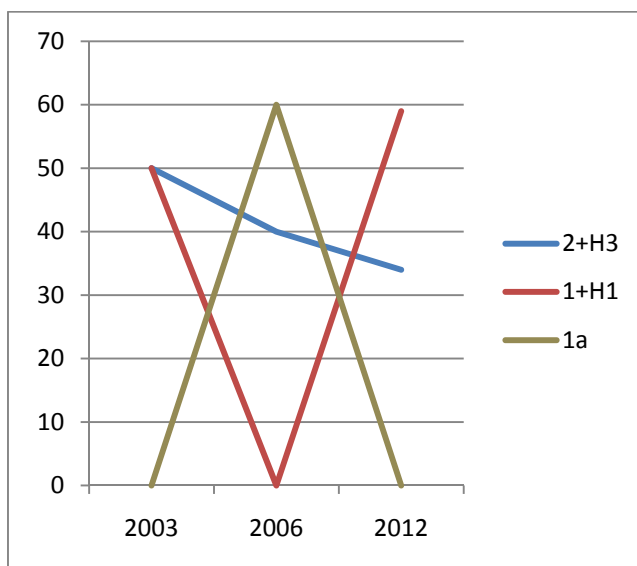
Kuva 87. Heinätavin yksilömäärien kokonaiskertymä keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012. Standardijaksot 3.4.–23.5.

Kuva 88. Heinätavin yksilömäärien kokonaiskertymä syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012. Standardijaksot 7.7.–31.8. ja 10.9.–19.11.

Kuva 89. Heinätavin tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma keväinä 2004, 2007 ja 2012 (yksilöistä 100 %, n = 54, 17 ja 7 yks.). Purolahden alue-uusi hoitoniitty (2+H3), Hakalan edusta–Ruohokarin hoitoniitty (1+H1), Saunalahden alue (3) ja Pornaistenniemen lampareet (1a+1b).

Kuva 90. Heinätavin tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma syksyinä 2003, 2006 ja 2012 (yksilöistä 93–100 %, n = 2, 5 ja 12 yks.). Purolahden alue-uusi hoitoniitty (2+H3), Hakalan edusta–Ruohokarin hoitoniitty (1+H1) ja Pornaistenniemen etulampare (1a).

Lapasorsa (*Anas clypeata*)

Vuosina 2000–2012 lapasorsan suurimmat määrät tavattiin keväällä 22.4.–4.5. ja syksyllä 12.8.–28.9. (vrt. kuvat 91 ja 92). Keväällä suurimman päiväsumman keskiarvo oli 31 (14–60) yksilöä. Alueen ennätys on 90 yksilöä 4.5.1976. Sitten ei ole tavattu yli 50 yksilön määriä ennen kuin keväällä 2012, jolloin myös kierto-laskentojen kokonaiskertymä oli 2000-luvun suurin (kuva 93).

Syksyllä huippumäärät kasvoivat tarkastelujakson jälkipuoliskolla: suurimman päiväsumman keskiarvo oli 42 (25–70) yksilöä 2000–2005 ja 55 (27–91) yksilöä 2006–2012 (vrt. kuva 94). Alueen ennätys on 200 yksilöä 2.8.1969 ja kahdesti on tavattu 100 yksilöä 1970-luvulla. Syksystä 2010 alkaen tavattiin jälleen yli 60 yksilön määriä. Koiraiden sulkasadon aikaan kesä–heinäkuussa tavattiin 10–33 yksilöä 2007–2012.

Keväinä 2007 ja 2012 tavattiin hoitoniityillä ja niiden tuntumassa yli 70 % yksilöistä ja syksyllä 2012 noin 80 % yksilöistä (kuvat 95 ja 96).

Kevään ensimmäiset

30.3.2007

6.4.2009

9.4.2001

Syksyn viimeiset

1.12.2003

19.11.2011 ja 2000

16.11.2008

Kevään suurin määrä

60 2.5.2012

48 4.5.2007

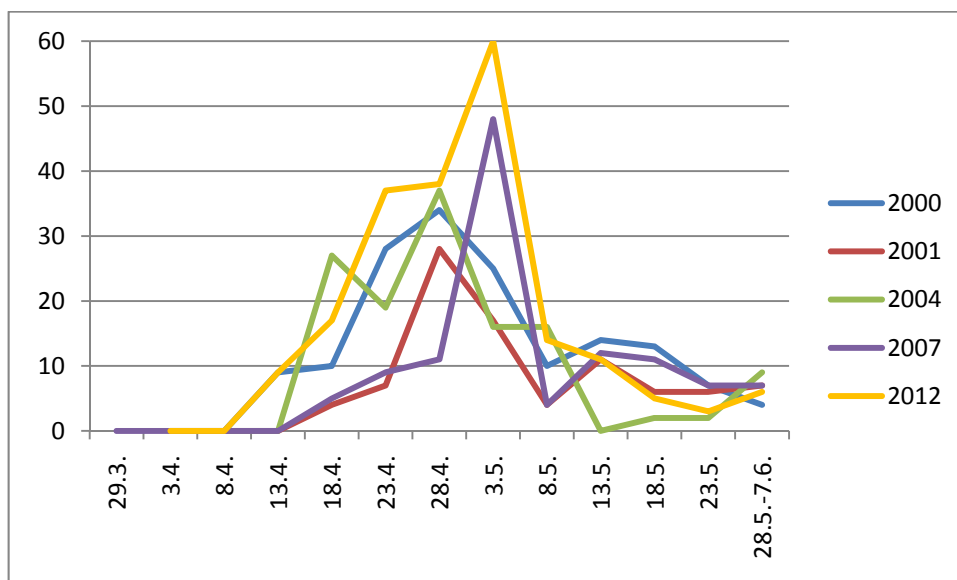
43 3.5.2006

Syksyn suurin määrä

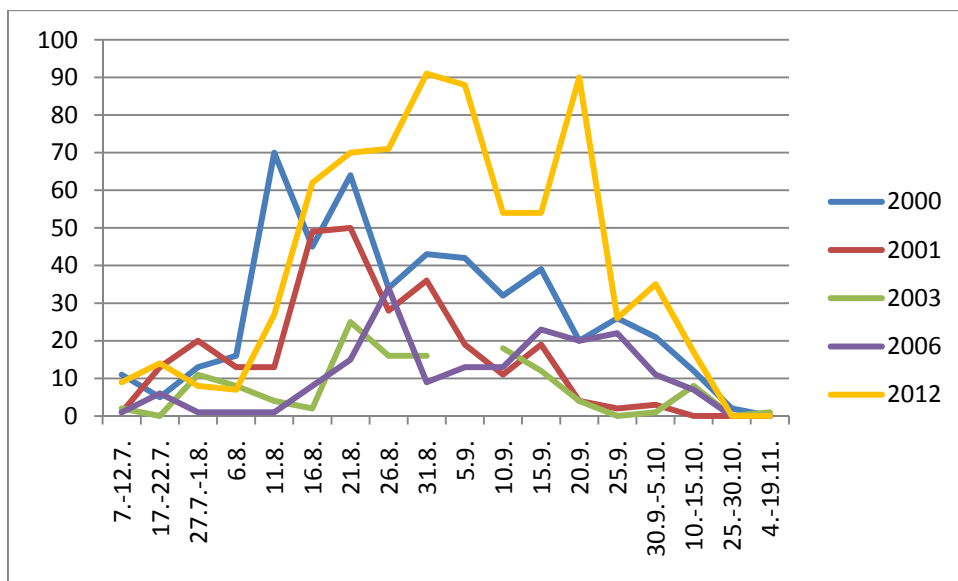
91 31.8.2012

75 8.9.2011

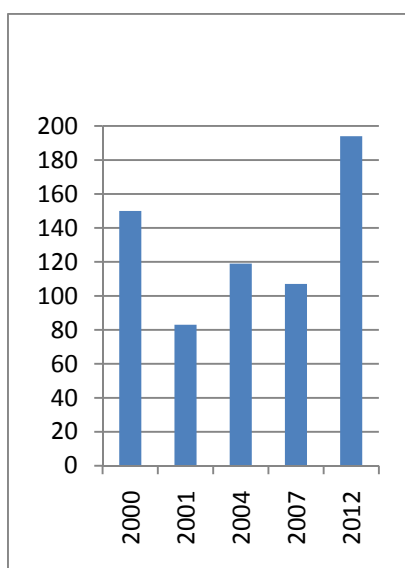
72 13.9.2010

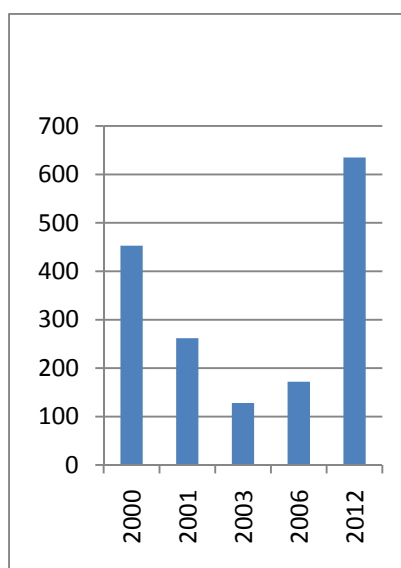
Kuva 91. Lapasorsan esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012.

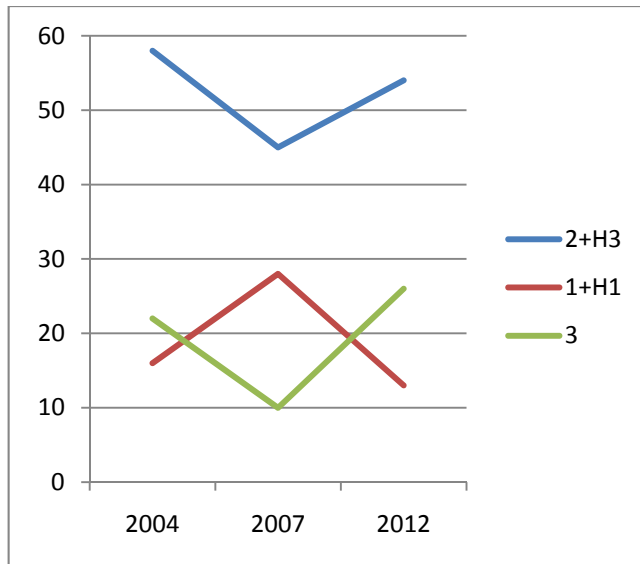
Kuva 92. Lapasorsan esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012.

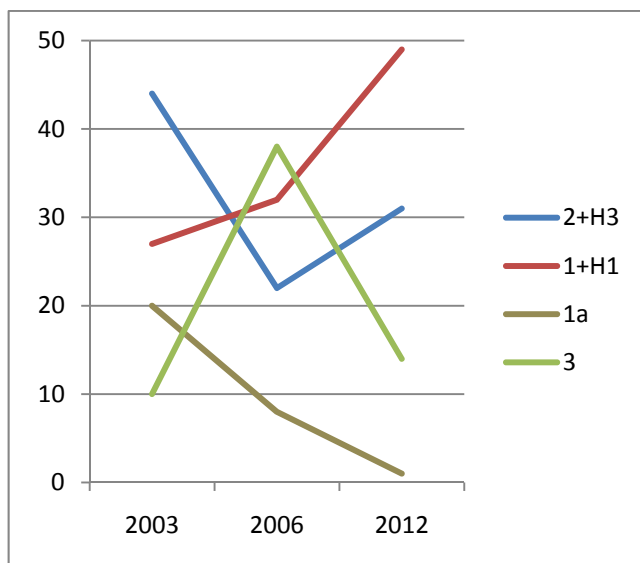
Kuva 93. Lapasorsan yksilömäärien kokonaismäärä keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012. Standardijaksot 3.4.–23.5.

Kuva 94. Lapasorsan yksilömäärien kokonaismäärä syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012. Standardijaksot 7.7.–31.8. ja 10.9.–19.11.

Kuva 95. Lapasorsan tärkeimpien tapaamisalueiden % -jakauma keväinä 2004, 2007 ja 2012 (yksilöistä 83–96 %, n = 158, 138 ja 233 yks.). Purolahden alue–uusi hoitoniitty (2+H3), ja Saunalahden alue (3).

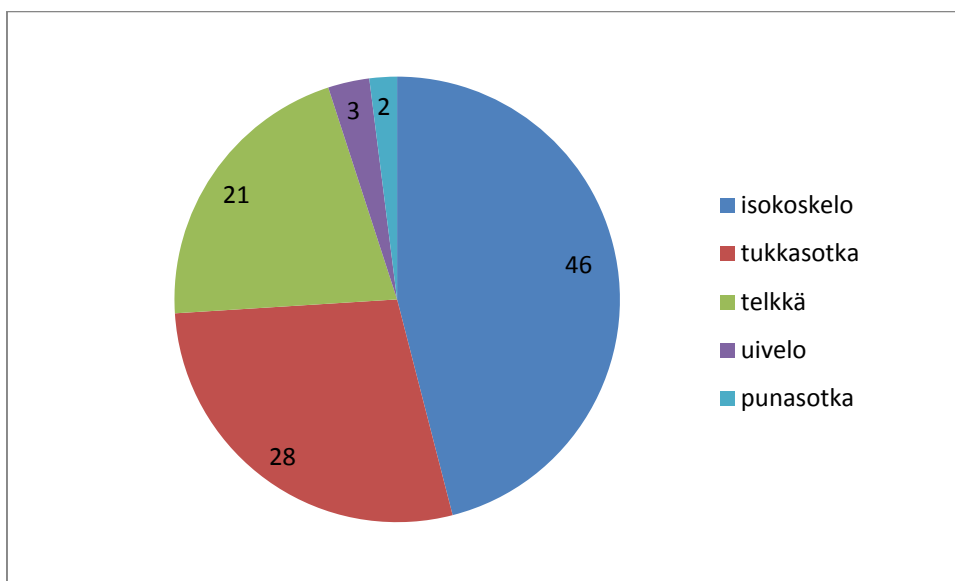

Kuva 96. Lapasorsan tärkeimpien tapaamisalueiden % -jakauma syksyinä 2003, 2006 ja 2012 (yksilöistä 95–100 %, n = 149, 197 ja 768 yks.). Purolahden alue–uusi hoitoniitty (2+H3), Hakalan edusta–Ruohokarin hoitoniitty (1+H1), Pornaistenniemen etulampare (1a) ja Saunalahden alue (3).

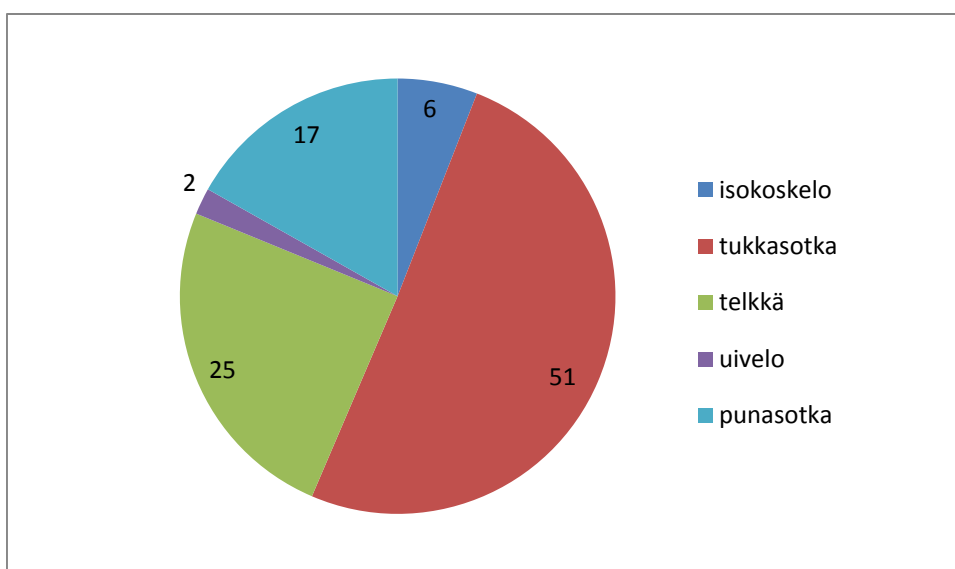
7.4 Sukeltajasorsat ja nokikana

Vanhankaupunginlahdella sukeltajasorsien kokonaiskertymät ovat keväällä vajaa puolet ja syksyllä vain runsas kymmenesosa puolisuikeltajasorsien kokonaiskertymistä.

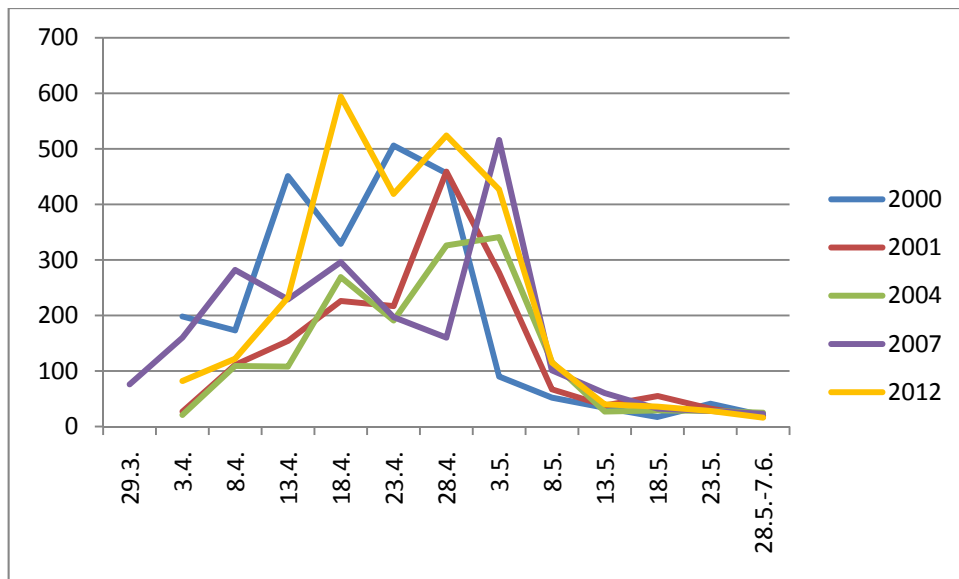
Sukeltajasorsat käyttävät hoitoniittyjen reunaa lepäilyyn vain ajoittain. Keväisin enimmillään kymmenesosa eri lajien yksilöistä tavattiin Ruohokarin hoitoniityn reunalla. Syksyllä osuus voi enimmillään kasvaa lähes viidennekseen puna- ja tukkasotkaalla sekä isokoskelolla.

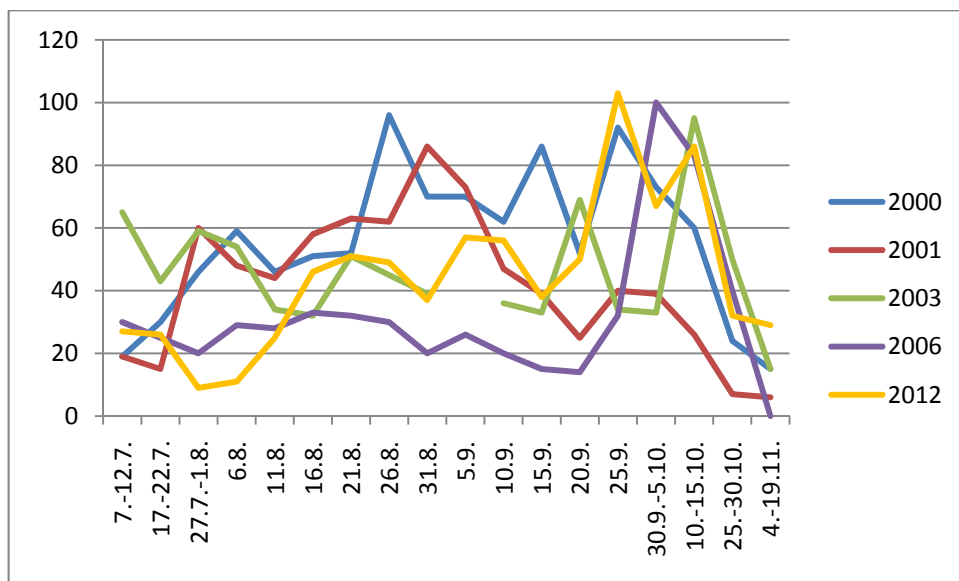
Kuva 97. Viiden runsaimman sukeltajasorsan runsaussuhteet (%) viiden kevään standardijaksojen yhdistetyssä aineistossa 2000–2012.

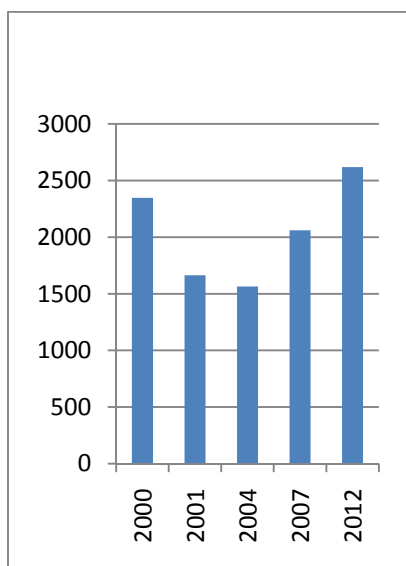
Kuva 98. Viiden runsaimman sukeltajasorsan runsaussuhteet (%) viiden syksyn standardijaksojen yhdistetyssä aineistossa 2000–2012.

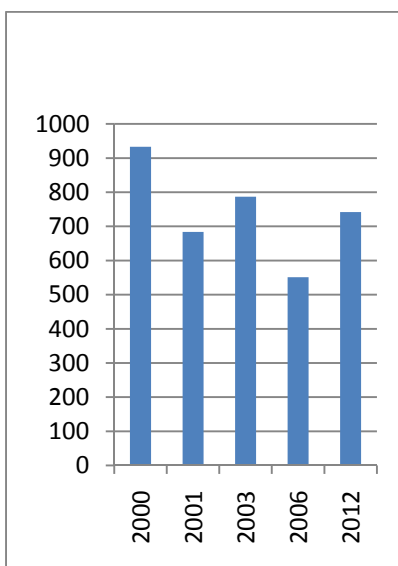
Kuva 99. Sukeltajasorsien esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012.

Kuva 100. Sukeltajasorsien esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012.

Kuva 101. Sukeltajasorsien yksilömäärien kokonaismäärä keväällä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012. Standardijaksot 3.4.–23.5.

Kuva 102. Sukeltajasorsien yksilömäärien kokonaismäärä syksyllä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012. Standardijaksot 7.7.–31.8. ja 10.9.–19.11.

Punasotka (*Aythya ferina*) VU (LC)

Vuosina 2000–2012 punasotkan suurimmat määrät tavattiin keväällä 4.4.–10.5. ja syksyllä 31.8.–12.10. (vrt. kuvat 103 ja 104). Keväällä suurimman päiväsumman keskiarvo oli 21 (7–44) yksilöä 2000–2012. Alueen ennätys on 420 yksilöä 29.4.1976. Sitten suurimmat määrät ovat jääneet alle 50 yksilön 1980-luvun alun jälkeen. Kiertolaskentojen kokonaismäärä oli suurimmillaan keväällä 2012 (kuva 105).

Syksyllä suurimman päiväsumman keskiarvo oli 20 (4–55) yksilöä 2000–2012. Alueen 1970–1990-lukujen ennätys on noin 180 yksilöä 30.9.1981. Myöhemmin ei ole tavattu yli 60 yksilön määriä. Kiertolaskentojen kokonaismäärät ovat olleet vaatimattomia syksyn 2000 jälkeen (kuva 106). Koiraiden sulkasadon aikaan kesä–heinäkuussa tavattiin 0–12 yksilöä 2000–2012.

Keväällä punasotkien suosimia alueita olivat Purolahti 2004 ja 2007 sekä Saunalahden edusta 2012 (kuva 107). Syksyllä punasotkat suosivat vaihtelevasti Hakalan edustaa, Saunalahden edustaa ja Purolahtea 2003, 2006 ja 2012 (kuva 108). Syksyllä 2006 viidennes yksilöistä tavattiin Ruohokarin hoitoniityn reunalla.

Kevään ensimmäiset

29.3.2007
30.3.2008
1.4.2002

Syksyn–talven viimeiset

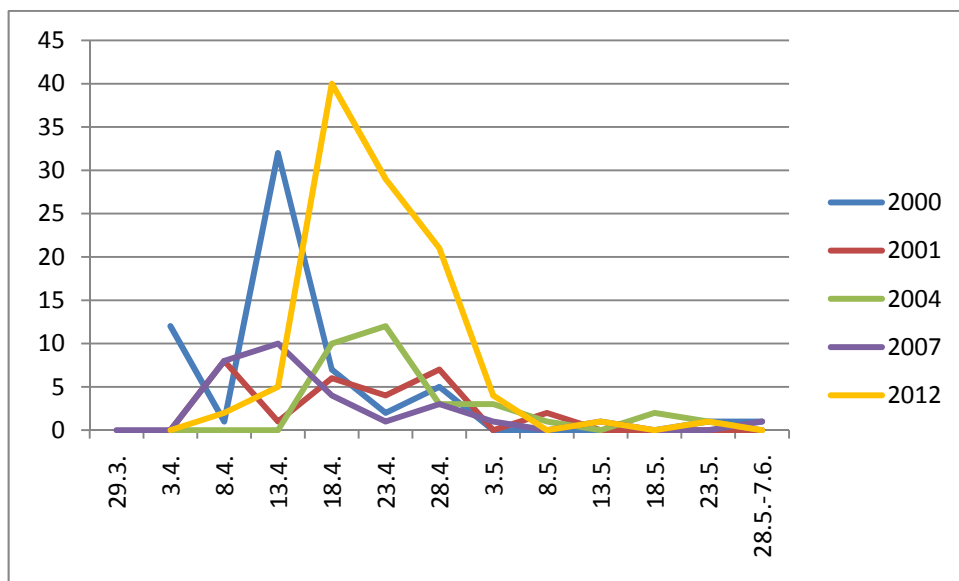
16.12.2000
8.11.2011
7.11.2010

Kevään suurin määrä

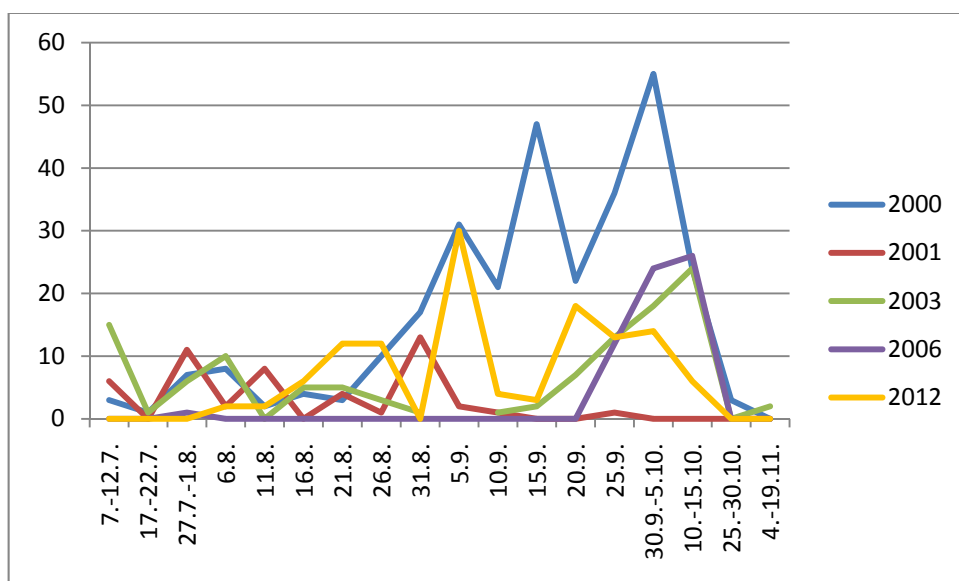
44 22.4.2012
35 29.4.2003, 13.4.2002
34 14.4.2000

Syksyn suurin määrä

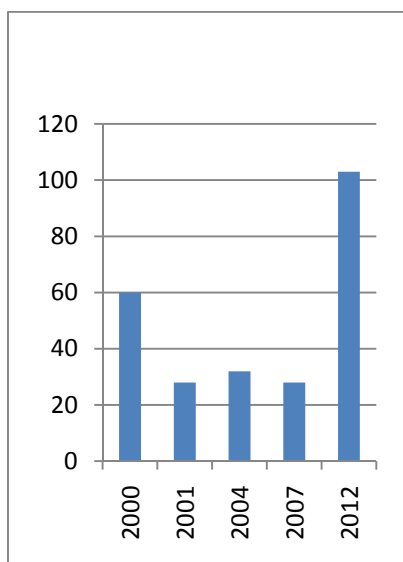
55 4.10.2000
32 6.10.2002
30 6.9.2012

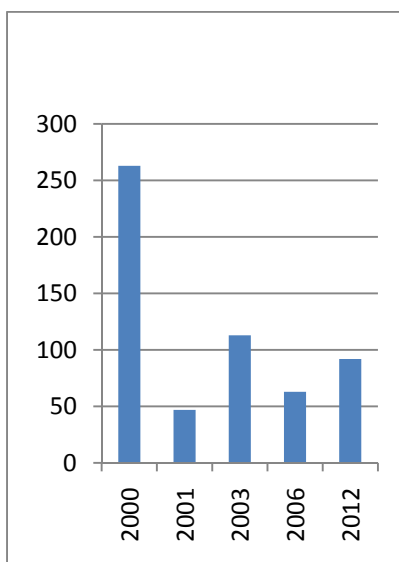
Kuva 103. Punasotkan esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012.

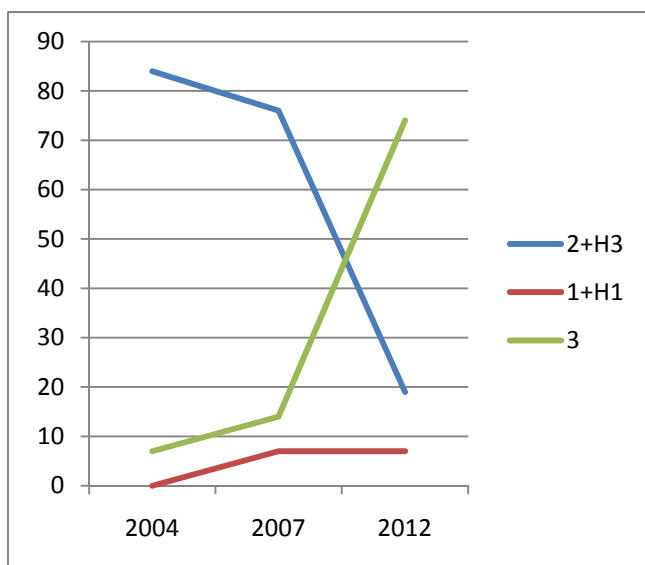
Kuva 104. Punasotkan esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012.

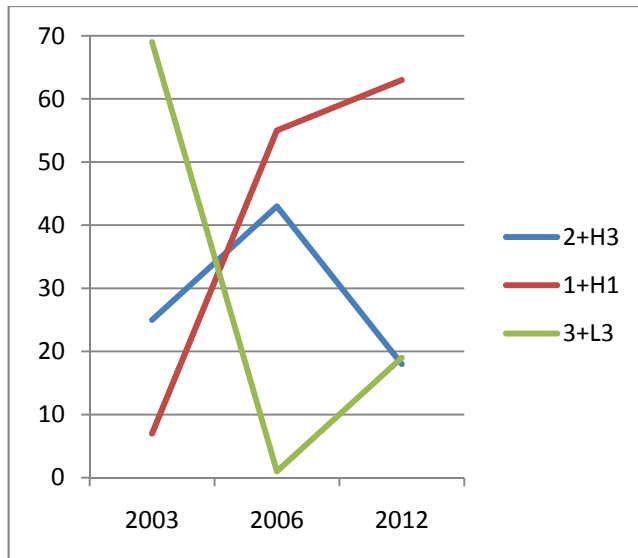
Kuva 105. Punasotkan yksilömäärien kokonaismäärä keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012. Standardijaksot 3.4.–23.5.

Kuva 106. Punasotkan yksilömäärien kokonaismäärä syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012. Standardijaksot 7.7.–31.8. ja 10.9.–19.11.

Kuva 107. Punasotkan tärkeimpien tapaamisalueiden % -jakauma keväinä 2004, 2007 ja 2012 (yksilöistä 91–100 %, n = 43, 29 ja 132 yks.). Purolahden alue–uusi hoitoniitty (2+H3), Hakalan edusta–Ruohokarin hoitoniitty (1+H1) ja Saunalahden alue (3).

Kuva 108. Punasotkan tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma syksyinä 2003, 2006 ja 2012 (yksilöistä 99–100 %, n = 117, 99 ja 124 yks.). Purolahden alue – uusi hoitoniitty (2+H3), Hakalan edusta–Ruohokarin hoitoniitty (1+H1) ja Saunalahden alue–Vanhankaupunginselkä (3+L3).

Tukkasotka (*Aythya fuligula*) VU (LC)

Vuosina 2000–2012 tukkasotkan suurimmat määrät tavattiin keväällä 26.4.–6.5. ja syksyllä useimmiten 7.9.–2.11., kolmasti 19.–25.8. (vrt. kuvat 109 ja 110). Keväällä suurimman päiväsumman keskiarvo oli 173 (68–328) yksilöä 2000–2012. Alueen 1970–1990-lukujen ennätys on 383 yksilöä 4.5.1998. Kiertolaskentojen kokonaiskertymät olivat suurimmillaan keväinä 2007 ja 2012 (kuva 111).

Syksyllä huippumäärät pienenevät tarkastelujakson jälkipuoliskolla: suurimman päiväsumman keskiarvo oli 76 (33–150) yksilöä 2000–2005 ja 49 (16–106) yksilöä 2006–2012 (vrt. kuva 112). 1990-luvulla suurimmat määrät jäivät alle 50 yksilön. Koiraiden sulkasadon aikaan tavattiin 0–49 yksilöä heinäkuussa 2000–2012.

Tukkasotkat suosivat erityisesti Purolahden aluetta ja Saunalahden edustaa sekä keväällä että syksyllä, syksyisin myös Hakalan edustaa enenevässä määrin (kuvat 113 ja 114). Pieniä määriä tavattiin myös Ruohokarin hoitoniityn reunalla keväin syksyin.

Kevään ensimmäiset

12.3.2008
28.3.2012 ja 2007
1.4.2002

Syksyn–talven viimeiset

22.1.2000
7.1.2003
21.12.2000

Lisäksi talvehti 26.1.–10.4.2006 ja tavattiin lopputalvella 20.–27.2.2011.

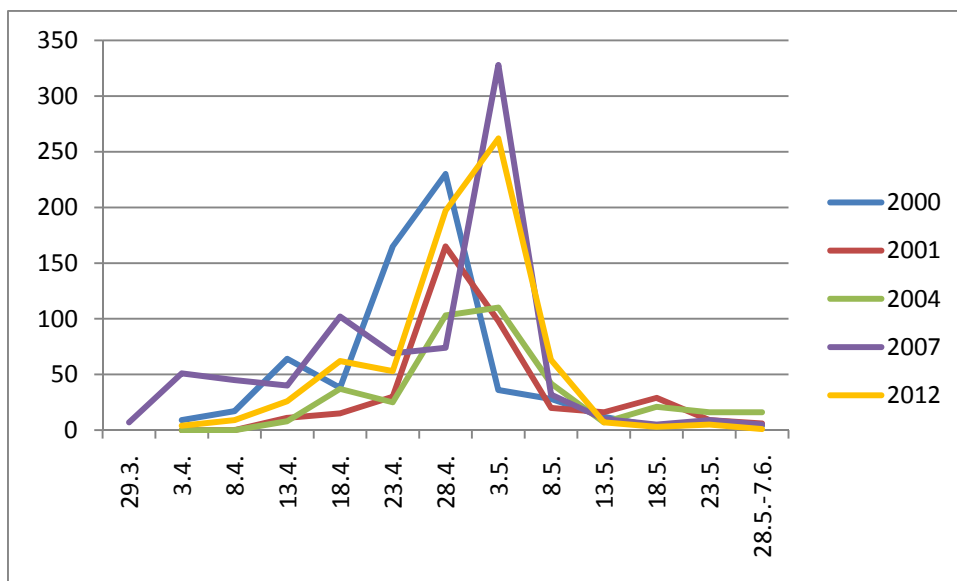
Kevään suurin määrä

328 4.5.2007
262 2.5.2012
230 26.4.2000
227 3.5.2004

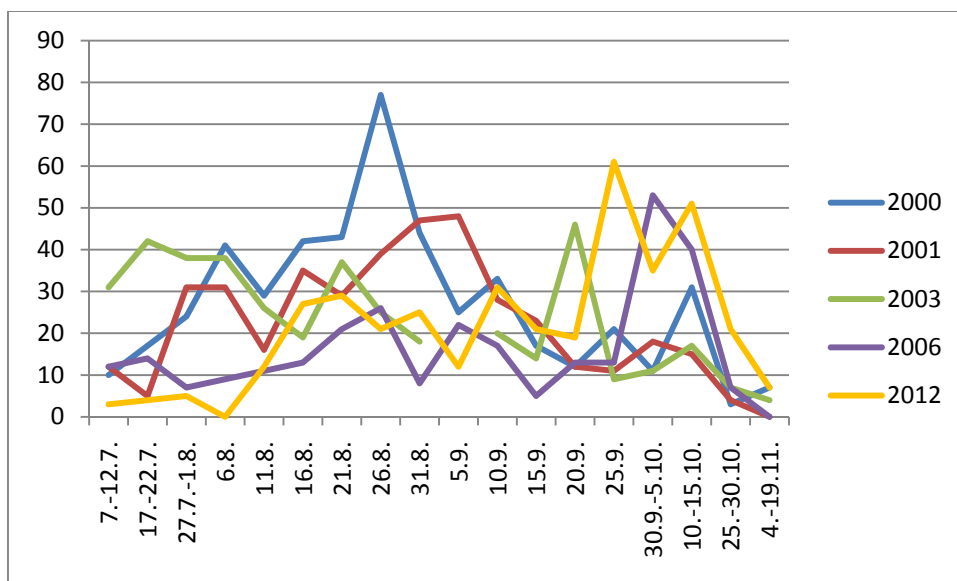
Syksyn suurin määrä

150* 27.9.2005
106 10.10.2011
100 3.10.2004

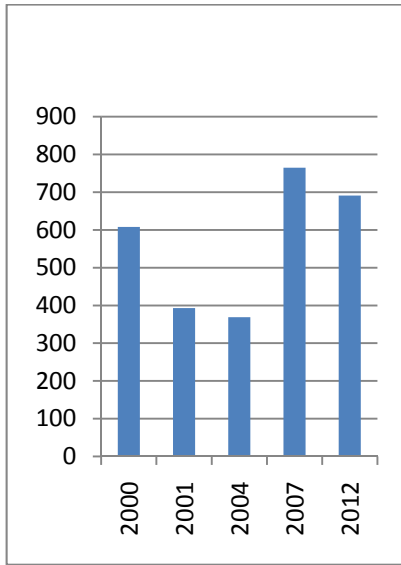
*alueen ennätys

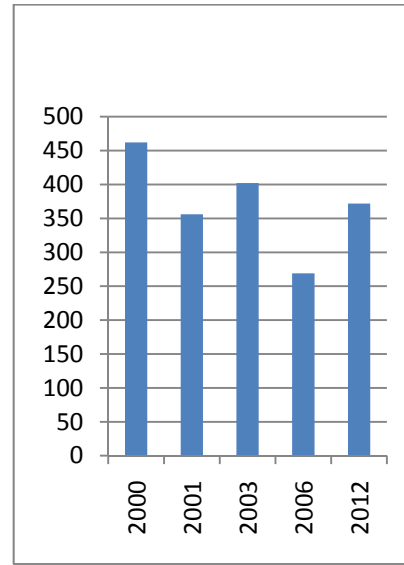
Kuva 109. Tukkasotkan esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012.

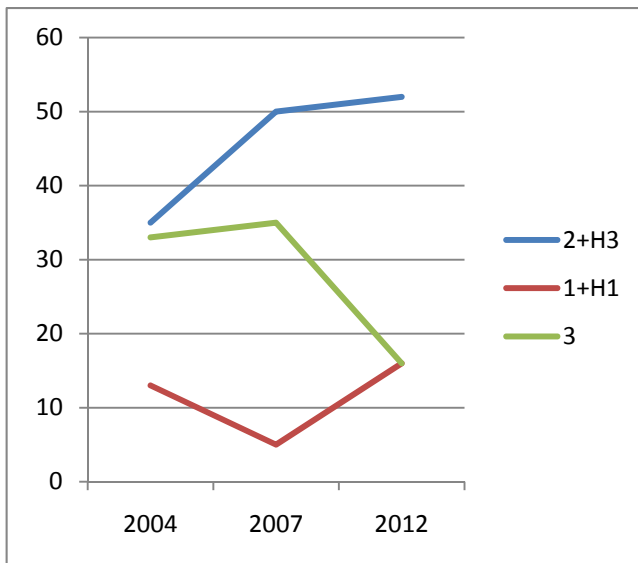
Kuva 110. Tukkasotkan esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012.

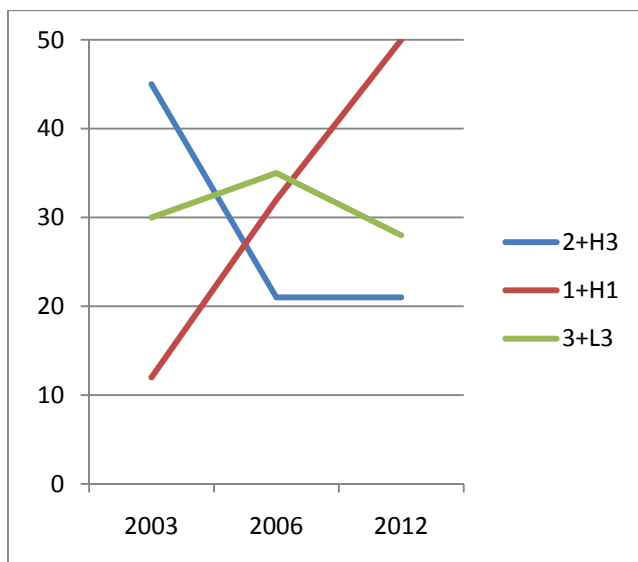
Kuva 111. Tukkasotkan yksilömäärien kokonaismäärä keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012. Standardijaksot 3.4.–23.5.

Kuva 112. Tukkasotkan yksilömäärien kokonaismäärä syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012. Standardijaksot 7.7.–31.8. ja 10.9.–19.11.

Kuva 113. Tukkasotkan tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma keväinä 2004, 2007 ja 2012 (yksilöistä 81–90 %, n = 469, 911 ja 883 yks.). Purolahden alue–uusi hoitoniitty (2+H3), Hakalan edusta–Ruohokarin hoitoniitty (1+H1) ja Saunalahden alue (3).

Kuva 114. Tukkasotkan tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma syksyinä 2003, 2006 ja 2012 (yksilöistä 87–99 %, n = 470, 344 ja 448 yks.). Purolahden alue–uusi hoitoniitty (2+H3), Hakalan edusta–Ruohokarin hoitoniitty (1+H1) ja Saunalahden alue – Vanhankaupunginselkä (3+L3).

Telkkä (*Bucephala clangula*)

Vuosina 2000–2012 telkän suurimmat määrät tavattiin keväällä 12.4.–4.5. ja syksyllä 27.9.–14.11. (vrt. kuvat 115 ja 116). Keväällä huippumäärät pienenevät selvästi tarkastelujakson jälkipuoliskolla: suurimman päiväsumman keskiarvo oli 100 (36–180) yksilöä 2000–2005 ja 57 (29–125) yksilöä 2006–2012 (vrt. kuva 117). Vuoden 2005 jälkeen suurimmat määrät eivät ole ylittäneet kasvussa ollutta pesivien parien kokonaismäärää lukuun ottamatta kevättä 2012.

Syksyllä telkkä on ollut aina harvalukuinen levähtäjä alueella. Suurimman päiväsumman keskiarvo oli 21 (5–56) yksilöä syys–marraskuussa 2006–2012. Suurin määrä koskee lahdelle yöpymään saapuneita lintuja. Kiertolaskentojen kokonaiskertymät ovat suurentuneet syksyn 2000 jälkeen (kuva 118).

Keväällä telkät suosivat erityisesti Purolahden aluetta, Vanhankaupunginselkää ja Hakalan edustaa (kuva 119). Pieniä määriä lepäili myös Ruohokarin hoitoniityn reunalla kevään syksyin. Alkusyksyyn saakka poikueita tavattiin eniten puhdistamon altaalla, kuitenkin vähenevässä määrin 2000-luvun kuluessa (kuva 120).

Kevään ensimmäiset

1.3.2008
2.3.2006
6.3.2003

Syksyn–talven viimeiset

20.1.2008
5.1.2012
24.12.2000

Lisäksi talvehti 7.1.–27.2.2011 ja tammikuussa 2002 sekä tavattiin lopputalvella 13.–28.2.2010.

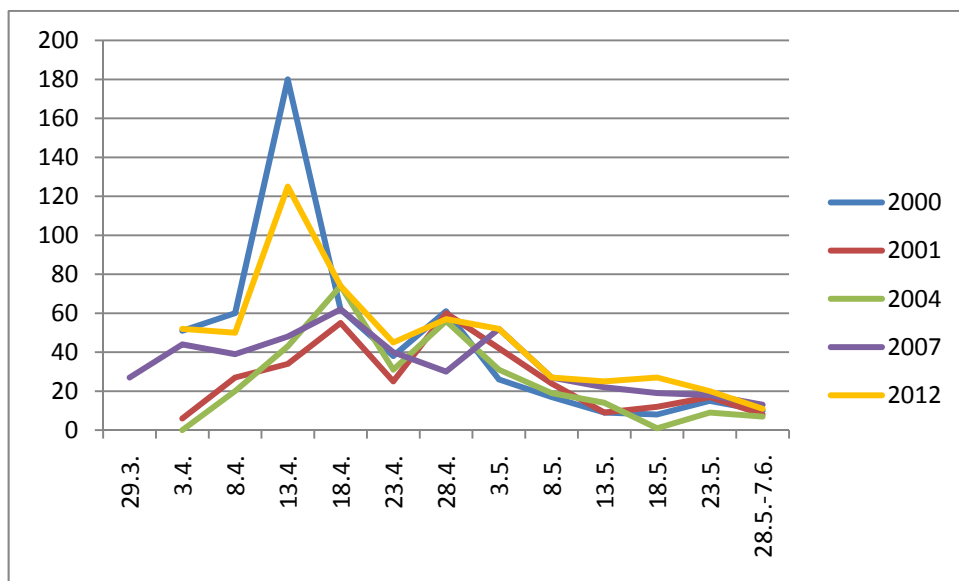
Kevään suurin määrä

180* 12.4.2000
160 2.5.2005
125 13.4.2012

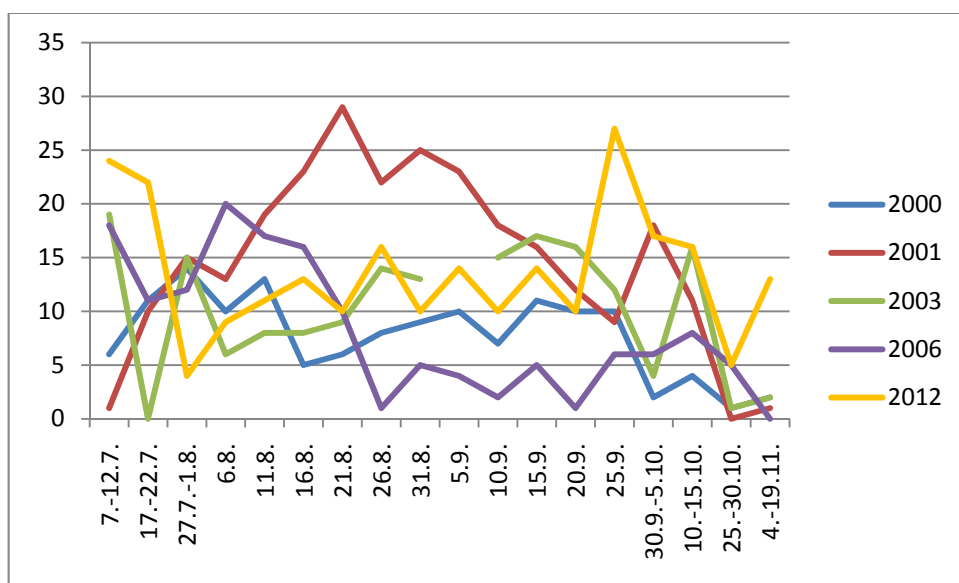
Syksyn suurin määrä

56* 14.11.2011
29 20.8.2001
27 27.9.2012

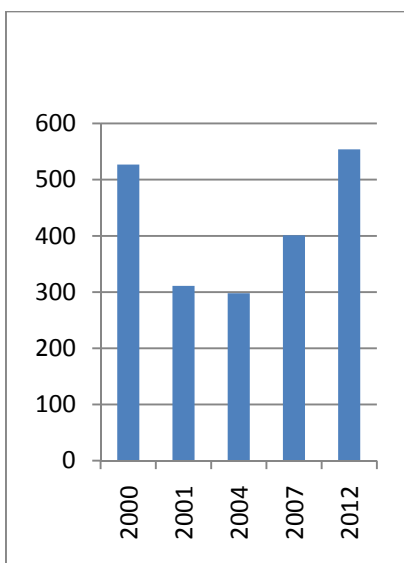
*alueen ennätys

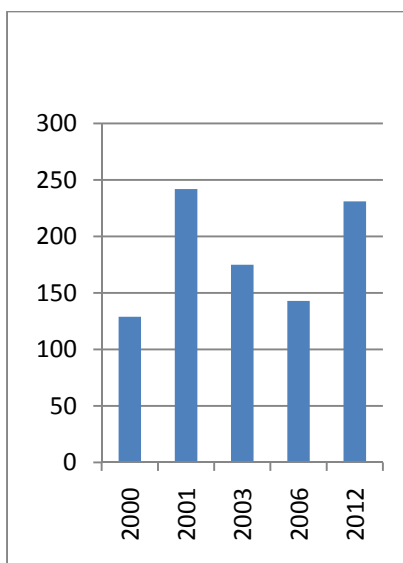
Kuva 115. Telkän esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012.

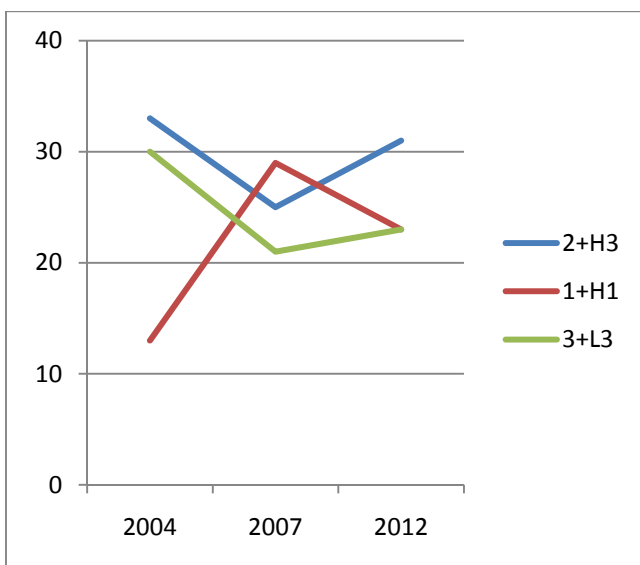
Kuva 116. Telkän esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012.

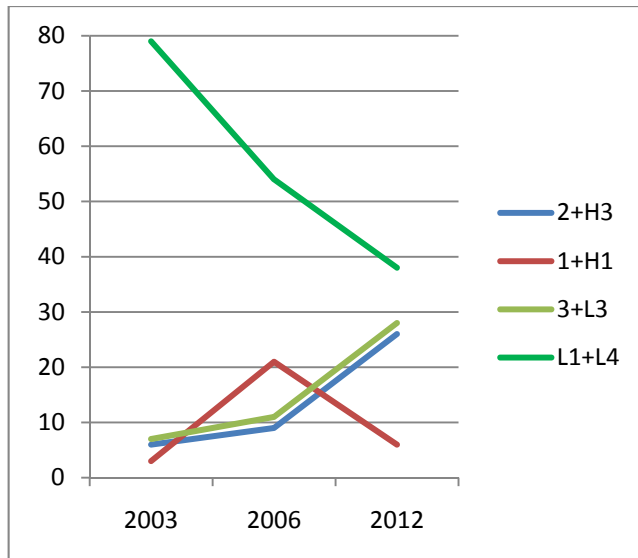
Kuva 117. Telkän yksilömäärien kokonaismäärä keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012. Standardijaksot 3.4.–23.5

Kuva 118. Telkän yksilömäärien kokonaismäärä syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012. Standardijaksot 7.7.–31.8. ja 10.9.–19.11.

Kuva 119. Telkän tärkeimpien tapaamisalueiden % -jakauma keväinä 2004, 2007 ja 2012 (yksilöistä 75–77 %, n = 405, 546 ja 681 yks.). Purolahden alue – uusi hoitoniitty (2+H3), Hakalan edusta – Ruohokarin hoitoniitty (1+H1) ja Saunalahden alue – Vanhankaupunginselkä (3+L3).

Kuva 120. Telkän tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma syksyinä 2003, 2006 ja 2012 (yksilöistä 95–98 %, n = 205, 156 ja 267 yks.). Purolahden alue–uusi hoitoniitty (2+H3), Hakalan edusta–Ruohokarin hoitoniitty (1+H1), Saunalahden alue–Vanhankaupunginselkä (3+L3) ja Puhdistamon allas–Arabianranta (L1+L4).

Uivelo (*Mergellus albellus*) D

Vuosina 2000–2012 uivelon suurimmat määrät tavattiin keväällä 14.4.–5.5. ja syksyllä 12.10.–8.11. (vrt. kuvat 121 ja 122). Keväällä huippumäärät pienenevät tarkastelujakson jälkipuoliskolla: suurimman päiväsumman keskiarvo oli 34 (16–69) yksilöä 2000–2005 ja 25 (9–48) yksilöä 2006–2012. Kiertolaskentojen kokonaiskertymät eivät ole vaihdelleet juurikaan heikkoa kevättä 2001 lukuun ottamatta (kuva 123).

Syksyllä suurimman päiväsumman keskiarvo oli 15 (6–30) yksilöä 2000–2012. Kiertolaskentojen kokonaiskertymät olivat suurimmillaan syksyinä 2003 ja 2006 (kuva 124).

Uivelot suosivat keväällä erityisesti Purolahden aluetta ja syksyllä sekä Saunalahden edustaa että Purolahtea (kuvat 125 ja 126).

Kevään ensimmäiset

11.3.2008
26.3.2007
1.4.2002

Syksyn–talven viimeiset

28.12.2011
13.12.2009
10.12.2000

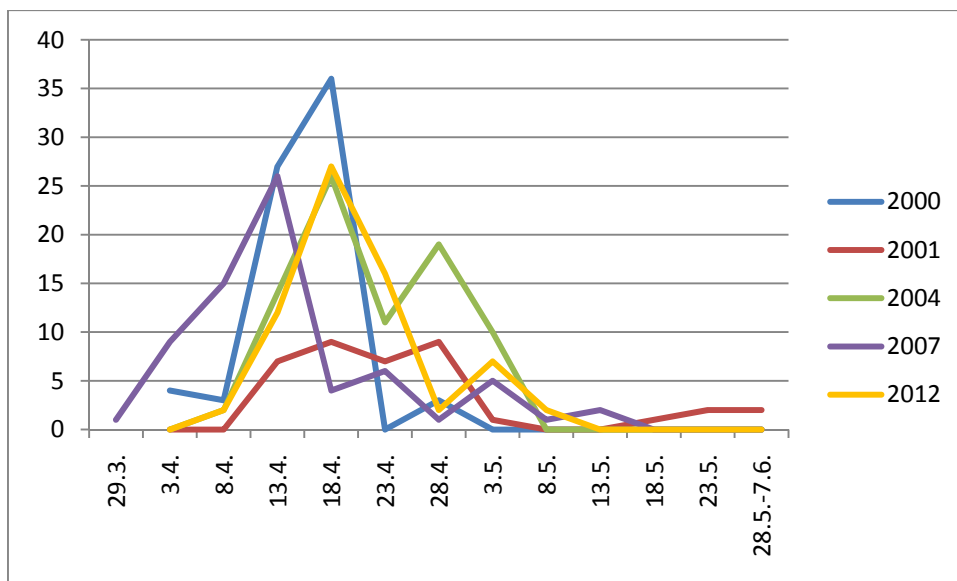
Kevään suurin määrä

69* 2.5.2005
48 15.4.2008
37 5.5.2003
36 17.4.2000

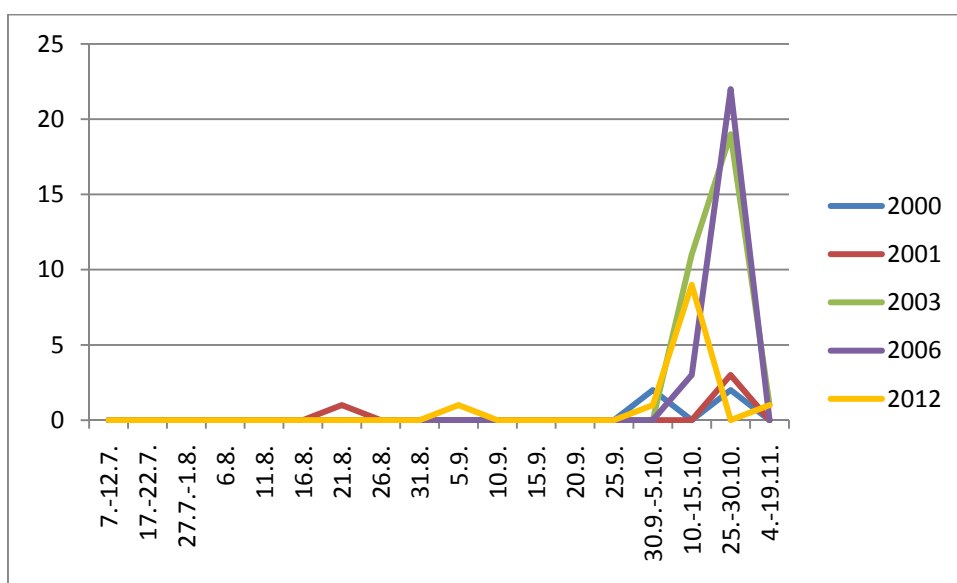
Syksyn suurin määrä

30* 21.10.2006
24 18.10.2002
22 17.10.2000
21 8.11.2009

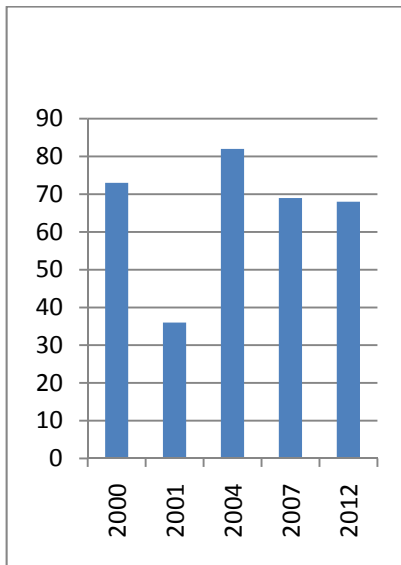
*alueen ennätys

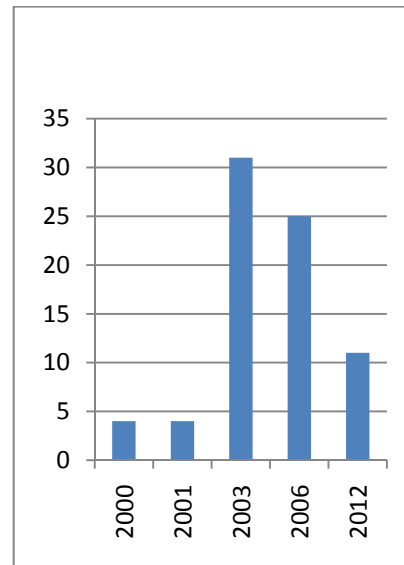
Kuva 121. Uivelon esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012.

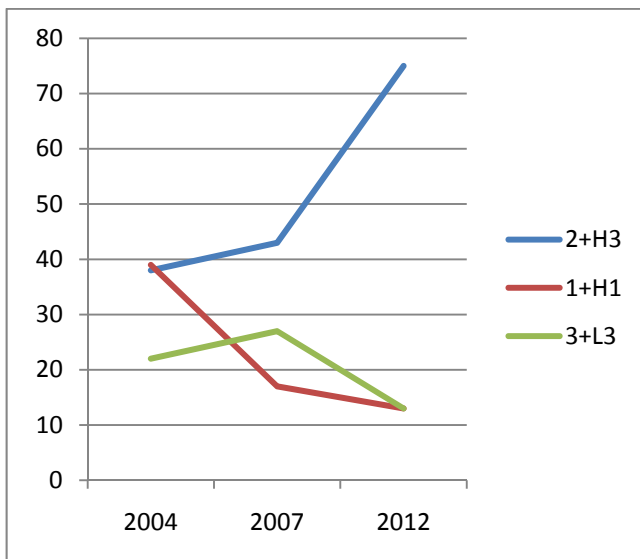
Kuva 122. Uivelon esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012.

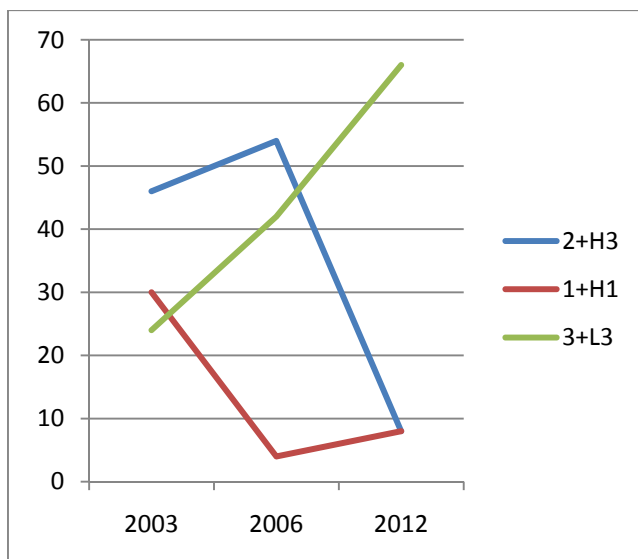
Kuva 123. Uivelon yksilömäärien kokonaismäärä keuhkissa 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012. Standardijaksot 3.4.–23.5.

Kuva 124. Uivelon yksilömäärien kokonaismäärä keuhkissa 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012. Standardijaksot 7.7.–31.8. ja 10.9.–19.11.

Kuva 125. Uivelon tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma keuhkissa 2004, 2007 ja 2012 (yksilöistä 87–100 %, n = 103, 77 ja 88 yks.). Purolahden alue–uusi hoitoniitty (2+H3), Hakalan edusta–Ruuhokarin hoitoniitty (1+H1) ja Saunalahden alue–Vanhankaupunginselkä (3+L3).

Kuva 126. Uivelon tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma syksyinä 2003, 2006 ja 2012 (yksilöistä 82–100 %, n = 33, 26 ja 12 yks.). Purolahden alue–uusi hoitoniitty (2+H3), Hakalan edusta–Ruohokarin hoitoniitty (1+H1) ja Saunalahden alue–Vanhankaupunginselkä (3+L3).

Isokoskelo (*Mergus merganser*) NT (LC)

Vuosina 2000–2012 isokoskelon suurimmat määrät tavattiin keväällä 2.4.–9.5. ja syksyllä 26.9.–20.11. (vrt. kuvat 127 ja 128). Keväällä huippumäärät pienenevät tarkastelujakson jälkipuoliskolla: suurimman päiväsumman keskiarvo oli 233 (98–350) yksilöä 2000–2005 ja 169 (71–391) yksilöä 2006–2012 (vrt. kuva 129). Joi-nakin keväinä tavattiin toukokuun puolivälissä 50–150 yksilön kalastusparvi, joka koostui enimmäkseen nuorista koiraista. Alueen ennätys on 710 yksilöä 18.4.1997.

Syksyllä suurempia määriä tavataan vain harvoin (vrt. kuva 130): kerran havaittiin 150 yksilöä, mutta yleensä vain 20–80 yksilöä. Muut isommat parvet ovat koske-neet yöpymään saapuneita isokoskeloita, joita tavattiin kymmenenä syksynä kes-kimäärin 98 (50–145) yksilöä. Kesä- ja heinäkuussa laji on lähes kateissa: 2000–2012 tavattiin 0–1 yksilöä ja elokuussakin vain 0–5 yksilöä. Alueen ennätys on 230 yksilöä 3.10.1992.

Keväällä isokoskeloita tavattiin eniten Purolahden alueella (kuva 131). Pienet syysmäärät tavattiin useimmin Purolahden alueella ja Arabianrannassa (kuva 132), suuremmat satunnaisparvet taas Vanhankaupunginselällä. Pieniä määriä lepäili myös Ruohokarin hoitoniityn reunalla keväin syksyin.

Kevään ensimmäiset (vuosilta jolloin keskitalvella niukasti havaintoja)

22.2.2009

1.3.2008 ja 2007

4.3.2003

Kevään suurin määrä

391 20.4.2012

350 13.4.2002

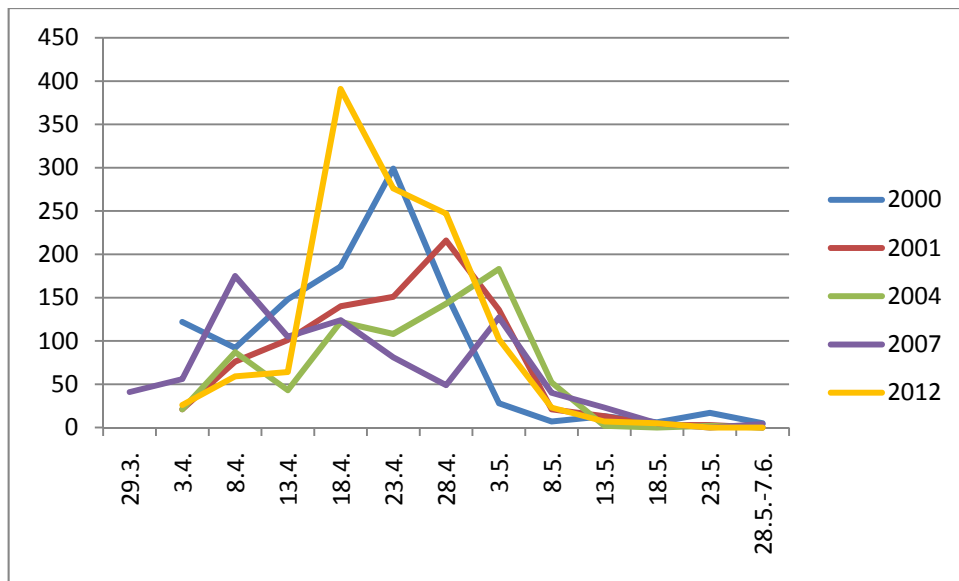
299 24.4.2000

Syksyn suurin määrä

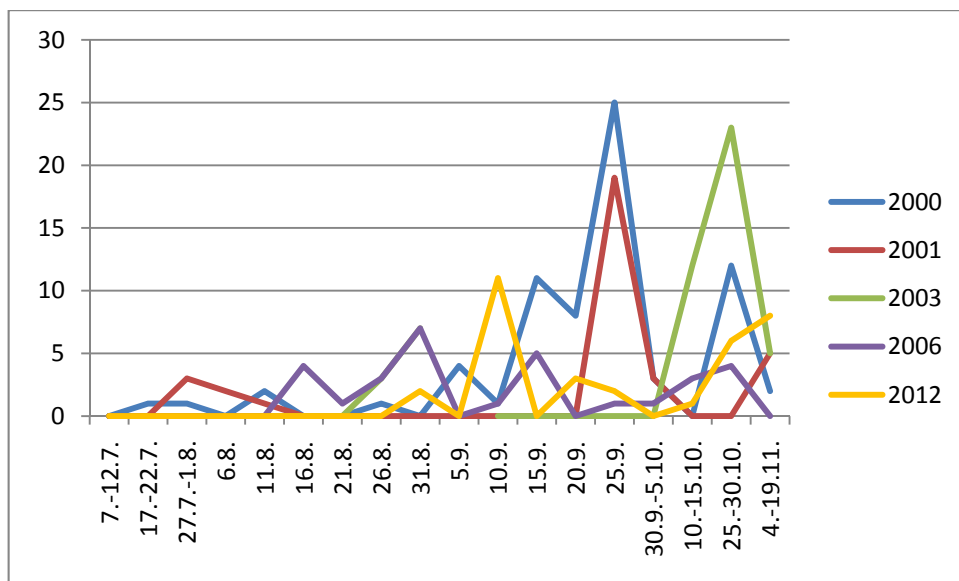
150 1.11.2009

145 20.11.2011

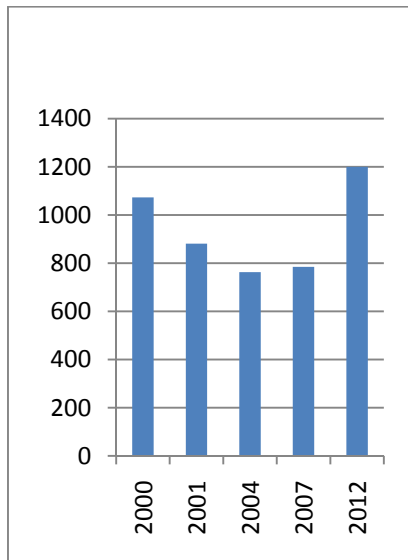
143 1.10.2003

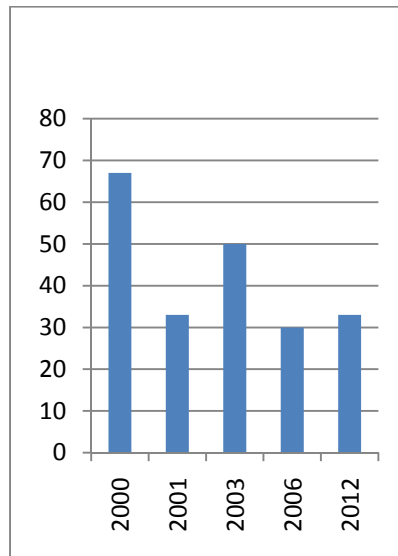
Kuva 127. Isokoskelon esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012.

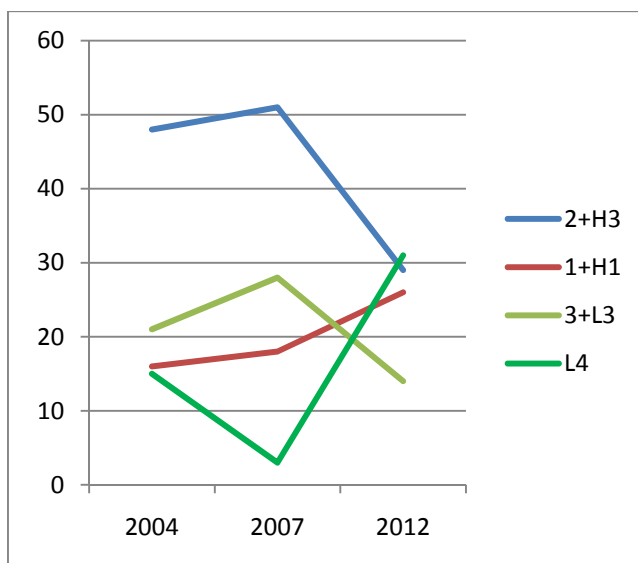
Kuva 128. Isokoskelon esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012.

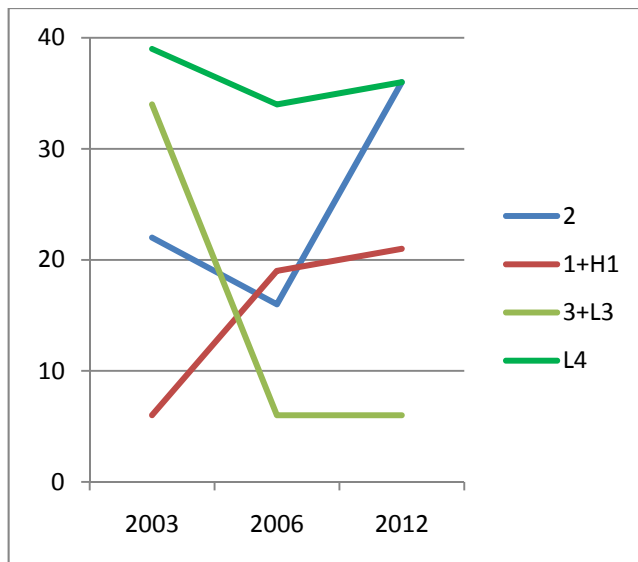
Kuva 129. Isokosken yksilömäärien kokonaismäärä keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012. Standardijaksot 3.4.–23.5.

Kuva 130. Isokosken yksilömäärien kokonaismäärä syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012. Standardijaksot 7.7.–31.8. ja 10.9.–19.11.

Kuva 131. Isokosken tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma keväinä 2004, 2007 ja 2012 (yksilöistä 100 %, n = 944, 1 045 ja 1 536 yks.). Purolahden alue-uusi hoitoniitty (2+H3), Hakalan edusta–Ruohokarin hoitoniitty (1+H1), Saunalahden alue–Vanhankaupunginselkä (3+L3) ja Arabianranta (L4).

Kuva 132. Isokoskelon tärkeimpien tapaamisalueiden % -jakauma syksyinä 2003, 2006 ja 2012 (yksilöistä 75–100 %, n = 51, 32 ja 33 yks.). Purolahden alue (2), Hakalan edusta – Ruohokarin hoitoniitty (1+H1), Saunalahden alue – Vanhankaupunginselkä (3+L3) ja Arabianranta (L4).

Nokikana (*Fulica atra*)

Nokikanan pesimäkanta saapuu pääosin huhtikuun alkupuoliskolla (kuva 133). Lämpimuuttavien levähtäjien suurin määrä on jäänyt arviolta 0–50 yksilöön kevään suurimmasta päiväsummasta laskettuna vuosina 2000–2012. Kiertolaskentojen kokonaiskertymät kuvaavat alueen pesimäkannan kasvua (kuva 135). Keväällä suurimman päiväsumman keskiarvo oli 39 (18–65) yksilöä 2000–2005 ja 66 (39–84) yksilöä 2006–2012. Kevään 2012 suurin määrä sivusi alueen ennätystä 105–130 yksilöä 10.–15.4.1978. Tapaamisalueiden jakauma kuvastaa pääosin pesimäyhdyksuntien sijoittumista eri vuosina (kuva 137).

Syksyllä suurimmat määrät tavattiin useimmiten 6.–24.9. (vrt. kuva 134). Syksyllä huippumäärät kasvoivat voimakkaasti tarkastelujakson jälkipuoliskolla: suurimman päiväsumman keskiarvo oli 87 (50–154) yksilöä 2000–2005 ja 163 (70–239) yksilöä 2006–2012 (vrt. kuva 136). 1990-luvulla suurimmat määrät jäivät alle 20 yksilön.

Syksyllä nokikanoja tavattiin poikueiden hajaantumisen jälkeen eniten Purolahden alueella ja Saunalahden edustalla sekä toisinaan Hakalan edustalla (kuva 138). Hoitoniittyjen reunoilla viihtyi pieniä määriä keväin syksyin.

Kevään ensimmäiset

7.3.2001
11.3.2008
14.3.2009

Syksyn–talven viimeiset

19.12.2000
18.12.2008
3.12.2009

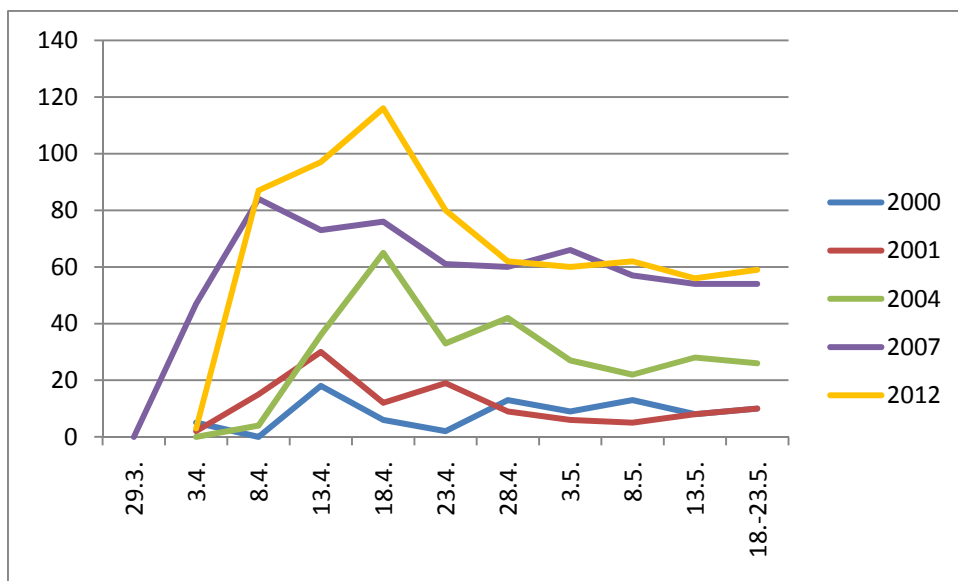
Kevään suurin määrä

116 16.4.2012
84 10.4.2007
66 15.4.2011
65 16.4.2004

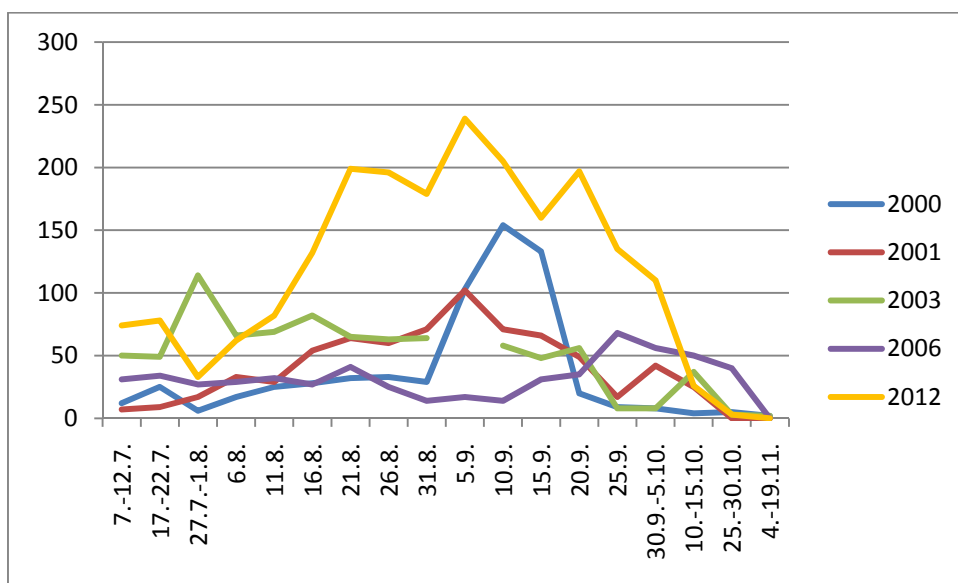
Syksyn suurin määrä

239* 6.9.2012
232 11.9.2008
195 22.9.2011

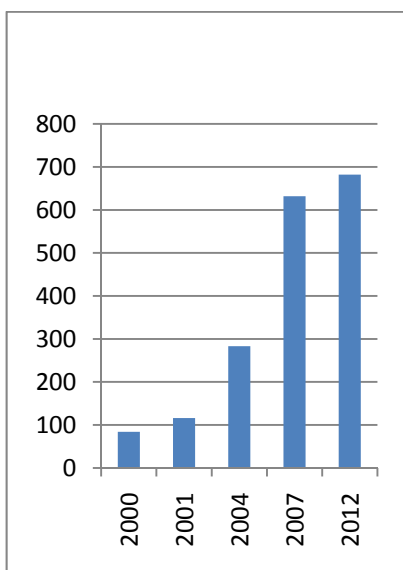
*alueen ennätys

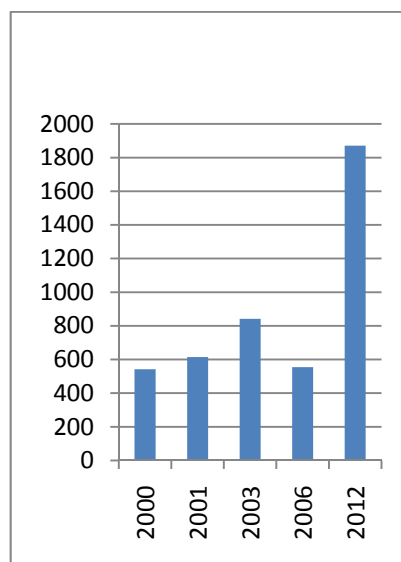
Kuva 133. Nokikanan esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012.

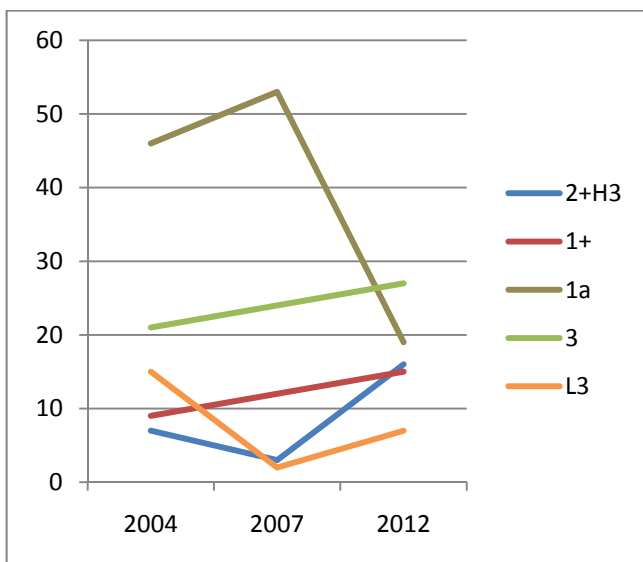
Kuva 134. Nokikanan esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012.

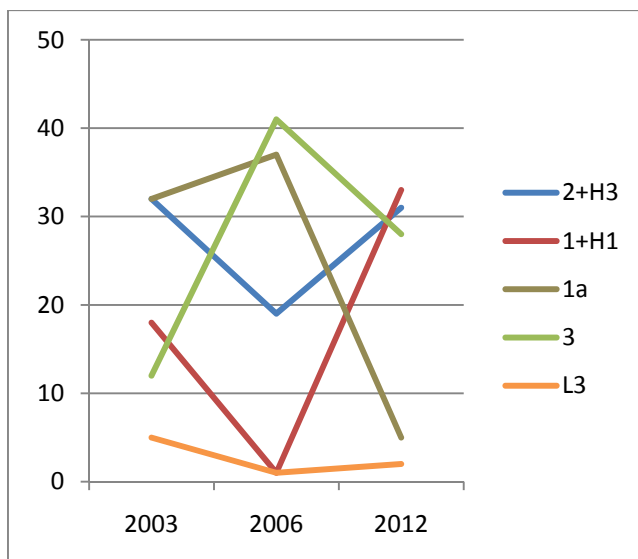
Kuva 135. Nokikanan yksilömäärien kokonaiskertymä keväänä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012. Standardijaksot 3.4.–23.5

Kuva 136. Nokikanan yksilömäärien kokonaiskertymä syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012. Standardijaksot 7.7.–31.8. ja 10.9.–19.11.

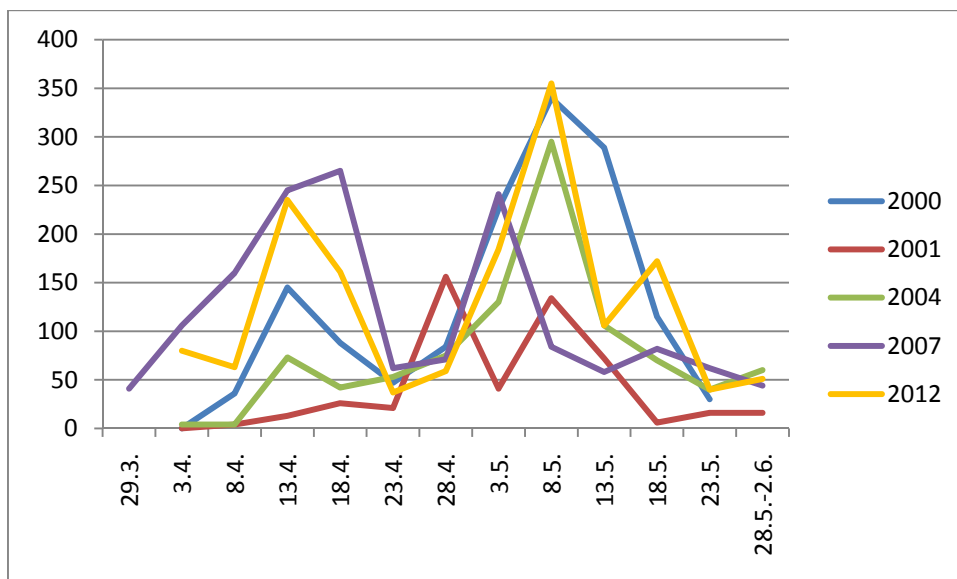
Kuva 137. Nokikanan tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma keväänä 2004, 2007 ja 2012 (yksilöistä 84–98 %, n = 423, 875 ja 918 yks.). Purolahden alue–uusi hoitoniitty (2+H3), Säynäslahti–Hakalan edusta (1+, sisältäen Ruohokarin hoitoniityn H1 ja lamparealueen H4), Pornaistenniemen etulampare (1a), Saunalahden alue (3) ja Vanhankaupunginselkä (L3).

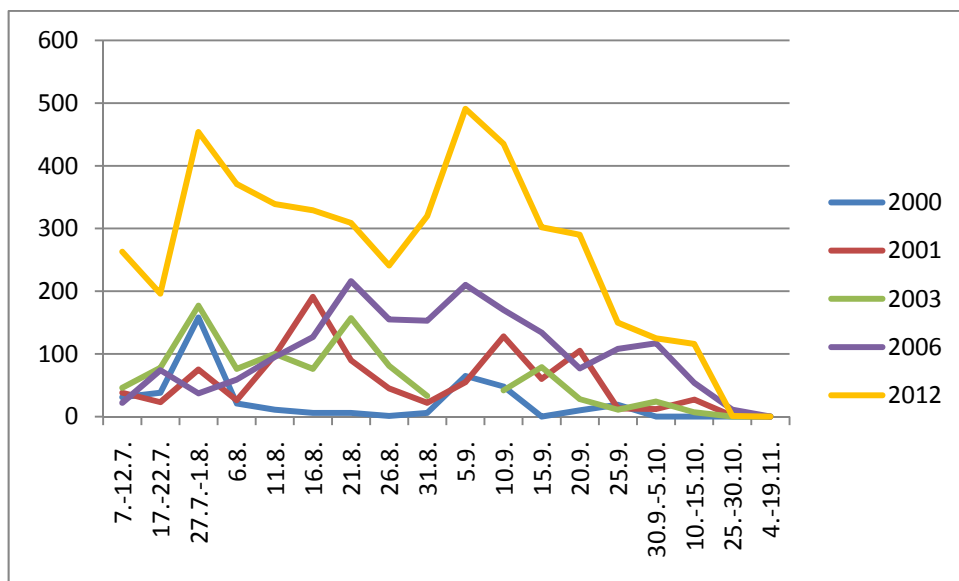
Kuva 138. Nokikanan tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma syksyinä 2003, 2006 ja 2012 (yksilöistä 99 %, n = 908, 621 ja 2 261 yks.). Purolahden alue–uusi hoitoniitty (2+H3), Hakalan edusta–Ruohokarin hoitoniitty (1+H1), Pornaistenniemen etulampare (1a), Saunalahden alue (3) ja Vanhankaupunginselkä (L3).

7.5 Kahlaajat ja harmaahaikara

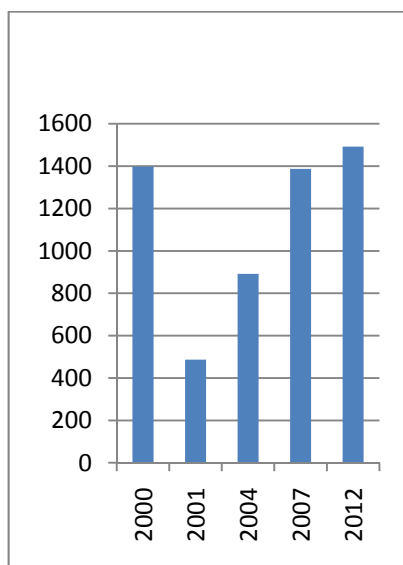
Lähes kaikki kahlaajalajit levähtivät valtaosin hoitoniityillä sekä keväällä että syksyllä. Kiertolaskentojen kokonaiskertymät kasvoivat tarkastelujaksolla kevästä 2001 ja syksystä 2000 lähtien (kuvat 141 ja 142). Eniten kokonaiskasvuun ovat vaikuttaneet työtyöhyypän (kevät ja syksy) ja suokukon (syksy) levähtäjämäärien moninkertaistuminen. Kuitenkin lähes kaikkien kahlaajalajien määrissä oli kasva-va suuntaus vähintään toisella muuttokausista niittyjen tehostuneen hoidon ansi-osta.

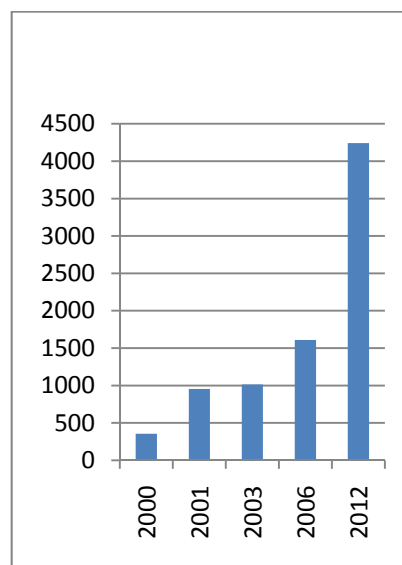
Kuva139. Kahlaajien esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012.

Kuva 140. Kahlaajien esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012.

Kuva 141. Kahlaajien yksilömäärien kokonaiskertymä keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012. Standardijaksot 3.4.–23.5.

Kuva 142. Kahlaajien yksilömäärien kokonaiskertymä syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012. Standardijaksot 7.7.–31.8. ja 10.9.–19.11.

Meriharakka (*Haematopus ostralegus*)

Keväinä 2000–2012 meriharakan suurimmat määrät tavattiin 10.5.–11.6. (vrt. kuva 143). Suurimman päiväsumman keskiarvo oli 25 (6–54) yksilöä. Kiertolas-kentojen kokonaiskertymät ovat olleet kasvussa 2000-luvulla (kuva 144). Huhti-kuussa tavattiin enimmillään 5–13 yksilöä. Alueen ylivoimainen ennätys on 125 yksilöä 21.4.1996.

Syksyllä ei kerääntymiä tavattu (vrt. kuva 145). Alueen ennätys on 70 yksilöä noin 30.7.1988. Ilmeisesti kevätmuutolta jättäytyneitä, pesimättömiä lintuja tavattiin 75 yksilöä 4.7.1993.

Hoitoniityillä ja niiden tuntumassa tavattiin keväällä vajaa puolet yksilöistä 2007 ja 2012 (kuva 146). Useina keväinä suurimmat määrät tavattiin myös Etu-Viikin pelolla.

Kevään ensimmäiset

28.3.2012

2.4.2002

4.4.2009

Syksyn viimeiset

6.10.2006

29.9.2009

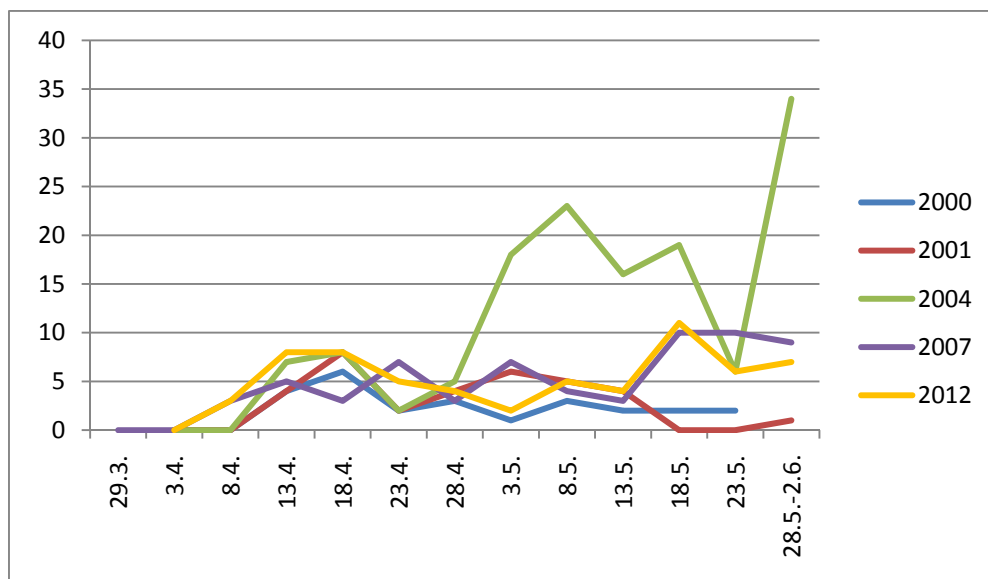
18.9.2002

Kevään suurin määrä

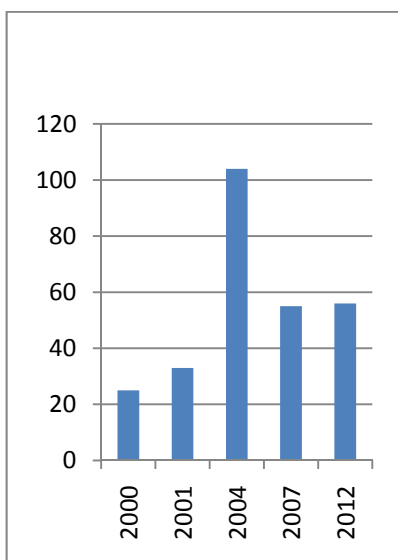
54 11.6.2001

50 2.6.2003

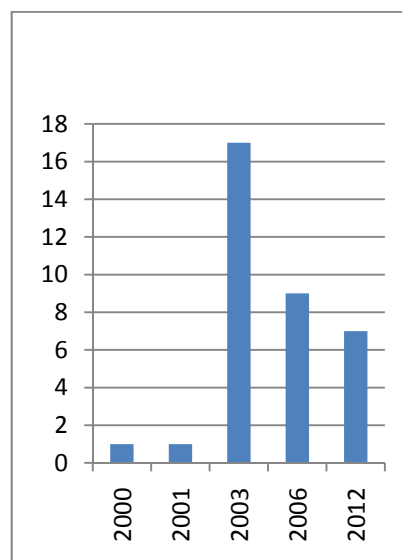
42 15.5.2006

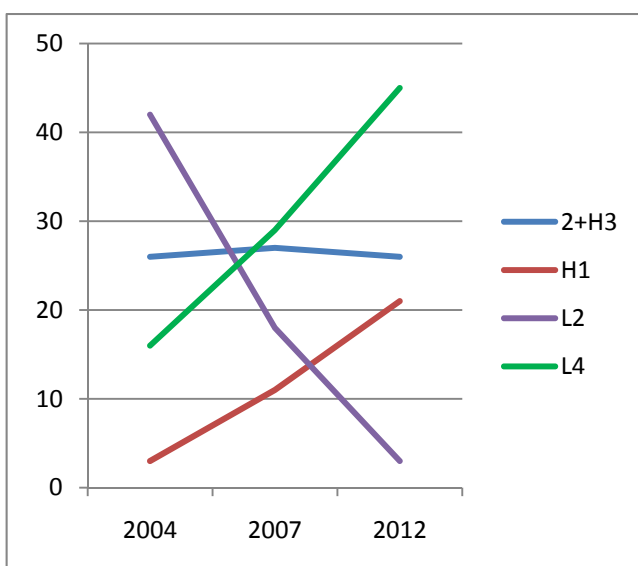
Kuva 143. Meriharakan esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012.

Kuva 144. Meriharakan yksilömäärien kokonaismäärä keväällä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012. Standardijaksot 3.4.–23.5.

Kuva 145. Meriharakan yksilömäärien kokonaismäärä syksyllä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012. Standardijaksot 7.7.–31.8. ja 10.9.–19.11.

Kuva 146. Meriharakan tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma keväällä 2004, 2007 ja 2012 (yksilöistä 85–95 %, n = 154, 72 ja 73 yks.). Purolahden alue-uusi hoitoniitty (2+H3), Ruohokarin hoitoniitty (H1), Etu-Viikin pelto (L2) ja Arabianranta (L4).

Pikkutylli (*Charadrius dubius*)

Keväinä 2006–2012 pikkutyllin suurimmat määrät tavattiin 27.4.–16.5. (vrt. kuva 147). Suurimman päiväsumman keskiarvo oli 10 (6–20) yksilöä 2002–2012. Kier-
tolaskentojen kokonaiskertymä oli suurimmillaan keväällä 2012 (kuva 148).

Syksyinä 2007–2012 suurimmat määrät tavattiin 5.7.–3.8. Suurimman päi-
väsumman keskiarvo oli 13 (9–18) yksilöä. Alueen ennätys on 30 yksilöä
10.7.1989.

Pikkutyllit tavattiin pääosin hoitoniityillä; keväällä 2012 noin 70 % yksilöistä tavat-
tiin Purolahden uudella hoitoniityllä tai sen tuntumassa (kuva 149).

Kevään ensimmäiset

3.4.2008
6.4.2010 ja 2009
9.4.2006 ja 2001

Syksyn viimeiset

14.9.2011
11.9.2007
28.8.2010 ja 2006

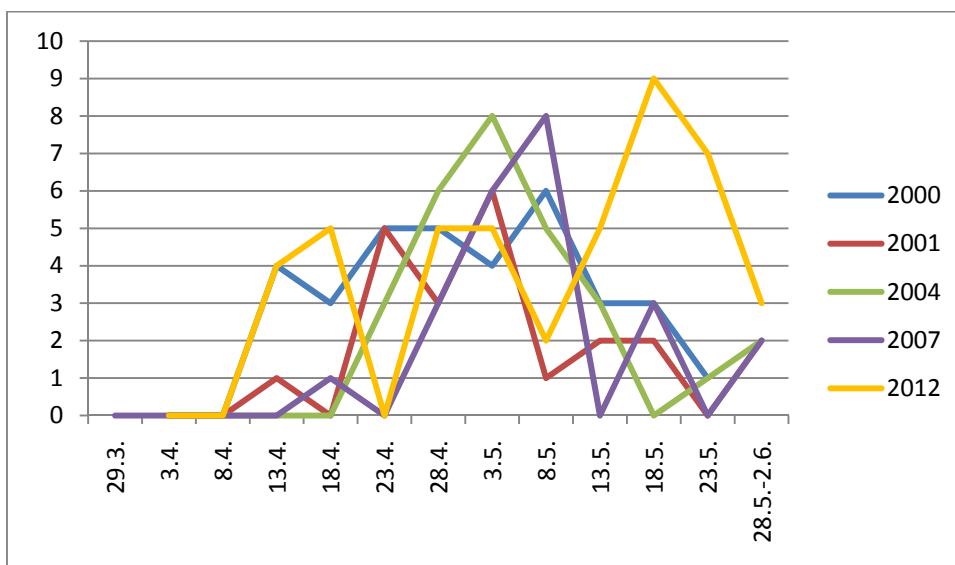
Kevään suurin määrä

20* 16.5.2008
14 27.4.2010
10 28.4.–16.5.
2012, 2011 ja 2009

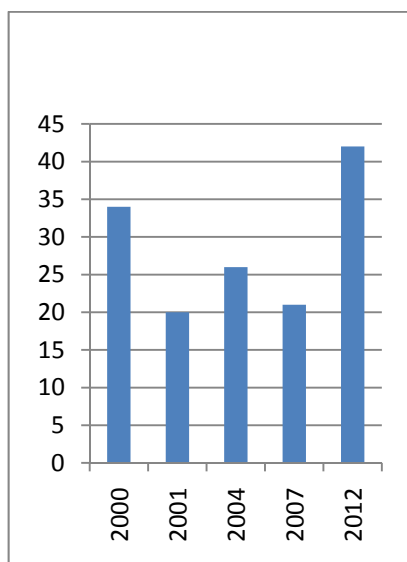
Syksyn suurin määrä

18 5.7.2009
13 5.7.2010
12 8.7.2012, 10.7.2011 ja 3.8.2008

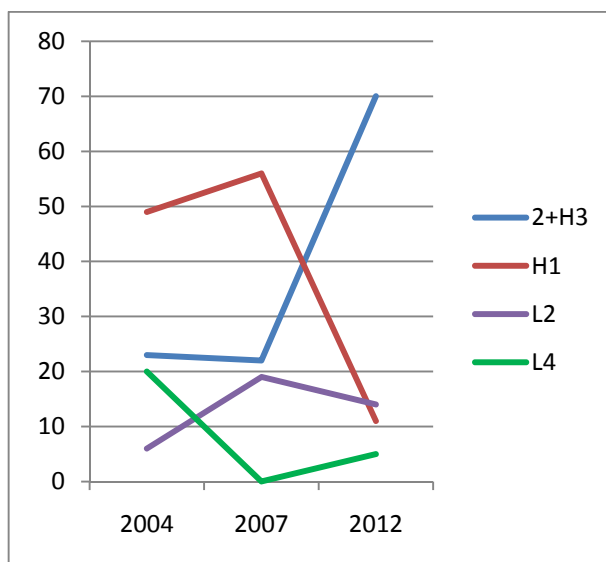
*alueen ennätys

Kuva 147. Pikkutyllin esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012.

Kuva 148. Pikkutyllin yksilömääräen kokonaiskertymä keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012. Standardijaksot 3.4.–23.5.

Kuva 149. Pikkutyllin tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma keväinä 2004, 2007 ja 2012 (yksilöistä 97–100 %, n = 35, 27 ja 57 yks.). Purolahden alue-uusi hoitoniitty (2+H3), Ruohokarin hoitoniitty (H1), Etu-Viikin pelto (L2) ja Arabianranta (L4).

Tylli (*Charadrius hiaticula*) NT (LC)

Vuosina 2000–2012 tyllin suurimmat määrät tavattiin keväällä 9.5.–1.6. (vrt. kuva 150) ja syksyllä 4.8.–28.9. Keväällä huippumäärät kasvoivat tarkastelujakson jälkipuoliskolla: suurimman päiväsumman keskiarvo oli 7 (2–16) yksilöä 2000–2005 ja 13 (4–20) yksilöä 2006–2012 (vrt. kuva 151).

Syksyllä huippumäärät kasvoivat voimakkaasti: suurimman päiväsumman keskiarvo oli 3 (1–5) yksilöä 2000–2005 ja 17 (6–29) yksilöä 2006–2012. Alueen ennätys on 45 yksilöä 24.8.1985.

Tyllit tavattiin pääosin hoitoniityillä. Ruohokarin hoitoniityllä tavattiin noin 90 % yksilöistä keväällä 2007 ja Purolahden uudella hoitoniityllä tai sen tuntumassa lähes 80 % yksilöistä keväällä 2012 (kuva 152). Muutamana keväänä suurin määrä tavattiin Etu-Viikin pellolla.

Kevään ensimmäiset

24.3.2003
27.3.2007
31.3.2002

Syksyn viimeiset

11.10.2003
3.10.2007
30.9.2009

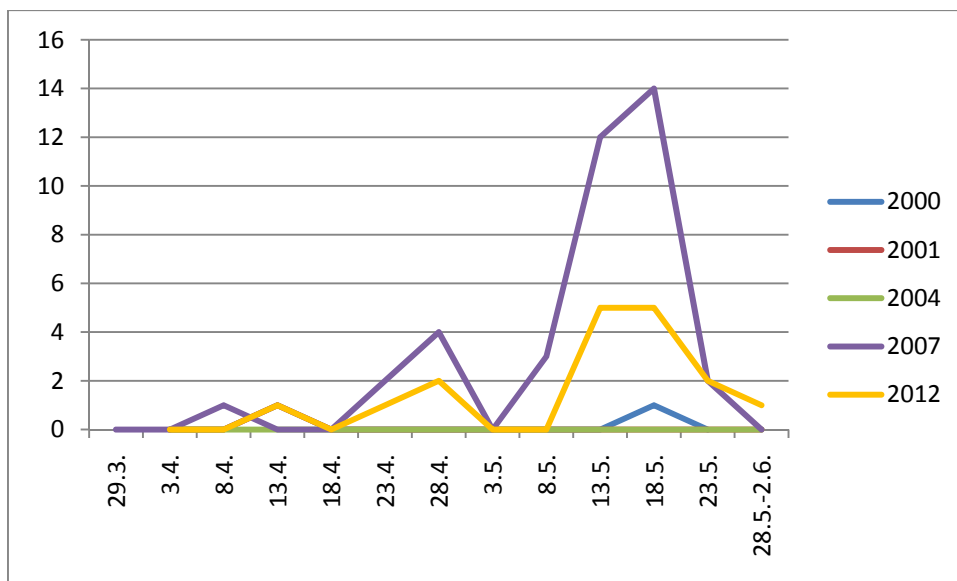
Kevään suurin määrä

20* 30.5.2008
18 23.5.2011
16 18.5.2003

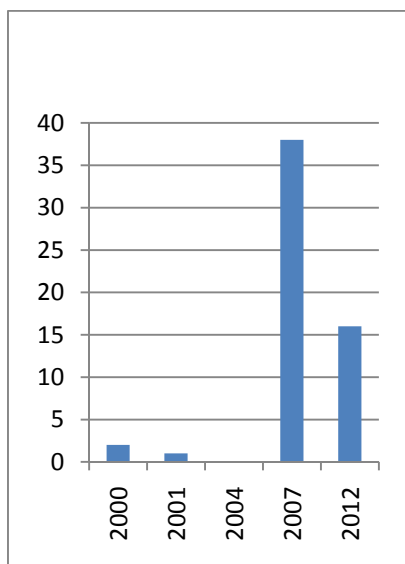
Syksyn suurin määrä

29 4.8.2008
22 15.9.2010
17 13.9.2009

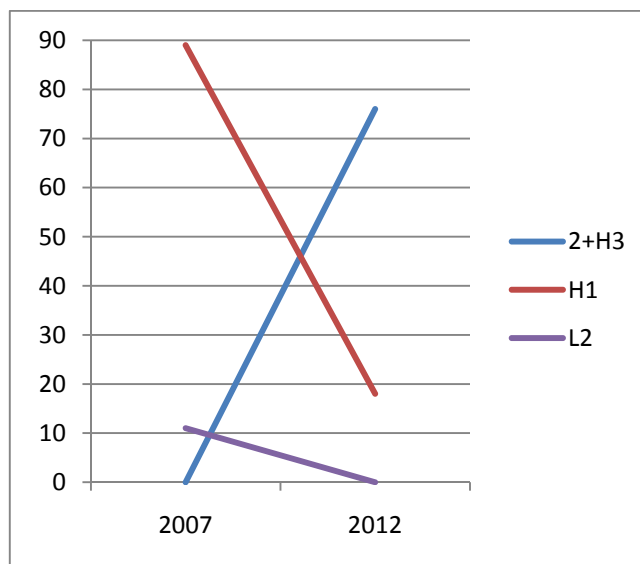
*alueen ennätys

Kuva 150. Tyllin esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012.

Kuva 151. Tyllin yksilömäärien kokonaissumma keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012. Standardijaksot 3.4.–23.5.

Kuva 152. Tyllin tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma keväinä 2007 ja 2012 (yksilöistä 94–100 %, n = 18 ja 17 yks.). Purolahden alue-uusi hoitoniitty (2+H3), Ruohokarin hoitoniitty (H1) ja Etu-Viikin pelto (L2).

Töyhtöhyppä (*Vanellus vanellus*)

Vuosina 2000–2012 töyhtöhyppän suurimmat määrät tavattiin keväällä noin 4.–13.4. ja syksyllä noin 15.8.–27.9. (vrt. kuvat 153 ja 154). Keväällä huippumäärät kasvoivat selvästi tarkastelujakson jälkipuoliskolla: suurimman päiväsumman keskiarvo oli noin 80 (63–125) yksilöä 2000–2005 ja noin 130 (65–235) yksilöä 2006–2012 (vrt. kuva 155). Alueen ennätys on 250 yksilöä 17.4.1970 ja 8.4.1990.

Syksyllä huippumäärät moninkertaistuivat: suurimman päiväsumman keskiarvo oli noin 80 (54–116) yksilöä 2000–2005 ja noin 400 (95–715) yksilöä 2006–2012 (vrt. kuva 156). Heinäkuussa suurimman päiväsumman keskiarvo oli 106 (53–153) yksilöä 2006–2012.

Töyhtöhyypät hyödynsivät sekä hoitoniittyjä että Etu- ja Taka-Viikin peltoja samankin päivän aikana. Kiertolaskennoissa Ruohokarin hoitoniityllä tavattiin vaihtelevasti noin 40–70 % yksilöistä sekä keväällä että syksyllä (kuvat 157 ja 158).

Kevään ensimmäiset

5.2.2002

9.3.2008 ja 2007

13.3.2001

Syksyn-talven viimeiset

21.12.2008

12.11.2009

11.11.2011

Kevään suurin määrä

235 13.4.2007

213 12.4.2012

150 11.4.2006

Syksyn suurin määrä

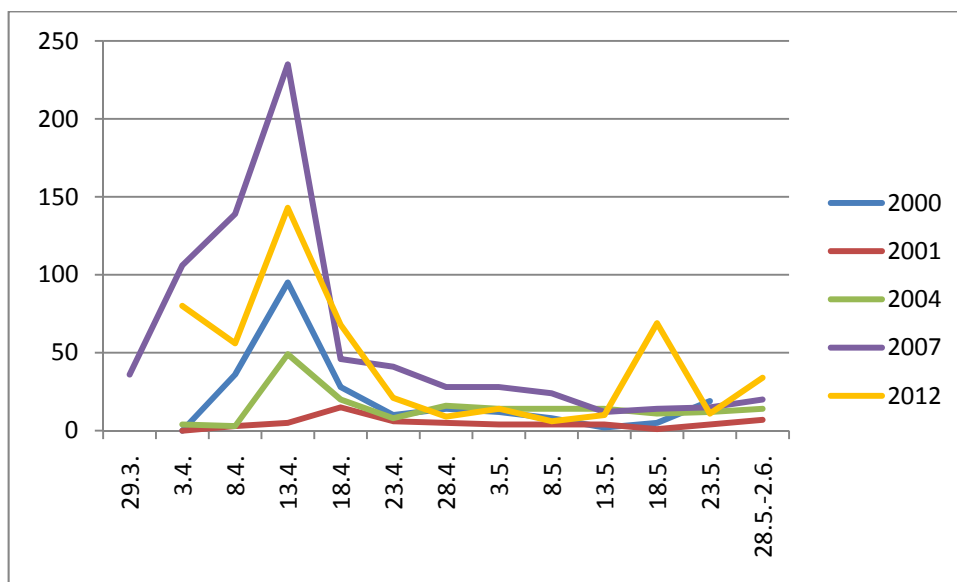
715* 6.9.2009

576 23.8.2011

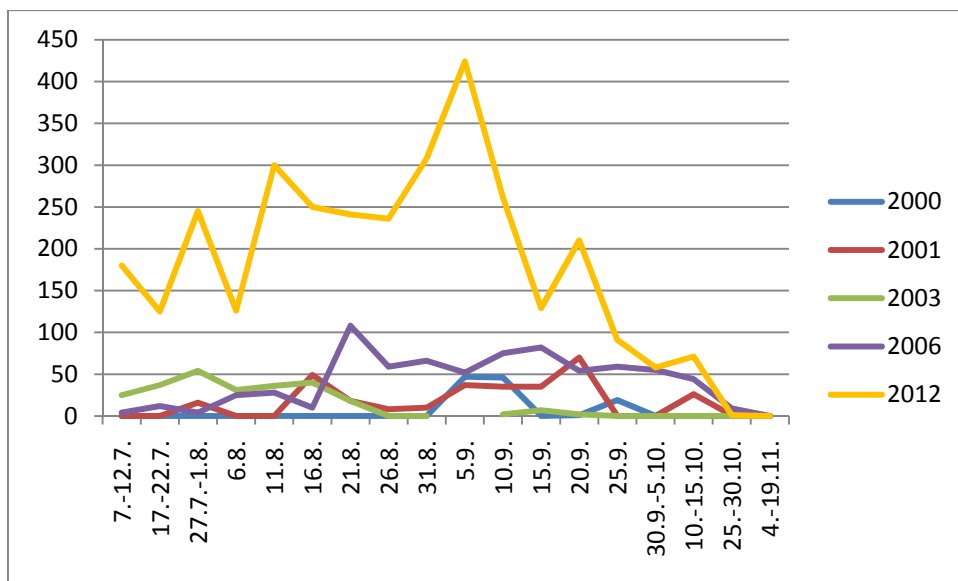
424 6.9.2012

421 13.9.2010

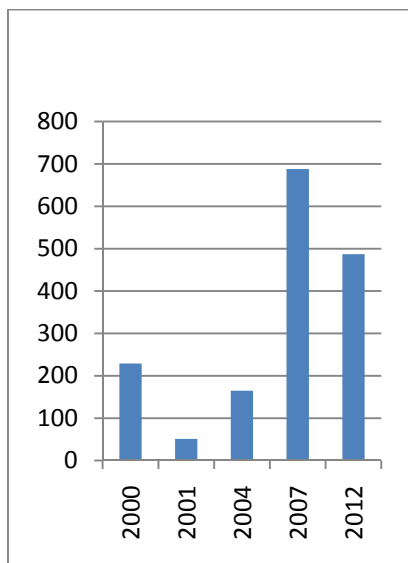
*alueen ennätys

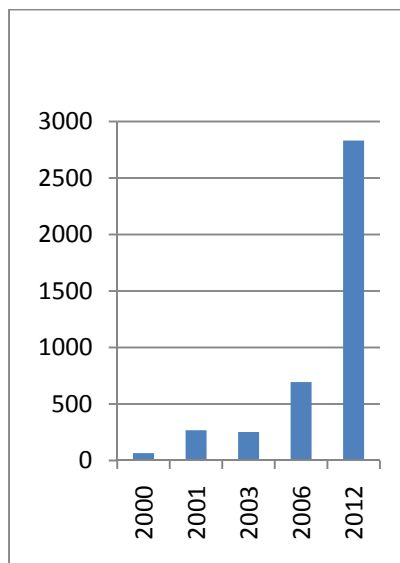
Kuva 153. Töyhtöhyppän esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät keväänä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012.

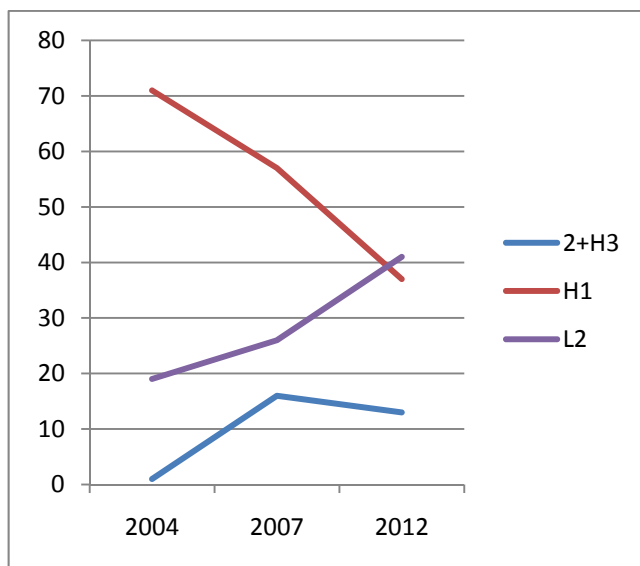
Kuva 154. Töyhtöhyypän esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012.

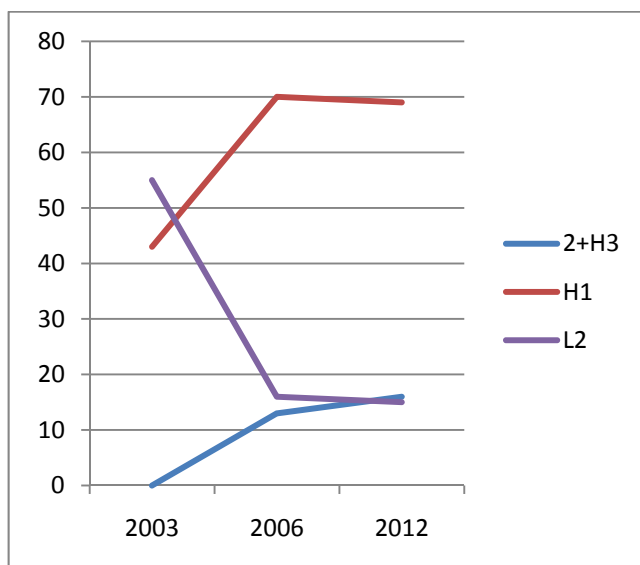
Kuva 155. Töyhtöhyypän yksilömäärien kokonaiskertymä keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012. Standardijaksot 3.4.–23.5.

Kuva 156. Töyhtöhyypän yksilömäärien kokonaiskertymä syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012. Standardijaksot 7.7.–31.8. ja 10.9.–19.11.

Kuva 157. Töyhtöhyypän tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma keväinä 2004, 2007 ja 2012 (yksilöistä 91–99 %, n = 208, 813 ja 558 yks.). Purolahden alue-uusi hoitoniitty (2+H3), Ruohokarin hoitoniitty (H1) ja Etu-Viikin pelto (L2).

Kuva 158. Töyhtöhyypän tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma syksyinä 2003, 2006 ja 2012 (yksilöistä 98–100 %, n = 254, 830 ja 3 285 yks.). Purolahden alue-uusi hoitoniitty (2+H3), Ruohokarin hoitoniitty (H1) ja Etu-Viikin pelto (L2).

Suosirri (*Calidris alpina*)

Suosirri on keväällä satunnainen laji alueella. Vuosina 2000–2012 tavattiin vain viitenä keväänä 1–4 yksilöä pääosin toukokuussa. Alueen ennätys on 30 yksilöä 27.5.1976.

Syksyllä suurimmat määrät tavattiin vaihtelevasti joko vanhojen tai nuorten lintujen muuttoaikaan useimmiten 7.7.–4.8. tai 3.–28.9. (vrt. kuva 159). Syksyllä huippumäärät moninkertaistuivat tarkastelujakson jälkipuoliskolla: suurimman päiväsunnan keskiarvo oli 4 (1–9) yksilöä 2000–2005 ja 43 (9–106) yksilöä 2006–2012 (vrt. kuva 160). Suosirrejä tavattiin myös selvästi aiempaa useammin: 2006–2012 suosirri tavattiin keskimäärin 45 (30–67) päivänä ja 2010–2012 yli 10 yksilön tapaamispäiviä oli jo 13–15.

Lähes kaikki suosirrit tavattiin Ruuhokarin hoitoniityllä.

Syksyn ensimmäiset

27.6.2010

28.6.2009

1.7.2012

Syksyn viimeiset

21.10.2010

20.10.2011

18.10.2007

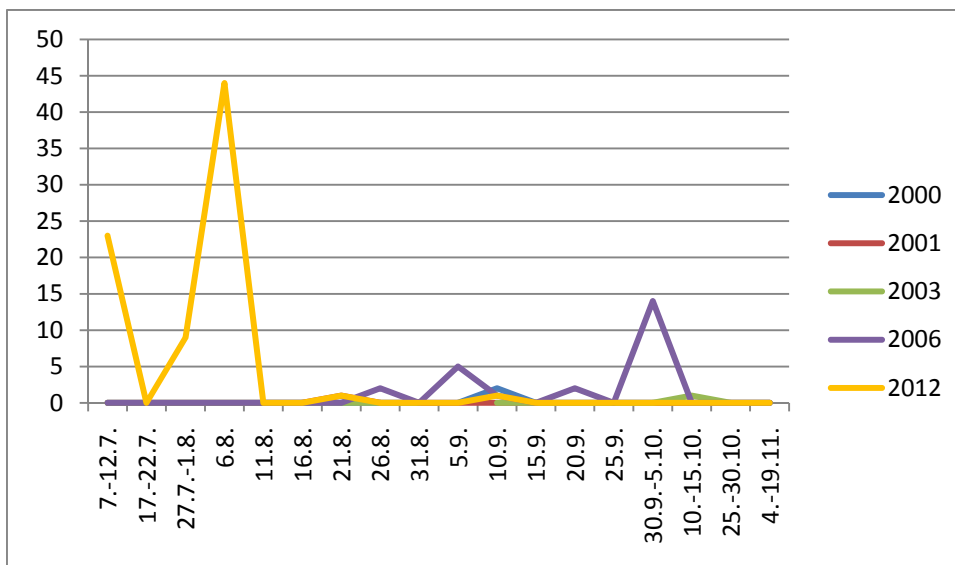
Syksyn suurin määrä

106* 18.7.2011

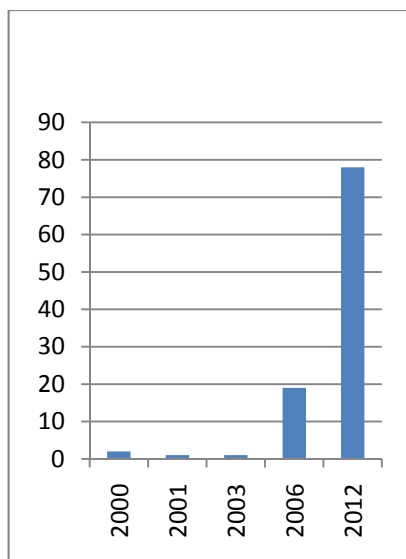
80 7.7.2012

45 18.7.2010

*alueen ennätys

Kuva 159. Suosirrin esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012.

Kuva 160. Suosirrin yksilömäärien kokonaiskertymä syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012. Standardijaksot 7.7.–31.8. ja 10.9.–19.11.

Suokukko (*Philomachus pugnax*) EN (NT), D

Keväinä 2000–2012 suokukon suurimmat määrät tavattiin 6.–20.5. (vrt. kuva 161). Suurimman päiväsumman keskiarvo oli 108 (17–250) yksilöä. Kiertolaskentojen kokonaiskertymät ovat olleet vaatimattomia kevään 2000 jälkeen (kuva 163). Alueen ennätykset ovat 1 000 yksilöä 15.5.1995 ja 500 yksilöä 10.5.1969 sekä 11.5.1990.

Syksyllä suurimmat määrät tavattiin yleensä nuorten lintujen muuttoaikaan 13.8.–8.9. 2000–2005 ja 3.–19.9. 2006–2012 (vrt. kuva 162). Syksyllä huippumäärät kasvoivat voimakkaasti tarkastelujakson jälkipuoliskolla: suurimman päiväsumman keskiarvo oli 79 (21–250) yksilöä 2000–2005 ja 234 (100–390) yksilöä 2006–2012 (vrt. kuva 164). Alueen ennätys on 550 yksilöä 22.8.1977, minkä jälkeen vain kerran on havaittu yli 300 yksilöä ennen syksyä 2008.

Vanhojen lintujen syysmuuttoaikaan tavattiin enimmillään muutamia kymmeniä yksilöitä 21.6.–12.7. ja suurin päiväsumma oli 95 yksilöä 4.7.2004. Suurimman päiväsumman keskiarvo oli 34 (9–72) yksilöä 2006–2012.

Suokukot tavattiin pääosin hoitoniityillä tai niiden edustan lietteillä molemmilla muuttokausilla (kuvat 165 ja 166). Syksyllä valtaosa yksilöistä viihtyi Ruohokarin hoitoniityllä; ajoittain samat parvet ruokailivat myös Etu-Viikin pellolla, mistä ne siirtyivät yöpymään hoitoniitylle.

Kevään ensimmäiset

22.4.2007
23.4.2001
24.4.2011 ja 2000

Syksyn viimeiset

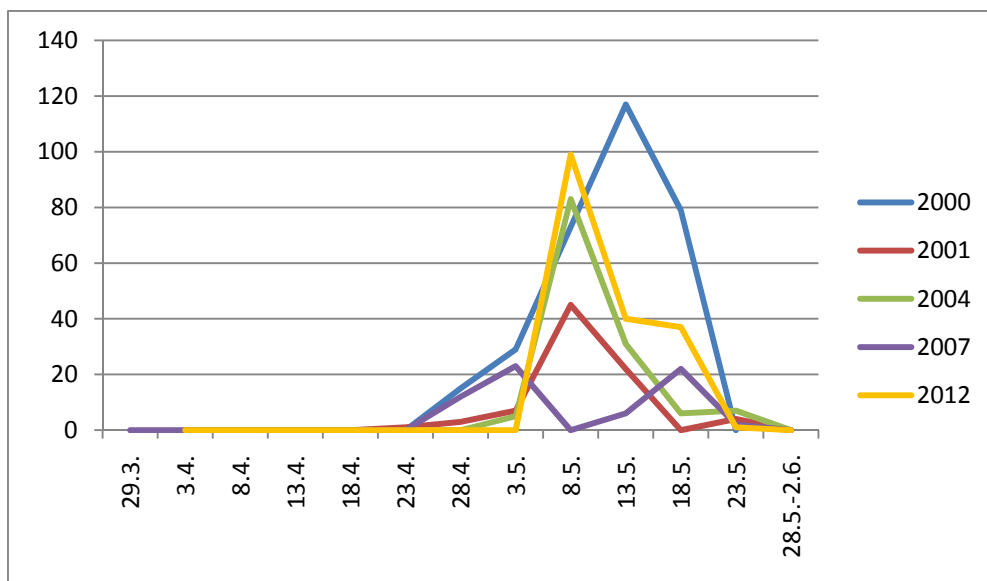
23.10.2007
21.10.2011 ja 2010
20.10.2012

Kevään suurin määrä

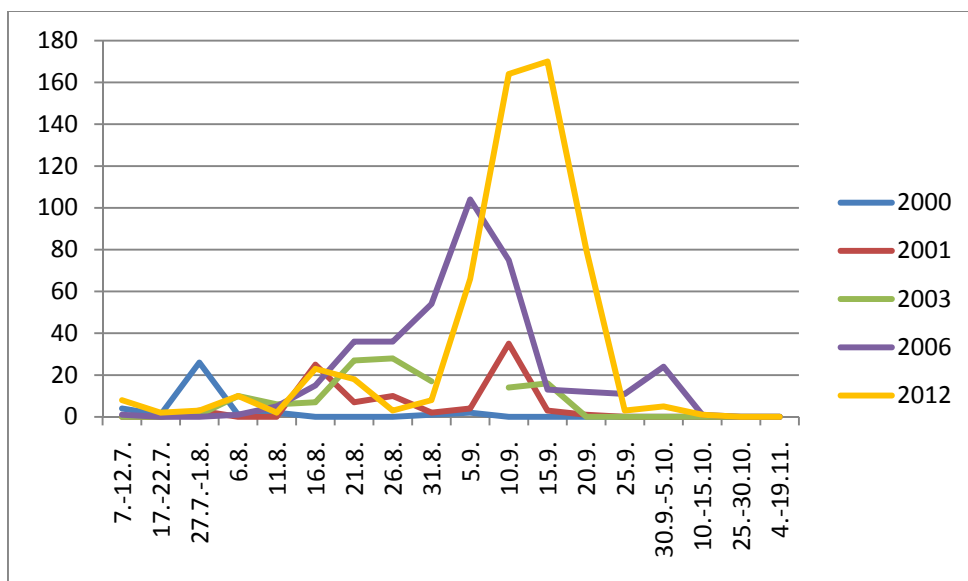
250 8.5.2010
200 20.5.2006
160 12.5.2008

Syksyn suurin määrä

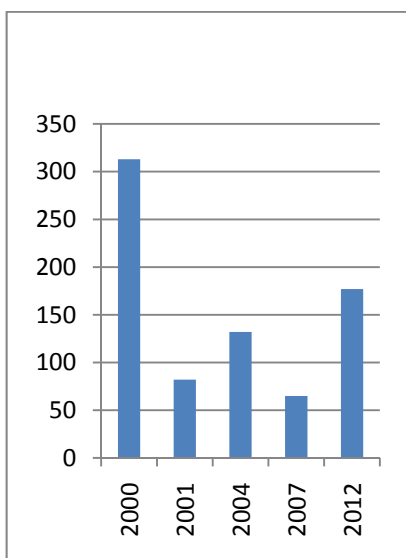
390 3.9.2011
360 16.9.2010
320 19.9.2008

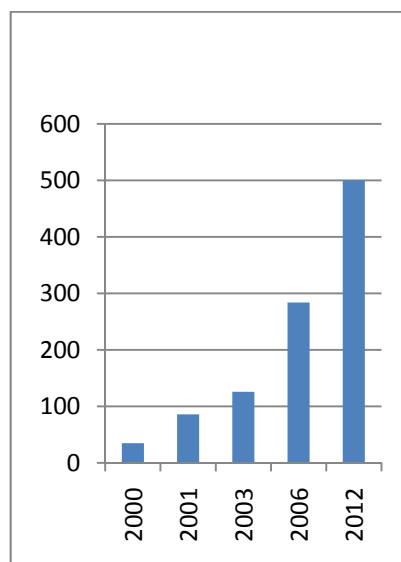
Kuva 161. Suokukon esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012.

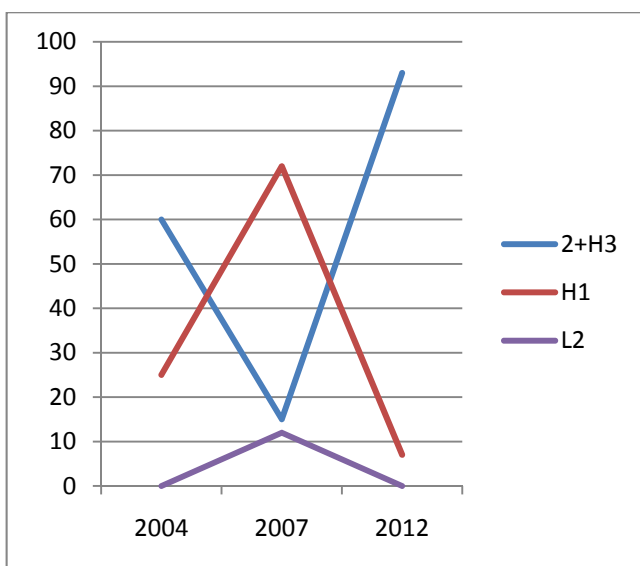
Kuva 162. Suokukon esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012.

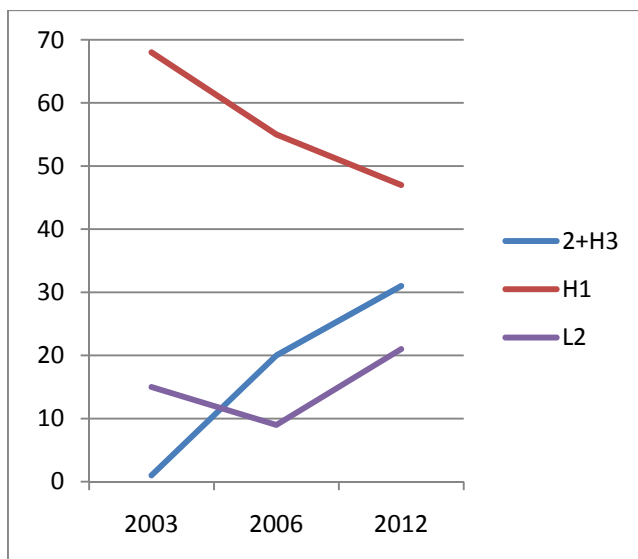
Kuva 163. Suokukon yksilömäärien kokonaismäärä keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012. Standardijaksot 3.4.–23.5.

Kuva 164. Suokukon yksilömäärien kokonaismäärä syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012. Standardijaksot 7.7.–31.8. ja 10.9.–19.11.

Kuva 165. Suokukon tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma keväinä 2004, 2007 ja 2012 (yksilöistä 85–100 %, n = 174, 65 ja 177 yks.). Purolahden alue-uusi hoitoniitty (2+H3), Ruohokarin hoitoniitty (H1) ja Etu-Viikin pelto (L2).

Kuva 166. Suokukon tärkeimpien tapaamisalueiden % -jakauma syksyinä 2003, 2006 ja 2012 (yksilöistä 84–99 %, n = 132, 409 ja 567 yks.). Purolahden alue-uusi hoitoniitty (2+H3), Ruohokarin hoitoniitty (H1) ja Etu-Viikin pelto (L2).

Jänkäkurppa (*Lymnocyrtes minimus*)

Vuosina 2000–2012 jänkäkurpan suurimmat, yli kahden yksilön, määrät tavattiin viitenä keväänä 24.4.–8.5. ja kuutena syksynä 18.9.–1.10. Suurimman päiväsumman keskiarvo oli keväällä 4 (0–16) yksilöä ja syksyllä 3 (0–7) yksilöä.

Suurimmat määrät tavattiin useimmiten Ruohokarin hoitoniityllä ja harvoin Purolahden tulvaniityllä. Etenkin syksyllä jänkäkurppien löytäminen on vaatinut hoitoniittyjen takseeraamista kävellen.

Kevään ensimmäiset

9.4.2005 ja 2001
14.4.2012 ja 2000
18.4.2007 ja 2004

Syksyn viimeiset

15.11.2007 ja 2005
28.10.2012
27.10.2006 ja 2001

Lisäksi laji on talvehtinut onnistuneesti esimerkiksi talvella 2005–2006.

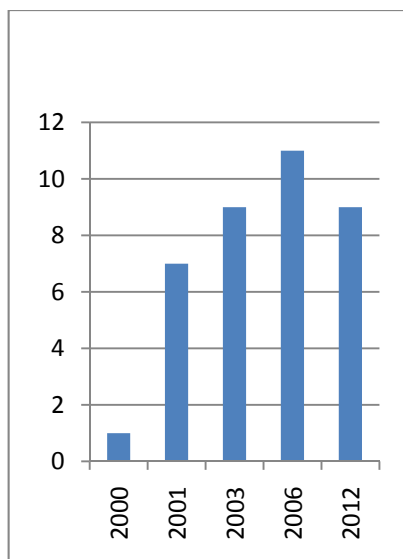
Kevään suurin määrä

16* 2.5.2005
5 24.4.–8.5.
2007, 2004 ja 2000

Syksyn suurin määrä

7* 27.9.2012, 26.9.2006
4 1.10.2003, 18.9.2001

*alueen ennätys

Kuva 167. Jänkäkurpan yksilömäärien kokonaiskertymä syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012. Standardijaksot 7.7.–31.8. ja 10.9.–19.11.

Taivaanvuohi (*Gallinago gallinago*)

Vuosina 2000–2012 taivaanvuohen suurimmat määrät tavattiin keväällä 11.4.–2.5. ja syksyllä 31.7.–5.10. (vrt. kuvat 168 ja 169). Suurimman päiväsumman keskiarvo oli keväällä 69 (14–200) yksilöä ja syksyllä 73 (10–136) yksilöä. Kiertolaskentojen keväinen kokonaiskertymä on suurentunut vuoden 2004 jälkeen (kuva 170) ja syksyinen vuoden 2000 jälkeen (kuva 171).

Levähävien taivaanvuohien luotettava laskenta on varsin hankalaa lajin piilottelevuuden vuoksi. Erityisesti syksyllä voi suurin osa yksilöistä jäädä havaitsematta kasvillisuuden seasta, mikäli linnut eivät lentele aktiivisesti. Kiertolaskennoissa syysesiintymisen suuret vaihtelut johtuvat osin siitä, onko Ruohokarin hoitoniitty takseerattu kävellen vai ei (kuva 169).

Taivaanvuohet tavattiin pääosin Ruohokarin hoitoniityllä, ja keväällä myös Etu-Viikin pellolla (kuvat 172 ja 173).

Kevään ensimmäiset

19.3.2002
25.3.2003
26.3.2005

Syksyn viimeiset

28.11.2008
20.11.2005
19.11.2004

Lisäksi tavattu talvella esimerkiksi joulu- ja tammikuussa 2000–2001.

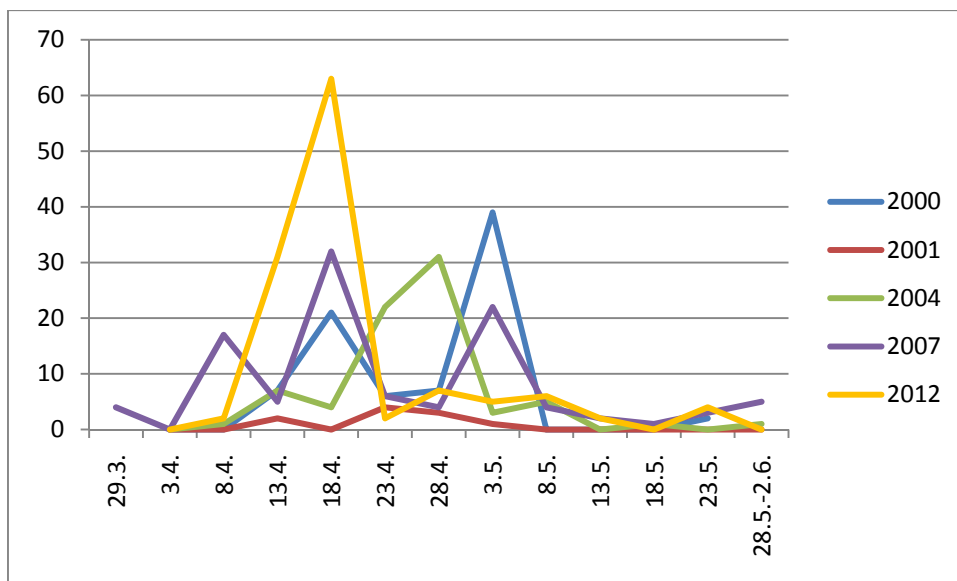
Kevään suurin määrä

200* 2.5.2005
100 25.4.2008, 15.4.2006
80 25.4.2007

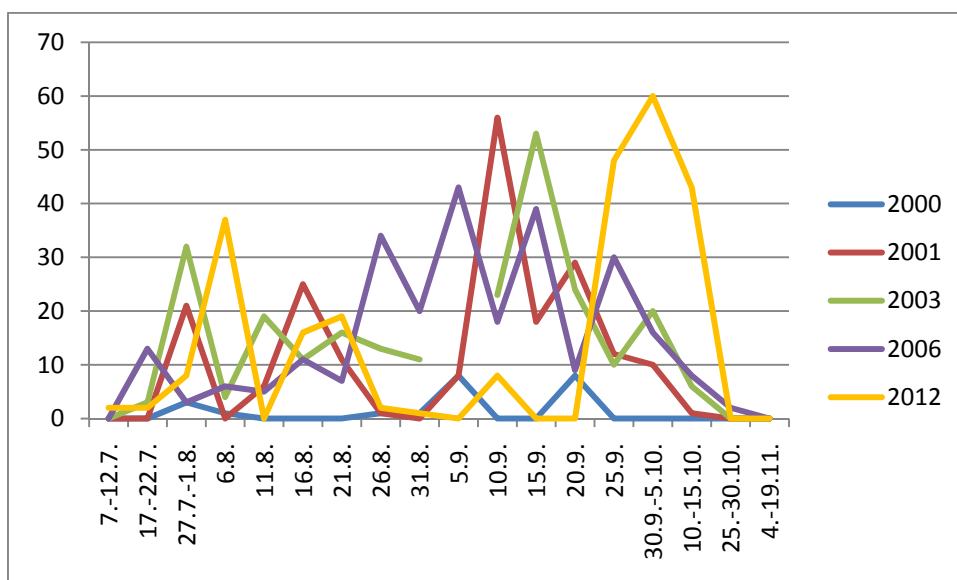
Syksyn suurin määrä

136* 9.9.2010
101 11.8.2007
100 4.9.2006, 31.7.2004

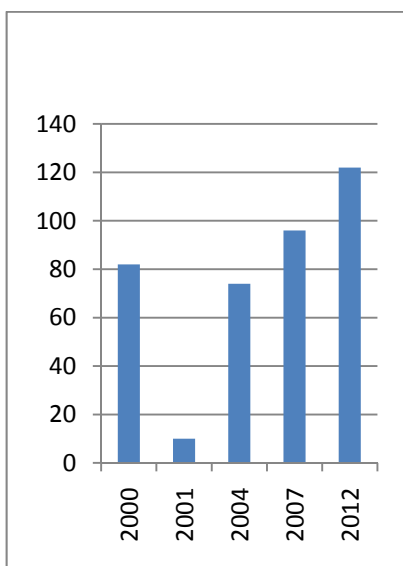
*alueen ennätys

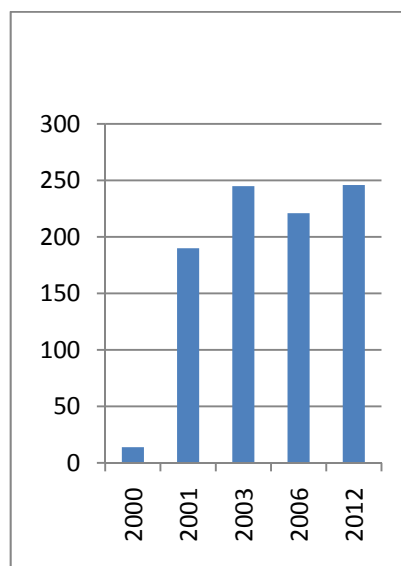
Kuva 168. Taivaanvuohen esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012.

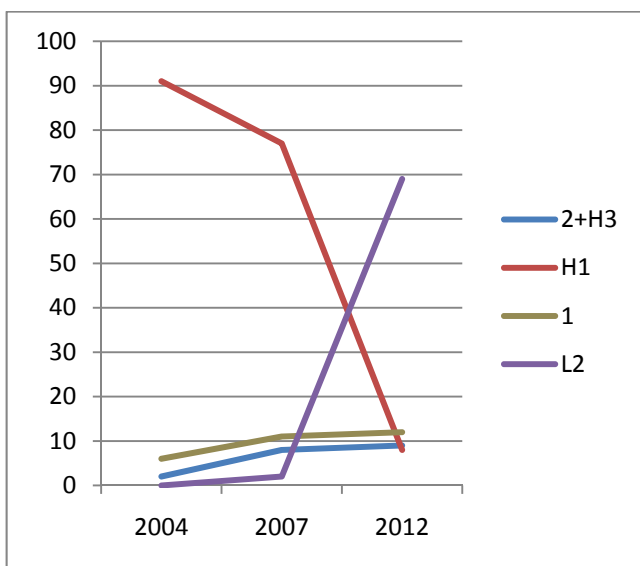
Kuva 169. Taivaanvuohen esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012.

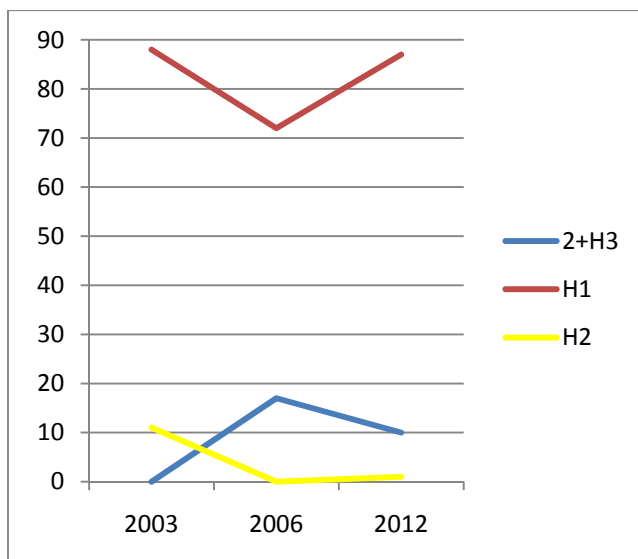
Kuva 170. Taivaanvuohen yksilömäärien kokonaiskertymä keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012. Standardijaksot 3.4.–23.5.

Kuva 171. Taivaanvuohen yksilömäärien kokonaiskertymä syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012. Standardijaksot 7.7.–31.8. ja 10.9.–19.11.

Kuva 172. Taivaanvuohen tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma keväinä 2004, 2007 ja 2012 (yksilöistä 98–99 %, n = 101, 132 ja 156 yks.). Purolahden alue–uusi hoitoniitty (2+H3), Ruohokarin hoitoniitty (H1), Hakalan edusta (1) ja Etu-Viikin pelto (L2).

Kuva 173. Taivaanvuohen tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma syksyinä 2003, 2006 ja 2012 (yksilöistä 89–99 %, n = 256, 272 ja 254 yks.). Purolahden alue-uusi hoitoniitty (2+H3), Ruohokarin hoitoniitty (H1) ja Purolahden tulvaniitty (H2).

Isokuovi (*Numenius arquata*)

Keväinä 2000–2012 isokuovin suurimmat määrät tavattiin 13.–27.4. (vrt. kuva 174). Keväällä huippumäärät kasvoivat tarkastelujakson jälkipuoliskolla: suurimman päiväsumman keskiarvo oli 46 (18–117) yksilöä 2000–2005 ja 108 (58–180) yksilöä 2006–2012 (vrt. kuva 175). Alueen ennätys on 198 yksilöä 25.4.1978.

Syysmuutolla tavattiin kymmeniä yksilöitä vain kahdesti 24.–26.6., ja suurimman päiväsumman keskiarvo oli 12 (0–58) yksilöä.

Keväällä isokuovit tavattiin joko Ruohokarin hoitoniityllä tai Etu-Viikin pelloilla (kuva 176). Syysesiintymät tavattiin Etu-Viikin pellolla ja muutamat yksilöt myös Ruohokarin hoitoniityllä.

Kevään ensimmäiset

5.4.2009
6.4.2001
8.4.2010

Syksyn viimeiset

6.10.2002
30.9.2005
25.9.2010

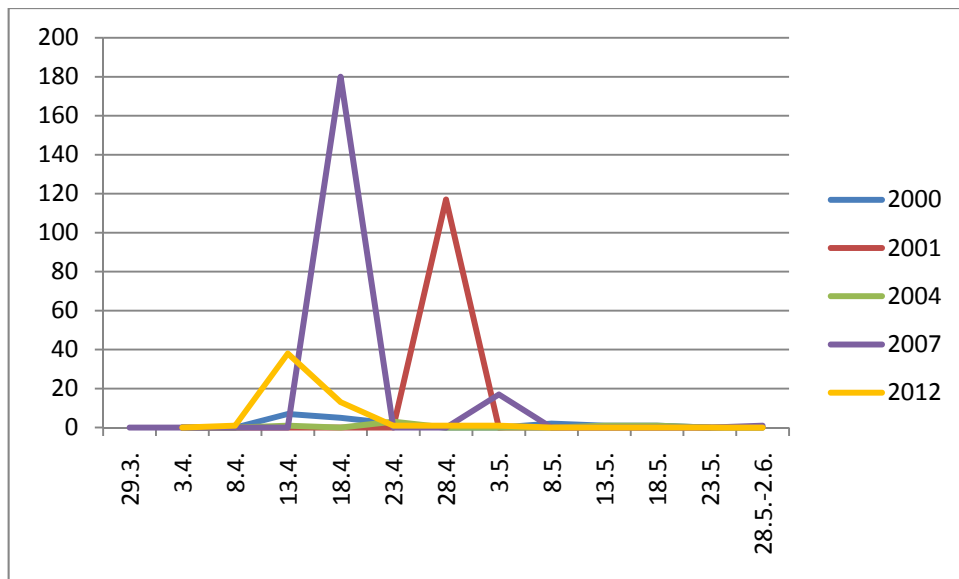
Kevään suurin määrä

180 20.4.2007
170 18.4.2010
117 27.4.2001

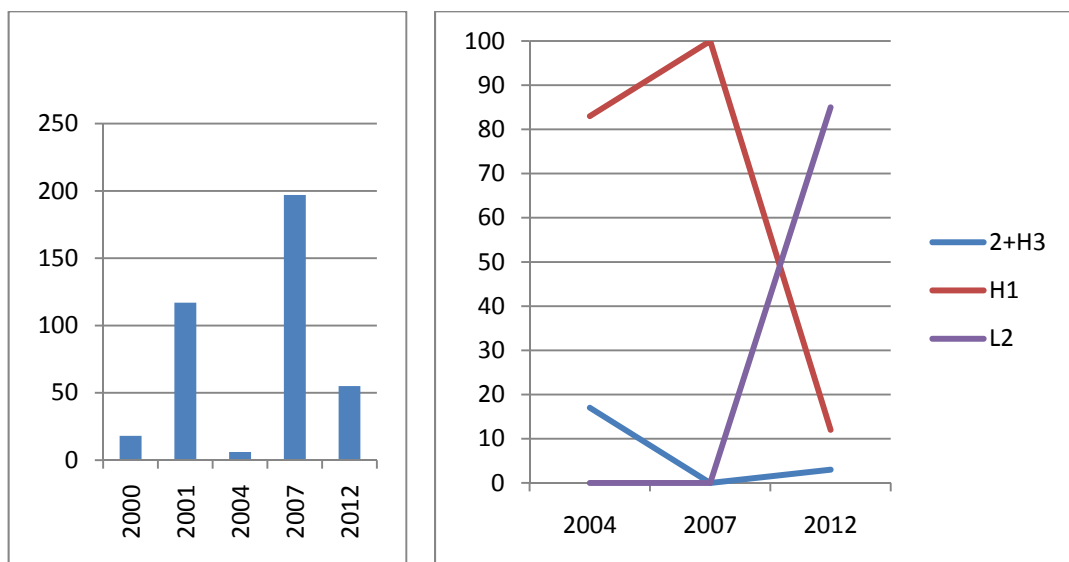
Syksyn suurin määrä

58* 24.6.2011
50 26.6.2000
10 21.6.2007

*alueen ennätys

Kuva 174. Isokuovin esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012.

Kuva 175. Isokuovin yksilömäärien kokonaiskertymä keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012. Standardijaksot 3.4.–23.5.

Kuva 176. Isokuovin tärkeimpien tapaamisalueiden % -jakauma keväinä 2004, 2007 ja 2012 (yksilöistä 100 %, n = 6, 199 ja 58 yks.). Purolahden alue – uusi hoitoniitty (2+H3), Ruohokarin hoitoniitty (H1) ja Etu-Viikin pelto (L2).

Mustaviklo (*Tringa erythropus*)

Keväinä 2000–2012 mustaviklon suurimmat määrät tavattiin noin 5.–12.5. (vrt. kuva 177). Suurimman päiväsumman keskiarvo oli 26 (3–88) yksilöä. Kiertolaskentojen kokonaiskertymät ovat olleet vaatimattomia kevään 2000 jälkeen (kuva 179).

Syksyllä suurimmat määrät tavattiin joko vanhojen päämuuttoaikaan noin 10.–23.6. tai nuorten päämuuttoaikaan noin 8.–23.8. (vrt. kuva 178). Huippumäärät kasvoivat tarkastelujakson jälkipuoliskolla: koko syyskauden suurimman päiväsumman keskiarvo oli 6 (3–9) yksilöä 2000–2005 ja 13 (9–21) yksilöä 2006–2012. Kasvu oli suurempi vanhoilla linnuilla (keskiarvo 4 ja 11 yksilöä; nuorilla 5 ja 8 yksilöä). Kiertolaskentojen kokonaiskertymät koskevat enimmäkseen nuoria lintuja (kuva 180).

Mustaviklot tavattiin keväällä yksinomaan hoitoniityiltä tai niiden edustan lietteiltä kun taas syksyllä esiintymispaikkoja oli useita (kuvat 181 ja 182).

Kevään ensimmäiset

18.4.2008
25.4.2012
26.4.2009 ja 2002

Syksyn viimeiset

7.10.2000
6.10.2007
29.9.2005

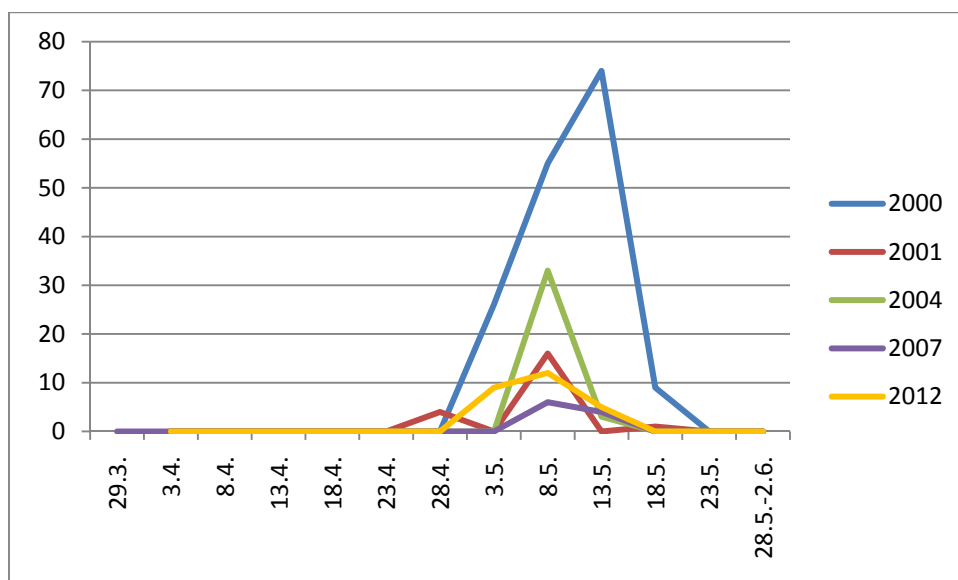
Kevään suurin määrä

88* 12.5.2000
44 5.5.2012
42 10.5.2010

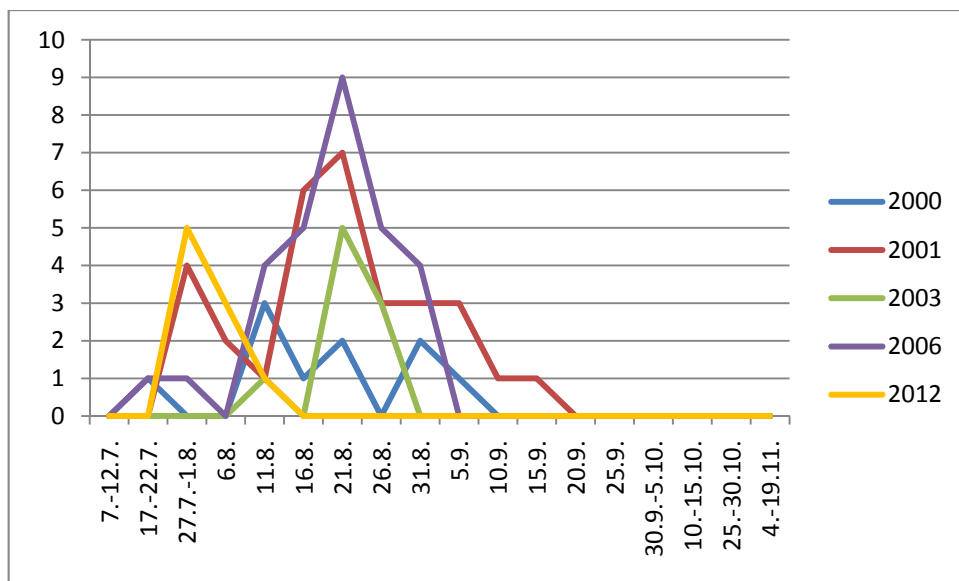
Syksyn suurin määrä

21* 19.6.2012
15 20.8.2006
14 8.8.2011, 10.–23.6.2007

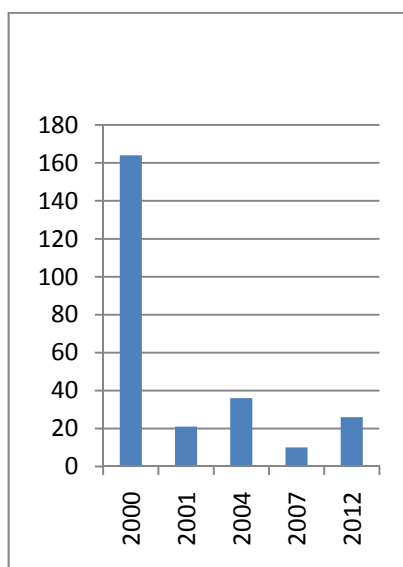
*alueen ennätys

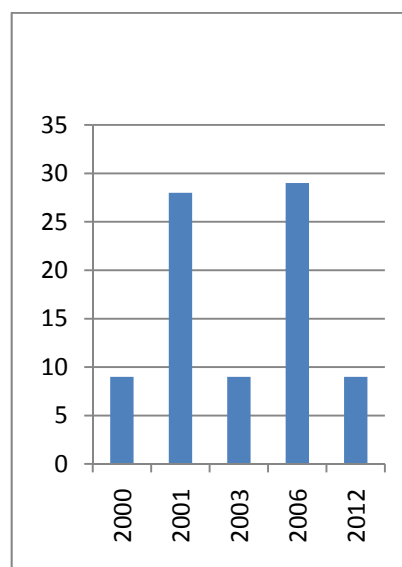
Kuva 177. Mustaviklon esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012.

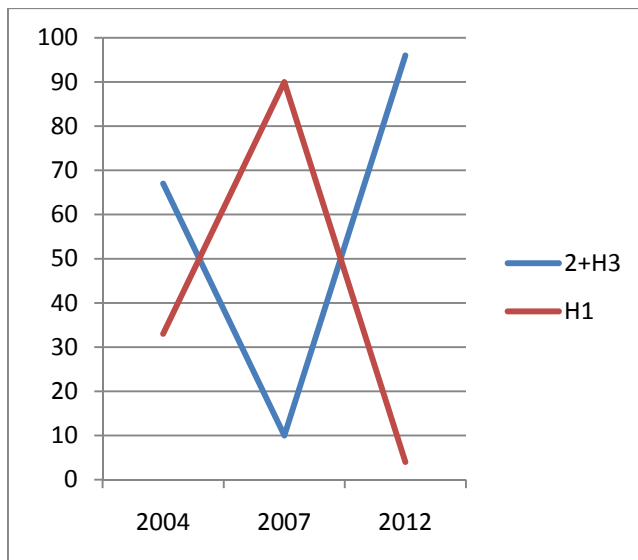
Kuva 178. Mustaviklon esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012.

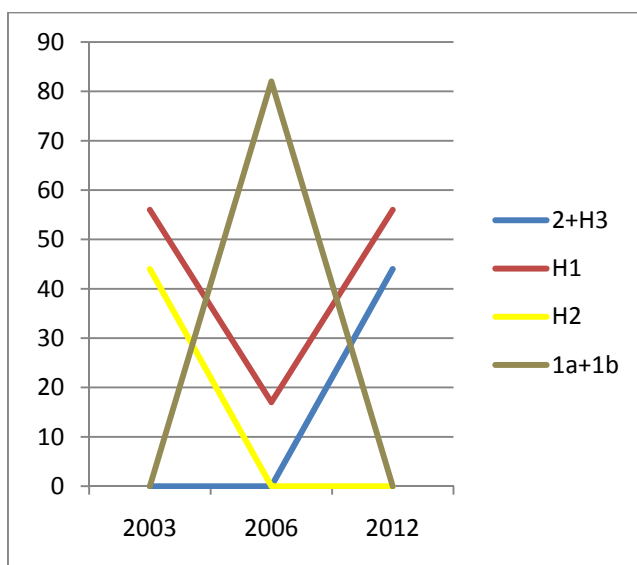
Kuva 179. Mustaviklon yksilömäärien kokonaismäärä keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012. Standardijaksot 3.4.–23.5.

Kuva 180. Mustaviklon yksilömäärien kokonaismäärä syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012. Standardijaksot 7.7.–31.8. ja 10.9.–19.11.

Kuva 181. Mustaviklon tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma keväinä 2004, 2007 ja 2012 (yksilöistä 100 %, n = 49, 10 ja 26 yks.). Purolahden alue-uusi hoitoniitty (2+H3) ja Ruohokarin hoitoniitty (H1).

Kuva 182. Mustaviklon tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma syksyinä 2003, 2006 ja 2012 (yksilöistä 100 %, n = 9, 29 ja 9 yks.). Purolahden alue-uusi hoitoniitty (2+H3), Ruohokarin hoitoniitty (H1), Purolahden tulvaniitty (H2) ja Pornaistenniemen lampareet (1a+1b).

Punajalkaviklo (*Tringa totanus*) NT (LC)

Punajalkaviklo on keväisin harvalukuinen levähtäjä, eikä Vanhankaupunginlahdellaakaan tavata suurempia määriä pesivien lintujen lisäksi. Kiertolaskentojen kokonaiskertymät ovat kasvaneet 2000-luvun kuluessa (kuva 184). Syksyllä punajalkaviklot katoavat pääosin jo heinäkuussa.

Punajalkaviklot tavattiin hoitoniityiltä, joilla ne myöskin pesivät (kuva 185).

Kevään ensimmäiset

30.3.2003

6.4.2012 ja 2010

8.4.2005

Syksyn viimeiset

21.9.2008

8.9.2007

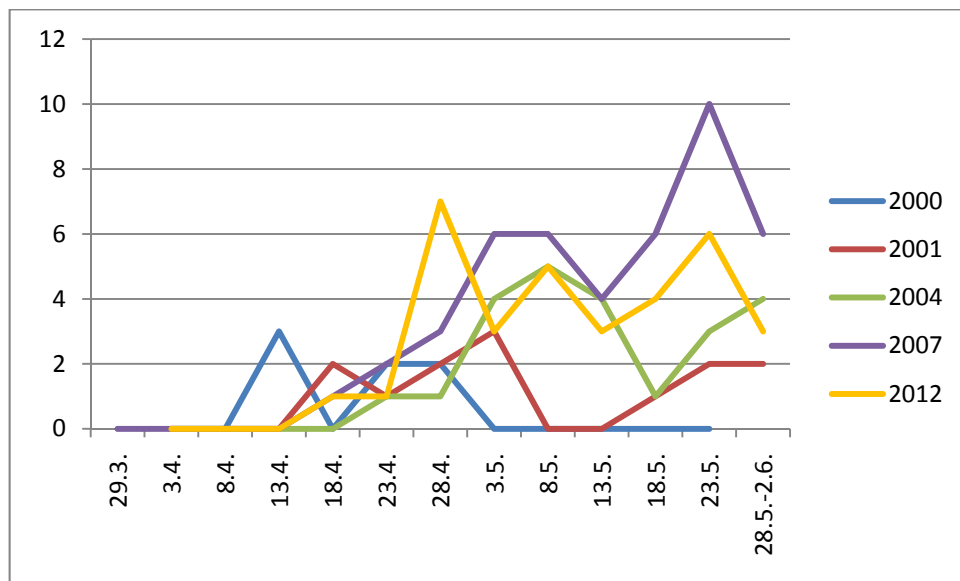
16.8.2004

Kevään suurin määrä

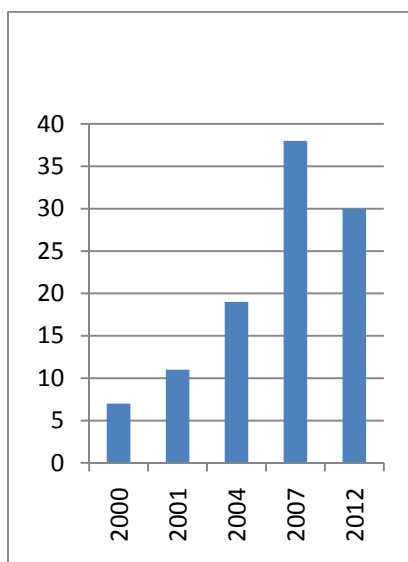
12* 25.4.2012, 9.5.2010 ja 9.5.2005

11 10.5.2008

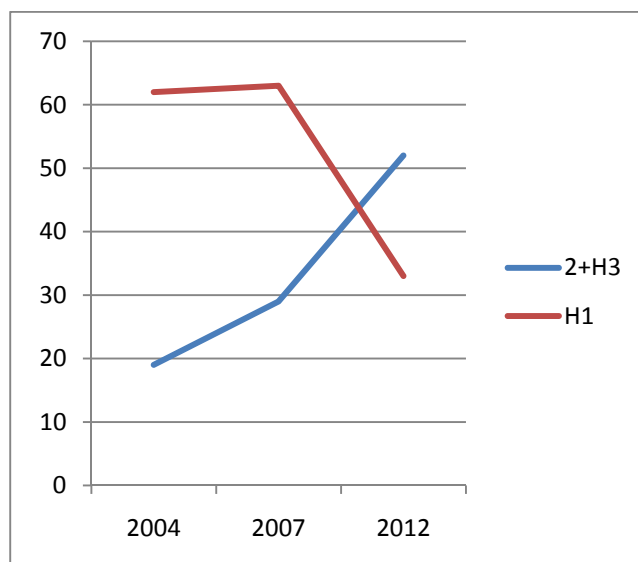
*alueen ennätys

Kuva 183. Punajalkaviklon esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012.

Kuva 184. Punajalkaviklon yksilöiden kokonaismäärä keväällä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012. Standardijaksot 3.4.–23.5.

Kuva 185. Punajalkaviklon tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma keväällä 2004, 2007 ja 2012 (yksilöistä 81–92 %, n = 26, 51 ja 39 yks.). Purolahden alue-uusi hoitoniitty (2+H3) ja Ruohokarin hoitoniitty (H1)

Valkoviklo (*Tringa nebularia*)

Vuosina 2000–2012 valkoviklon suurimmat määrät tavattiin keväällä 24.4.–5.5. ja syksyllä 16.7.–22.8. (vrt. kuvat 186 ja 187). Suurimman päiväsumman keskiarvo oli keväällä 25 (8–68) yksilöä ja syksyllä 16 (11–20) yksilöä. Kiertolaskentojen kokonaismäärät ovat vaihdelleet melko paljon 2000-luvulla (kuva 188).

Useimpina syksyinä suurin määrä koostui elokuuisista nuorista linnuista, joiden kokonaismäärät ovat kasvaneet kiertoalaskennoissa syksyn 2000 jälkeen (kuva 189). Alueen syysennätys on 25 yksilöä 23.8.1997.

Valkovikloista valtaosa tavattiin molemmilla muuttokausilla Ruohokarin hoitoniityllä (kuvat 190 ja 191).

Kevään ensimmäiset

12.4.2002
14.4.2009
17.4.2012 ja 2007

Syksyn viimeiset

6.10.2012
4.10.2011
24.9.2008

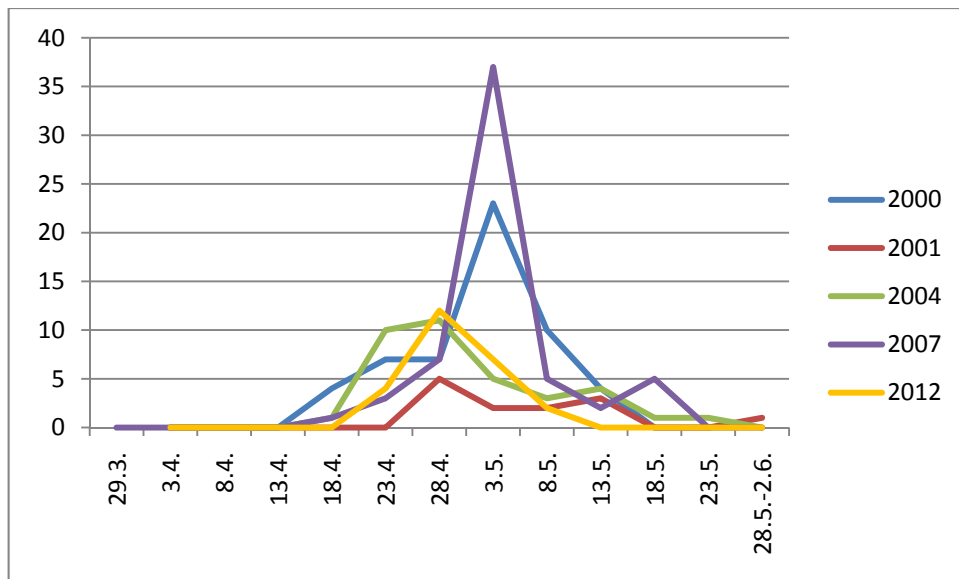
Kevään suurin määrä

68* 2.5.2005
37 4.5.2007
30 8.5.2012

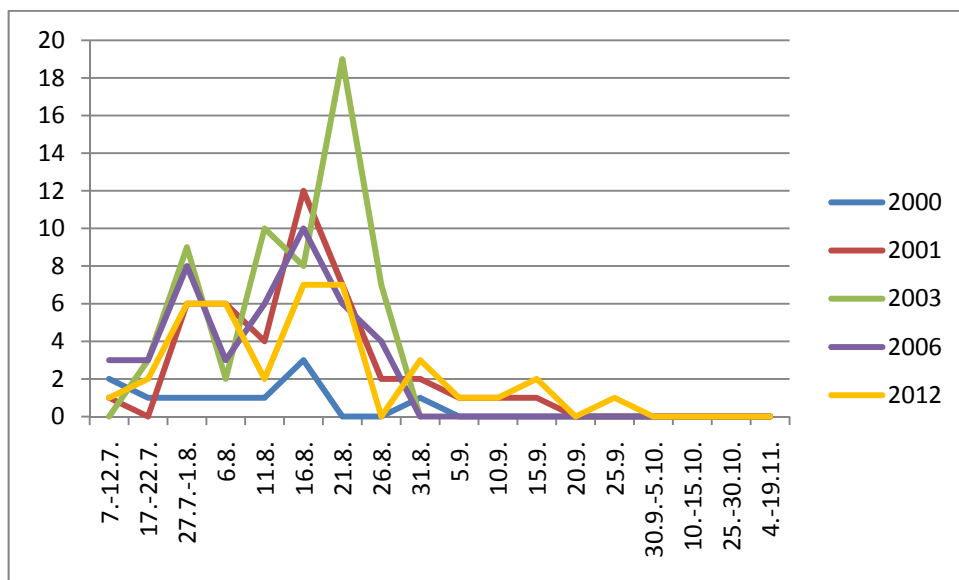
Syksyn suurin määrä

20 11.8.2005
19 5.8.2009, 22.8.2003
18 2.8. ja 5.8.2008

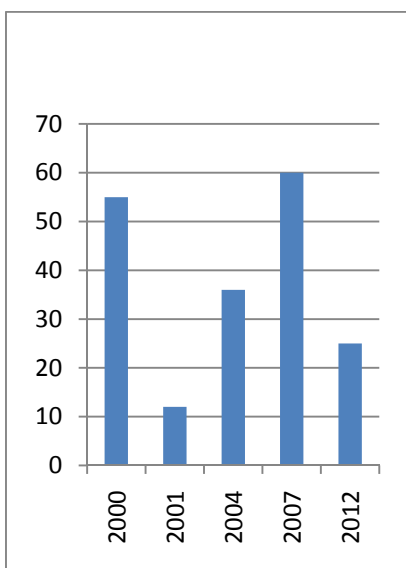
*alueen ennätys

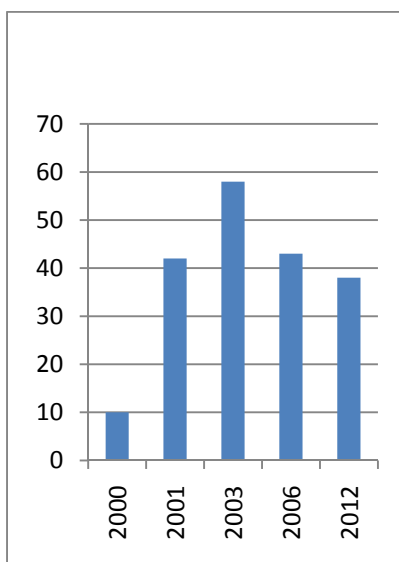
Kuva 186. Valkoviklon esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012.

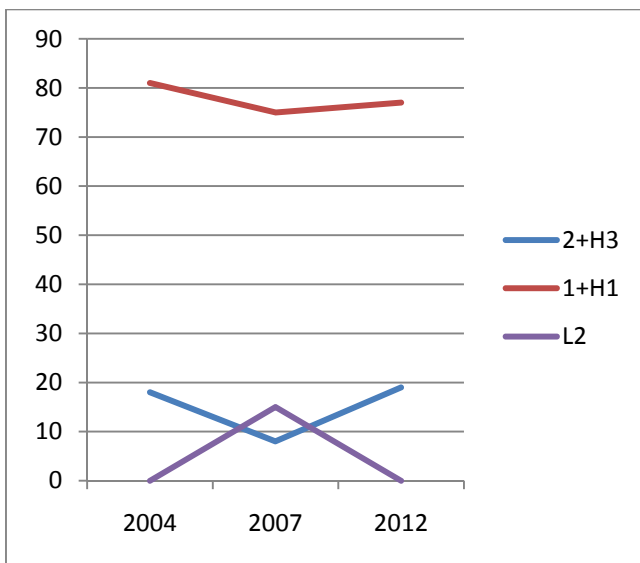
Kuva 187. Valkoviklon esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012.

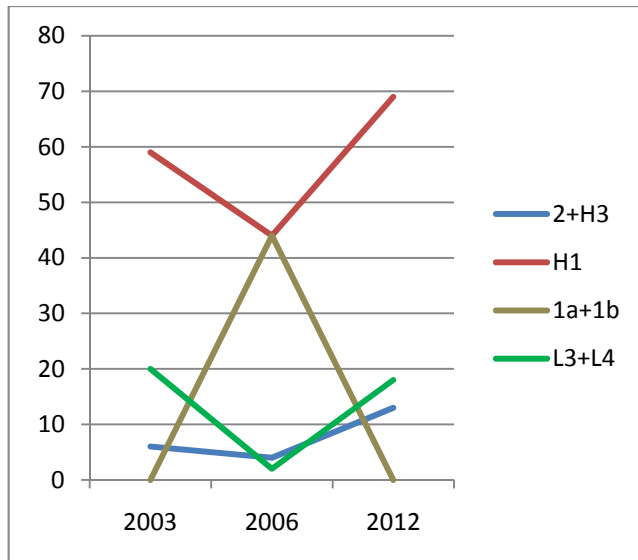
Kuva 188. Valkoviklon yksilömäärien kokonaismäärä keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012. Standardijaksot 3.4.–23.5.

Kuva 189. Valkoviklon yksilömäärien kokonaismäärä syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012. Standardijaksot 7.7.–31.8. ja 10.9.–19.11.

Kuva 190. Valkoviklon tärkeimpien tapaamisalueiden % -jakauma keväinä 2004, 2007 ja 2012 (yksilöistä 96–99 %, n = 44, 65 ja 31 yks.). Purolahden alue – uusi hoitoniitty (2+H3), Hakalan edusta – Ruohokarin hoitoniitty (1+H1) ja Etu-Viikin pelto (L2).

Kuva 191. Valkoviklon tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma syksyinä 2003, 2006 ja 2012 (yksilöistä 85–100 %, n = 66, 43 ja 39 yks.). Purolahden alue–uusi hoitoniitty (2+H3), Ruohokarin hoitoniitty (H1), Pornaistenniemen lampareet (1a+1b) ja Kivinokan alue–Arabianranta (L3+L4).

Metsäviklo (*Tringa ochropus*)

Keväinä 2000–2012 metsäviklon suurimmat määrät tavattiin 13.–27.4. (vrt. kuva 192) ja suurimman päiväsumman keskiarvo oli 18 (2–83) yksilöä. Kiertolaskentojen kokonaiskertymät ovat olleet vaatimattomia kevään 2000 jälkeen (kuva 193).

Syksyllä suurimmat määrät tavattiin 13.6.–29.7. Huippumäärät kasvoivat tarkastelujakson jälkipuoliskolla: suurimman päiväsumman keskiarvo oli 6 (3–13) yksilöä 2000–2005 ja 12 (8–16) yksilöä 2006–2012 (vrt. kuva 194). Alueen ennätys on 21 yksilöä 15.7.1995.

Metsäviklot levähtävät monenlaisissa ympäristöissä, mutta varsinkin keväisin Ruohokarin hoitoniitty on niille mieluista (kuvat 195 ja 196).

Kevään ensimmäiset

29.3.2007

31.3.2008

1.4.2005

Syksyn viimeiset

3.10.2000

24.9.2008

22.9.2010

Kevään suurin määrä

83* 24.4.2007

35 16.4.2000

20 17.4.2009, 27.4.2003

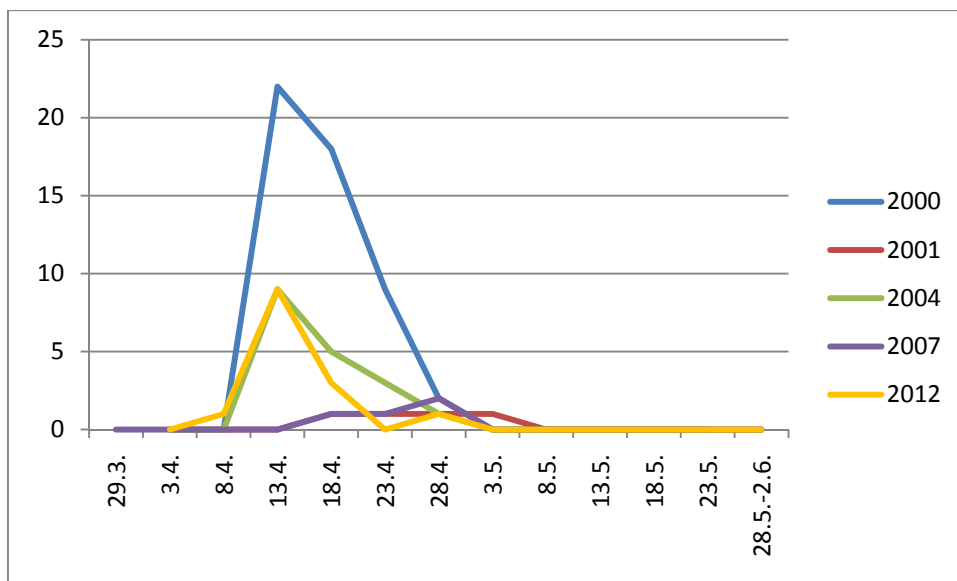
Syksyn suurin määrä

16 29.7.2008

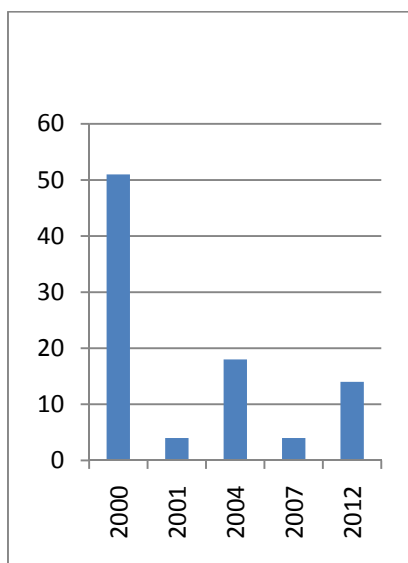
15 14.7.2010

13 13.6.2012, 19.7.2001

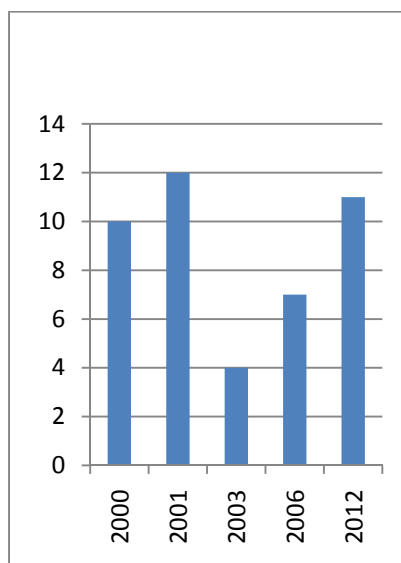
*alueen ennätys

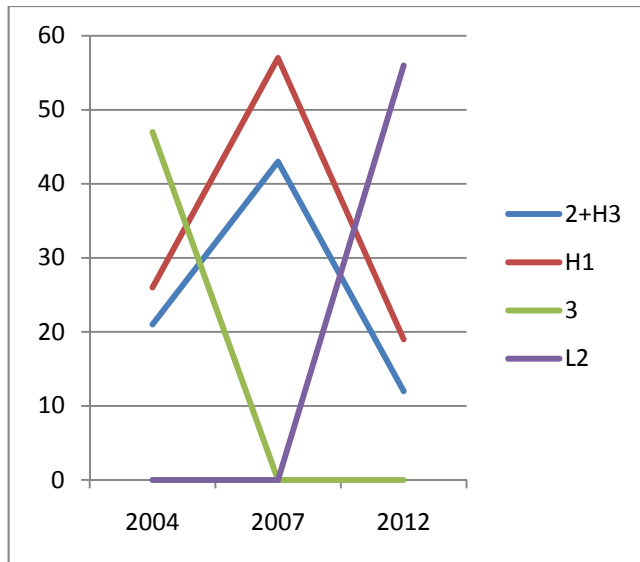
Kuva 192. Metsäviklon esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012.

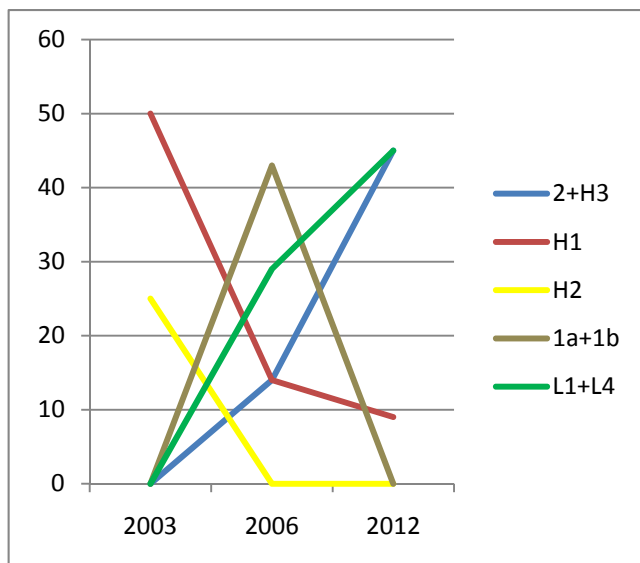
Kuva 193. Metsäviklon yksilömäärien kokonaiskertymä keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012. Standardijaksot 3.4.–23.5.

Kuva 194. Metsäviklon yksilömäärien kokonaiskertymä syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012. Standardijaksot 7.7.–31.8. ja 10.9.–19.11.

Kuva 195. Metsäviklon tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma keväinä 2004, 2007 ja 2012 (yksilöistä 87–100 %, n = 19, 7 ja 16 yks.). Purolahden alue–uusi hoitoniitty (2+H3), Ruohokarin hoitoniitty (H1), Saunalahden alue (3) ja Etu-Viikin pelto (L2).

Kuva 196. Metsäviklon tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma syksyinä 2003, 2006 ja 2012 (yksilöistä 75–100 %, n = 4, 7 ja 11 yks.). Purolahden alue–uusi hoitoniitty (2+H3), Ruohokarin hoitoniitty (H1), Purolahden tulvaniitty (H2), Pornaistenniemen lampareet (1a+1b) ja Puhdistamon allas–Arabianranta (L1+L4).

Liro (*Tringa glareola*) D

Levähävien lirojen määrät vaihtelevat huomattavasti säiden mukaan erityisesti keväisin. Keväinä 2000–2012 suurimmat määrät tavattiin 5.–11.5. (vrt. kuva 197) ja suurimman päiväsumman keskiarvo oli 250 (30–1 500) yksilöä. Kokonaiskertymät olivat vaihtelevia (kuva 199).

Syksyllä suurimmat määrät tavattiin yleensä 18.7.–19.8. (vrt. kuva 198), tai harvemmin vanhojen lintujen päämuuttoaikaan noin 22.–23.6. Huippumäärät kasvoivat tarkastelujakson jälkipuoliskolla: suurimman päiväsumman keskiarvo oli noin 100 (55–225) yksilöä 2000–2005 ja 153 (110–213) yksilöä 2006–2012 (vrt. kuva 200). Alueen ennätys on 220 yksilöä 6.8.1980.

Valtaosa liroista tavattiin molemmilla muuttokausilla hoitoniityillä tai niiden edustan lietteillä (kuvat 201 ja 202).

Kevään ensimmäiset

18.4.2000
22.4.2011, 2008 ja 2006
24.4.2002 ja 2001

Syksyn viimeiset

10.10.2005
6.10.2007
30.9.2004

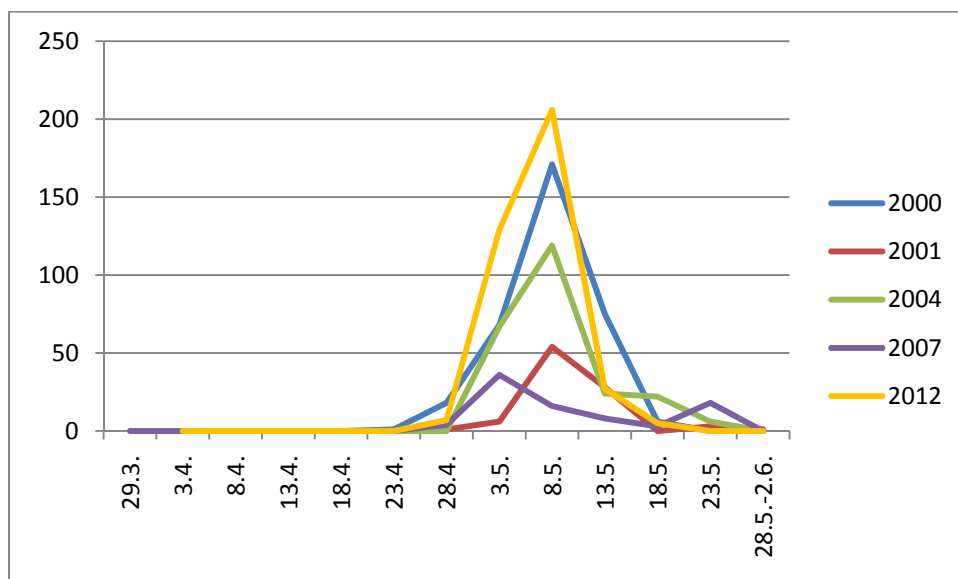
Kevään suurin määrä

1 500* 8.5.2010
500 5.5.2012
200 7.5.2003

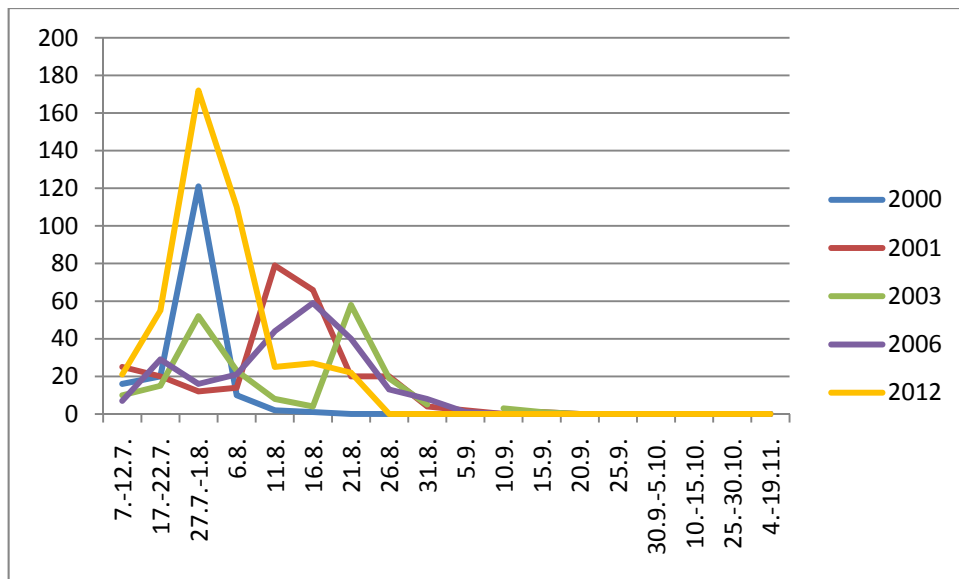
Syksyn suurin määrä

213 23.7.2007
175 30.7.2012
170 4.8.2008
161 18.7.2011

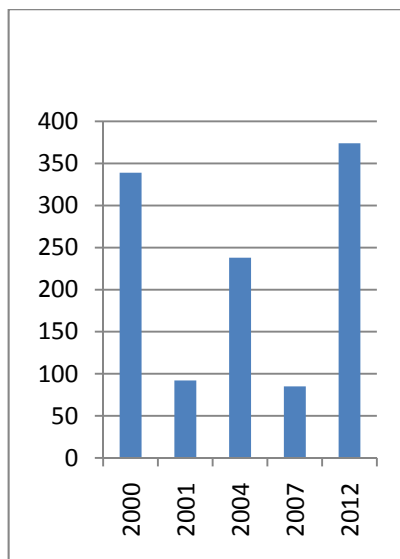
*alueen ennätys

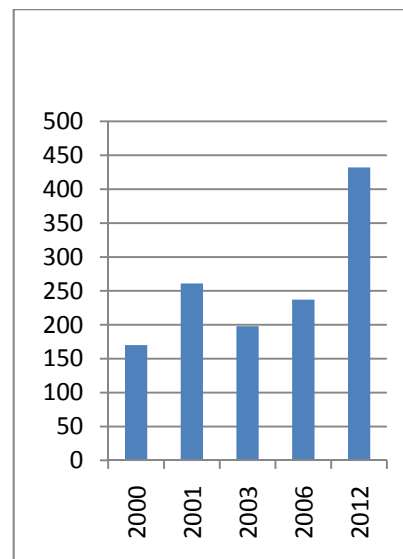
Kuva 197. Liron esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012.

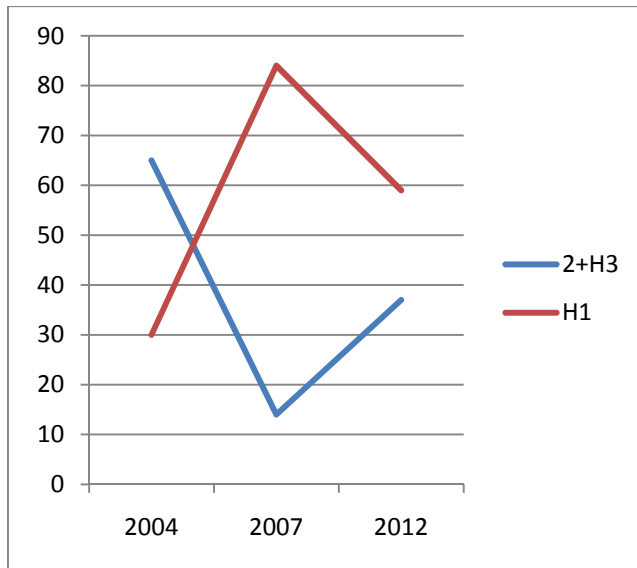
Kuva 198. Liron esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012.

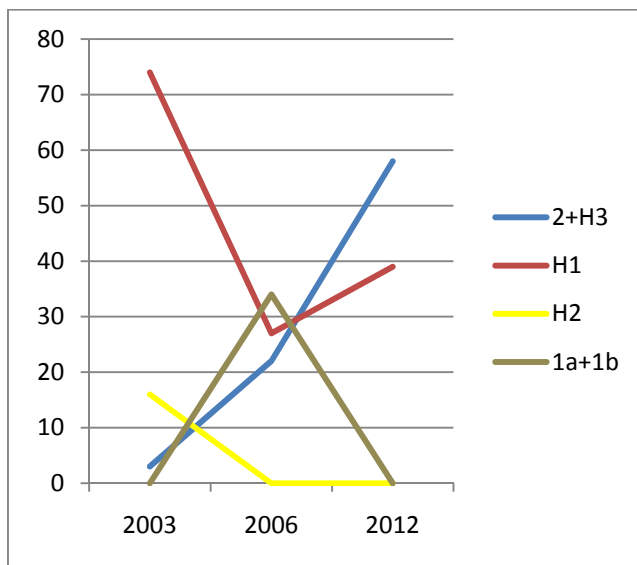
Kuva 199. Liron yksilömäärien kokonaismäärä keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012. Standardijaksot 3.4.–23.5.

Kuva 200. Liron yksilömäärien kokonaismäärä syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012. Standardijaksot 7.7.–31.8. ja 10.9.–19.11.

Kuva 201. Liron tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma keväinä 2004, 2007 ja 2012 (yksilöistä 95–98 %, n = 239, 91 ja 401 yks.). Purolahden alue-uusi hoitoniitty (2+H3) ja Ruohokarin hoitoniitty (H1).

Kuva 202. Liron tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma syksyinä 2003, 2006 ja 2012 (yksilöistä 83–97 %, n = 245, 238 ja 432 yks.). Purolahden alue-uusi hoitoniitty (2+H3), Ruohokarin hoitoniitty (H1), Purolahden tulvaniitty (H2) ja Pornaistenniemen lampareet (1a+1b).

Rantasipi (*Actitis hypoleucos*) NT (LC)

Vuosina 2000–2012 rantasipin suurimmat määrät tavattiin keväällä 2.–16.5. ja syksyllä 10.7.–20.8. (vrt. kuvat 203 ja 204). Suurimman päiväsumman keskiarvo oli keväällä 12 (6–25) yksilöä ja syksyllä kiertolaskennoissa 14 (6–20) yksilöä. Alueen kevätennätys on 27 yksilöä 16.5.1988 ja syysennätys 40 yksilöä 10.8.1975. Kiertolaskentojen kokonaiskertymät olivat suurimmillaan keväällä 2000 ja syksyllä 2003 (kuvat 205 ja 206).

Rantasipit suosivat karumpia rantoja kuin muut alueella esiintyvät kahlaajalajit, eikä hoitoniityille keskittymistä ole havaittavissa (kuvat 207 ja 208).

Kevään ensimmäiset

16.4.2009

17.4.2012

18.4.2005 ja 2000

Syksyn viimeiset

13.9.2006

11.9.2000

10.9.2008 ja 2001

Kevään suurin määrä

25 8.5.2010

19 3.5.2000

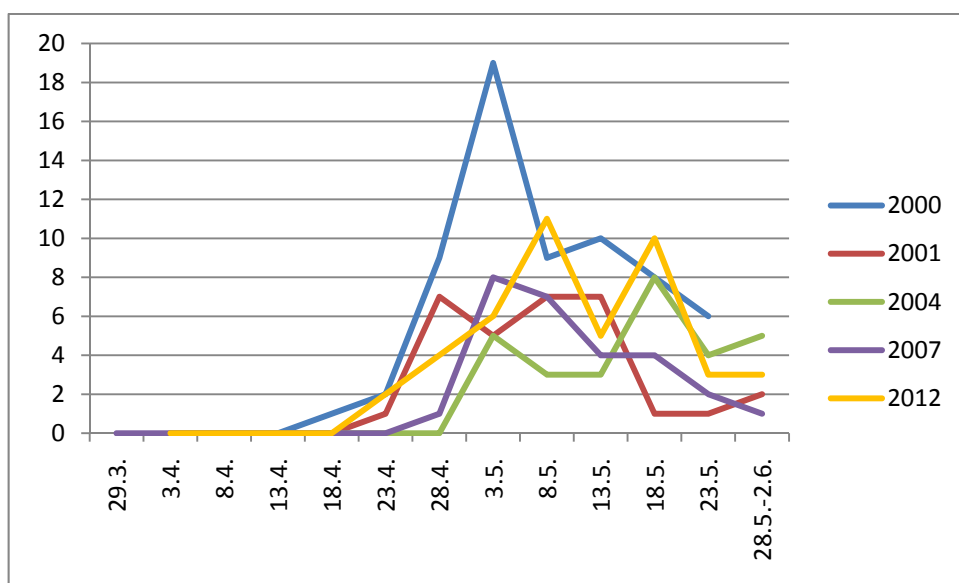
15 4.–10.5.2011, 2003
ja 2002

Syksyn suurin määrä

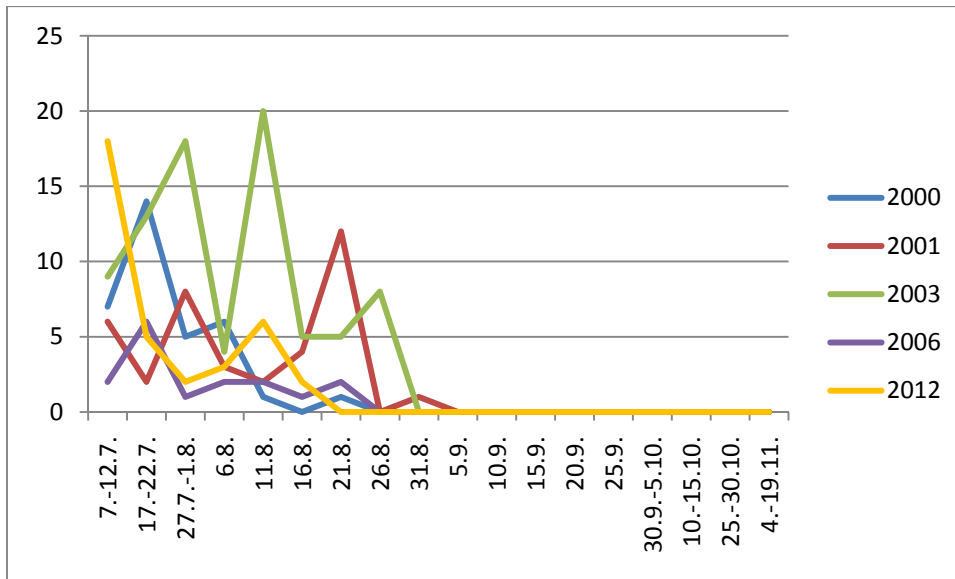
20 11.8.2003

18 10.7.2012

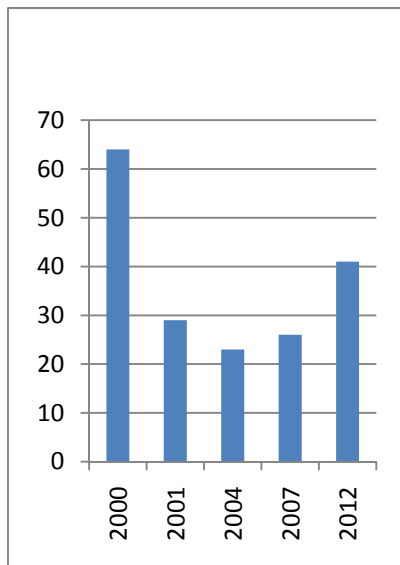
13 23.7.2010

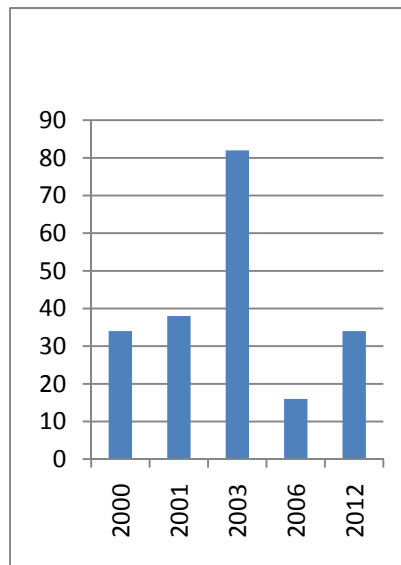
Kuva 203. Rantasipin esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012.

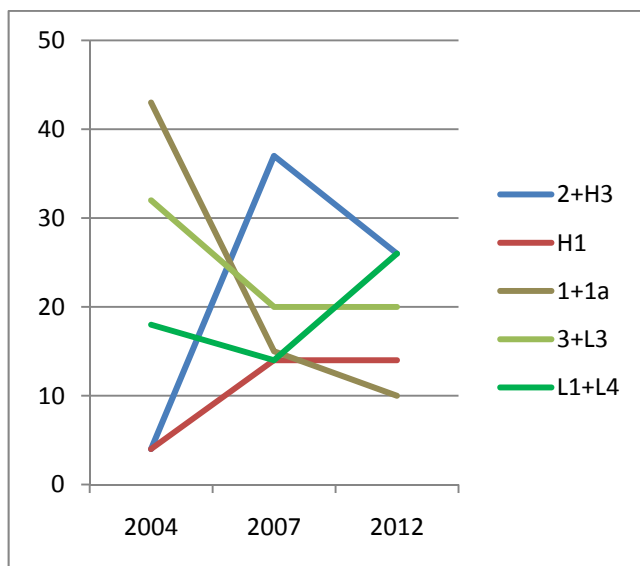
Kuva 204. Rantasipin esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012.

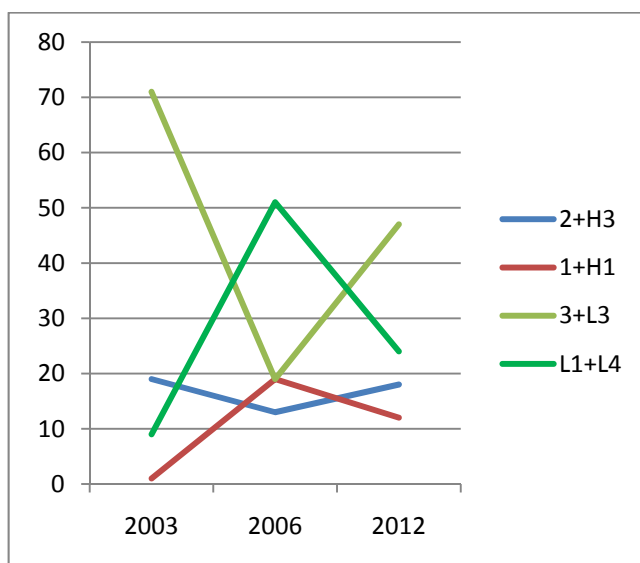
Kuva 205. Rantasipin yksilömäärien kokonaiskertymä keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012. Standardijaksot 3.4.–23.5.

Kuva 206. Rantasipin yksilömäärien kokonaiskertymä syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012. Standardijaksot 7.7.–31.8. ja 10.9.–19.11.

Kuva 207. Rantasipin tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma keväinä 2004, 2007 ja 2012 (yksilöistä 96–100 %, n = 28, 35 ja 49 yks.). Purolahden alue–uusi hoitoniitty (2+H3), Ruohokarin hoitoniitty (H1), Hakalan edusta – Pornaistenniemen etulampare (1+1a), Saunalahden alue–Vanhankaupunginselkä (3+L3) ja Puhdistamon allas–Arabianranta (L1+L4).

Kuva 208. Rantasipin tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma syksyinä 2003, 2006 ja 2012 (yksilöistä 100 %, n = 87, 16 ja 34 yks.). Purolahden alue–uusi hoitoniitty (2+H3), Hakalan edusta–Ruohokarin hoitoniitty (1+H1), Saunalahden alue–Vanhankaupunginselkä (3+L3) ja Puhdistamon allas–Arabianranta (L1+L4).

Harmaahaikara (*Ardea cinerea*)

Pesivät harmaahaikarat saapuvat pääosin huhtikuun alkupuolella (kuva 209, keväät 2007 ja 2012), ensimmäisten saapuessa jo maaliskuussa. Vanhankaupunginlahden varhaisimmat keväthavainnot ovat vuosilta 2007–2009, jolloin harmaahaikara oli jo vakiintunut alueen pesimälinnustoon. Keväiden kokonaiskertymät kuvastavat pesimäyhdyskunnan syntymistä ja parimäärien kasvua 2000-luvun jälkipuoliskolla (kuva 211).

Ennen pesimäyhdyskunnan syntymistä, vuosina 2000–2005, harmaahaikaroiden suurimmat määrät tavattiin noin 15.–31.5. Tällöin suurimman päiväsumman keskiarvo oli 7 (2–11) yksilöä. Nykyään huippumäärät koostuvat pääosin pesivistä yksilöistä. Esimerkiksi keväinä 2011 ja 2012 suurin laskettu määrä jäi pienemmäksi kuin pesivien lintujen kokonaismäärä, joka oli 42 ja 36 yksilöä.

Syksyinä 2000–2012 harmaahaikaran suurimmat määrät tavattiin 3.8.–5.10. (vrt. kuva 210). Suurimman päiväsumman keskiarvo oli 29 yksilöä, mutta vain 18 yksilöä 2009–2012 (vrt. kuva 212). Selvimmin keskiarvo on laskenut syyskuussa: 33 yksilöä 2000–2008 ja 11 yksilöä 2009–2012. Harmaahaikaroille ominainen pesinnän jälkeinen välimuutto (esim. Solonen & Eriksson 1979) ei ole tuonut muualta muuttaneita yksilöitä Vanhankaupunginlahdelle siinä määrin kuin aiempina vuosina heinä-elokuussa. Samalla alueen oma pesimäkanta on hajautunut välimuuton myötä enimmäkseen muille kosteikoille.

Kevään tapaamisalueista Purolahti oli merkittävin jo ennen pesimäyhdyskunnan syntyä 2004 (kuva 213). Syksyllä Ruohokarin hoitoniityn merkitys on pienentynyt ja Purolahden kasvanut 2000-luvulla (kuva 214).

Kevään ensimmäiset

4.3.2009
11.3.2008
14.3.2007

Syksyn–talven viimeiset

14.1.2000
15.12.2001
27.11.2008 ja 2011

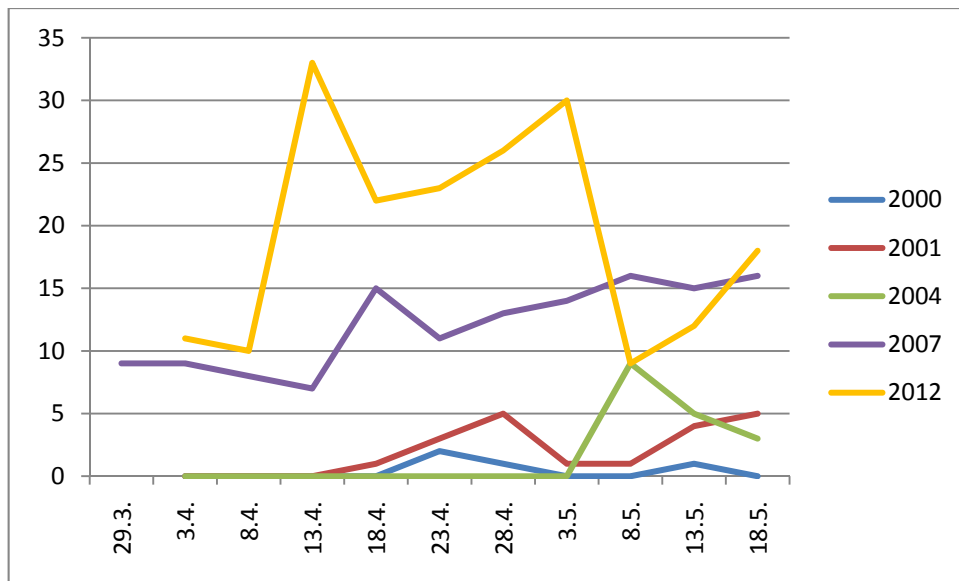
Kevään suurin määrä

33* 13.4.2012
31 29.4.2009
29 15.5.2008

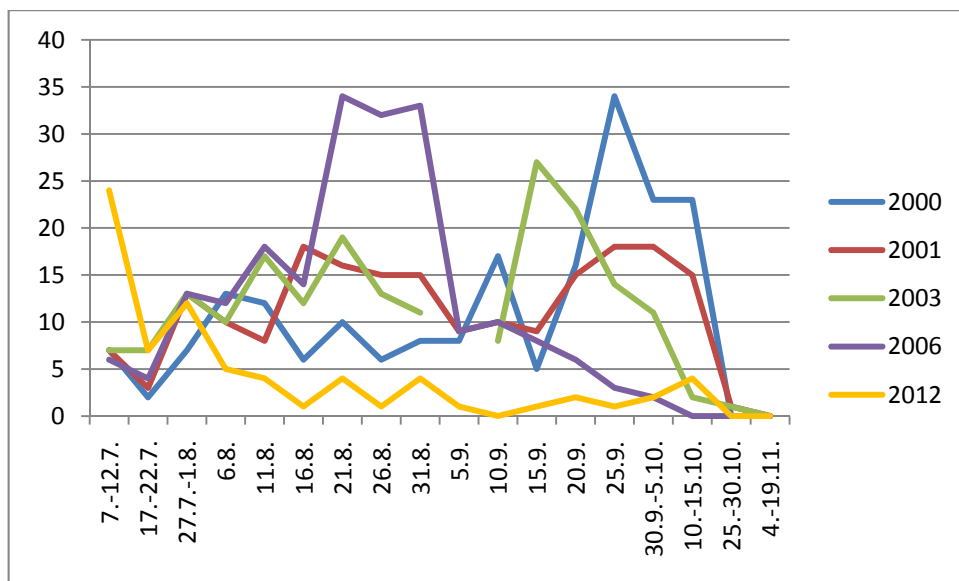
Syksyn suurin määrä

49* 24.9.2008
47 6.9.2006
46 10.8.2002

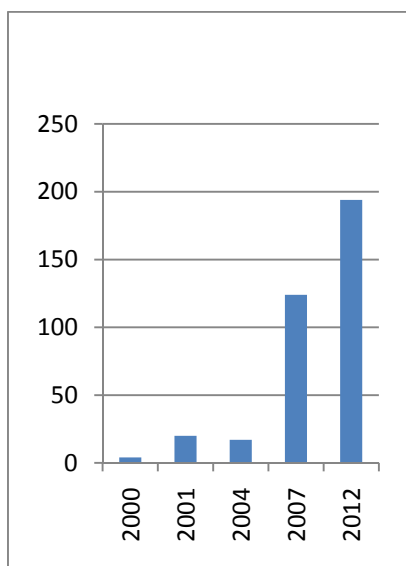
*alueen ennätys

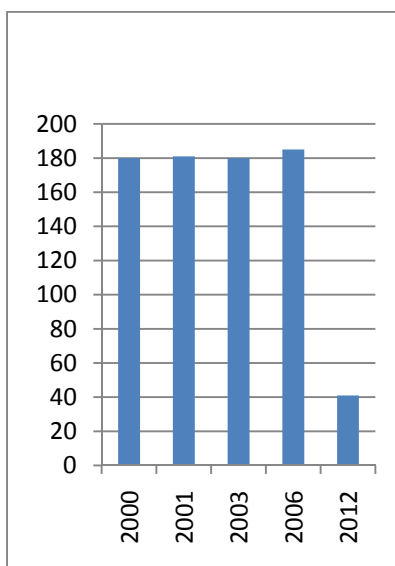
Kuva 209. Harmaahaikaran esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012.

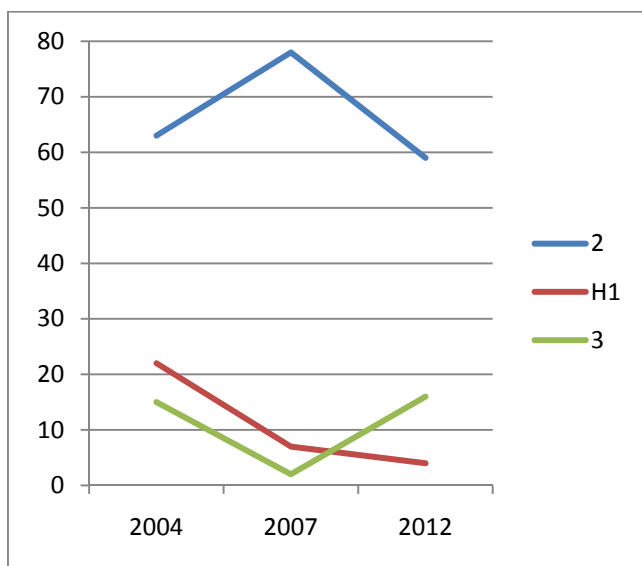
Kuva 210. Harmaahaikaran esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012.

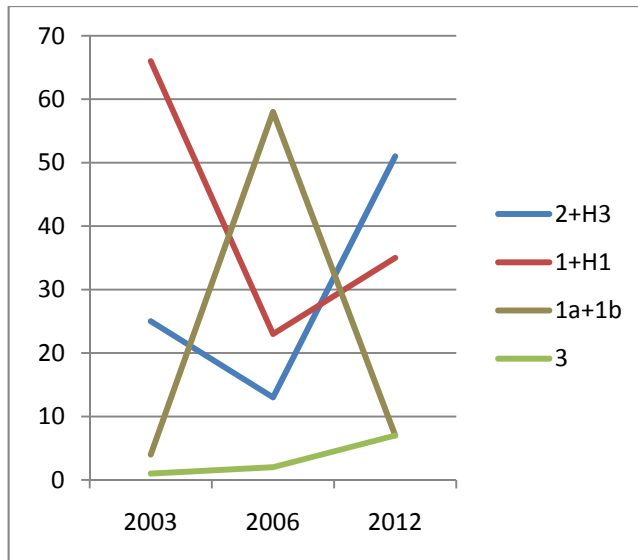
Kuva 211. Harmaahaikaran yksilömäärien kokonaismäärä keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012. Standardijaksot 3.4.–18.5.

Kuva 212. Harmaahaikaran yksilömäärien kokonaismäärä syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012. Standardijaksot 27.7.–31.8. ja 10.9.–19.11.

Kuva 213. Harmaahaikaran tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma keväinä 2004, 2007 ja 2012 (yksilöistä 79–100 %, n = 27, 161 ja 254 yks.). Purolahden alue (2), Ruohokarin hoitoniitty (H1) ja Saunalahden alue (3).

Kuva 214. Harmaahaikaran tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma syksyinä 2003, 2006 ja 2012 (yksilöistä 96–100 %, n = 214, 206 ja 74 yks.). Purolahden alue–uusi hoitoniitty (2+H3), Hakalan edusta–Ruohokarin hoitoniitty (1+H1), Pornaistenniemen lampareet (1a+1b) ja Saunalahden alue (3).

7.6 Lokit ja tiirat

Pikkulokki (*Hydrocoloeus minutus*) D

Keväinä 2000–2012 pikkulokin suurimmat määrät tavattiin 28.4.–21.5., runsaslin-
tuisimpina keväinä 2.–16.5. (vrt. kuva 215). Suurimman päiväsumman keskiarvo
oli 23 (5–65) yksilöä. Alueen ennätys on 67 yksilöä 7.5.1998. Kiertolaskentojen
kokonauskertymissä oli suuria vuosien välisiä eroja (kuva 216).

Syksyllä pikkulokki on alueella satunnainen. Syksyinä 2000–2007 laji tavattiin
levähtävänä keskimäärin joka toinen vuosi (1–2 yksilöä). Syksyinä 2008–2012
pikkulokkeja tavattiin runsaammin, vuosittain keskimäärin noin 7 (3–15) yksilöä.

Keväällä pikkulokit tavattiin useimmiten Purolahden alueella (kuva 217). Keväällä
2007 tärkein tapaamisalue oli Purolahden uusi hoitoniitty. Syksyllä lintuja on ta-
vattu kosteikkoalueen lisäksi Etu-Viikin pellolla.

Kevään ensimmäiset

23.4.2002
24.4.2007
25.4.2011

Syksyn–talven viimeiset

24.12.2011
3.11.2012
28.10.2010

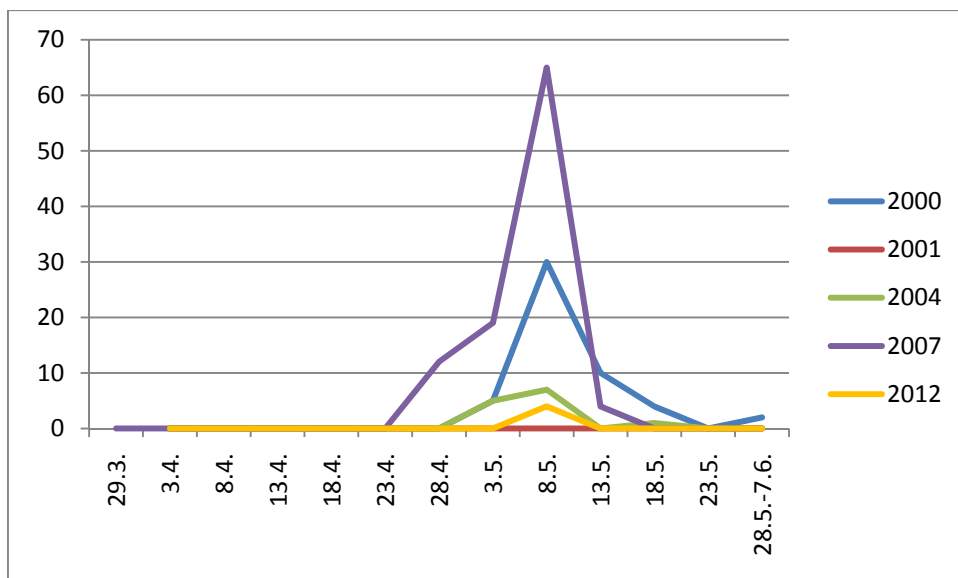
Kevään suurin määrä

65 7.5.2007
40 16.5.2010
32 2.5.2002

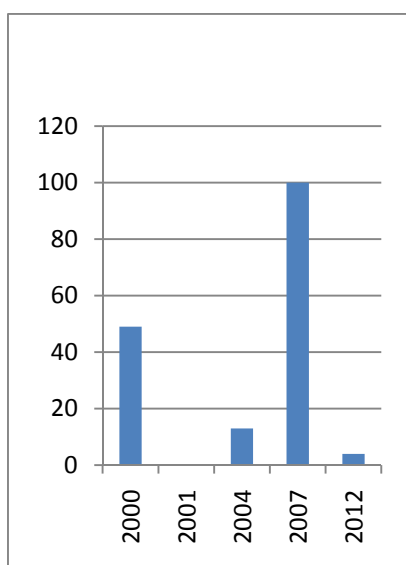
Syksyn suurin määrä

5* 20.10.2010, 16.6.2012
4 18.6.2010

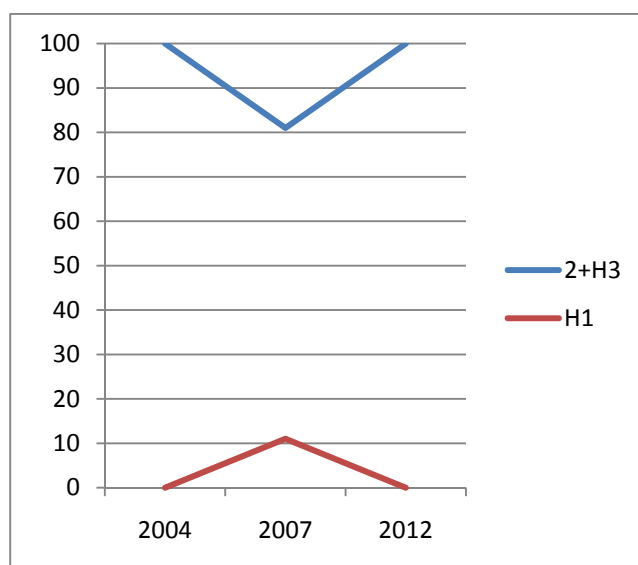
*alueen ennätys

Kuva 215. Pikkulokin esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012.

Kuva 216. Pikkulokin yksilömäärien kokonaiskertymä keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012. Standardijaksot 3.4.–23.5.

Kuva 217. Pikkulokin tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma keväinä 2004, 2007 ja 2012 (yksilöistä 92–100 %, n = 13, 100 ja 4 yks.). Purolahden alue – uusi hoitoniitty (2+H3) ja Ruohokarin hoitoniitty (H1).

Naurulokki (*Larus ridibundus*) NT (VU)

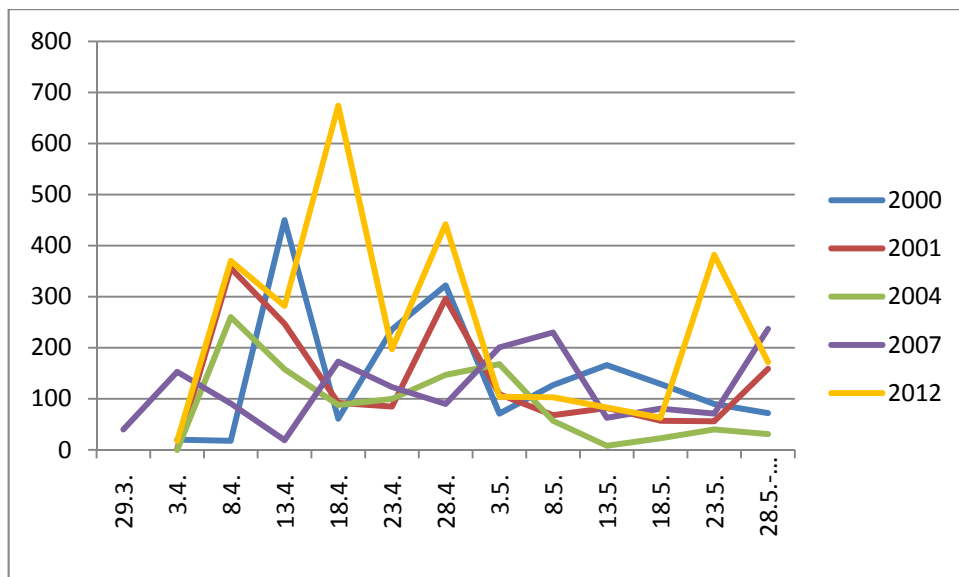
Keväinä 2000–2012 naurulokin suurimmat määrät tavattiin useimmiten 4.–21.4. (vrt. kuva 218). Kolmasti suurin määrä tavattiin vasta 6.–17.5. Varhaisimmat yksilöt saapuivat maaliskuun puolivälissä. Suurimman päiväsumman keskiarvo oli huhtikuussa noin 710 (180–1 380) yksilöä ja toukokuussa noin 393 (112–850) yksilöä. Kesäkuun alussa havaittiin enimmillään 200 naurulokkia hyönteispyynnissä kosteikkoalueella; nämä olivat ilmeisesti peräisin alueen eteläpuolisista pesimäyhdyskunnista. Alueen viime vuosikymmenten ennätys on 3 800 yksilöä 8.4.1990. Kiertolaskentojen kokonaiskertymä oli suurimmillaan keväällä 2012 (kuva 220).

Syksyllä naurulokin suurimmat määrät tavataan useimmiten heinäkuun alkupuolella; elokuuhun mennessä määrät pienenevät nopeasti ja syyskuun alussa lintuja on enää vähän (kuva 219). Kiertolaskentojen kokonaiskertymien yksilömäärissä oli runsasta vaihtelua (kuva 221).

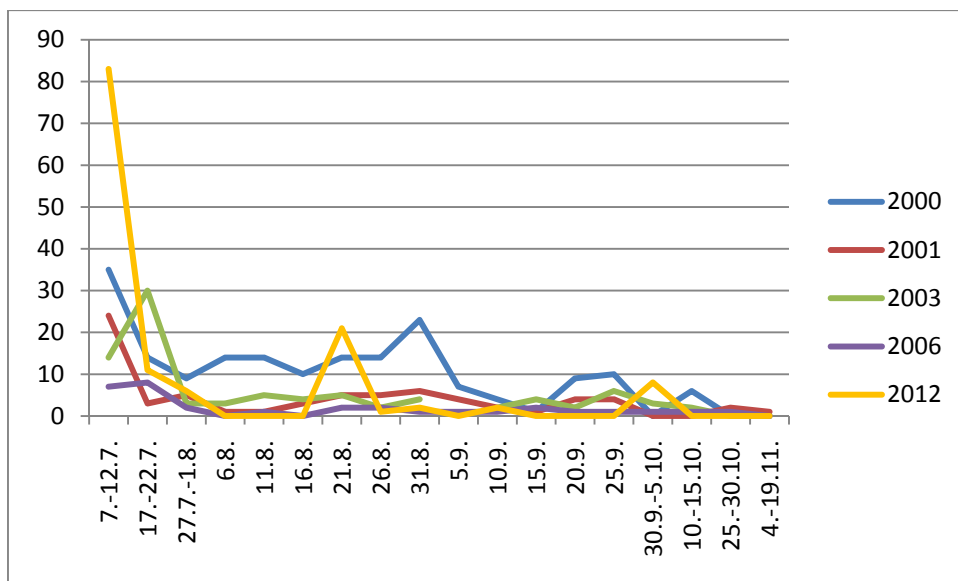
Keväällä 2004 noin puolet naurulokeista tavattiin Arabianrannassa, 2007 taas Etu-Viikin pellolla, ja 2012 puolestaan kolmannes sekä Ruohokarin hoitoniityllä että Etu-Viikissä (kuva 222). Syksyllä 2003 valtaosa naurulokeista tavattiin Arabianrannassa ja 2012 puolet Ruohokarin hoitoniityllä (kuva 223).

Kevään suurin määrä		Syksyn suurin määrä	
1 380	16.4.2012	85*	10.7.2012
1 240	13.4.2004	63	2.7.2001
1 100	9.4.2008	58	2.7.2010
1 065	12.4.2005		

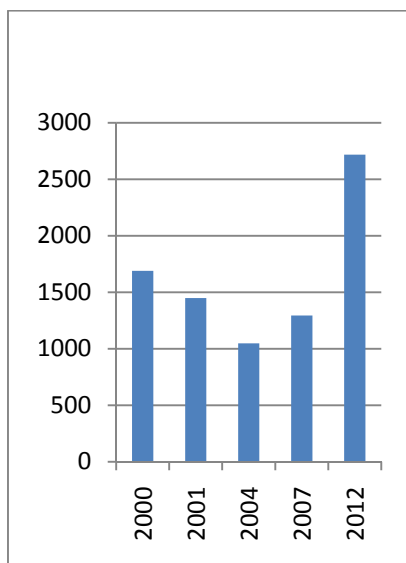
*alueen ennätys

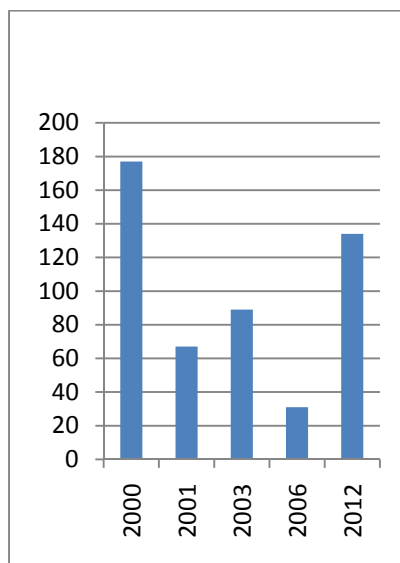
Kuva 218. Naurulokin esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012.

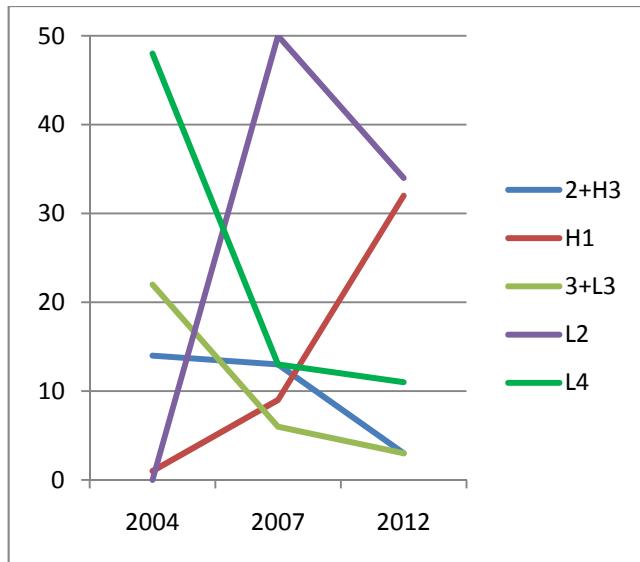
Kuva 219. Naurulokin esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012.

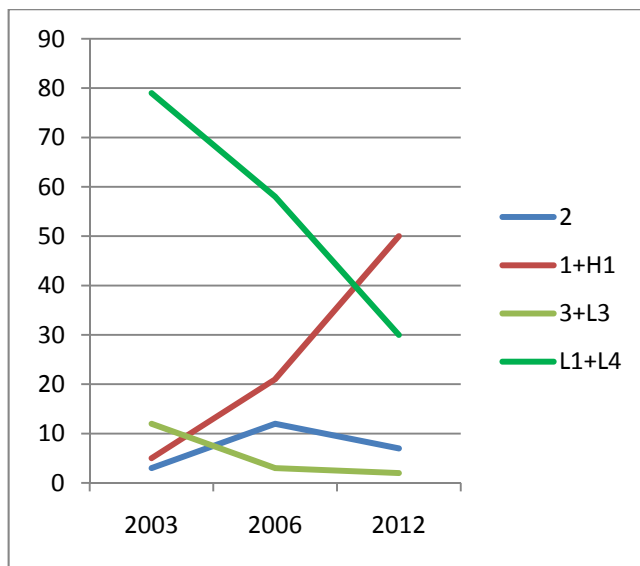
Kuva 220. Naurulokin yksilömäärien kokonaismäärä keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012. Standardijaksot 3.4.–23.5.

Kuva 221. Naurulokin yksilömäärien kokonaismäärä syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012. Standardijaksot 7.7.–31.8. ja 10.9.–19.11.

Kuva 222. Naurulokin tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma keväinä 2004, 2007 ja 2012 (yksilöistä 83–91 %, n = 1 254, 1 780 ja 3 328 yks.). Purolahden alue–uusi hoitoniitty (2+H3), Ruohokarin hoitoniitty (H1), Saunalahden alue–Vanhankaupunginselkä (3+L3), Etu-Viikin pelto (L2) ja Arabianranta (L4).

Kuva 223. Naurulokin tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma syksyinä 2003, 2006 ja 2012 (yksilöistä 89–99 %, n = 91, 33 ja 134 yks.). Purolahden alue (2), Hakalan edusta–Ruohokarin hoitoniitty (1+H1), Saunalahden alue–Vanhankaupunginselkä (3+L3) ja Puhdistamon allas–Arabianranta (L1+L4).

Kalalokki (*Larus canus*)

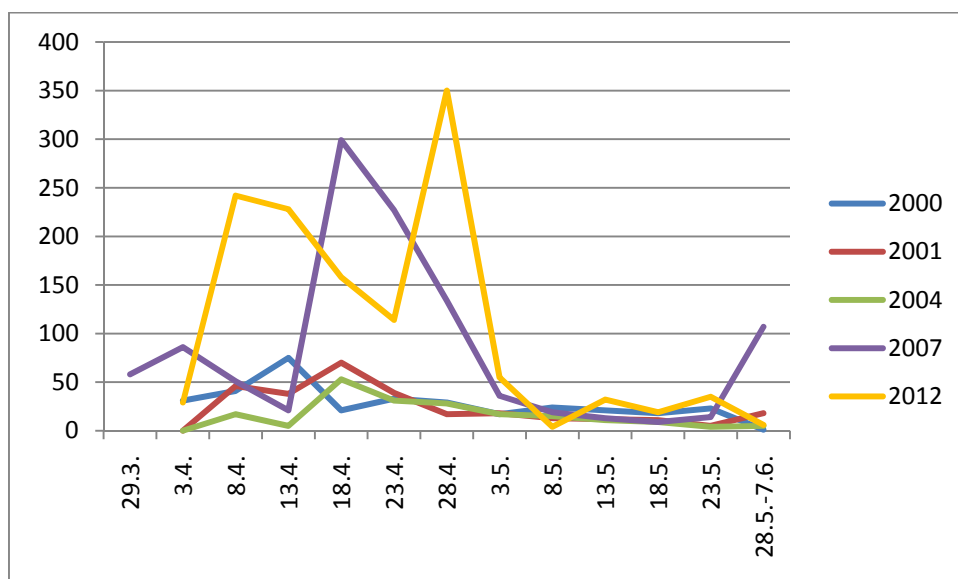
Keväinä 2000–2012 kalalokin suurimmat määrät tavattiin useimmiten 5.–25.4. (vrt. kuva 224). Kahdesti suurin määrä tavattiin vasta 4.–17.5. Huippumäärät kasvoivat tarkastelujakson jälkipuoliskolla: suurimman päiväsumman keskiarvo oli noin 96 (35–150) yksilöä 2000–2005 ja 383 (90–1 000) yksilöä 2006–2012. Sama suuntaus näkyy kiertolaskentojen kokonaiskertymissä (kuva 226).

Syksyinä 2004–2012 suurimmat määrät tavattiin joko 30.7.–13.8. tai 22.9.–1.11. (vrt. kuva 225). Suurimman päiväsumman keskiarvo oli noin 302 (65–880) yksilöä. Kiertolaskentojen kokonaiskertymä oli suurimmillaan syksyllä 2003 (kuva 227).

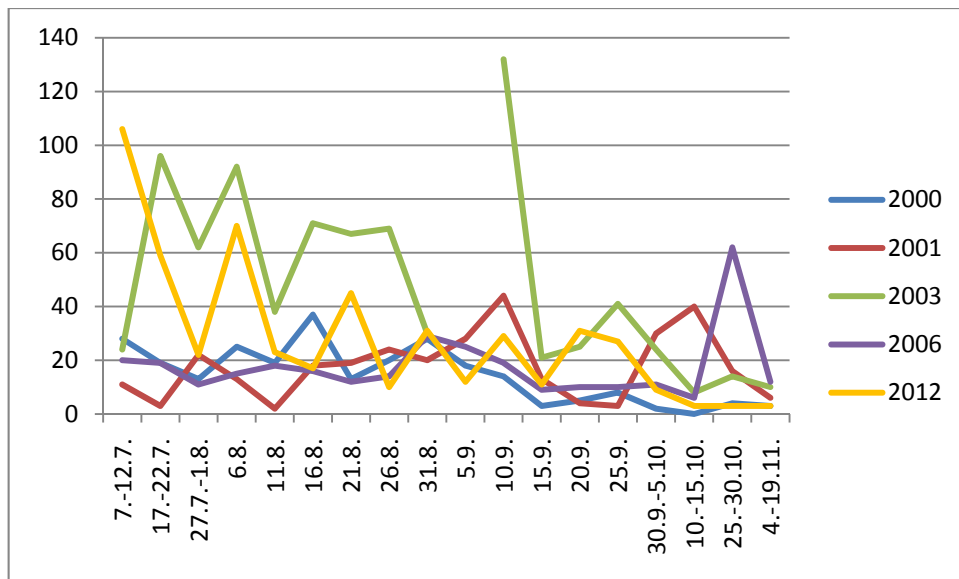
Keväinä 2007 ja 2012 valtaosa kalalokeista tavattiin Etu-Viikin pellolla, 2004 taas lähes puolet Arabianrannassa ja kolmannes Vanhankaupunginselällä (kuva 228). Syksyisin kalalokit keskittyivät usein Arabianrantaan ja 2012 tavattiin Ruohokarin hoitoniityllä viidennes yksilöistä (kuva 229). Useina syksyinä suurimmat päiväsummat tavattiin kuitenkin Etu-Viikin pellolla.

Kevään suurin määrä	Syksyn suurin määrä
1 000* 14.4.2012	880* 1.8.2004
530 16.4.2011	443 1.11.2012
390 5.4.2008	350 22.9.2007

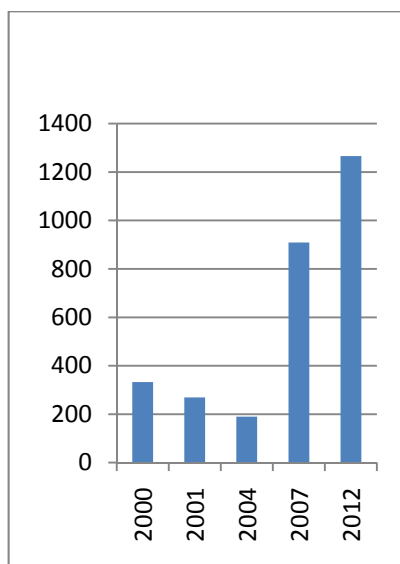
*alueen ennätys

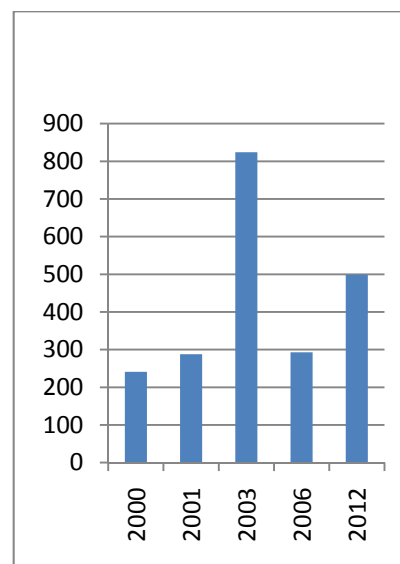
Kuva 224. Kalalokin esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012.

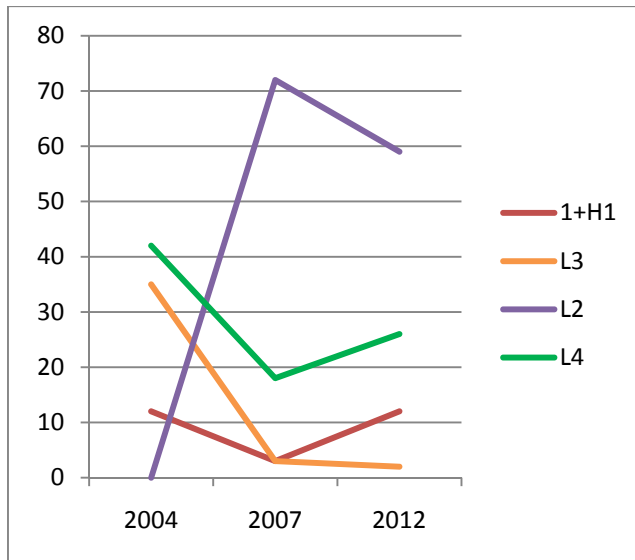
Kuva 225. Kalalokin esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012.

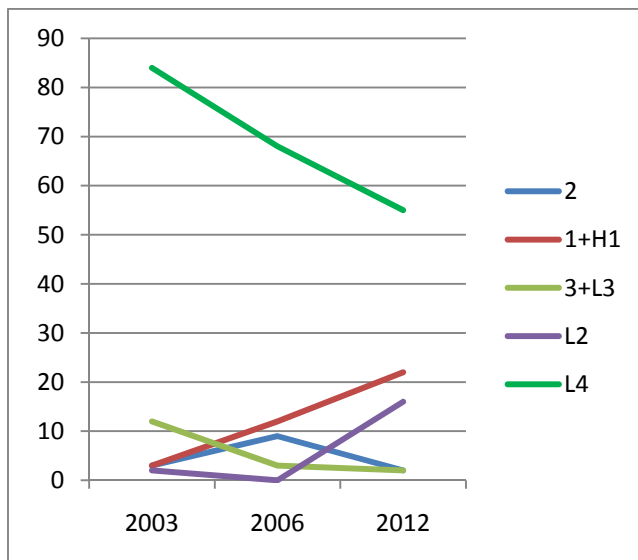
Kuva 226. Kalalokin yksilömäärien kokonaiskertymä keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012. Standardijaksot 3.4.–23.5.

Kuva 227. Kalalokin yksilömäärien kokonaiskertymä syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012. Standardijaksot 7.7.–31.8. ja 10.9.–19.11.

Kuva 228. Kalalokin tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma keväinä 2004, 2007 ja 2012 (yksilöistä 89–99 %, n = 238, 1 198 ja 1 443 yks.). Hakalan edusta–Ruohokarin hoitoniitty (1+H1), Vanhankaupunginselkä (L3), Etu-Viikin pelto (L2) ja Arabianranta (L4).

Kuva 229. Kalalokin tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma syksyinä 2003, 2006 ja 2012 (yksilöistä 92–100 %, n = 896, 331 ja 518 yks.). Purolahden alue (2), Hakalan edusta – Ruohokarin hoitoniitty (1+H1), Saunalahden alue–Vanhankaupunginselkä (3+L3), Etu-Viikin pelto (L2) ja Arabianranta (L4).

Selkälokki (*Larus fuscus*) VU (VU), D

Selkälokki on harvalukuinen laji Vanhankaupunginlahdella (vrt. kuvat 230 ja 231). Vuosina 2003–2012 suurimmat päiväsummat tavattiin keväällä 8.4.–28.5. ja syksyllä useimmiten 6.8.–6.9. Suurimman päiväsumman keskiarvo oli sekä keväällä että syksyllä noin 5 (3–7 ja 1–14) yksilöä. Alueen kevätennätys on vain 8 yksilöä 29.4.1994.

Keväällä valtaosa selkälökeistä tavattiin Arabianrannassa. Vuonna 2012 kuitenkin lähes puolet selkälökeistä havaittiin Viikin entisellä puhdistamolla, minkä lähistöllä on saattanut olla pesimäreivi (kuva 232). Syksyllä esiintyminen painottui Arabianrantaan (kuva 233).

Kevään ensimmäiset

30.3.2008
3.4.2011 ja 2007
4.4.2002

Syksyn viimeiset

28.10.2002
13.10.2004
4.10.2003

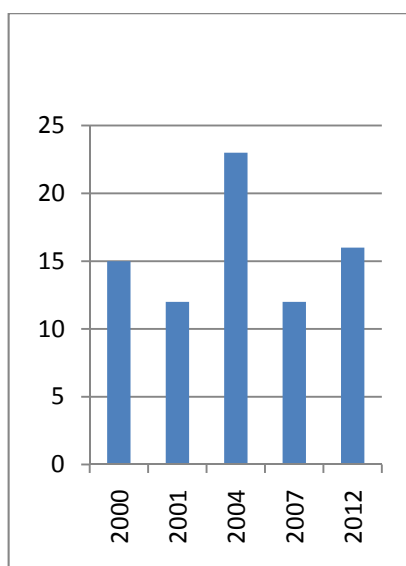
Kevään suurin määrä

7 22.4.2004, 18.4.2003
6 14.4.2008, 25.4.2001

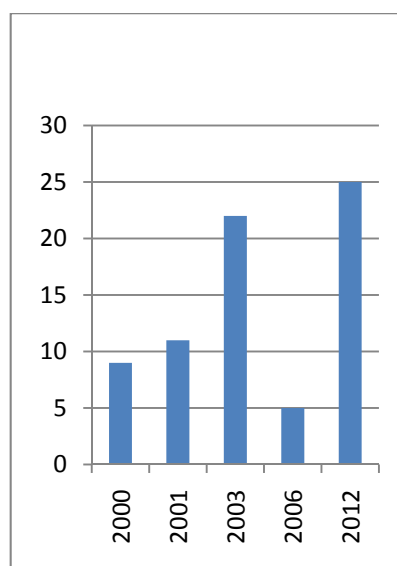
Syksyn suurin määrä

14* 10.8.2003
12 6.8.2012

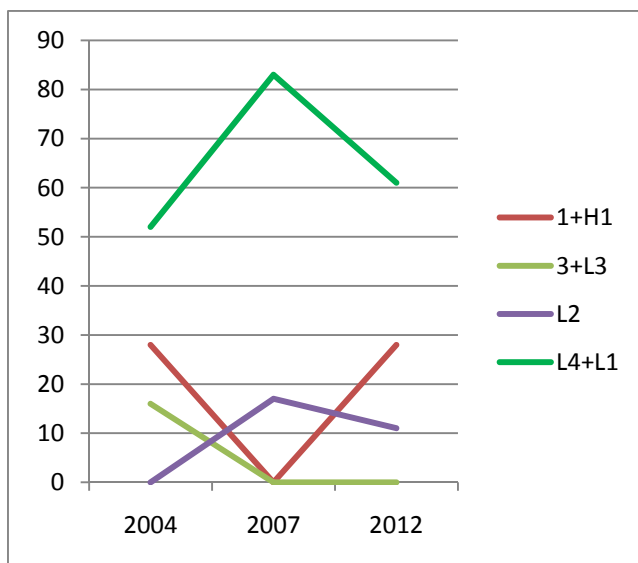
*alueen ennätys

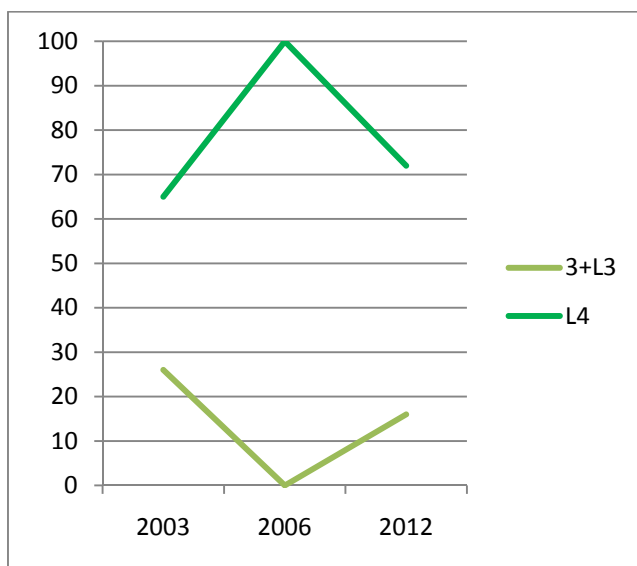
Kuva 230. Selkälökin yksilömäärien kokonaiskertymä keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012. Standardijaksot 3.4.–23.5.

Kuva 231. Selkälökin yksilömäärien kokonaiskertymä syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012. Standardijaksot 7.7.–31.8. ja 10.9.–19.11.

Kuva 232. Selkälökin tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma keväinä 2004, 2007 ja 2012 (yksilöistä 96–100 %, n = 25, 12 ja 18 yks.). Hakalan edusta–Ruohokarin hoitoniitty (1+H1), Saunalahden alue–Vanhankaupunginselkä (3+L3), Etu-Viikin pelto (L2) ja Arabianranta–Puhdistamon allas (L4+L1).

Kuva 233. Selkälökin tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma syksyinä 2003, 2006 ja 2012 (yksilöistä 88–100 %, n = 23, 5 ja 25 yks.). Saunalahden alue–Vanhankaupunginselkä (3+L3) ja Arabianranta (L4).

Harmaalokki (*Larus argentatus*)

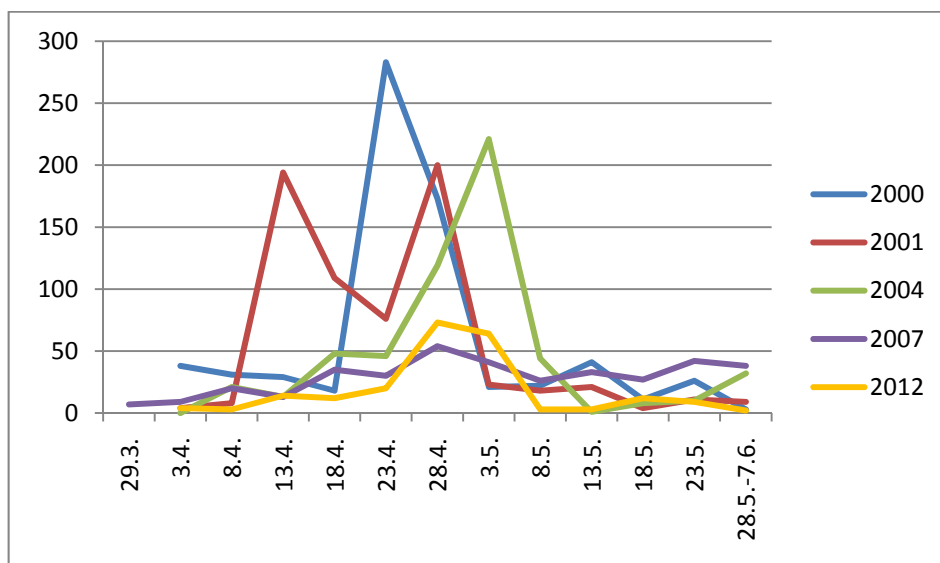
Keväinä 2000–2012 harmaalokin suurimmat määrät tavattiin 24.4.–7.5. (vrt. kuva 234). Harmaalokkien määrät vähenivät selvästi tarkastelujakson jälkipuoliskolla: suurimman päiväsumman keskiarvo oli 229 (107–325) yksilöä 2000–2005 ja 42 (20–76) yksilöä 2006–2012. Sama suuntaus näkyy kiertolaskentojen kokonaiskertymissä (kuva 236).

Syksyllä harmaalokki oli harvalukuinen (vrt. kuva 235). Yli parinkymmenen yksilön päiväsummia tavattiin vain kahtena syksynä marras-joulukuussa. Kiertolaskentojen kokonaiskertymä pysyi melko tasaisena (kuva 237).

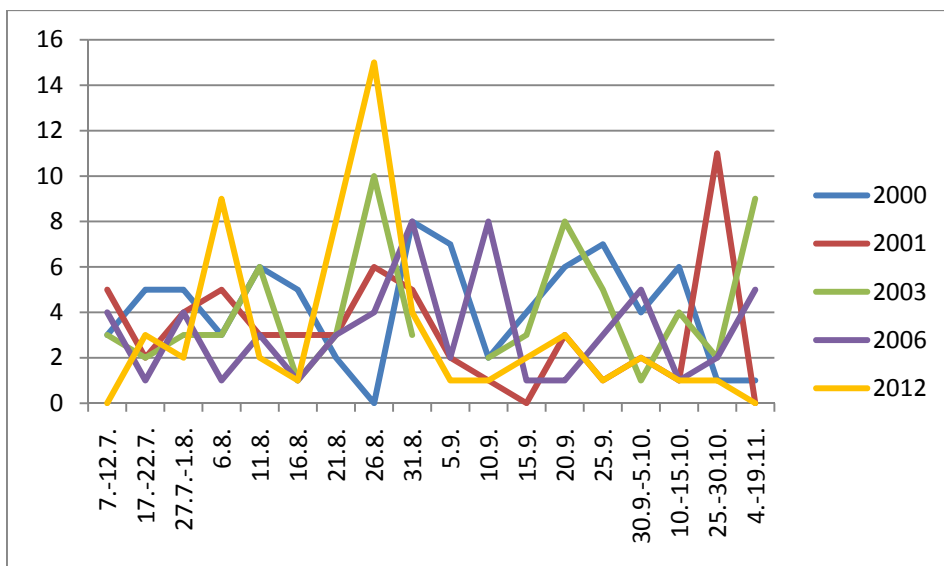
Keväällä harmaalokkeja tavattiin vaihtelevasti eri alueilla. Huhtikuun lopulla ja toukokuun alussa kerääntymiä tavattiin usein Vanhankaupunginselällä ja Saunalahden edustalla kutukalojen pyynnissä. Sekä Ruohokarin hoitoniityllä että Säynäslahden lamparealueella tavattiin enimmillään kolmannes yksilöistä (kuva 238). Syksyllä harmaalokit keskittyivät Arabianrantaan, Vanhankaupunginselälle ja Ruohokarin hoitoniitylle (kuva 239).

Kevään suurin määrä		Syksyn–talven suurin määrä	
325*	13.5.2003	74	22.12.2008
283	24.4.2000	40	5.11.2006
235	9.5.2005		
221	3.5.2004		

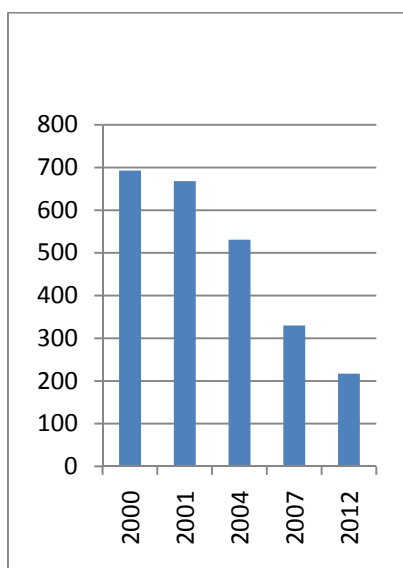
*alueen ennätys

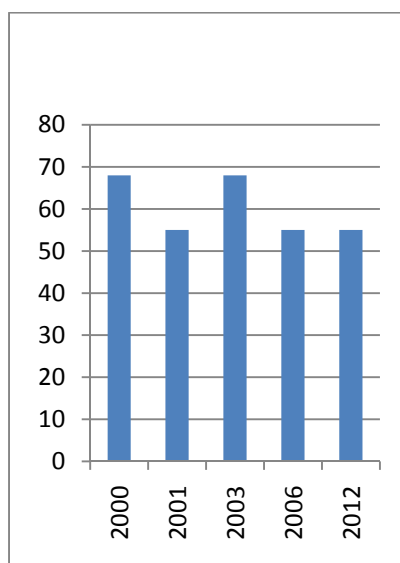
Kuva 234. Harmaalokin esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012.

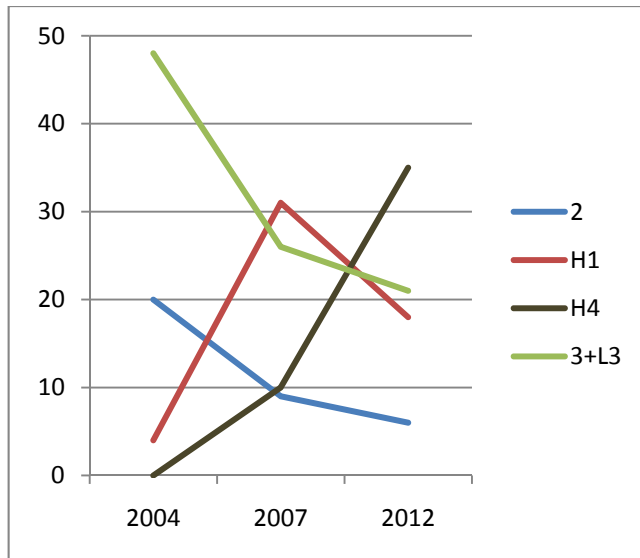
Kuva 235. Harmaalokin esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012.

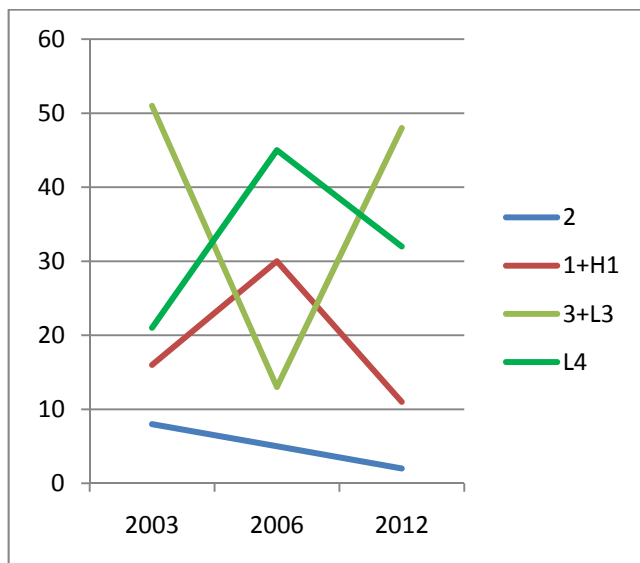
Kuva 236. Harmaalokin yksilömäärien kokonaiskertymä keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012. Standardijaksot 3.4.–23.5.

Kuva 237. Harmaalokin yksilömäärien kokonaiskertymä syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012. Standardijaksot 7.7.–31.8. ja 10.9.–19.11.

Kuva 238. Harmaalokin tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma keväinä 2004, 2007 ja 2012 (yksilöistä 72–80 %, n = 647, 451 ja 235 yks.). Purolahden alue (2), Ruohokarin hoitoniitty (H1), Säynäslahden lamparealue (H4) ja Saunalahden alue–Vanhan-kaupunginselkä (3+L3).

Kuva 239. Harmaalokin tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma syksyinä 2003, 2006 ja 2012 (yksilöistä 93–96 %, n = 73, 60 ja 56 yks.). Purolahden alue (2), Hakalan edusta–Ruohokarin hoitoniitty (1+H1), Saunalahden alue–Vanhankaupunginselkä (3+L3) ja Arabianranta (L4).

Merilokki (*Larus marinus*)

Keväinä 2000–2012 merilokin suurimmat määrät tavattiin joko alkukeväällä 28.3.–18.4. 2000–2006 tai myöhemmin 29.4.–23.5. 2007–2012 (vrt. kuva 240). Suurimman päiväsumman keskiarvo oli noin 14 (5–32) yksilöä. Alkukevään huippujen keskiarvo oli 23 mutta loppukevään vain 9 yksilöä. Kiertolaskentojen kokonaiskertymät olivat suurimmillaan keväinä 2000–2001 (kuva 242).

Syksyllä merilokkeja tavattiin vaatimattomia määriä, runsaimmin elokuun lopulla tai syyskuun jälkipuoliskolla (kuva 241). Yksilöitä tavattiin keskimäärin vähemmän syksyn 2003 jälkeen (kuva 243).

Tapaamisalueiden jakauma (kuvat 244 ja 245) oli samantapainen kuin harmaalokilla. Keväällä 2007 puolet havainnoista oli Ruohokarin hoitoniityltä.

Kevään suurin määrä

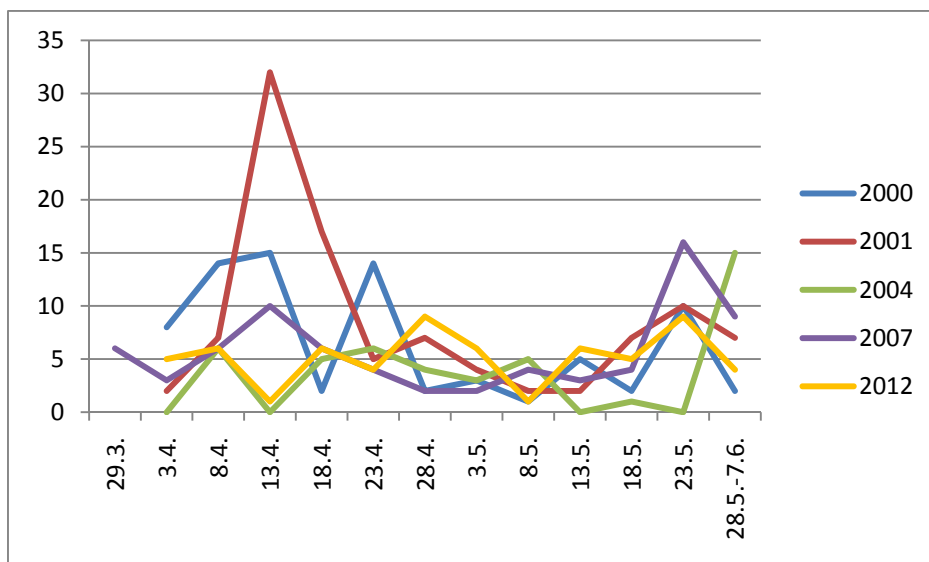
32* 28.3.2004, 11.4.2001
16 22.5.2007
15 13.3.–25.3.2012, 12.4.2000

Syksyn suurin määrä

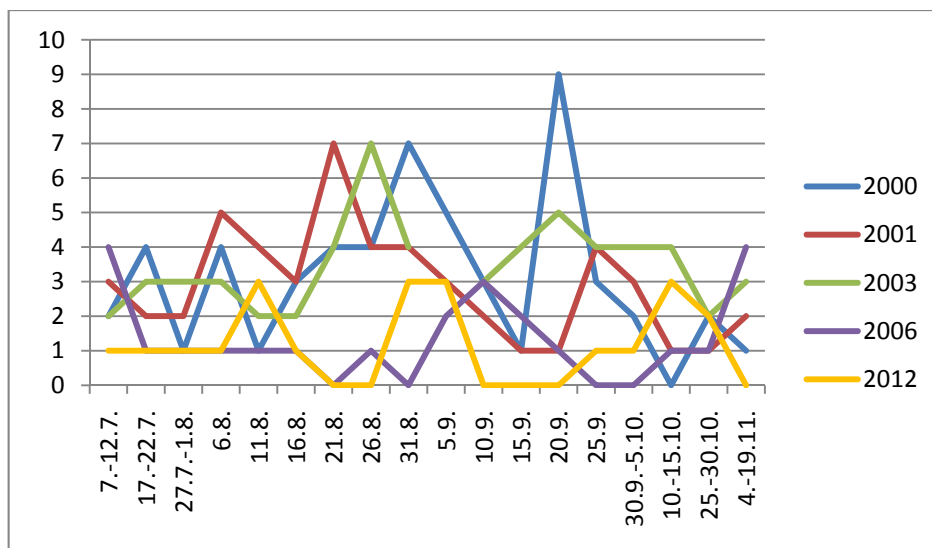
9 19.9.2000
7 27.8.2003, 22.8.2001

*alueen ennätys

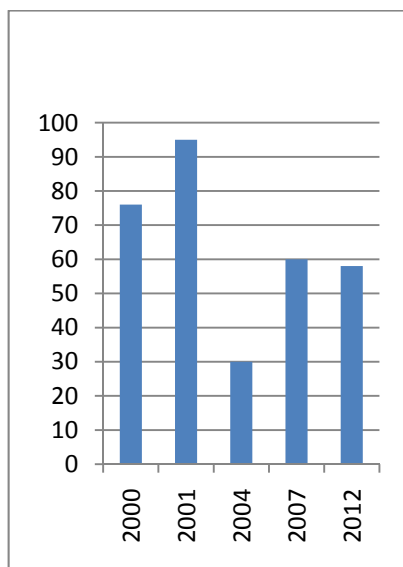
Lisäksi talvisilla verkko- tai pilkkiavannoilla tavattiin enimmillään 46 yksilöä 9.2.2002.

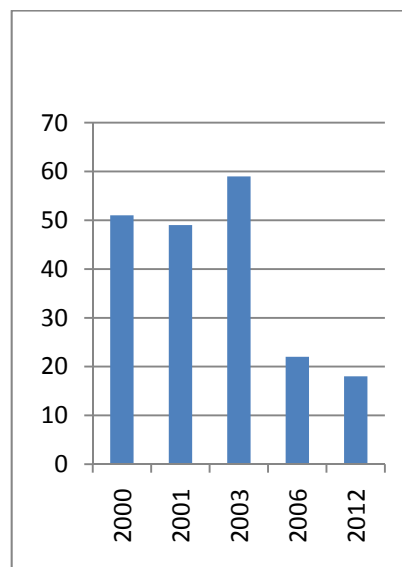
Kuva 240. Merilokin esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012.

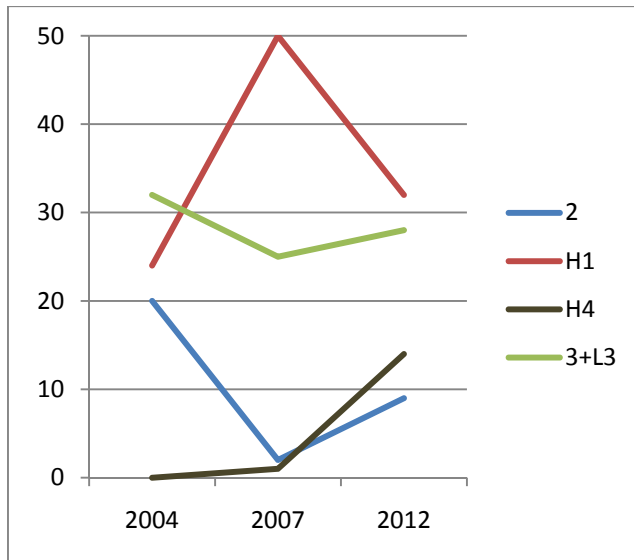
Kuva 241. Merilokin esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012.

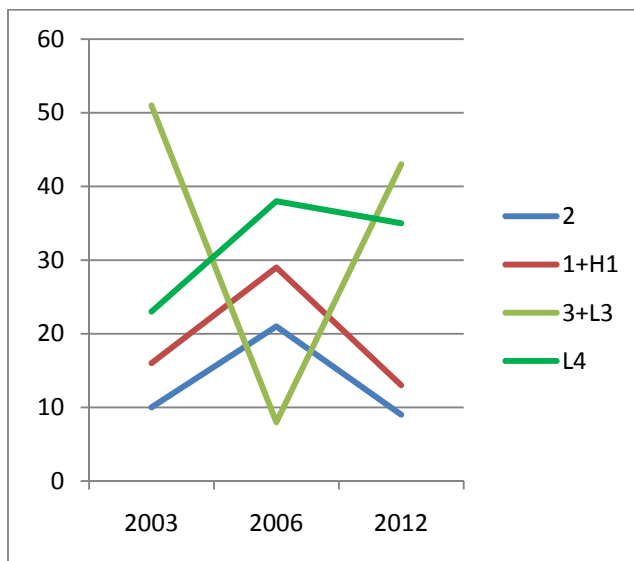
Kuva 242. Merilokin yksilömäärien kokonaiskertymä keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012. Standardijaksot 3.4.–23.5.

Kuva 243. Merilokin yksilömäärien kokonaiskertymä syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012. Standardijaksot 7.7.–31.8. ja 10.9.–19.11.

Kuva 244. Merilokin tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma keväinä 2004, 2007 ja 2012 (yksilöistä 76–83 %, n = 49, 76 ja 79 yks.). Purolahden alue (2), Ruohokarin hoitoniitty (H1), Säynäslahden lamparealue (H4) ja Saunalahden alue–Vanhankaupunginselkä (3+L3).

Kuva 245. Merilokin tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma syksyinä 2003, 2006 ja 2012 (yksilöistä 96–100 %, n = 61, 24 ja 23 yks.). Purolahden alue (2), Hakalan edusta–Ruohokarin hoitoniitty (1+H1), Saunalahden alue–Vanhankaupunginselkä (3+L3) ja Arabianranta (L4).

Räyskä (*Hydroprogne caspia*) NT (VU), D

Keväinä 2000–2012 räyskän suurimmat määrät tavattiin 23.4.–23.5. (vrt. kuva 246). Syksyinä 2002–2012 räyskiä tavattiin eniten 29.6.–22.8. (vrt. kuva 247).

Räyskiä tavattiin selvästi enemmän tarkastelujakson jälkipuoliskolla: keväinä 2000–2006 suurimman päiväsumman keskiarvo oli 5 (2–17) yksilöä ja 15 (9–24) yksilöä 2007–2012. Syksyinä 2000–2006 suurimman päiväsumman keskiarvo oli 6 (3–14) yksilöä ja 15 (8–30) yksilöä 2007–2012. Räyskien runsastuminen näkyy myös kiertolaskentojen kokonaiskertymissä (kuvat 248 ja 249).

Yksilömäärien kasvaessa räyskät ovat yhä enemmän keskittyneet levähtämään Ruohokarin niityn avoimessa vesirajassa (kuvat 250 ja 251).

Kevään ensimmäiset

8.4.2009

12.4.2012 ja 2008

13.4.2010 ja 2005

Syksyn viimeiset

14.9.2002

10.9.2011

8.9.2010

Kevään suurin määrä

24* 2.5.2011

20 30.4.2010

17 28.4.2003

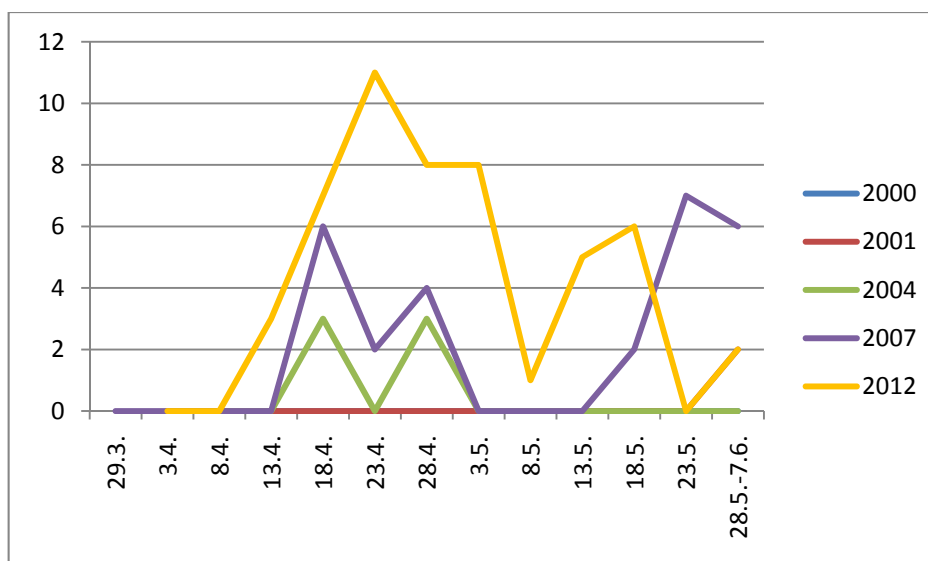
Syksyn suurin määrä

30* 18.7.2012

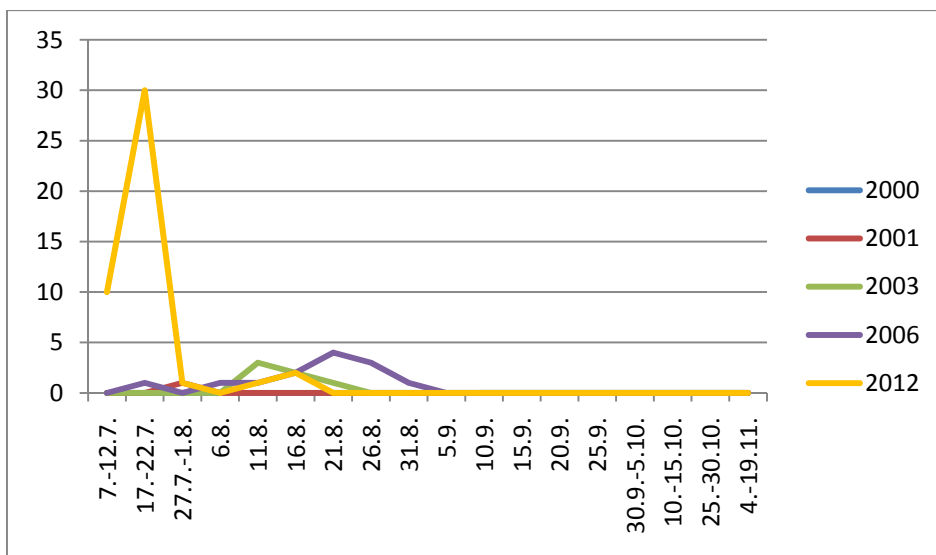
15 2.8.2008

14 22.8.2002

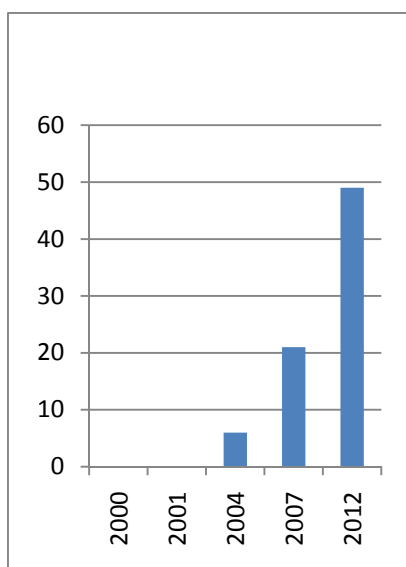
*alueen ennätys

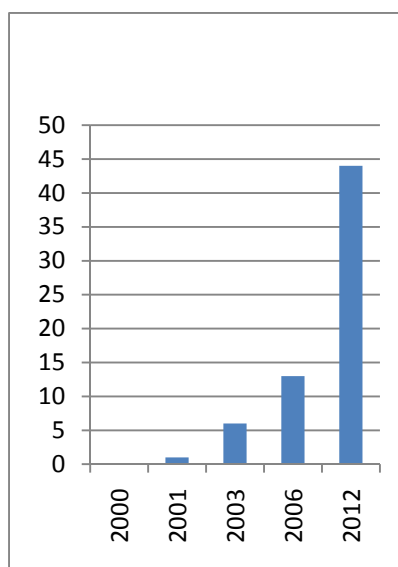
Kuva 246. Räyskän esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012.

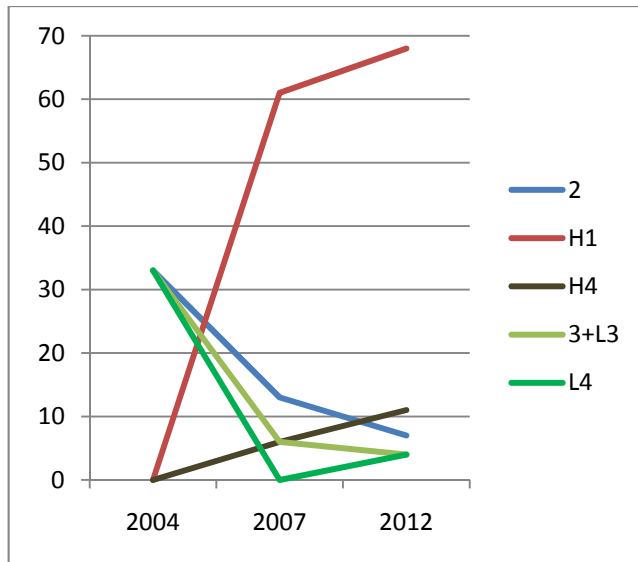
Kuva 247. Räyskän esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012.

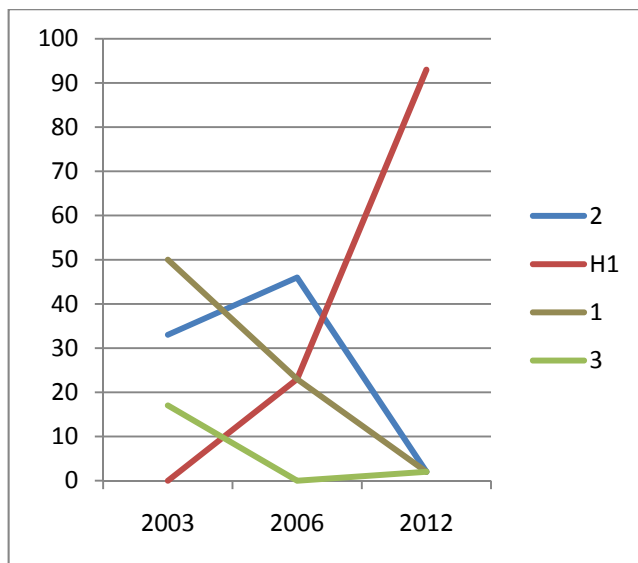
Kuva 248. Räyskän yksilömäärien kokonaismäärä keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012. Standardijaksot 3.4.–23.5.

Kuva 249. Räyskän yksilömäärien kokonaismäärä syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012. Standardijaksot 7.7.–31.8. ja 10.9.–19.11.

Kuva 250. Räyskän tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma keväinä 2004, 2007 ja 2012 (yksilöistä 86–99 %, n = 6, 31 ja 57 yks.). Purolahden alue (2), Ruohokarin hoitoniitty (H1), Säynäslahden lamparealue (H4), Saunalahden alue–Vanhankaupunginselkä (3+L3) ja Arabianranta (L4).

Kuva 251. Räyskän tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma syksyinä 2003, 2006 ja 2012 (yksilöistä 92–100 %, n = 6, 13 ja 44 yks.). Purolahden alue (2), Ruohokarin hoitoniitty (H1), Hakalan edusta (1) ja Saunalahden alue (3).

Kala- ja lapintiira (*Sterna hirundo* ja *S. paradisaea*) D

Kevätkauden kiertolaskennoissa suurimmat määrät tavattiin kalatiiralla 30.4.–27.5. ja lapintiiralla 7.–25.5. (vrt. kuva 252). Kalatiiralla suurimman päiväsumman keskiarvo oli 46 (23–74) yksilöä ja lapintiiralla 29 (18–50) yksilöä. Tiirujen yhteismäärä yliti korkeimmillaan alueen ennätykseen 100 yksilöön 6.5. ja 19.5.2004. Tiirujen kokonaiskertymissä oli melko vähän vaihtelua (kuva 254).

Syksyllä lapintiira häviää alueelta heinäkuun lopulla ja kalatiira elokuun aikana (kuva 253). Kiertolaskennoissa kalatiiroja tavattiin eniten läpi heinäkuun ja suurimman päiväsumman keskiarvo oli 61 (35–81) yksilöä; kokonaiskertymä oli suurimmillaan 2003 (kuva 255). Lapintiirujen määrä jäi enimmillään 20 yksilöön kesä-heinäkuun vaihteessa. Kesällä tavattiin ennätykselliset 120 lapintiiraa 16.6.2003 ja yhteensä 180 kala- ja lapintiiraa 7.7.2003.

Keväisistä tapaamisalueista kalatiira suosi eniten Arabianrantaa ja lapintiira Saunalahden edustaa (kuvat 256 ja 257). Myös Purolahdella tavattiin runsaasti molempia lajeja. Ruohokarin hoitoniityn avoin vesiraja houkutteli vuonna 2012 sekä keväisiä lapintiiroja että syksyisiä kalatiiroja (kuvat 245 ja 246). Edeltävinä syksyinä kalatiirat tavattiin useimmin Vanhankaupunginselällä ja Arabianrannassa.

Kevään ensimmäiset (kalatiira)

15.4.2012

16.4.2007

17.4.2011, 2009 ja 2008

Syksyn viimeiset (kalatiira)

9.9.2001

2.9.2003

30.8.2010

Kevään ensimmäiset (lapintiira)

23.4.2004

24.4.2012 ja 2004

25.4.2011

Syksyn viimeiset (lapintiira)

2.8.2000

31.7.2007 ja 2006

23.7.2005 ja 2003

Kevään suurin määrä (kalatiira)

74* 8.5.2009

60 6.5.2004

57 27.5.2010

51 16.5.2012

Syksyn suurin määrä (kalatiira)

81* 5.7.2006, 14.7.2003

78 2.7.2010

74 11.7.2009

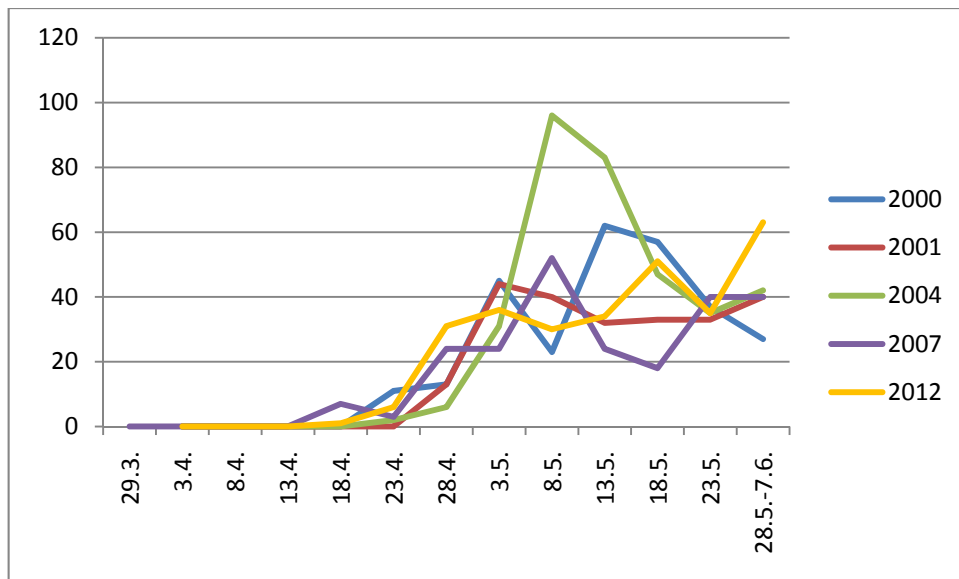
Kevään suurin määrä (lapintiira)

50* 19.5.2004

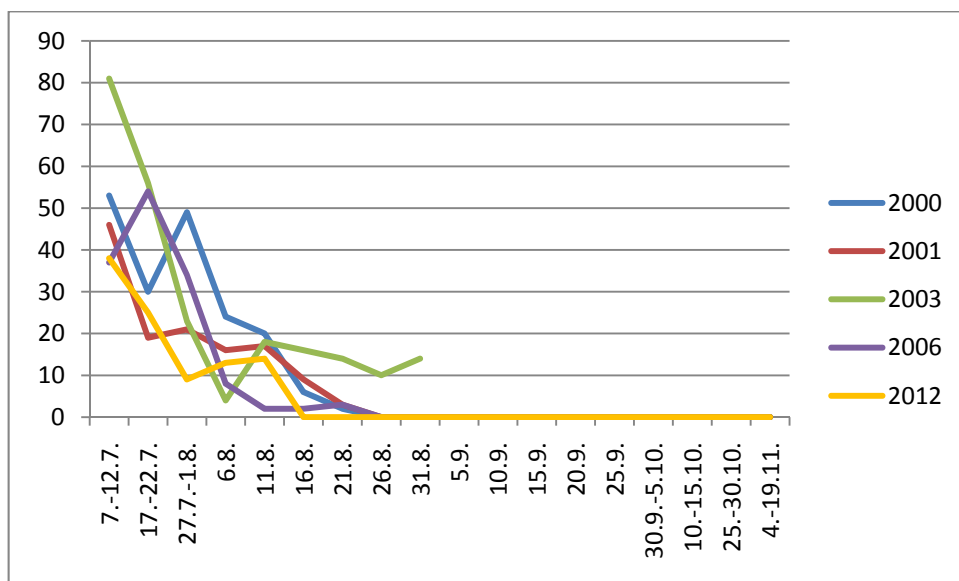
38 7.5.2007

30 12.5.2000

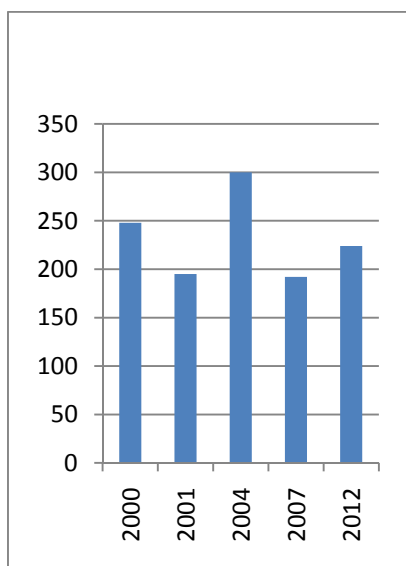
*alueen ennätys

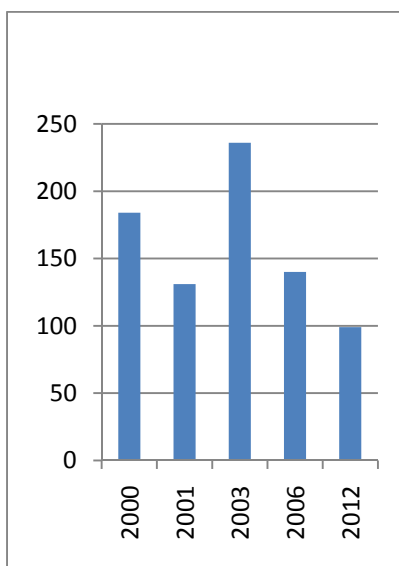
Kuva 252. Kala- ja lapintiiran esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012.

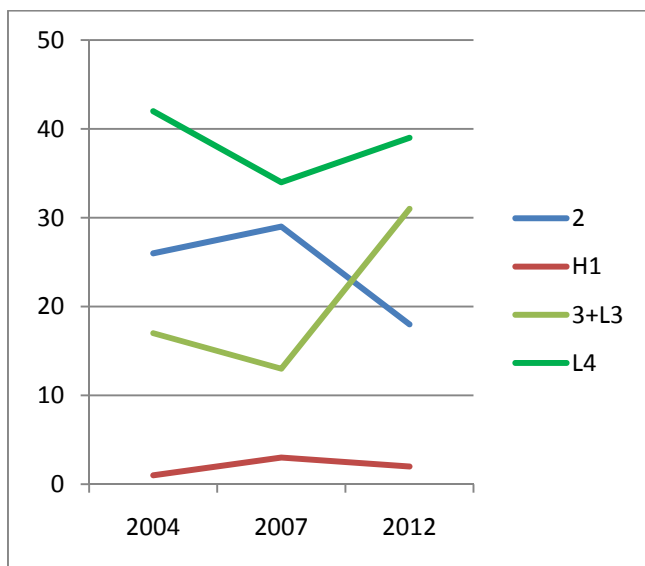
Kuva 253. Kalatiiran esiintymisen ajoittuminen ja yksilömäärät syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012.

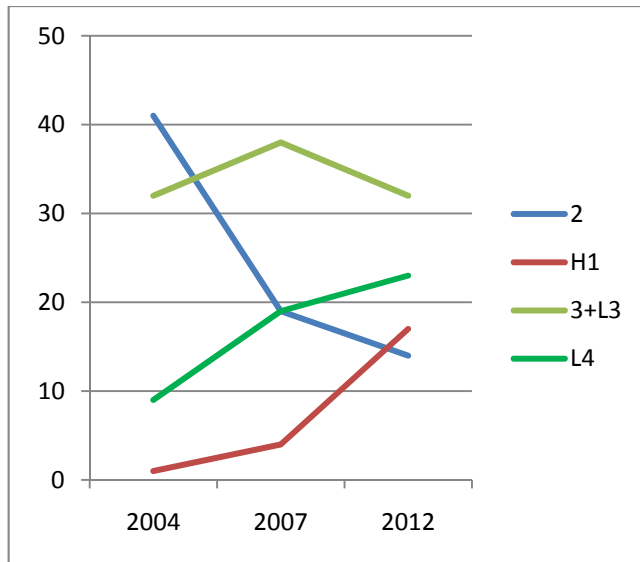
Kuva 254. Kala- ja lapintiiran yksilömäärien kokonaiskertymä keväinä 2000, 2001, 2004, 2007 ja 2012. Standardijaksot 3.4.–23.5. Lajilleen määritetyistä yksilöistä kalatiiran osuus oli keskimäärin 65 % (55–75 %) ja lapintiiran 35 % (25–45 %).

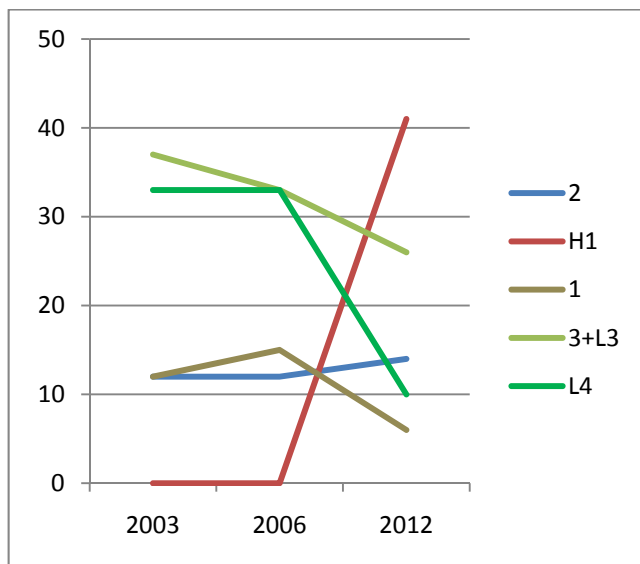
Kuva 255. Kalatiiran yksilömäärien kokonaiskertymä syksyinä 2000, 2001, 2003, 2006 ja 2012. Standardijaksot 7.7.–31.8. ja 10.9.–19.11.

Kuva 256. Kalatiiran tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma keväinä 2004, 2007 ja 2012 (yksilöistä 79–90 %, n = 166, 147 ja 198 yks.). Purolahden alue (2), Ruohokarin hoitoniitty (H1), Saunalahden alue–Vanhankaupunginselkä (3+L3) ja Arabianranta (L4).

Kuva 257. Lapintiiran tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma keväinä 2004, 2007 ja 2012 (yksilöistä 80–86 %, n = 138, 83 ja 88 yks.). Purolahden alue (2), Ruohokarin hoitoniitty (H1), Saunalahden alue–Vanhankaupunginselkä (3+L3) ja Arabianranta (L4).

Kuva 258. Kalatiiran tärkeimpien tapaamisalueiden %-jakauma syksyinä 2003, 2006 ja 2012 (yksilöistä 93–97 %, n = 242, 140 ja 99 yks.). Purolahden alue (2), Ruohokarin hoitoniitty (H1), Hakalan edusta (1) ja Saunalahden alue–Vanhankaupunginselkä (3+L3) ja Arabianranta (L4).

7.7 Harvalukuiset lajit

Tuloksissa esitellään vesi- ja rantalintulajit, joiden seurantaan kiertolaskennat eivät soveltuneet lajien epäsäännöllisen tai niukan esiintymisen vuoksi. Käsiteltävän lajiston muodostavat kuikka ja kaakkuri, kolme uikkulajia, merimetso, kolme haikaralajia, pikkujoutsen, sepelhanhi, kahdeksan sorsalajia, 16 kahlaajalajia, isolokki, pikku- ja mustatiira sekä etelänkiisla.

Kiertolaskentojen tuottaman aineiston ohella lähteenä käytettiin Vanhankaupunginlahden lintukerho Timalin katsauksia (Ojala ym. 2000–2006) ja Helsingin Seudun Lintutieteellisen Yhdistyksen Tringa ry:n Tiira-lintutietopalvelun havaintotietokantaa vuosina 2007–2012. Lajien esiintyminen aiempina vuosikymmeninä on tarkistettu Viikki-kirjasta (Mikkola-Roos & Yrjölä 2000).

Lajinimen jälkeen mainitaan uhanalaisuusluokka vuonna 2010 (Mikkola-Roos ym. 2010), suluissa luokka vuonna 2000 (Rassi ym. 2001) sekä kuuluminen Euroopan Unionin lintudirektiivin liitteeseen I (D) (esim. Euroopan unionin julkaisutoimisto 2010).

Kaakkuri (*Gavia stellata*) NT (NT), D

Kaakkuria tavataan Vanhankaupunginselällä harvinaisena lähes yksinomaan syksyisin. Vuosina 2000–2012 tavattiin 18 yksilöä kahdeksana syksynä 18.8.–24.11., esiintymisen painottuessa lokakuulle. Vuoden 2007 jälkeen laji on tavattu vain kerran (kuva 259). Tyypillisesti tavattiin enintään yksi nuori lintu kaudessa ja vain kahdesti kaakkuri viipyi alueella kaksi päivää. Poikkeuksellinen havainto oli 10 vanhaa yksilöä 1.10.2006. Keväällä on havaittu vain yksi lintu sumupäivänä 18.5.2001.

Esiintymisessä ei liene tapahtunut suurta muutosta, mutta ilmeisesti kaakkuri oli aiemmin satunnaisempi laji, koska tiedossa on vain kaksi lokakuista havaintoa 1990-luvulta.

Syksyn suurin määrä

10* 1.10.2006

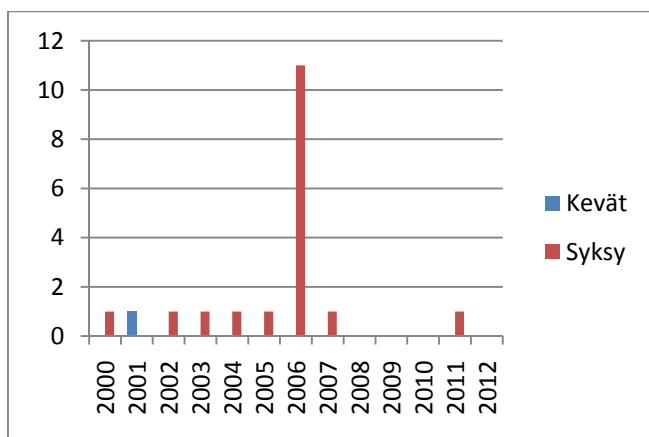
Syksyn viimeiset

24.11.2003

30.10.2000

27.10.2007

*alueen ennätys

Kuva 259. Kaakkurin yksilömäärät keväällä ja syksyllä 2000–2012.

Kuikka (*Gavia arctica*) D

Kuikka levähtää satunnaisesti keväisin Vanhankaupunginselällä. Vuosina 2000–2012 tavattiin yhteensä 4 yksilöä neljänä keväänä, kolmasti huhtikuussa 13.–30.4. ja kerran toukokuussa 29.5. Kaikki yksilöt levähtivät alueella vain yhden päivän. Kuikasta ei ole tiedossa levähdyshavaintoja 1970–1990-luvuilta.

Kevään ensimmäiset

13.4.2002

26.4.2006

Pikku-uikku (*Tachybaptus ruficollis*) VU (NE)

Pikku-uikku runsastui Suomessa 1970-luvulla ja uudestaan 1990-luvulla (Solonen ym. 2010). Vanhankaupunginlahdella pikku-uikkuja oli tavattu 26 yksilöä vuoden 1999 loppuun mennessä. Vuosina 2000–2012 laji oli aiempaa runsaampi. Keväällä esiintyminen oli oikukasta ja syksyllä lähes jokavuotista (kuvat 260 ja 261).

Valtaosa pikku-uikuista tavattiin Purolahdella tai Hakalan edustalla, vajaa kolmannes Pornaistenniemen lampareella ja yksi yksilö Arabianrannan edustalla. Molemmat kesähavainnot olivat Pornaistenniemen lampareelta usean viikon ajalta. Keväisin pikku-uikut viipyivät alueella vain yhden tai muutaman päivän, syksyllä usein pidempään. Lajin piilottelevuuden vuoksi kausittaisten summien luotettava tulkinta on monesti vaikeaa.

Vanhankaupunginlahti on Uudenmaan varmimpia alueita havaita pikku-uikku. Vuosina 2000–2012 tavattiin yhteensä noin 34 yksilöä: 9 yksilöä 14.4.–21.5., 2 yksilöä 3.6.–4.7. ja noin 23 yksilöä 8.8.–2.12. Vain vuonna 2008 lajia ei havaittu lainkaan.

Pikku-uikkuja tavattiin enemmän tarkastelujakson jälkipuoliskon keväinä: kokonaismäärän keskiarvo oli noin 0,5 (0–3) yksilöä 2000–2005 ja 1,1 (0–4) yksilöä 2006–2012. Syysesiintyminen pysyi samankaltaisena ja kokonaismäärän keskiarvo oli noin 1,8 (0–4) yksilöä 2000–2012. Alueen syysennätys on 3 yksilöä 23.9.1973.

Kevään ensimmäiset

14.4.2010

16.4.2012

21.4.2007

Syksyn viimeiset

2.12.2007

24.11.2009

23.11.2011

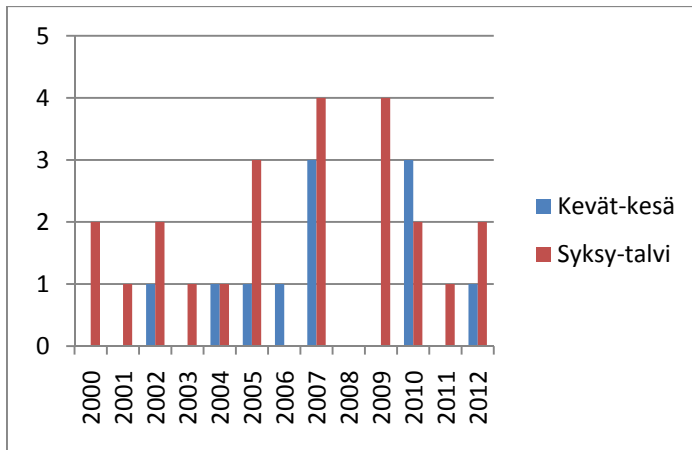
Kevään suurin määrä

2* 21.–22.4.2007

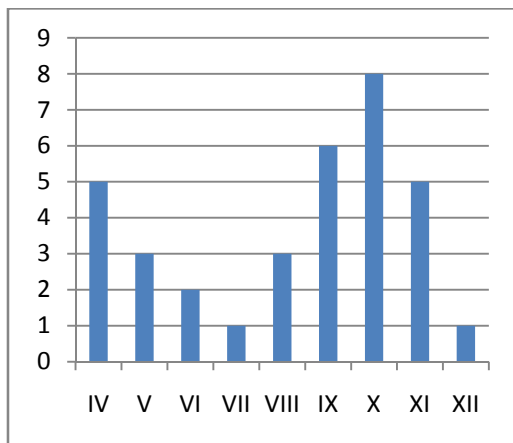
Syksyn suurin määrä

2 2005, 2007 ja 2009

*alueen ennätys

Kuva 260. Pikku-uikon arvioidut yksilömäärät keväällä–kesällä ja syksyllä–talvella 2000–2012.

Kuva 261. Pikku-uikku -havaintojen kuukausijakauma 2000–2012. Erityisesti marraskuisten havaintojen määrä kasvoi 2000-luvulla edeltäviin vuosikymmeniin verrattuna.

Härkälintu (*Podiceps grisegena*)

Vuosina 2000–2012 härkälintu tavattiin Vanhankaupunginlahdella keväällä vuosittain ja syksyllä satunnaisesti (kuva 262). Kevätesiintyminen oli jonkin verran runsaampaa kuin edeltävinä vuosina ja syyshavainnot olivat uusi ilmiö.

Useimmat härkälinnut tavattiin Vanhankaupunginselällä, joitakin myös Hakalan edustalla, Purolahden–Ryönälähdien alueella sekä Saunalahden edustalla. Yleensä linnut viipyivät alueella vain päivän tai pari, syksyllä yksi nuori lintu poikkeuksellisesti yli kuukauden.

Vuosina 2000–2012 tavattiin yhteensä noin 65 härkälintua: noin 56 yksilöä 14.4.–11.5. ja 9 yksilöä 6.8.–30.10. Keväällä useamman kuin yhden yksilön määrät tavattiin 25.4.–5.5. Keskimäärin tavattiin noin 4,3 (1–14) yksilöä keväällä ja 0,7 (0–2) yksilöä syksyllä.

Kevään ensimmäiset

14.4.2002

23.4.2004

25.4.2000 ja 2009

Syksyn viimeiset

30.10.2006

30.10.2009

26.10.2003

Kevään suurin määrä

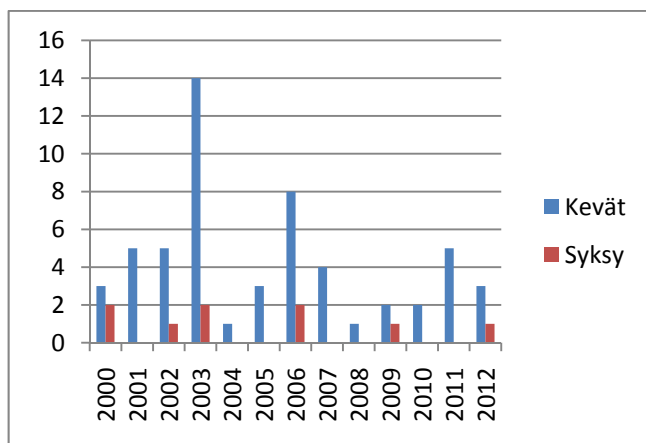
10* 1.5.2003

3 2002, 2006 ja 2011

Syksyn suurin määrä

2* 16.10.2006, 13.8.2000

*alueen ennätys

Kuva 262. Härkälinnun arvioidut yksilömäärät keväällä ja syksyllä 2000–2012.

Mustakurkku-uikku (*Podiceps auritus*) VU (LC), D

Vuosina 2000–2012 mustakurkku-uikku tavattiin Vanhankaupunginlahdella keväällä lähes vuosittain ja syksyllä satunnaisesti (kuva 263). Vuonna 2004 lajia ei havaittu lainkaan.

Tapaamispaikat jakautuivat melko tasaisesti Pornaistenniemen lampareelle, Hakalan edustalle ja Purolahdelle sekä keväisin myös Vanhankaupunginselälle ja Saunalahden edustalle. Keväällä levähtäjät viipyivät alueella yleensä vain päivän, syksyllä toisinaan parikin viikkoa.

Vuosina 2000–2012 tavattiin yhteensä noin 38 mustakurkku-uikkua: noin 32 yksilöä 20.4.–31.5. ja 6 yksilöä 19.7.–19.9. Mustakurkku-uikun keväiset määrät kasvoivat vuoden 2004 jälkeen: kokonaismäärän keskiarvo oli noin 0,8 (0–2) yksilöä 2000–2004 ja 3,5 (2–8) yksilöä 2005–2012. Syksyinä 2000–2012 tavattiin keskimäärin 0,5 (0–2) yksilöä. Alueen kevätennätys on 16 yksilöä 6.5.1976.

Kevään ensimmäiset

20.4.2009

21.4.2011

23.4.2007

Syksyn viimeiset

19.9.2007

24.8.2001

11.8.2012

Kevään suurin määrä

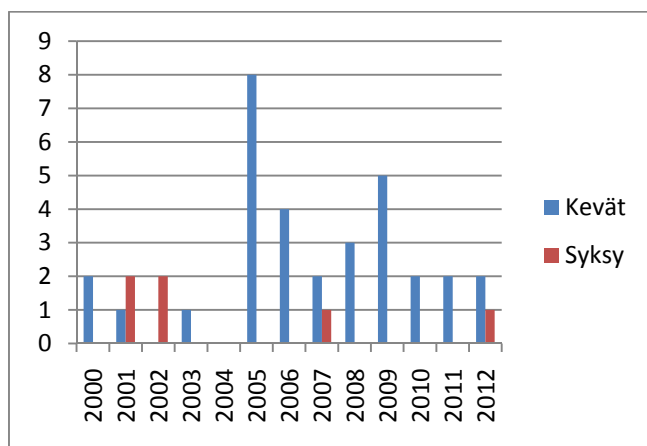
6 2.5.2005

3 26.–27.4. ja 3.5.2009

Syksyn suurin määrä

2* 22.7.2002

*alueen ennätys

Kuva 263. Mustakurkku-uikun arvioidut yksilömäärät keväällä ja syksyllä 2000–2012. Määrät sisältävät Pornaistenniemen lampareella reviirillä havaitut linnut 2006–2009 (pariskunta) ja 2010–2011 (1 yksilö).

Merimetso (*Phalacrocorax carbo*)

Merimetsoa alettiin tavata Vanhankaupunginlahdella vuosituhannen alussa, jolloin Suomenlahden saariston pesimäkanta oli voimakkaassa kasvuvaiheessa. Alkuun esiintyminen oli satunnaista, mutta vuodesta 2006 jokasyksyistä ja vuodesta 2009 jokakeväistä (kuva 264).

Merimetsot tavattiin useimmiten Vanhankaupunginselällä, mutta lepäileviä lintuja havaittiin myös esimerkiksi Lopin ympäristössä ja Ruohokarin hoitoniityn reuna-
tolpilla.

Vuosina 2000–2012 kevähavainnot oli seitsemältä vuodelta 8.4.–18.5. ja syyshavainnot 2006 alkaen 15.7.–15.11. Vuosina 2006–2012 merimetsoja tavattiin keskimäärin 4 (0–16) päivänä keväällä ja 18 (7–39) päivänä syksyllä.

Kevään ensimmäiset

8.4.2012

13.4.2002 ja 2009

Syksyn viimeiset

15.11.2012

31.10.2007

28.10.2011

Kevään suurin määrä

22* 12.4.2012

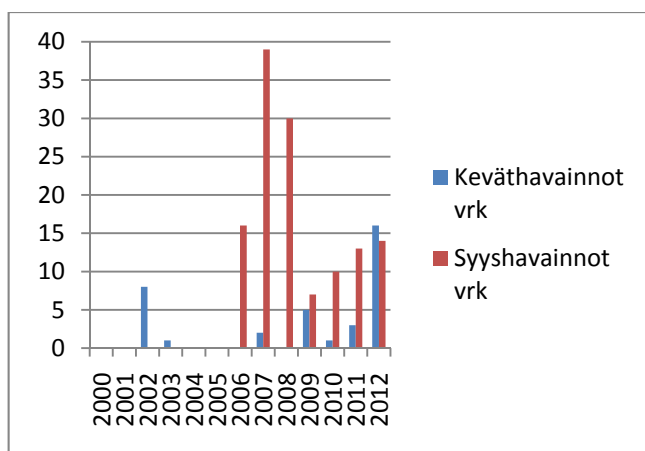
8 27.4.2010

Syksyn suurin määrä

17* 6.10.2011

9 28.8.2007

*alueen ennätys

Kuva 264. Merimetson havaintopäivien määrä keväällä ja syksyllä 2000–2012.

Kaulushaikara (*Botaurus stellaris*) LC (NT), D

Kaulushaikaran lajinominaisia iltalentoja havainnoitiin Vanhankaupunginlahdella 2000-luvun syksyinä (kuva 265). Vuosina 2000–2012 useampi kuin yksi yksilö tavattiin 3.9.–25.10 ja suurimman päiväsumman keskiarvo oli 2,4 (0–5) yksilöä. Lajista on yksi talvihavainto: 4.1.–7.2.2000 tavattu yksilö nääntyi lopulta nälkään.

Kevään ensimmäiset

2.4.2008

3.4.2004

4.4.2009

Syksyn viimeiset

17.11.2000

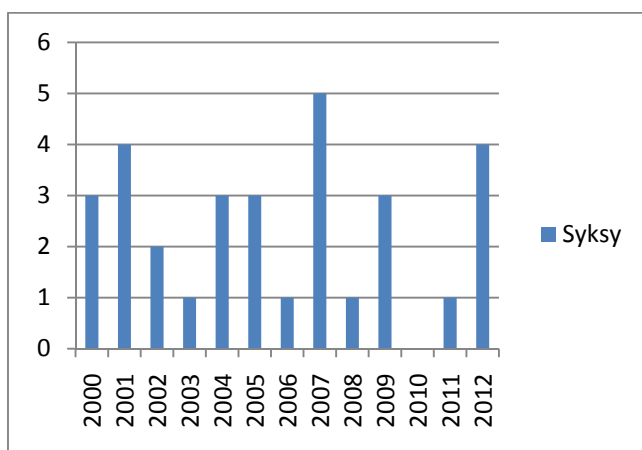
16.11.2005

26.10.2004

Syksyn suurin määrä

5 23–24.9.2007

4 22.10.2012, 9.9.2001

Kuva 265. Kaulushaikaran suurimmat päiväsummat syksyinä 2000–2012

Jalohaikara (*Egretta alba*) D

Jalohaikaran pesimäkanta on runsastunut Suomenlahden eteläpuolella, ja esimerkiksi Uudellamaalla havaintomäärät ovat olleet selvässä kasvussa 1990-luvulta lähtien (Solonen ym. 2010). Vanhankaupunginlahdella levähtävä yksilö havaittiin ensi kertaa 1.5.1999. Uudellamaalla vuosina 2000–2006 havaituista jalohaikaroista kolmannes levähti Vanhankaupunginlahdella. Vuodesta 2008 alkaen havaintoja on kertynyt selvästi aiempaa runsaammin, ja myös syysesiintyminen on ollut jokavuotista (kuva 266). Eniten havaintoja oli keväällä toukokuussa ja syksyllä elokuussa (kuva 267).

Jalohaikarat ovat viihtyneet samoilla paikoilla kuin harmaahaikaratkin. Useimmat keväthavainnot ovat Ruohokarin hoitoniityltä ja Lopin harmaahaikarayhdyskunnasta, osa myös Sänäslahden lamparealueelta. Syksyllä laji on tavattu useimmiten Ruohokarin hoitoniityllä. Keväällä lähes puolet yksilöistä viipyi alueella vain päivän ja muut useimmiten 2–4 päivää, poikkeuksellisesti kaksi viikkoa keväinä 2010 ja 2012. Syksyiset linnut viipyivät alueella yleensä 1–4 päivää; poikkeuksellisesti jalohaikaroita tavattiin lähes päivittäin 11.7.–30.9.2012.

Vuosina 1999–2012 tavattiin yhteensä ainakin 28 yksilöä: vähintään 17 yksilöä 11.4.–7.6. ja 11 yksilöä 29.6.–13.10. Keväällä kokonaismäärän keskiarvo oli 0,4 (0–1) yksilöä 2000–2007 ja noin 2,6 (2–4) yksilöä 2008–2012. Syksyllä keskiarvo oli 0,3 (0–1) yksilöä 2000–2007 ja noin 1,8 (1–4) yksilöä 2008–2012.

Kevään ensimmäiset

11.4.2010

12.4.2012

22.4.2006

Syksyn viimeiset

13.10.2009

11.9.2000

3.9.2011

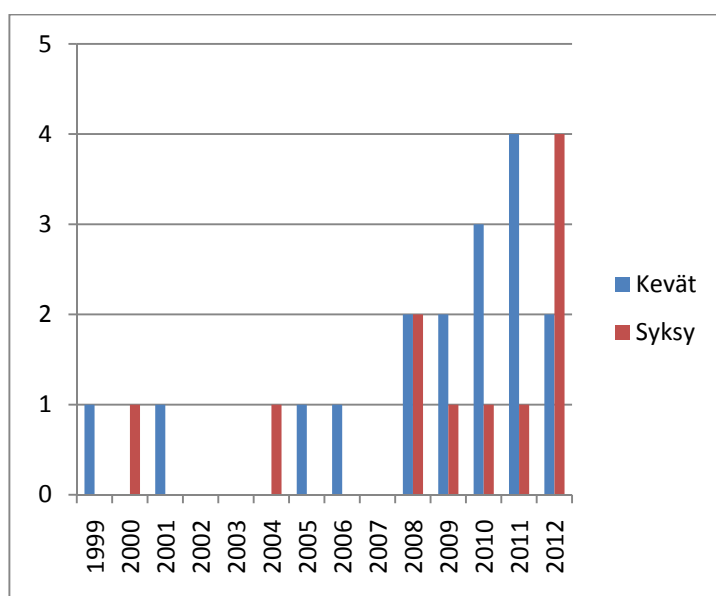
Kevään suurin määrä

2* 26.5.2011 ja
24.–25.4.2012

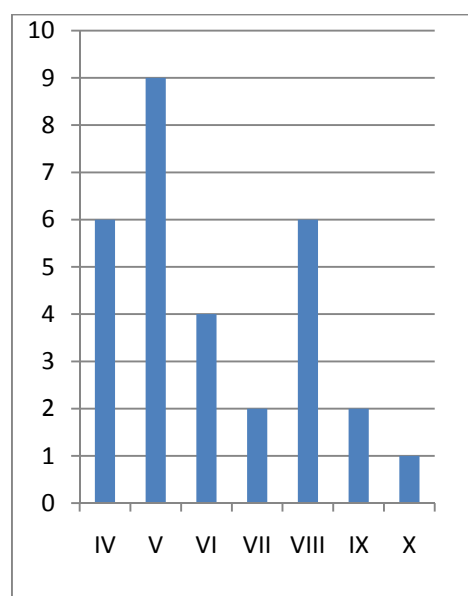
Syksyn suurin määrä

4* 17.8.–3.9.2012

*alueen ennätys

Kuva 266. Jalohaikaran vähimmäisyksilömäärät keväällä ja syksyllä 1999–2012.

Kuva 267. Jalohaikarahavaintojen kuukausijakauma 1999–2012

Kattohaikara (*Ciconia ciconia*) D

Kattohaikaraa tavataan satunnaisesti keväisin Vanhankaupunginlahdella. Havaintoja kertyi 10 yksilöstä vuoden 1999 loppuun mennessä. Vuosina 2000–2012 tavattiin neljänä keväänä yhteensä 5 yksilöä 13.4.–14.5. Puolet havainnoista oli Ruohokarin hoitoniityltä ja puolet Purolahden hoitoniityltä. Linnut viihtyivät alueella vain hetkellisesti, poikkeuksena 1.–10.5.2011 Purolahden hoitoniityn laajennusosalla tavattu yksilö.

Kevään ensimmäiset

13.4.2009

1.5.2011

5.5.2006

Kevään suurin määrä

2* 14.5.2003

*sivuaa alueen ennätystä

Pikkujoutsen (*Cygnus columbianus*) D

Pikkujoutsen on keväällä harvinainen ja syksyllä satunnainen laji Vanhankaupunginlahdella (kuva 268). Pikkujoutsenia oli tavattu 22 yksilöä vuoden 1999 loppuun mennessä. Vuosina 2000–2012 kevätesiintyminen oli runsaampaa kuin edeltävinä vuosikymmeninä, vaikka esiintyminen on taantunut Uudellamaalla 1990-luvun alun jälkeen (Solonen ym. 2010). Yhteensä tavattiin 31 yksilöä: 26 yksilöä 6.4.–28.5. ja 5 yksilöä 7.–15.10.

Pikkujoutsenet viihtyivät erityisesti Hakalan edustalla ja Purolahdella. Yleensä linnut viipyivät alueella vain päivän, keväällä kolmasti 2–3 päivää.

Vuosien 2000–2012 keväänä tavattiin keskimäärin 2,0 (0–6) yksilöä ja syksyinä 0,4 (0–4) yksilöä. Keväisiä levähtäjiä on tavattu vuosittain 2009 lähtien.

Kevään ensimmäiset

5.4.2004

9.4.2007

12.4.2012

Syksyn viimeiset

15.10.2009

7.10.2001

Kevään suurin määrä

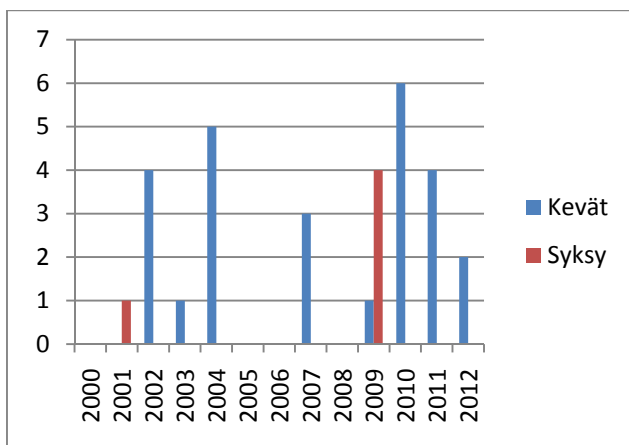
6* 9.5.2010

5 6.4.2004

Syksyn suurin määrä

4* 15.10.2009

*alueen ennätys

Kuva 268. Pikkujoutsenen yksilömäärät keväällä ja syksyllä 2000–2012.

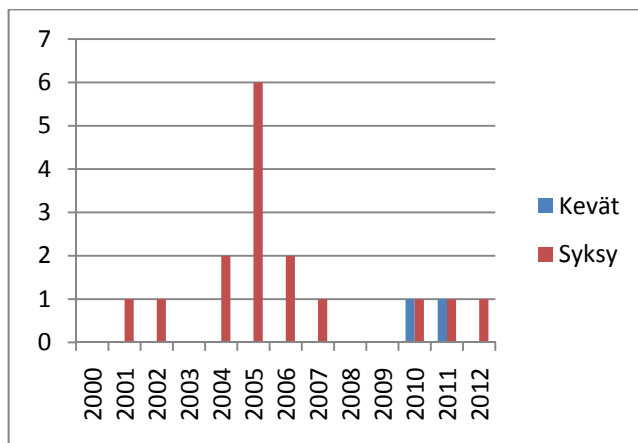
Sepelhanhi (*Branta bernicla*)

Sepelhanhi on keväällä satunnainen ja syksyllä harvinainen laji Vanhankaupunginlahdella (kuva 269). Syysesiintyminen oli säännöllisempää kuin edeltävinä vuosikymmeninä, mutta havainnot koskivat lähes pelkästään yksittäisiä lintuja. Yleistyminen liittyy valkoposkikihanhien runsastumiseen alueella; yksittäiset sepelhanhet tavataan usein valkoposkikihanhien parvissa. Useimmat syyslinnut tavattiin Etu-Viikin pellolla, osa myös Ruohokarin hoitoniityllä ja Arabianrannassa.

Vuosina 2000–2012 tavattiin yhteensä 18 yksilöä: kahtena keväänä yhteensä 2 yksilöä 25–30.5. ja yhdeksänä syksynä 16 yksilöä 19.8.–22.11. Syksyllä tavattiin keskimäärin 1,2 (0–6) yksilöä. Syyshavaintojen kuukausijakauma oli tasainen, joskin eniten havaintoja oli lokakuulta.

Syksyn suurin määrä	Syksyn viimeiset
5* 10.10.2005	22.11.2010
2 14.–16.9.2004	11.11.2007
	5.11.2001

*alueen ennätys

Kuva 269. Sepelhanhen yksilömäärät keväällä ja syksyllä 2000–2012.

Ristisorsa (*Tadorna tadorna*) VU (NT)

Ristisorsan pesimäkanta kasvoi selvästi Uudenmaan rannikolla 1980- ja 1990-luvuilla, mutta on sen jälkeen taantunut ainakin pääkaupunkiseudun saaristossa (Solonen ym. 2010). Vanhankaupunginlahdella laji tavattiin joka kevät vuosina 2000–2012, mutta syksyllä vain kerran: nuori lintu 30.7.2008 (kuva 270). Ristisorsa oli runsaampi syksyllä 1980- ja 1990-luvuilla, jolloin havaittiin yhteensä kahdeksan yksilöä kuutena syksynä.

Ristisorsan mielipaikkoja olivat Ruohokarin hoitoniitty ja Purolahden–Ryönälahden alue. Linnut viipyivät alueella vain päivän, poikkeuksena 25.–30.4.2010 Keinumäen lampareella tavattu koiras.

Keväinä 2000–2012 tavattiin 35 ristisorsaa 12.4.–5.6. Huhtikuusia havaintokertoja oli yhdeksän, toukokuusia kahdeksan ja kesäkuusia yksi. Keväällä tavattiin keskimäärin 2,8 (1–8) yksilöä.

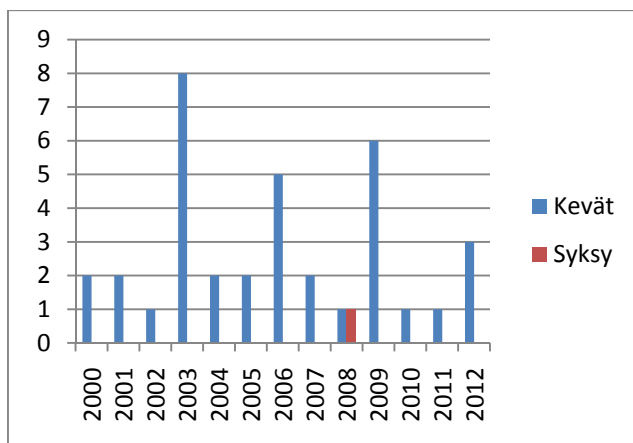
Kevään ensimmäiset

12.4.2009
20.4.2011 ja 2012
25.4.2010

Kevään suurin määrä

5* 8.5.2006
4 12.4.2009, 9.5.2003

*alueen ennätys

Kuva 270. Ristisorsan yksilömäärät keväällä ja syksyllä 2000–2012.

Lapasotka (*Aythya marila*) EN (VU)

Lapasotka on sotkistamme mereisin, mutta viihtyy myös rannikon lahdella ja sisävesillä etenkin syksyisin. Vuosina 2000–2012 lapasotka tavattiin Vanhankaupunginlahdella kuutena keväänä ja syksyllä lähes vuosittain (kuva 271). Syksyllä esiintyminen on ollut niukkaa ja epäsäännöllistä ennätysyksyn 2006 jälkeen.

Lapasotkat tavattiin useimmiten Hakalan edustalla tai Purolahden–Ryönälahden alueella. Keväällä linnut viipyivät alueella useimmiten vain päivän tai pari, syksyisin toisinaan parikin viikkoa.

Vuosina 2000–2012 havaittiin yhteensä noin 204 yksilöä: 40 yksilöä 26.4.–23.5. ja noin 164 yksilöä 15.9.–26.11. Lisäksi oli kaksi poikkeuksellisen aikaista syyshavaintoa 14.8.2006 ja 19.8.2010. Syksyinä 2000–2006 suurimmat määrät tavattiin 6.–31.10.

Molemmilla muuttokausilla määrät pienenivät tarkastelujakson jälkipuoliskolla. Keväällä kokonaismäärän keskiarvo oli 5 (0–11) yksilöä 2000–2005 ja 2 (0–7) yksilöä 2006–2012. Syksyllä keskiarvo oli noin 15 (3–36) yksilöä 2000–2005 ja 10 (0–50) yksilöä 2006–2012.

Kevään ensimmäiset

26.4.2010

29.4.2003

Syksyn viimeiset

26.11.2011

24.11.2003 ja 2012

19.11.2000

Kevään suurin määrä

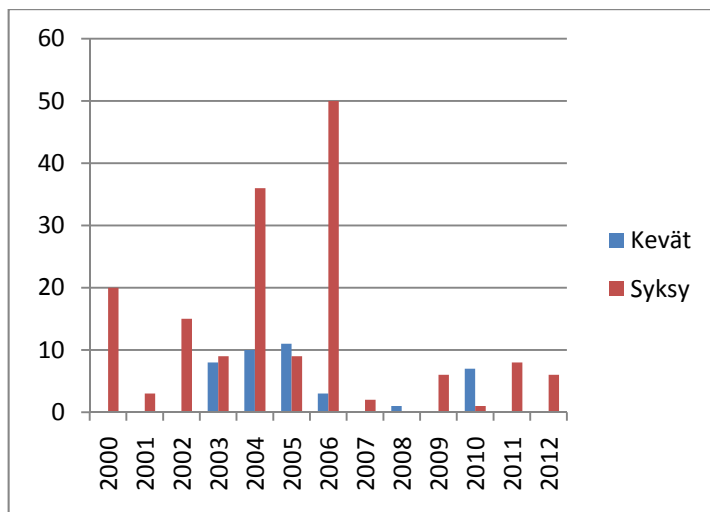
11 4.5.2005

10 14.5.2004

Syksyn suurin määrä

28 6.10.2004

11 13.10. ja 25.10.2006

Kuva 271. Lapasotkan arvioidut yksilömäärät keväällä ja syksyllä 2000–2012.

Haahka (*Somateria mollissima*) NT (LC)

Haahkoja eksyy harvoin ulompaa mereltä Vanhankaupunginlahdelle. Vuosina 2000–2012 laji tavattiin viidesti:

30.4.2002 koiras Lammassaaren edustalla
16.7.2006 poikue Verkkosaaren edustalla
1.–6.7.2008 1–2 poikuetta Kivinokan alueella
20.5.2010 pariskunta Vanhankaupunginselällä
22.5.–8.6.2010 koiras Lammassaaren edustalla

Allihaahka (*Polysticta stelleri*) D

Harvoin sisälahdilla levähtävä allihaahka on tavattu Vanhankaupunginlahdella yhdeksän kertaa, yhteensä 14 yksilöä vuosina 1975–2004. Toukokuisia havaintoja on kolme, marras–joulukuisia kolme ja tammi–helmikuisia kaksi. Useimmat havainnot ovat Kyläsaaren–Verkkosaaren edustalta. Alueen kevätennätys on 5 yksilöä 11.5.1977 ja syysennätys 2 yksilöä 29.11.1992. Vuosina 2000–2012 allihaahka tavattiin kahdesti:

11.–12.12.2000 naaraspukuinen Fastholman edustalla
6.5.2004 koiras Arabianrannassa

Alli (*Clangula hyemalis*)

Vuosina 2000–2012 alli tavattiin Vanhankaupunginlahdella seitsemänä keväänä ja syksyllä vuosittain (kuva 272). Kahtena keväänä ja neljänä syksynä havaittiin useamman kymmenen yksilön parvi. Vuoden 2007 jälkeen esiintyminen on ollut vähäistä: vain yhtenä keväänä tavattiin 1 yksilö ja syksyisin 1–25 yksilöä.

Kaikki isommat alliparvet tavattiin Vanhankaupunginselällä, kun taas yksittäisiä lintuja tai muutaman linnun ryhmiä tavattiin lahtien perukoissakin. Keväällä linnut viipyivät alueella useimmiten vain päivän tai pari, syksyllä toisinaan useita päiviä. Isommat parvet havaittiin kuitenkin vain yhtenä päivänä.

Vuosina 2000–2012 tavattiin yhteensä noin 556 yksilöä: 144 yksilöä 20.4.–25.5. ja noin 412 yksilöä 23.9.–17.11. Lisäksi oli yksi poikkeuksellisen aikainen syyshavainto 15.8.2001. Syksyllä vähintään kymmenen yksilön määrät havaittiin 30.9.–24.10. Keväällä tavattiin keskimäärin 11 (0–83) yksilöä ja syksyllä noin 32 (1–155) yksilöä. Alueen syysennätys on 340 yksilöä 10.10.1995.

Kevään ensimmäiset

20.4.2001

28.4.2008

Syksyn viimeiset

1.12.2003

17.11.2010

14.11.2009

Kevään suurin määrä

70* 18.5.2001

50 21.5.2006

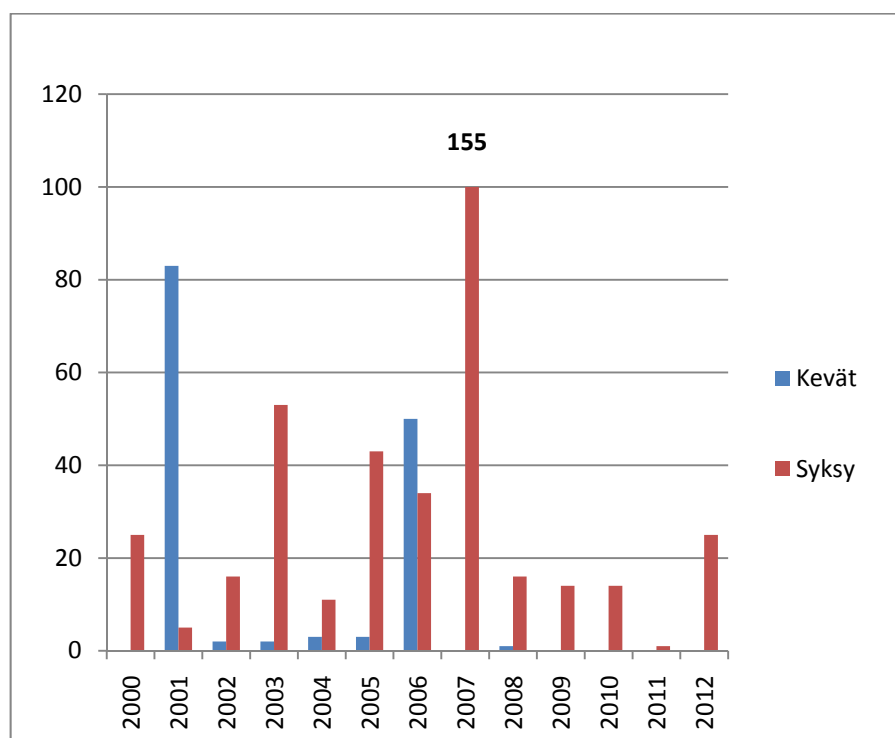
Syksyn suurin määrä

140 30.9.2007

40 11.10.2005, 4.10.2003

*alueen ennätys

Lisäksi alueelta on yksi talvihavainto: 25.2.2004.

Kuva 272. Allin arvioidut yksilömäärät keväällä ja syksyllä 2000–2012.

Mustalintu (*Melanitta nigra*) LC (NT)

Vuosina 2000–2012 mustalintu tavattiin Vanhankaupunginlahdella seitsemänä keväänä ja syksyllä vuosittain (kuva 273). Neljänä syksynä havaittiin useamman kymmenen yksilön parvi. Vuoden 2007 jälkeen lajin esiintyminen on ollut vähäistä kuten allillakin: vain kahtena keväänä tavattiin 3–4 yksilöä ja syksyisin 1–14 yksilöä.

Mustalinnut tavattiin samoilla alueilla kuin allit. Keväällä linnut viipyivät alueella vain päivän, syksyllä toisinaan viikkojakin. Isommat parvet havaittiin vain yhtenä päivänä.

Vuosina 2000–2012 tavattiin yhteensä noin 521 yksilöä: 29 yksilöä 27.4.–5.6. ja noin 492 yksilöä 1.7.–29.11. Syksyllä suurimmat määrät havaittiin syyskuussa ja kerran vanhojen koiraiden muuttoaikaan heinäkuun alussa. Keväällä tavattiin keskimäärin 2 (0–10) yksilöä ja syksyllä noin 38 (1–215) yksilöä.

Kevään ensimmäiset

29.4.2003

5.5.2011

15.5.2004

Syksyn viimeiset

29.11.2001

23.11.2010

19.11.2000

Kevään suurin määrä

9* 21.5.2006

5 18.5.2001

Syksyn suurin määrä

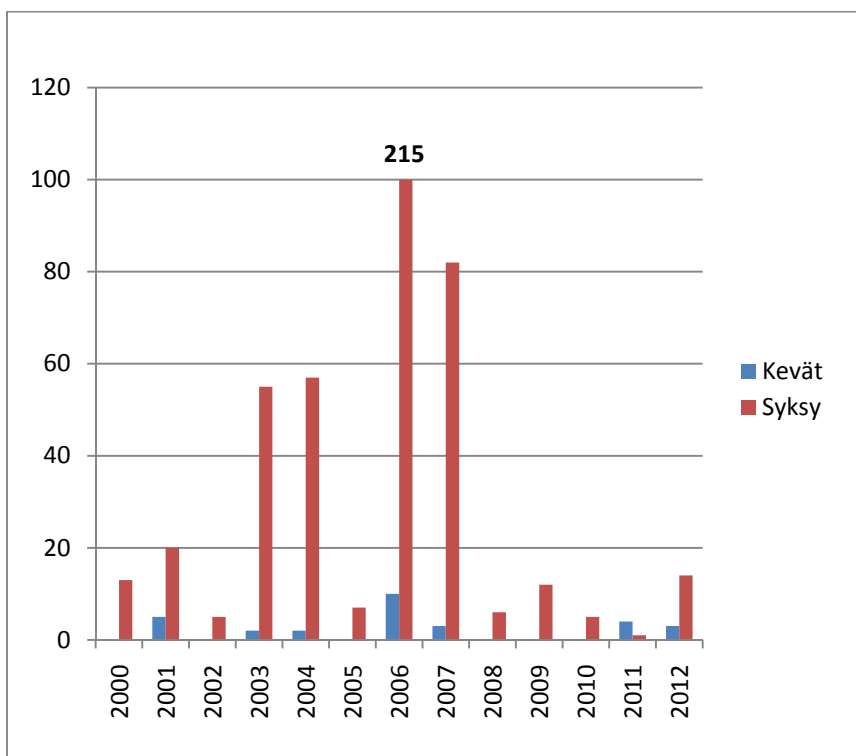
110* 2.9.2006

71 30.9.2006

65 5.7.2007

38 1.9.2004

*alueen ennätys

Kuva 273. Mustalinnun arvioidut yksilömäärät keväällä ja syksyllä 2000–2012.

Pilkkasiipi (*Melanitta fusca*) NT (LC)

Pilkkasiipi on sekä keväällä että syksyllä satunnainen laji Vanhankaupunginlahdella. Laji jäi havaitsematta viitenä vuonna 2000–2012 (kuva 274).

Pilkkasiivet tavattiin samoilla alueilla kuin allit ja mustalinnut. Keväällä linnut viipyivät alueella vain päivän, syksyllä toisinaan viikkojakin.

Vuosina 2000–2012 havaittiin yhteensä 30 yksilöä: 9 yksilöä 13.4.–29.5. ja 21 yksilöä 8.9.–13.12. Lähes kaikki keväthavainnot olivat toukokuulta ja syyshevainnot painottuivat lokakuulle. Keväällä tavattiin keskimäärin 0,7 (0–4) yksilöä ja syksyllä 1,6 (0–5) yksilöä. Alueen syysennätys on 26 yksilöä 1.8.1993.

Kevään ensimmäiset

13.4.2009

1.5.2003

20.5.2011

Syksyn viimeiset

13.12.2009

8.12.2007

17.11.2003

Kevään suurin määrä

3 * 21.5.2006

2 1.5.2003

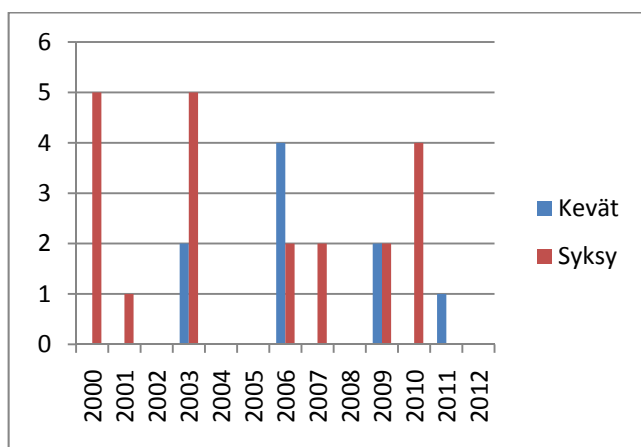
3 27.10.2010

Syksyn suurin määrä

5 17.11.2003

3 30.10.2000

*alueen ennätys

Kuva 274. Pilkkasiiven arvioidut yksilömäärät keväällä ja syksyllä 2000–2012.

Tukkakoskelo (*Mergus serrator*)

Tukkakoskelo on keväällä harvalukuinen ja syksyllä satunnainen laji Vanhankaupunginlahdella (kuva 275). Keväthavainnoista valtaosa koostuneee alueella pesivistä (1–2 paria) yksilöistä. Vuosina 2000–2012 suurimman päiväsumman keskiarvo oli keväällä 4 (2–6) yksilöä. Alueen kevätennätys on 14 yksilöä 30.4.1972.

Juhannuksen tienoilla tukkakoskelo katoaa lahdelta (paitsi mahdollisesti hautovat naaraat) ja yleensä laji havaitaan jälleen aikaisintaan syyskuussa. Vuosina 2000–2012 laji tavattiin vain kuutena vuonna 7.9.–30.11. Tukkakoskelo oli yleisempi tarkastelujakson jälkipuoliskon syksyinä: suurimman päiväsumman keskiarvo oli 3,9 (0–9) yksilöä 2006–2012, kun taas syksyinä 2000–2005 laji tavattiin vain yhtenä vuonna.

Kevään ensimmäiset

10.4.2008

11.4.2010

16.4.2000

Syksyn viimeiset

30.11.2011

7.11.2010

21.10.2012

Kevään suurin määrä

6 26.4.2001, 2.5.2003

5 23.5.2008

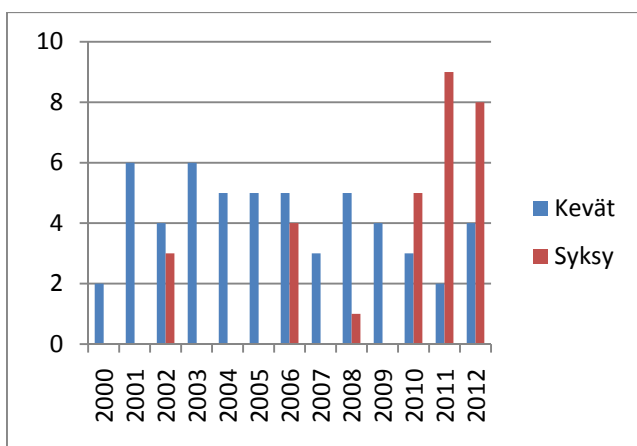
Syksyn suurin määrä

9* 29.10.2011

8 21.10.2012

5 4.11.2010

*sivuaa alueen ennätystä

Kuva 275. Tukkakoskelon suurimmat päiväsummat keväällä ja syksyllä 2000–2012.

Kapustarinta (*Pluvialis apricaria*) D

Vuosina 2000–2012 kapustarintoja tavattiin Vanhankaupunginlahdella säännöllisesti sekä keväällä että syksyllä. Levähtäjämäärät kuitenkin pienenevät selvästi molemmilla muuttokausilla vuoden 2001 jälkeen (kuva 276).

Sekä keväällä että syksyllä suurimmat määrät tavattiin useimmiten Etu-Viikin pellolla. Syksyn suurin määrä tavattiin kahtena vuonna Ruohokarin hoitoniityllä.

Molemmilla muuttokausilla määrät pienenevät tarkastelujakson jälkipuoliskolla. Suurimman päiväsumman keskiarvo oli keväällä 22 (1–40) yksilöä 2000–2005 ja 12 (3–24) yksilöä 2006–2012, syksyllä 14 (4–25) yksilöä 2000–2005 ja 9 (2–17) yksilöä 2006–2012. Useimmiten suurin määrä tavattiin keväällä 21.4.–8.5. ja syksyllä 11.8.–29.9. Alueen kevätennätys on 112 yksilöä 5.5.1997 ja syysennätys 53 yksilöä 17.8.1974.

Kevään ensimmäiset

28.3.2007

29.3.2012

1.4.2008

Syksyn viimeiset

1.11.2007

13.10.2010

11.10.2006

Kevään suurin määrä

40 29.4.2001

37 4.5.2003

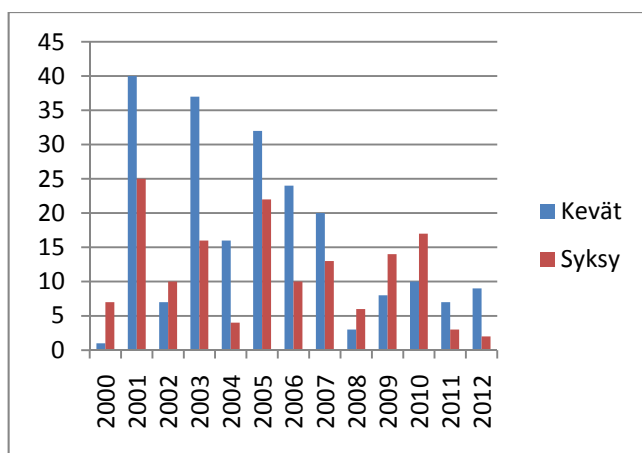
32 30.4.2005

Syksyn suurin määrä

25 12.–13.8.2001

22 14.8.2005

17 27.9.2010

Kuva 276. Kapustarinnan suurimmat päiväsummat keväällä ja syksyllä 2000–2012.

Tundrakurmitsa (*Pluvialis squatarola*)

Tundrakurmitsa on harvalukuinen vieras Vanhankaupunginlahdella, mutta on tavattu joka vuosi 2007 alkaen (kuva 277). Vuosina 2000–2012 tavattiin yhteensä 7 yksilöä viitenä keväänä 7.5.–7.6. ja 12 yksilöä kuutena syksynä 13.9.–2.10. Lähes kaikki yksilöt tavattiin Ruohokarin hoitoniityllä.

Keväällä kokonaismäärän keskiarvo oli 0,3 (0–2) yksilöä 2000–2005 ja 0,7 (0–2) yksilöä 2006–2012. Syksyllä keskiarvo oli 0,3 (0–1) yksilöä 2000–2005 ja 1,4 (0–5) yksilöä 2006–2012. Alueen syysennätys on 6 yksilöä 20.8.1996 ja 27.7.1993.

Kevään ensimmäiset

7.5.2007
14.5.2009

Syksyn viimeiset

2.10.2010
1.10.2003

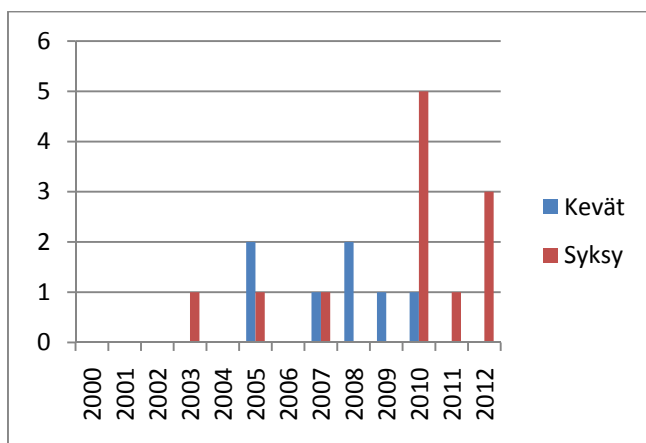
Kevään suurin määrä

2* 7.6.2008, 26.5.2005

Syksyn suurin määrä

4 13.9.2010
3 18.9.2012

*alueen ennätys

Kuva 277. Tundrakurmitsan yksilömäärät keväällä ja syksyllä 2000–2012.

Isosirri (*Calidris canutus*)

Isosirri on harvinainen vieras Vanhankaupunginlahdella. Vuosina 2000–2012 laji tavattiin yhtenä keväänä ja kolmena syksynä:

7.6.2008 106 yksilöä hetken Ruohokarin hoitoniityllä
22.8.2006 1 yksilö Pornaistenniemen lampareella
6.9. ja 13.9.2010 yhteensä 2 yksilöä Ruohokarin hoitoniityllä
28.–30.8.2011 1 yksilö Purolahdella

Keväthavaintoja ei ole tiedossa aiemmilta vuosikymmeniltä. Alueen syysennätys on 10 yksilöä 22.7.1992.

Pulmuksirri (*Calidris alba*)

Vuoden 1999 loppuun mennessä oli pulmuksirrejä havaittu 7 yksilöä Vanhankaupunginlahdella. Vuosina 2000–2012 pulmuksirri tavattiin vain kerran: nuori yksilö Arabianrannassa 14.9.2004.

Pikkusirri (*Calidris minuta*)

Vuosina 2000–2012 pikkusirri tavattiin Vanhankaupunginlahdella viitenä keväänä 11.5.–4.6. ja kymmenenä syksynä 19.7.–1.10. (kuva 278). Useimmiten pikkusirrit tavattiin Ruohokarin hoitoniityllä ja viime vuosina myös Purolahden uudella hoitoniityllä. Joinakin syksyinä laji tavattiin Etu-Viikin pellolla.

Pikkusirrin yksilömäärät kasvoivat tarkastelujakson jälkipuoliskolla sekä keväällä että syksyllä. Keväällä kokonaismäärän keskiarvo oli 0,2 (0–1) yksilöä 2000–2005 ja 2,1 (0–9) yksilöä 2006–2012. Keväällä tavattiin yhteensä 16 yksilöä vuosina 2000–2012.

Syksyllä suurimman päiväsumman keskiarvo oli 0,7 (0–2) yksilöä 2000–2005 ja 4,6 (2–15) yksilöä 2006–2012. Pikkusirri tavattiin syksyllä keskimäärin 1,5 (0–5) päivänä 2000–2005 ja 12,4 (5–19) päivänä 2006–2012. Alueen syysennätys on 36 yksilöä 12.9.1996.

Kevään ensimmäiset

11.5.2010

16.5.2012

17.5.2008

Syksyn viimeiset

1.10.2007

29.9.2004

22.9.2010

Kevään suurin määrä

7* 27.5.2008

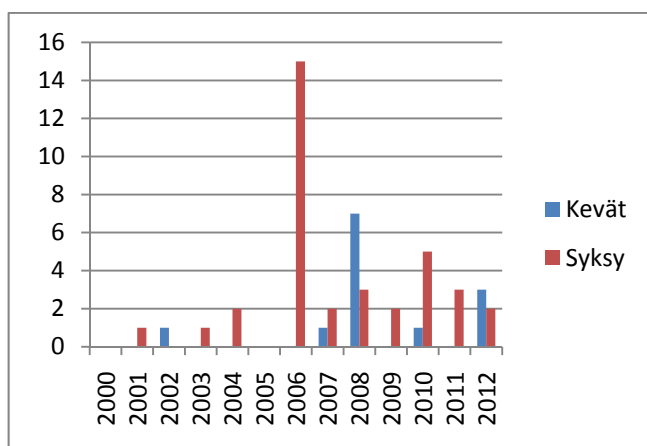
3 16.5.2012

Syksyn suurin määrä

15 3.9.2006

5 30.8.2010

*alueen ennätys

Kuva 278. Pikkusirrin suurimmat päiväsummat keväällä ja syksyllä 2000–2012.

Lapinsirri (*Calidris temminckii*) VU (VU)

Vuosina 2000–2012 lapinsirri esiintyi Vanhankaupunginlahdella säännöllisesti molemmilla muuttokausilla. Suurimmat määrät tavattiin keväällä 14.–26.5. ja syksyllä 18.7.–22.8. Useimmiten laji tavattiin Ruohokarin hoitoniityllä ja viime vuosina myös Purolahden uudella hoitoniityllä.

Lapinsirrin yksilömäärät kasvoivat tarkastelujakson jälkipuoliskolla sekä keväällä että syksyllä (kuva 279). Keväällä suurimman päiväsumman keskiarvo oli 15 (3–30) yksilöä 2000–2005 ja 21 (7–33) yksilöä 2006–2012. Syksyllä keskiarvo oli 3,2 (1–5) yksilöä 2000–2005 ja 7,7 (4–14) yksilöä 2006–2012. Lapinsirri tavattiin syksyllä keskimäärin alle 10 (4–14) päivänä 2000–2005 ja 22 (10–39) päivänä 2006–2012.

Kevään ensimmäiset

23.4.2003
1.5.2008
4.5.2012 ja 2005

Syksyn viimeiset

12.9.2000
10.9.2008
7.9.2010

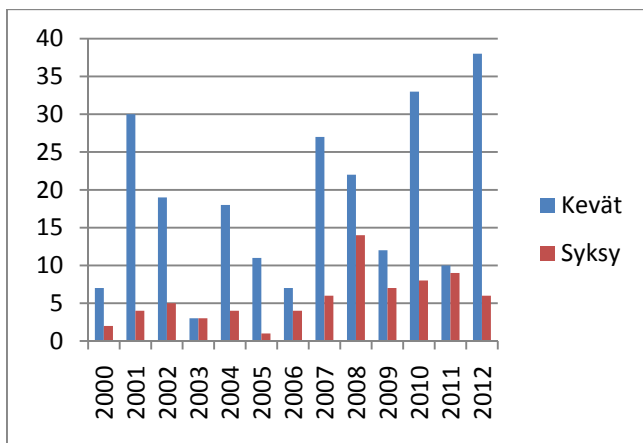
Kevään suurin määrä

38* 17.5.2012
33 14.5.2010
30 26.5.2001

Syksyn suurin määrä

14* 31.7.2008
9 16.8.2011
8 27.7.2010

*alueen ennätys

Kuva 279. Lapinsirrin suurimmat päiväsummat keväällä ja syksyllä 2000–2012.

Kuovisirri (*Calidris ferruginea*)

Vuosina 2000–2012 kuovisirri tavattiin Vanhankaupunginlahdella kolmena keväänä 9.–26.5. ja lähes kaikkina syksyinä 2.7.–24.9 (kuva 280). Useimmiten kuovisirrit tavattiin Ruohokarin hoitoniityllä. Keväiden yhteismäärä oli vain 4 yksilöä ja tuorein havainto vuodelta 2004.

Kuovisirrin syksyiset yksilömäärät kasvoivat tarkastelujakson jälkipuoliskolla. Sekä suurimman päiväsumman että kokonaismäärän keskiarvo oli 1,0 (0–2) yksilöä 2000–2005. Syksyinä 2006–2012 suurimman päiväsumman keskiarvo oli 5,1 (2–12) yksilöä ja kokonaismäärän noin 15 (4–23) yksilöä. Kuovisirri tavattiin syksyllä keskimäärin 2 (0–7) päivänä 2000–2005 ja 16 (11–28) päivänä 2007–2012. Yli neljän yksilön määrät vuosina 2009–2012 tavattiin vanhojen kuovisirrien päämuuttoaikaan 11.–19.7. Alueen syysennätys on 16 yksilöä 20.8.1975.

Kevään ensimmäiset

9.5.2004
22.5.2002

Syksyn viimeiset

24.9.2007
22.9.2008
20.9.2010

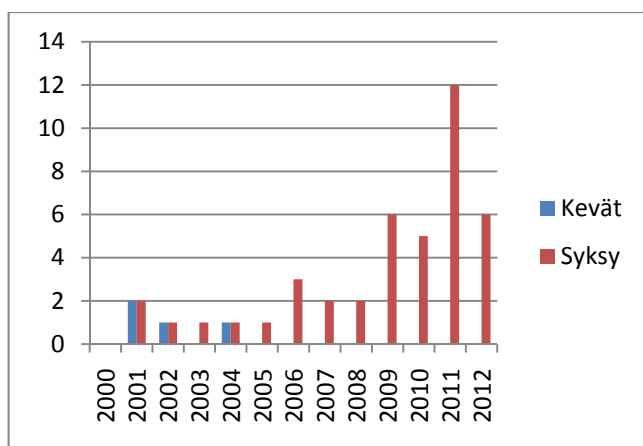
Kevään suurin määrä

2* 23.5.2001

Syksyn suurin määrä

12 12.7.2011
6 14.–15.7.2012, 11.7.2009
5 19.7.2010

*alueen ennätys

Kuva 280. Kuovisirrin suurimmat päiväsummat keväällä ja syksyllä 2000–2012.

Jänkäsirriäinen (*Limicola falcinellus*) LC (NT)

Vuosina 2000–2012 jänkäsirriäinen oli Vanhankaupunginlahdella jokakeväinen ja tavattiin myös kahdeksana syksynä (kuva 281). Useimmiten jänkäsirriäiset tavattiin Ruohokarin hoitoniityllä ja viime vuosina myös Purolahden uudella hoitoniityllä.

Keväisin lintujen määrät vaihtelivat; runsaimmin jänkäsirriäisiä tavataan silloin, kun päämuuttokaudelle osuu vastainen eli pohjoinen ilmavirtaus. Keväällä suurimman päiväsumman keskiarvo oli 7,5 (1–23) yksilöä 2000–2012. Yli viiden yksilön määrät tavattiin 25.5.–7.6.

Syksyllä jänkäsirriäinen esiintyi säännöllisemmin tarkastelujakson jälkipuoliskolla. Suurimman päiväsumman keskiarvo oli 0,3 (0–1) yksilöä 2000–2005 ja 2,3 (0–5) yksilöä 2006–2012. Laji tavattiin keskimäärin 0,3 (0–1) päivänä 2000–2005 ja 6,3 (1–19) päivänä 2006–2012. Havainnot jakautuivat ajalle 8.7.–21.8.

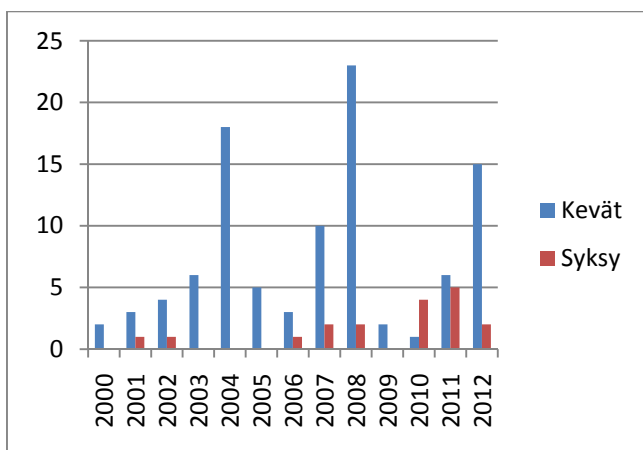
Alueen kevätennätykset ovat 200 yksilöä 31.5.1999 ja 33 yksilöä 29.5.1987. Syysennätys on 8 yksilöä 29.–30.7.1974.

Kevään ensimmäiset
21.5.2012, 2011 ja 2003
22.5.2009
23.5.2008

Syksyn viimeiset
29.8.2011
21.8.2007
19.8.2008 ja 2006

Kevään suurin määrä
23 7.6.2008
18 1.6.2004
15 1.6.2012

Syksyn suurin määrä
5 12.8.2011
4 24.7.2010

Kuva 281. Jänkäsirriäisen suurimmat päiväsummat keväällä ja syksyllä 2000–2012.

Heinäkurppa (*Gallinago media*) CR (RE), D

Vuoden 1999 loppuun mennessä heinäkurppia oli havaittu noin 60 yksilöä Vanhankaupunginlahdella. Vuosina 2000–2012 heinäkurppa tavattiin alueella lähes joka syksy (kuva 282). Syksyinä 2001 ja 2011 tavattiin poikkeuksellisesti kymmenisen yksilöä ja syksyjen 2000–2012 yhteismäärä oli vähintään 44 yksilöä.

Heinäkurpat tavattiin useimmiten Etu-Viikin pellolla tai Purolahden tulvaniityllä, joitakin myös Ruohokarin hoitoniityllä, Lammassaareen johtavien pitkospuiden varrella ja Kyläsaaressa.

Esiintymisessä ei liene tapahtunut suurta muutosta 2000-luvun kuluessa. Suurimman päiväsumman keskiarvo oli 1,9 (0–8) yksilöä 2000–2012. Sekä arvioidun kokonaismäärän että havaintopäivien keskiarvo oli noin 3,3 (0–11). Havainnot jakautuivat ajalle 3.8.–31.10.; eniten heinäkurppia tavattiin 4.–14.9.

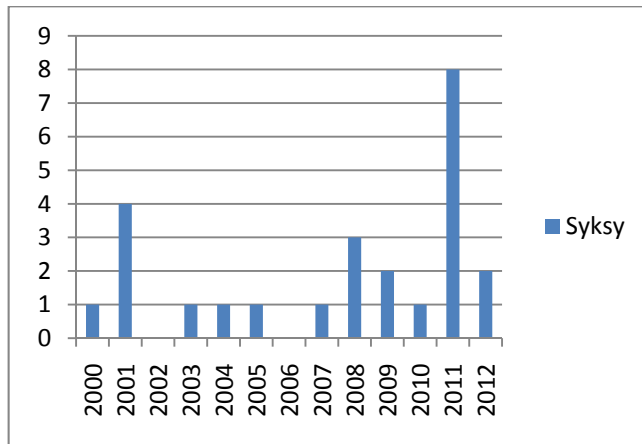
Syksyn viimeiset

31.10.2001
12.10.2008
2.10.2000

Syksyn suurin määrä

8* 4.9.2011
4 14.9.2001
3 14.9.2008

*alueen ennätys

Kuva 282. Heinäkurpan suurimmat päiväsummat syksyinä 2000–2012.

Lehtokurppa (*Scolopax rusticola*)

Lehtokurppa on säännöllisesti esiintyvä laji kosteikon reunametsissä alkukeväällä. Loppusyksyllä lehtokurppia tavataan harvakseltaan. Keväällä suurimmat määrät tavattiin useimmiten 24.3.–28.4. Alueen kevätennätys on 10 yksilöä 7.4.1994.

Kevään ensimmäiset

15.3.2007
16.3.2000
22.3.2002

Syksyn viimeiset

23.11.2003
21.11.2010
15.11.2009

Kevään suurin määrä

8 4.4.2010
6 9.4. ja 17.4.2006
ja 1.4.2002

Syksyn suurin määrä

4* 21.10.2006
3 7.11.2010, 19.10.2002

*alueen ennätys

Lisäksi alueelta on yksi talvihavainto 16.–27.2.2005.

Mustapyrstökuiri (*Limosa limosa*) EN (EN)

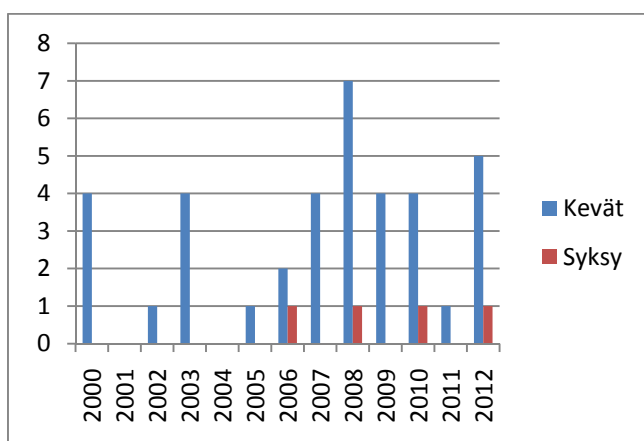
Vuoden 1999 loppuun mennessä mustapyrstökuireja oli havaittu 47 yksilöä Vanhankaupunginlahdella. Vuosina 2000–2012 tavattiin yhteensä 41 yksilöä: 37 yksilöä keväällä 15.4.–21.5. ja 12.6. sekä 4 yksilöä syksyllä 4.7.–18.8. (kuva 283). Useimmiten mustapyrstökuirit tavattiin Ruohokarin hoitoniityllä tai Purolahden uudella hoitoniityllä.

Mustapyrstökuiri on ollut jokakeväinen vierailija vuodesta 2005. Kokonaismäärän keskiarvo oli 1,7 (0–4) yksilöä 2000–2005 ja 3,9 (1–7) yksilöä 2006–2012. Laji tavattiin keväällä keskimäärin 1,7 (0–4) päivänä 2000–2005 ja 5,0 (1–13) päivänä 2006–2012. Alueen kevätennätys on 3 yksilöä 19.4.1963. Syksyllä tavattiin yksi lintu joka toinen vuosi 2006–2012.

Kevään ensimmäiset	Syksyn viimeiset
15.4.2012	18.8.2006
24.4.2007, 2003 ja 2000	9.8.2012
25.4.2008	5.8.2008

Kevään suurin määrä

2 kuutena vuonna 2000-luvulla

Kuva 283. Mustapyrstökuirin yksilömäärät keväällä ja syksyllä 2000–2012.

Punakuiri (*Limosa lapponica*) LC (NT), D

Vuosina 2000–2012 punakuiri tavattiin Vanhankaupunginlahdella viitenä keväänä ja yhdeksänä syksynä (kuva 284). Keväiden yhteismäärä oli 31 yksilöä. Useimmiten punakuirit tavattiin Ruohokarin hoitoniityllä.

Punakuirien määrät kasvoivat tarkastelujakson jälkipuoliskolla molemmilla muutokausilla. Suurimman päiväsumman keskiarvo oli keväällä 0,3 (0–2) yksilöä 2000–2005 ja 1,7 (0–6) yksilöä 2006–2012. Kevään kokonaismäärän keskiarvo oli 0,7 (0–4) yksilöä 2000–2005 ja 3,9 (0–13) yksilöä 2006–2012. Useimmat punakuirit tavattiin 11.–20.5. Alueen ylivoimainen kevätennätys on 180 yksilöä 15.5.1995.

Syksyllä suurimman päiväsumman keskiarvo oli 0,5 (0–2) yksilöä 2000–2005 ja 17,7 (1–105) yksilöä 2006–2012; ilman syksyn 2011 poikkeavan suurta parvea 3,0 (1–6) yksilöä. Havainnot jakautuivat ajalle 1.7.–18.9. ja yli viiden yksilön määrät tavattiin 2.–20.8.

Kevään ensimmäiset Syksyn viimeiset

17.4.2011 18.9.2011 ja 2010

1.5.2010 ja 2003 15.9.2005

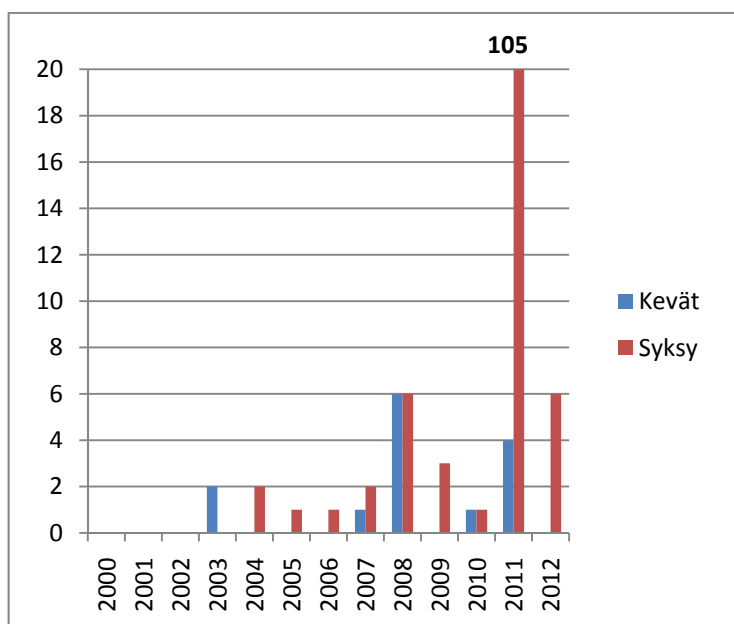
10.5.2007 20.8.2008

Kevään suurin määrä Syksyn suurin määrä

6 19.5.2008 105* 8.8.2011

4 18.–20.5.2011 6 2.8.2012, 20.8.2008

*alueen ennätys

Kuva 284. Punakuirin suurimmat päiväsummat keväällä ja syksyllä 2000–2012.

Pikkukuovi (*Numenius phaeopus*)

Vuosina 2000–2012 pikkukuovi tavattiin Vanhankaupunginlahdella keväisin säännöllisesti, mutta vain kuutena syksynä (kuva 285). Sekä keväällä että syksyllä pikkukuovit tavattiin joko Ruohokarin hoitoniityllä tai Etu-Viikin pellolla.

Suurimman päiväsumman keskiarvo oli keväällä 14 (1–43) yksilöä 2000–2012. Yli kymmenen yksilön määrät tavattiin 30.4.–11.5., ja suurimmat määrät viipyivät alueella yleensä vain päivän. Syksyllä tavattiin keskimäärin 1,3 (0–9) yksilöä. Syyshavainnoista puolet oli heinäkuulta, loput kesä- ja elokuulta. Yhden syksyn aikana laji tavattiin enintään kahdesti.

Kevään ensimmäiset

16.4.2011

21.4.2007

22.4.2009

Syksyn viimeiset

20.8.2010

1.8.2000

Kevään suurin määrä

43* 4.5.2007

41 2.5.2005

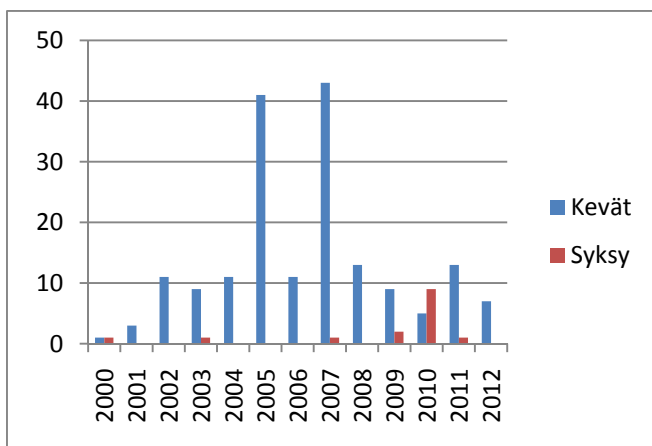
13 5.5.2011, 6.–7.5.2008

Syksyn suurin määrä

9* 20.8.2010

2 16.7.2009

*alueen ennätys

Kuva 285. Pikkukuovioin suurimmat päiväsummat keväällä ja syksyllä 2000–2012.

Lampiviklo (*Tringa stagnatilis*)

Vuoden 1999 loppuun mennessä lampivikloja oli havaittu 5 yksilöä Vanhankaupunginlahdella, useimmat 1990-luvulla. Vuosina 2000–2012 tavattiin seitsemänä keväänä yhteensä 11 yksilöä 29.4.–4.6. (kuva 286) Useimmiten laji tavattiin Ruohokarin hoitoniityllä. Linnut viipyivät alueella yleensä päivän tai kaksi; pisimpään viihtyi hoitoniitylle reviirin perustanut pari 12.5.–4.6. Lampivikloa ei ole havaittu syksyllä Vanhankaupunginlahdella.

Lampiviklojen määrät kasvoivat tarkastelujakson jälkipuoliskolla: kokonaismäärän keskiarvo oli 0,5 (0–2) yksilöä 2000–2005 ja 1,1 (0–3) yksilöä 2006–2012.

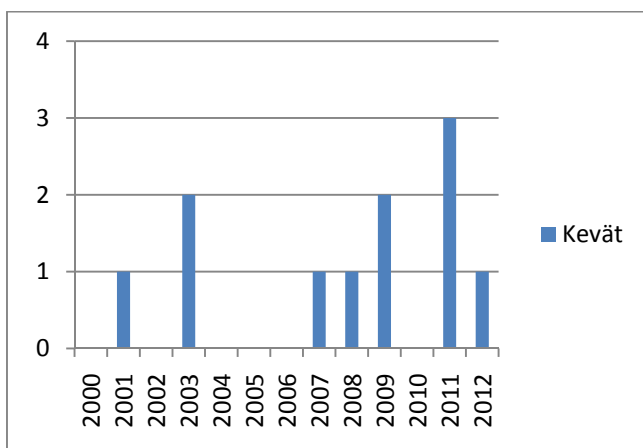
Kevään ensimmäiset

29.4.2011
1.5.2008
7.5.2012

Kevään suurin määrä

2* 12.5.–4.6.2009, 17.–18.5.2003

*alueen ennätys

Kuva 286. Lampiviklon yksilömäärät keväänä 2000–2012.

Karikukko (*Arenaria interpres*) VU (LC)

Karikukko on satunnainen vieras Vanhankaupunginlahdella. Vuosina 2000–2012 tavattiin viitenä keväänä yhteensä 9 yksilöä 30.4.–23.5. ja syksyllä vain kerran 1 yksilö 30.8.2003 (kuva 287). Lähes kaikki karikukot tavattiin Ruohokarin hoitoniityllä ja viipyivät alueella vain yhden päivän.

Kevään ensimmäiset

30.4.2003

9.5.2004

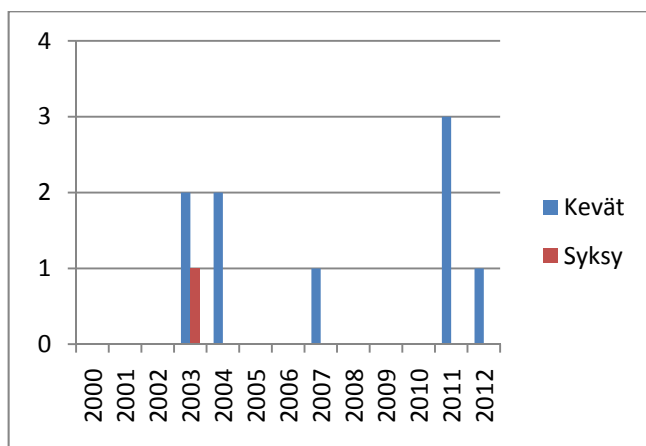
11.5.2012

Kevään suurin määrä

3* 23.5.2012

2 30.4.2003

*alueen ennätys

Kuva 287. Karikukon yksilömäärät keväällä ja syksyllä 2000–2012.

Vesipääsky (*Phalaropus lobatus*) VU (LC), D

Vuosina 2000–2012 vesipääsky tavattiin Vanhankaupunginlahdella seitsemänä keväänä ja viitenä syksynä (kuva 288). Vesipääskyjen suosikkipaikkoja olivat Ruohokarin ja Purolahden hoitoniittyjen avoimet rannat.

Suurimman päiväsumman keskiarvo oli keväällä 2 (0–11) yksilöä 2000–2012. Keskimääräistä runsaamman esiintymisen keväinä 2008 ja 2011 vesipääskyt tavattiin 22.5.–13.6. ja havaintopäiviä kertyi 7–9, kun muina keväinä havaintopäiviä oli vain 1–3.

Syksyllä tavattiin yhteensä vain 5 yksilöä ja kokonaismäärän keskiarvo oli 0,4 (0–1) yksilöä 2000–2012. Havainnot jakautuivat ajalle 28.6–7.9., ja kukin lintu viipyi alueella päivän tai kaksi.

Alueen kevätennätys on 28 yksilöä 27.5.1976 ja syysennätys 6 yksilöä 9.7.1976 ja 27.7.1974.

Kevään ensimmäiset

19.5.2005

22.5.2011

23.5.2008

Syksyn viimeiset

7.9.2006

26.8.2000

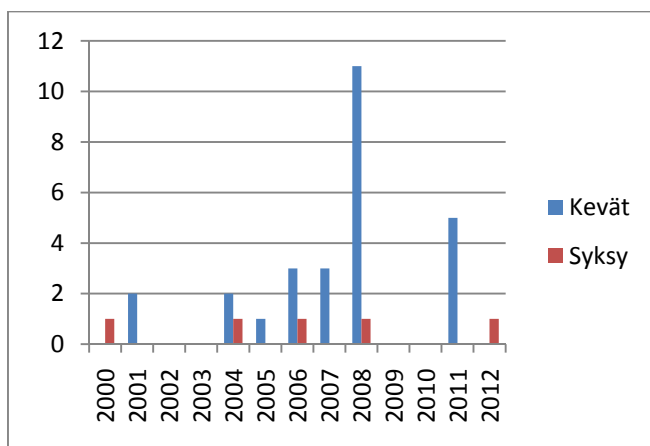
15.8.2004

Kevään suurin määrä

11 4.6.2008

5 4.6.2011

3 6.6.2007, 3.6.2006

Kuva 288. Vesipääskyn suurimmat päiväsummat keväällä ja syksyllä 2000–2012.

Isolokki (*Larus hyperboreus*)

Vuoden 1999 loppuun mennessä oli isolokkeja havaittu noin 35 yksilöä Vanhankaupunginlahdella. Lajia tavattiin melko säännöllisesti talvella ja kevättalvella 1990-luvun alkupuolelle saakka, erityisesti Kyläsaaren ja Verkkosaaren edustoilla. Vuosina 2000–2012 isolokki tavattiin Vanhankaupunginlahdella vain neljästi:

12.2.2007 nuori yksilö

22.2.2003 esiaikuinen yksilö

26.–29.1. ja 7.–13.4.2000 nuori yksilö

Pikkutiira (*Sterna albifrons*) EN (EN), D

Vuoden 1999 loppuun mennessä pikkutiira oli havaittu 6 yksilöä Vanhankaupunginlahdella. Vuodesta 2008 lähtien laji on ollut alueella jokakeväinen tai -kesäinen (kuva 289). Vuosina 2000–2012 laji tavattiin useimmin kesäkuussa (kuva 290), havaintojen jakautuessa ajalle 25.4.–24.7. Ruohokarin hoitoniityn avoin ranta oli levähdyspaikkana suosituin, ja ruokailevia yksilöitä tavattiin erityisesti Hakalan–Lammassaaren edustoilla sekä Vanhankaupunginselällä.

Suurimman päiväsumman keskiarvo oli 0,4 (0–1) yksilöä 2000–2007 ja 1,6 (0–3) yksilöä 2008–2012. Kokonaismäärien tulkinta on vaikeaa; todennäköisesti samoja yksilöitä havaittiin pitkällä ajanjaksolla. Pikkutiira tavattiin keskimäärin 0,8 (0–3) päivänä 2000–2007 ja 11,8 (1–25) päivänä 2008–2012.

Kevään ensimmäiset

25.4.2011

1.5.2010

28.5.2012

Kevään suurin määrä

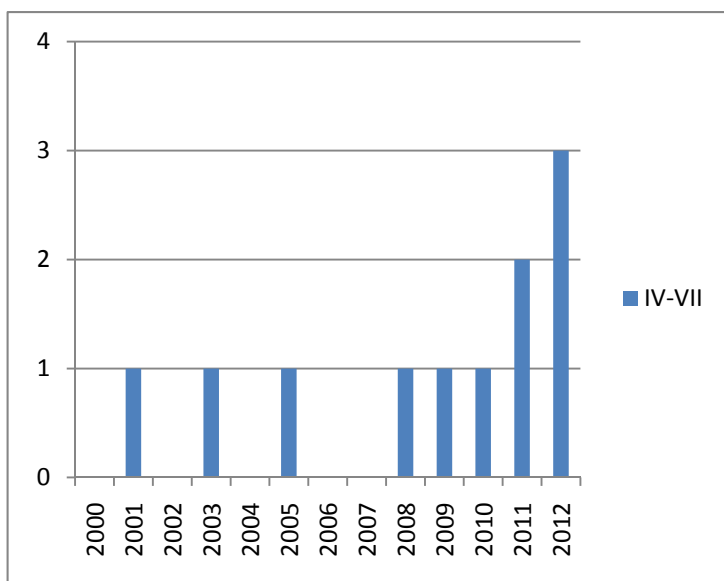
3*

28.5.2012

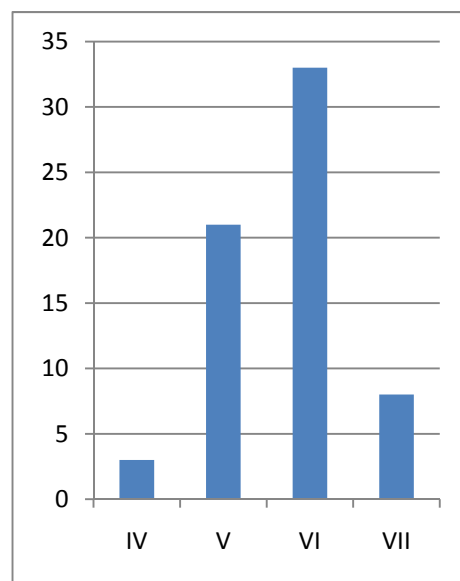
2

8.6. ja 16.6.2011

*alueen ennätys

Kuva 289. Pikkutiiran suurimmat päiväsummat huhti–heinäkuussa 2000–2012

Kuva 290. Pikkutiiran havaintopäivien kuukausijakauma 2000–2012.

Mustatiira (*Chlidonias niger*) EN (VU), D

Mustatiiraa tavataan Vanhankaupunginlahdella epäsäännöllisesti keväisin. Vuoden 1999 loppuun mennessä alueella oli havaittu 16 yksilöä. Vuosina 2000–2012 tavattiin yhteensä 12 yksilöä seitsemänä keväänä 28.4.–6.6. (kuva 291). Kokonaismäärän keskiarvo oli 0,7 (0–3) yksilöä. Mustatiiraa ei ole havaittu syksyllä Vanhankaupunginlahdella.

Tyypillisiä tapaamispaikkoja olivat Purolahti ja Ryönälahti sekä Saunalahden ja Hakalan edustat. Useimmiten linnut viipyivät alueella vain päivän ja kolmesti 2–3 päivää.

Kevään ensimmäiset

28.4.2003

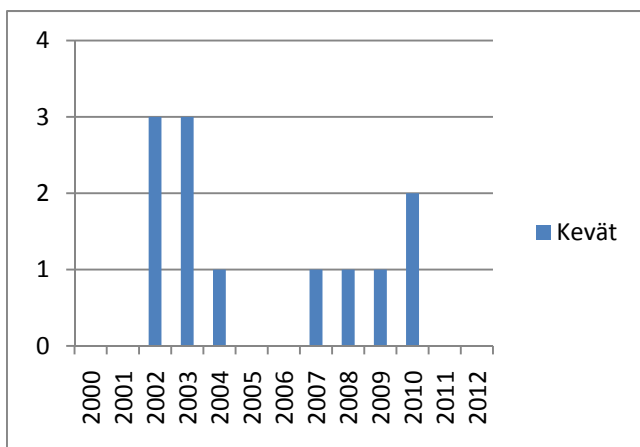
5.5.2002

11.5.2010

Kevään suurin määrä

2* 29.5.2003

*sivuaa alueen ennätystä

Kuva 291. Mustatiiran yksilömäärät keväinä 2000–2012.

Etelänkiisla (*Uria aalge*) EN (VU)

Yleensä vain uloimmassa saaristossa tai aavalla merellä esiintyvä etelänkiisla ui Vanhankaupunginlahdelle 30.10.2012 ja kuoli seuraavana päivänä Arabianrannan edustalla.

Aiempina vuosikymmeninä harvalukuisista vesi- ja rantalinnuista on havaittu levähtävinä myös lyhytnokkahanhi (*Anser brachyrhynchos*) 12.10.–14.11.1996 (nuori lintu Vanhankaupunginkosken viereisellä nurmikolla), keräkurmitsa (*Charadrius morinellus*) 30.8.1966 ja 6.9.1974 (Kyläsaarella) sekä pikkukajava (*Rissa tridactyla*) 9.4. ja 12.5.1996.

7.8. Harvinaisuudet

Tuloksissa esitellään 17 vesi- ja rantalintulajia mukaan lukien aiempien vuosikymmenten havainnot. Lähteenä on käytetty Viikki-kirjaa (Mikkola-Roos & Yrjölä 2000), Uudenmaan linnusto-kirjaa (Solonen ym. 2010), BirdLife Suomen Rariteettikomitean hyväksymiä havaintoja ja Helsingin Seudun Lintutieteellisen Yhdistyksen Tringa ry:n Tiira-lintutietopalvelun havaintotietokantaa vuosina 2007–2012.

Lajinimen jälkeen mainitaan uhanalaisuusluokka vuonna 2010 (Mikkola-Roos ym. 2010), suluissa luokka vuonna 2000 (Rassi ym. 2001) sekä kuuluminen Euroopan Unionin lintudirektiivin liitteeseen I (D) (esim. Euroopan unionin julkaisutoimisto 2010).

Mustakaulauikku (*Podiceps nigricollis*)

Mustakaulauikusta on Uudeltamaalta kymmenen havaintoa, joista kaksi Vanhankaupunginlahdelta:

16.–23.5.1926 2 yksilöä sopivalla pesimäpaikalla (lajin pesintää ei ole varmistettu Suomessa)

25.4.1962 1 yksilö

Yöhaikara (*Nycticorax nycticorax*) D

Yöhaikarasta on Uudeltamaalta vain kaksi havaintoa, joista ensimmäinen Vanhankaupunginlahdelta:

4.5.1975 vanha yksilö (Suomen toinen havainto)

Kiljuhanhi (*Anser erythropus*) CR (CR), D

Kiljuhanhesta on Vanhankaupunginlahdelta yksi havainto luonnonvaraisesta yksilöstä 31.5.1970. Sittemmin havainnot ovat koskeneet ruotsalaista tarha-alkuperää olevia yksilöitä. Yksittäisiä vanhoja lintuja liikkui pääkaupunkiseudun valkoposkihanhiparvissa vuosina 1999–2008 ja havaittiin Etu-Viikin pellolla kahdena syksynä, 27.8.–15.10.2005 ja 23.–26.8.2007.

Punakaulahanhi (*Branta ruficollis*) D

Punakaulahanhia on havaittu Uudellamaalla lähes 40 yksilöä, mutta vain harvoin levähtävinä. Vanhankaupunginlahdelta havaintoja kertyi neljältä vuodelta ainakin kahdesta luonnonvaraiseksi tulkitusta eri yksilöstä, jotka liikkuivat valkoposkihanhiin parvissa pääkaupunkiseudulla. Useimmat tavattiin Etu-Viikin pellolla, osa myös Hakalan edustalla ja Ruohokarin hoitoniityllä.

1.–17.9.2006 naaras (edellisvuonna Kotkan ulkosaaristossa pesältä rengastettu)

19.–30.8. ja 16.9.2007 sama yksilö kuin edellisvuonna

13.8.–8.10.2009 renkaaton yksilö

25.4.–7.5. ja 18.8.–14.9.2010 renkaaton yksilö

Ruostesorsa (*Tadorna ferruginea*) D

Ruostesorsasta on Uudeltamaalta 14 havaintoa yhteensä 29 yksilöstä. Vanhankaupunginlahdella laji on tavattu levähtävänä kahdesti:

13.8.1970 3 yksilöä

10.5.1997 2 yksilöä

Mandariinisorsa (*Aix galericulata*)

Mandariinisorsan eurooppalainen luonnonvarainen kanta on saanut alkunsa tarhatsuista linnuista. Lajista on Uudeltamaalta noin 27 havaintoa, joista noin 23 on 2000-luvulta. Vanhankaupunginlahdella laji on tavattu kahdesti:

17.–21.9.2005 1 yksilö Hakalan edustalla
26.4.2009 koiras Pornaistenniemen lampareella

Amerikanhaapana (*Anas americana*)

Amerikanhaapanasta on Uudeltamaalta viisi keväthavaintoa, joista yksi Vanhankaupunginlahdelta:

7.–8.5.1998 koiras Lammassaaren edustalla

Amerikantavi (*Anas carolinensis*)

Amerikantavista on Uudeltamaalta noin 17 keväthavaintoa, joista kolme Vanhankaupunginlahdelta:

8.–22.4.1975 koiras Pornaistenniemen lampareella (Suomen toinen havainto)
25.–29.4.2000 koiras Ruohokarin hoitoniityllä
15.4.2009 koiras Purolahdella – Hakalan edustalla

Sinisiipitavi (*Anas discors*)

Sinisiipitavista on Uudeltamaalta kaksi keväthavaintoa, joista toinen Vanhankaupunginlahdelta:

27.4.–12.5.1988 koiras Hakalan edustalla

Ruskosotka (*Aythya nyroca*) D

Ruskosotkasta on Uudeltamaalta seitsemän keväthavaintoa, joista kaksi Vanhankaupunginlahdelta:

21.4.1962 1 yksilö (Uudenmaan ensimmäinen ja Suomen toinen havainto)
27.4.2007 koiras Pornaistenniemen lampareella

Pitkäjalka (*Himantopus himantopus*) D

Pitkäjalasta on Uudeltamaalta kolme havaintoa, joista yksi Vanhankaupunginlahdelta:

8.–12.5.1996 1 yksilö Ruohokarin hoitoniityllä (Suomen ensimmäinen havainto, sama yksilö nähtiin ensin Porvoossa)

Avosetti (*Recurvirostra avosetta*) D

Avosetteja havaitaan Uudellamaalla muutamia yksilöitä lähes joka kevät (Solonen ym. 2010). Laji on tavattu Vanhankaupunginlahdella kahdesti:

1.5.1975 1 yksilö
6.5.2004 1 yksilö Purolahdella

Palsasirri (*Calidris melanotos*)

Palsasirristä on Uudeltamaalta 16 havaintoa, joista yksi Vanhankaupunginlahdelta:

17.–20.5.1994 1 yksilö Pornaistenniemen lampareella

Tundravikla (*Tryngites subruficollis*)

Tundraviklasta on Uudeltamaalta vain kaksi syyshavaintoa, joista toinen Vanhankaupunginlahdelta:

12.–21.10.2010 nuori lintu Etu-Viikin pellolla

Rantakurvi (*Xenus cinereus*) CR (CR), D

Rantakurvia ei havaita Uudellamaalla läheskään joka vuosi (Solonen ym. 2010). Laji on tavattu Vanhankaupunginlahdella kolmasti:

7.5.2004 1 yksilö Ruohokarin hoitoniityllä

14.5.2009 1 yksilö Purolahdella

25.5.2012 1 yksilö Ruohokarin hoitoniityllä

Valkoposkitiira (*Chlidonias hybrida*) D

Valkoposkitiirasta on Uudeltamaalta kolme havaintoa, joista kaksi Vanhankaupunginlahdelta:

10.5.1987 1 yksilö Ryönälahdella

3.–4.6.2011 1 yksilö Hakalan ja Saunalahden edustalla

Valkosiipitiira (*Chlidonias leucopterus*)

Valkosiipitiirasta on Uudeltamaalta noin 15 havaintoa, joista yksi Vanhankaupunginlahdelta:

13.5.2002 1 yksilö Hakalan edustalla

8 Johtopäätökset ja suositukset

Vanhankaupunginlahden kosteikkolinnusto monipuolistui 2000-luvun alussa. Pesivien vesilintujen lajimäärä on kasvanut lahdelle asettuneiden uusien lajien kyhmyjoutsenen, harmaasorsan, telkän, tukkakoskelon ja isokoskelon vakiinnuttua säännöllisiksi pesimälajeiksi. Vuonna 2012 sekä kyhmyjoutsen että nokikana runsastuivat edelleen. Kummatkin lajit ovat hyötäneet lahden vesikasvillisuuden toipumisesta. Telkkä ja isokoskelo ovat sen sijaan vakiintuneet vedenlaadun paraneamisen ja runsaan pönttömäärän ansiosta.

Vuonna 2012 lahden itärannalla todettiin useita laajoja tähkä-ärviäkasvustoja, joiden seassa oli myös kiehkuraärvää sekä ahvenvita- ja hapsivitakasvustoja. Hakalan edustalla oli myös runsaasti karvalehteä (kuva 292). Vesikasvien runsaan esiintymisen ansiosta levähtävien vesilintujen määrät olivat poikkeuksellisen suuria syksyllä 2012.

8.1 Niittyjen kunnostus

Seurantojen perusteella Vanhankaupunginlahden niittyjen kunnostus- ja hoitotoimenpiteet ovat onnistuneet linnuston kannalta hyvin. Ruohokarin ja Purolahden hoitoniityille on vuoden 1993 jälkeen asetunut pesimään hoidon ansiosta yhdeksän uutta lintulajia, joista neljä on kahlaajia. Myös avomaan varpuslintujen paimäärät ovat kasvaneet merkittävästi niityillä. Niittyjen hoitoa tulisi kuitenkin tehostaa. Nykyisellään laidunnuspaine on liian alhainen, jotta järviruoikko taantuisi ja linnuille sovelias matala niittykasvillisuus pääsisi kehittymään.

Hoitoniityillä on erittäin suuri merkitys muuttavien kosteikkolintujen levähdys- ja ruokailupaikkoina. Lähes kaikki alueella tavattavat kahlaajalajit levähtävät pääosin hoitoniityillä ja muista rantalinnuista varsinkin harmaahaikara sekä lokit ja tiirat hyödyntävät niittyjä merkittävästi. Vesilinnuista erityisesti puolisuikeltajasorsat ja hanhet, mutta myös osa suikeltajasorsista ja joutsenista, käyttävät niittyjä ruokailu- ja levähdyspaikkoinaan. Vesirajan pysyminen kasvillisuudesta avoimena on olennainen tekijä levähtävien vesi- ja rantalintujen viihtyvyydelle.

Suositus 1. Niittyalueiden laidunnusta tulee täydentää säännöllisin väliajoin tehtävin niitoin ja niittyjen vesirajaan ulottuvien äestysten.

Suositus 2. Purolahden tulvaniityn kostein osa olisi pikaisesti kunnostettava niittämällä, sillä se on voimakkaasti ruoikoitunut. Jatkossa aluetta tulisi hoitaa myös laiduntamalla. Ennen kunnostustoimenpiteitä tulisi kuitenkin selvittää tarkasti alueen kasvillisuus ja mahdollisten kunnostustoimenpiteiden vaikutus siihen. Purolahdella on mm. Helsingin suurimpiin kuuluva merisaran esiintymä (Mikkola-Roos ym. 2000). Alueen kunnostus- ja hoitotoimenpiteet on toteutettava perinnebiotooppien hoito-ohjeiden mukaisesti, koska Purolahden tulvaniity on luokiteltu maakunnallisesti arvokkaaksi perinnebiotoopiksi (Pykälä & Bonn 2000).

8.2 Petojen tehopyynti

Vanhankaupunginlahdella toteutettiin supikoirien ja minkkien tehopyyntiä vuosina 2002–2004. Tehopyynnin seurauksena vesilintujen poikuemäärät kasvoivat, mutta poikuekoot pysyivät ennallaan. Poikuekokoon vaikuttavia petoja ovat kettu, minkki, varis ja isot lokkilinnut. Supikoiran saalistus kohdistuu vesilintujen munapesiin, ei niinkään poikueisiin (Väänänen ym. 2007).

Supikoiran ja minkin esiintyminen Suomen luonnossa on ihmisen toiminnasta johtuvaa, ja molemmat on luokiteltu haitallisiksi vieraslajeiksi (Maa- ja metsätalousministeriö 2012). Supikoira ja minkki viihtyvät erityisen hyvin kosteikoilla ja saaristossa, missä ne pystyvät estämään paikallisesti monen vesilintu- ja lokkilajin lisääntymisen täysin (esim. Nordström 2001). Vaikka supikoiraa ja minkkiä ei voidakaan poistaa Suomen luonnosta kokonaan, voi niiden hävittäminen olla hyvin perusteltua tärkeiltä lintualueilta, mikäli lintujen pesimämenestys halutaan turvata. Vanhankaupunginlahden linnustonseurannat tukevat olettamusta, että petojen pitkäaikaisella ja tehokkaalla pyynnillä voidaan parantaa vesilintujen poikastuottoa.

Suositus 3. Nisäkäspetojen pyyntiä tulisi jatkaa ja tehostaa, jotta sen positiivinen vaikutus vesilintujen poikastuottoon kyetään ylläpitämään.

Suositus 4. Kettukantaa tulisi rajoittaa kosteikkoalueen ympäristössä ja Natura 2000 -alueelta ketut tulisi poistaa kokonaan, jotta voimakkaasti taantuneiden niitylintulajien pesimämenestystä pystyttäisiin parantamaan.

8.3 Särkikalojen määrän rajoittaminen

Pornaistenniemen lampareiden merkitys vesilintujen ruokailualueena on vähentynyt jyrkästi vuodesta 2006 vuoteen 2012. Vähentyminen koskee sekä kevättä että syksyä ja kohdistuu yhtä lailla pohjaeläimiä syöviin kuin vesikasveja ravintonaan käyttäviin vesilintuihin. Keväällä käytön väheneminen on ollut 50 % ja syksyllä peräti 80 % (liite 7).

Lampareiden käytön vähentymiseen on osin vaikuttanut ravintotilanteen huomattava parantuminen lahden muissa osissa vesikasvillisuuden runsastumisen myötä. Pääsyy on kuitenkin ravintotilanteen selvä huonontuminen itse lampareissa. Haapanan, lapasorsan, tukkasotkan, telkän ja nokikanan esiintyminen lampareilla on romahtanut viimeisen viiden vuoden aikana. Syynä saattaa olla lampareiden ylitäheä kalakanta.

Tiheä kalakanta voi romahduttaa vesikasviston ja pohjaeläinkannan ja heikentää vesilintujen ravinto-olosuhteita merkittävästi (Giles 1994, Hanson & Butler 1994, Sammalkorpi ym. 2005)

Suositus 5. Pornaistenniemen lampareiden vesikasvillisuuden tila ja kalakanta tulisi tutkia pikaisesti ja arvioida sen perusteella mahdollisen poistokalastuksen tarve.

8.4 Pöntötys

Vanhankaupunginlahden saarien ja rantametsien aktiivisesta pöntöttämisestä ovat hyötäneet telkkä, isokoskelo, lehtopöllö ja uuttukyyhky sekä kottarainen.

Suositus 6. Pönttöjen kunnossapito ja uudistaminen on turvattava myös jatkossa.

8.5 Palveluvarustuksen kehittäminen

Vanhankaupunginlahden ympäristössä on monipuolinen ja hyvin hoidettu palveluvarustus. Alueella on seitsemän lintutornia, kolme lintulavaa ja yksi lintupiilo. Alueen suuren kävijämäärän takia varustusta tulisi kuitenkin edelleen kehittää.

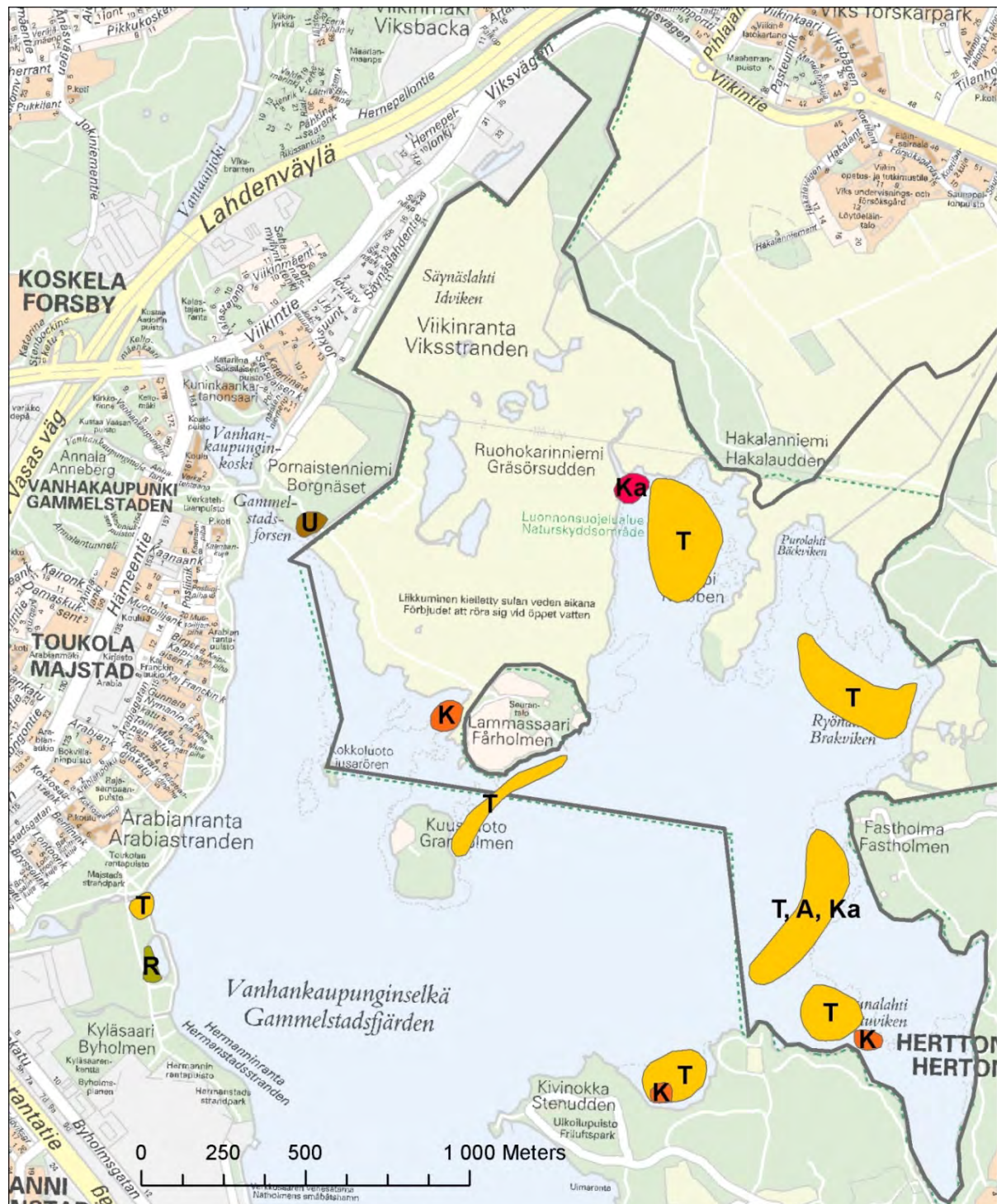
Suositus 7. Purolahdelle tulisi rakentaa suojattu piiloreitti, josta pääsisi tarkkailemaan lietteen linnustoa lähietäisyydeltä. Reitin yhteyteen rakennettaisiin useita pitkänomaisia piilokojuja, joista lintujen tarkkailu ja kuvaaminen onnistuisi lintuja häiritsemättä.

Suositus 8. Hakalaan tulisi rakentaa suuri näköalatorni, joka olisi korkeudeltaan puiden latvojen yläpuolella. Tornista hahmottuisi hienolla tavalla Viikin-Vanhankaupunginlahden kokonaisuus ja Helsingin arvokkain suojelualue. Torni toimisi samalla loistavana muutontarkkailupisteinä.

8.6 Valtion omistamien maiden suojelu

Nykyisessä hoito- ja käyttösuunnitelmassa ehdotetaan toimenpiteenä vuosille 2005–2007 luonnonsuojelualueen laajentamista niin, että valtion omistama Purolahden perukka ja Helsingin kaupungin omistama Pornaistenniemen eteläpää liitetään Viikki-Vanhankaupunginlahden luonnonsuojelualueeseen. Purolahden perukka on olennainen osa Vanhankaupunginlahden lintuvettä ja Natura 2000 -aluetta. Pornaistenniemen eteläpää on linnustoltaan, kasvillisuudeltaan ja sienilajistoltaan arvokas luontoalue. Sekä Purolahden perukka että Pornaistenniemen tervaleppälehto sisältyvät Helsingin luonnonsuojeluohjelmaan.

Suositus 9. Valtio rauhoittaa Vanhankaupunginlahden lintuvesi Natura 2000 -alueeseen kuuluvan, ainoan toistaiseksi rauhoittamattoman alueen, Purolahden rantaniityn. Helsingin kaupunki tekee rauhoitusesityksen Natura-alueeseen rajautuvasta Pornaistenniemen tervaleppälehdestä.

Kuva 292. Eräiden vesikasvien pääasiallisia kasvupaikkoja Vanhankaupungin-lahdella vuonna 2012. T = tähtkä-ärviä, A= ahvenvita, Ka = karvalehti, K = kiehku-raärviä, R = ristilimaska, U = ulpukka.

9 Kiitokset

Juhani Päivärinta tallensi pääosan kiertolaskentojen muuttolintuaineistosta. Markku Heinonen, Aili Jukarainen ja Ilkka Sammalkorpi kommentoivat käsikirjoitusta. Markku ja Biti Ojala antoivat käyttöön Timalin muuttolintuaineiston taulukot vuosilta 2002–2006.

10 Kirjallisuus

Asanti, T., Gustafsson, E., Hongell, H., Hottola, P., Mikkola-Roos, M., Osara, M., Ylimaunu, J. & Yrjölä, R. 2003: Kosteikkojen linnuston suojeluarvo. – Suomen ympäristö 596. Suomen ympäristökeskus, Helsinki.

Autio, L., Kajaste, I., Pellikka, K., Pesonen, L. ja Räsänen, M. 2003: Helsingin ja Espoon merialueiden veloitettarkkailu vuosina 1995–2001. – Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 9/2003. 99 s + liitteet.

Berthold, P. 1973: Proposals for the standardisation of the presentation of data of animal events, especially migration data. – *Auspicium*, Suppl.: 49–57.

BirdLife Suomi: RK:n hyväksymät havainnot Suomesta. – <http://www.birdlife.fi/havainnot/rk/rk-kokodata.shtml>

Ellermaa, M. & Lindén 2011: Suomen linnustonsuojelualueiden tila: suojelu on unohtettu ja linnut voivat huonosti. – *Linnut-vuosikirja 2010*: 142–168.

Euroopan unionin julkaisutoimisto 2010: Euroopan unionin virallinen lehti 53: L 20: 12–14.

<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:020:FULL:FI:PDF>

Giles, N. 1994: Tufted duck (*Aythya fuligula*) habitat use and brood survival increases after fish removal from gravel pit lakes. – *Hydrobiologia* 279–280: 387–392.

Hanson, M.A. & Butler, M.G. 1994: Responses to food web manipulation in a shallow waterfowl lake. – *Hydrobiologia* 279–280: 457–466.

Hario, M. & Rintala, J. 2011: Saaristolintukantojen kehitys Suomessa 1986–2010. – *Linnut vuosikirja 2010*: 40–51.

Helsingin Seudun Lintutieteellisen Yhdistys Tringa ry: Tiira-lintutietopalvelun havaintotietokanta vuosina 2007–2012. – www.tiira.fi

Hyvärinen, S. & Koskikallio, V. 2000: Luontoharrastajalle on monipuoliset palvelut. Teoksessa: Mikkola-Roos, M. & Yrjölä, R. (toim.): Viikki, Helsingin Vanhankaupunginlahden historiaa ja luontoa, s. 190–194. – Tammi. Helsinki.

Koskimies, P. 1994: Linnustonseuranta ympäristöhallinnon hankkeissa. – Vesi- ja ympäristöhallituksen julkaisuja, Sarja B. 83 s.

Koskimies, P. & Väisänen, R.A. 1988: Linnustonseurannan havainnointiohjeet. 2. uusittu painos. – Helsingin yliopiston eläinmuseo, Helsinki.

Kurtto, A. & Mikkola-Roos, M. 2000: Viikin vesikasvitilanne 19.9.2000. – Maastokäyntiin perustuva muistio/Markku Mikkola-Roos.

Lammi, E. 2001: Vanhankaupunginlahden vesikasvillisuus selvitys 2001. – Helsingin kaupungin ympäristökeskus. Raportti 9 s. + 8 liites.

Lehikoinen, A., Pöysä, H., Rintala, J. & Väisänen, R.A. 2013: Suomen sisävesien vesilintujen kannanvaihtelut 1986–2012. – Linnut-vuosikirja 2012: 95–101.

Maa- ja metsätalousministeriö 2012: Kansallinen vieraslajistrategia. – Maa- ja metsätalousministeriö, Helsinki. 126 s.
http://www.mmm.fi/attachments/ymparisto/vieraslajiseminaari9.12.2009/67MIFeBdt/Vieraslajistrategia_tulostettava.pdf

Malinen, S. (toim.) 1993: Viikin-Vanhankaupunginlahden luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma 1994–2003. – Helsingin kaupunki, ympäristökeskus, ympäristönsuojeluyksikkö, Helsinki.

Mikkola-Roos, M. 2000a: Vanhankaupunginlahden pesimälinnusto viime vuosikymmeninä. Teoksessa: Mikkola-Roos, M. & Yrjölä, R. (toim.): Viikki, Helsingin Vanhankaupunginlahden historiaa ja luontoa, s. 97–119. – Tammi. Helsinki.

Mikkola-Roos, M. 2000b: Muuttajien matkassa. Teoksessa: Mikkola-Roos, M. & Yrjölä, R. (toim.): Viikki, Helsingin Vanhankaupunginlahden historiaa ja luontoa, s. 155–171. – Tammi. Helsinki.

Mikkola-Roos, M., Kurtto, A. & Yrjölä, R. 2000: Viikin-Vanhankaupunginlahden suojeluarvo. Teoksessa: Mikkola-Roos, M. & Yrjölä, R. (toim.): Viikki, Helsingin Vanhankaupunginlahden historiaa ja luontoa, s. 182–189. – Tammi. Helsinki.

Mikkola-Roos, M. & Yrjölä, R. (toim.) 2000: Viikki, Helsingin Vanhankaupunginlahden historiaa ja luontoa. Liite 17, s. 245–251 ja Liite 18, s. 252–253. – Tammi. Helsinki.

Mikkola-Roos, M. 2001a: Helsingin Vanhankaupunginlahden linnustotutkimukset vuosina 1999 ja 2000. – Helsingin kaupunki ja Uudenmaan ympäristökeskus. Seurantaraportti. 58 s.

Mikkola-Roos, M. 2001b: Helsingin Vanhankaupunginlahden muuttolintutkimus vuonna 2000. – Uudenmaan ympäristökeskus ja Helsingin kaupunki. Seurantaraportti. 23 s. + 5 liites.

Mikkola-Roos, M. 2002: Helsingin Vanhankaupunginlahden muuttolintutkimus vuonna 2001. – Uudenmaan ympäristökeskus ja Helsingin kaupunki. Seurantaraportti. 16 s.

Mikkola-Roos, M. 2003: Kunnostettavien kosteikkojen valtakunnallinen tärkeysjärjestys. – Ympäristöministeriö. Moniste. 3 s. + liite.

Mikkola-Roos, M., Tiainen, J., Below, A., Hario, M., Lehikoinen, A., Lehikoinen, E., Lehtiniemi, T., Rajasärkkä, A., Valkama, J. & Väisänen, R. A. 2010: Linnut. Birds. Aves. Teoksessa: Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslén, A. & Mannerkoski, I. (toim.) 2010: Suomen lajien uhanalaisuus; Punainen kirja 2010. – Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. s. 320–331.

Nordström, M. 2001: Minkin kokeellisen poistopyynnin vaikutukset saaristolinnustoon. – Rengastajan vuosikirja 2001: 25.

Ojala, M. (toim.) 2000a: Katsaus 1/2000. – Vanhankaupunginlahden lintukerho Timalin jäsenlehti 1/2000.

Ojala, M. (toim.) 2000b: Katsaus 2/2000. – Vanhankaupunginlahden lintukerho Timalin jäsenlehti 2/2000.

Ojala, M. (toim.) 2001a: Katsaus 1/2001. – Vanhankaupunginlahden lintukerho Timalin jäsenlehti 1/2001.

Ojala, M. (toim.) 2001b: Katsaus 2/2001. – Vanhankaupunginlahden lintukerho Timalin jäsenlehti 2/2001.

Ojala, M. (toim.) 2002a: Katsaus 1/2002. – Vanhankaupunginlahden lintukerho Timalin jäsenlehti 1/2002.

Ojala, M. (toim.) 2002b: Katsaus 2/2002. – Vanhankaupunginlahden lintukerho Timalin jäsenlehti 2/2002.

Ojala, M. (toim.) 2003a: Katsaus 1/2003. – Vanhankaupunginlahden lintukerho Timalin jäsenlehti 1/2003.

Ojala, M. (toim.) 2003b: Katsaus 2/2003. – Vanhankaupunginlahden lintukerho Timalin jäsenlehti 2/2003.

Ojala, M. (toim.) 2004a: Timalin katsaus 1/2004. – Vanhankaupunginlahden lintukerho Timalin jäsenlehti 1/2004.

Ojala, M. (toim.) 2004b: Katsaus 2/2004. – Vanhankaupunginlahden lintukerho Timalin jäsenlehti 2/2004.

Ojala, M. (toim.) 2005: Timalin talvi- ja kevät katsaus 2004–2005. – Vanhankaupunginlahden lintukerho Timalin jäsenlehti 1/2005.

Ojala, M. & Koskinen, J. (toim.) 2005: Timalin kesä- ja syyskatsaus 2005. – Vanhankaupunginlahden lintukerho Timalin jäsenlehti 2/2005.

Ojala, M. (toim.) 2006a: Timalin talvi- ja kevät katsaus 2006. – Vanhankaupunginlahden lintukerho Timalin jäsenlehti 1/2006.

Ojala, M. (toim.) 2006b: Timalin kesä- ja syyskatsaus 2005–2006. – Vanhankaupunginlahden lintukerho Timalin jäsenlehti 2/2006.

Pirkola, M.K. & Högmander, J. 1974: Sorsanpoikueiden iänmääritys. – Suomen Riista 29: 50–55.

Priha, M. & Korkeamäki, E. 2007: Suomenlahden muuttoreitillä sijaitsevien lintuvesien hoito. Lintulahdet Life (LIFE03NAT/FIN/000039). – Uudenmaan ympäristökeskus. Loppuraportti. 76 s.

Pykälä, J. & Bonn, T. 2000: Uudenmaan perinnemaisemat. – Alueelliset ympäristöjulkaisut 178: 87–88.

Rassi, P., Alanen, A., Kanerva, T. & Mannerkoski, I. 2001: Suomen lajien uhanalaisuus 2000. – Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki. s. 79–94.

Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslén, A. & Mannerkoski, I. (toim.) 2010: Suomen lajien uhanalaisuus; Punainen kirja 2010. – Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus.

Rintala, J., Lehikoinen, A. & Väisänen, R.A. 2012: Vesilinnut vuonna 2012. Runsaus ja poikastuotto. – Riistan tutkimustiedote. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos. http://www.rktl.fi/www/uploads/vesilinnut_vuonna_2012.pdf

Rusanen, P. 2005: Helsingin Vanhankaupunginlahden muuttolintututkimus vuosina 2003–2004. – Uudenmaan ympäristökeskus ja Helsingin kaupunki. Seurantaportti. 13 s.

Rusanen, P., Aalto, T., Mikkola-Roos, M., Nuotio, K. & Pessa, J. 2005: Seurannan kehittäminen ja suositukset lintuvesillä. Teoksessa: Mikkola-Roos, M. & Niikonen, T. (toim.) 2005: Kosteikkojen kunnostuksen ja hoidon parhaat käytännöt kuudella Life-kohteella Suomessa – Life CO-OP -hankkeen tulokset. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja A 149: 82–90.

Sammalkorpi, I., Mikkola-Roos, M. & Lammi, E. 2005: Kalaston merkitys linnuille lintuvesissä ja vesiensuojelukosteikoissa. – Linnut-vuosikirja 2004: 145–149.

Solonen, T. & Eriksson, K. 1979: Lintujen muuton eri tyyppejä. Teoksessa: Hildén, O., Tiainen, J. & Valjakka, R.: Muuttolinnut. – Kirjayhtymä, Helsinki.

Solonen, T., Lehikoinen, A. & Lammi, E. (toim.) 2010: Uudenmaan linnusto. – Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa, Helsinki.

Valkama, J., Vepsäläinen, V. & Lehikoinen, A. 2011: Suomen III Lintuatlas. – Luonnontieteellinen keskusmuseo ja ympäristöministeriö. <<http://atlas3.lintuatlas.fi>> (viitattu 16.1.2013) ISBN 978-952-10-6918-5.

Väisänen, R.A., Koskimies, P. & Lammi, E. 1998: Muuttuva pesimälinnusto. Ota-va, Helsinki

Väisänen, R.A. & Lehikoinen, A. 2013: Suomen maalinnuston pesimäkannan vaihtelut vuosina 1975–2012. – Linnut-vuosikirja 2012: 62–81.

Väänänen, V-M., Nummi, P., Rautiainen, A., Asanti, T., Huolman, I., Mikkola-Roos, M., Nurmi, J., Orava, R. & Rusanen, P. 2007: Vieraspeto kosteikoilla – vaikuttaako supikoira vesilintujen ja kahlaajien poikueiden määrään? – Suomen Riista 53: 49–63.

Ympäristösuunnittelu Enviro Oy 2006: Vanhankaupunginlahti lintuvesi – Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. – Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 5/2006. 79 s.

Yrjölä, R. 2000: Viikin peltolinnut. Teoksessa: Mikkola-Roos, M. & Yrjölä, R. (toim.): Viikki, Helsingin Vanhankaupunginlahden historiaa ja luontoa, s. 97–119. – Tammi. Helsinki.

Liite 1. Vanhankaupunginlahden pesivä vesilinnusto vuosina 1986–2012.

* Vuosina 1986-1987 Arabianrannan täyttö oli kesken eikä osa-alueen vesilintuja laskettu. X = vuosien 1986-2012 keskiarvo (n=26).

Laji/Vuosi	1986*	1987*	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	X	Muutos 1986-2012	Merkitsevyys	Muutos 2000-2012	Merkitsevyys
Silkkiuikku	59	57	41	32	26	23	28	10	23	51	27	26	31	43	64	63	71	43	63	56	32	46	31	43	33	42	39	40,9	+ / -		-	P<0,05
Mustakurkku- uikku	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0,1	+	P<0,05	+ / -	
Kyhmyjoutsen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	3	2	1	2	4	4	2	4	3	2	4	4	5	3	3	9	2,1	+	P<0,001	+ / -	
Haapana	21	20	18	16	14	36	26	19	14	17	23	23	11	13	11	15	13	14	14	22	20	17	18	13	10	14	12	17,2	-	P<0,05	+ / -	
Harmaasorsa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	1	1	2	1	3	1	0,4	+	P<0,001	+	P<0,001
Tavi	21	6	10	8	21	28	16	10	11	10	12	12	7	3	2	5	4	4	6	7	3	4	8	12	14	18	7	10,0	+ / -		+	P<0,05
Sinisorsa	105	209	128	214	232	267	253	174	109	132	106	111	78	108	92	99	136	78	123	98	128	94	75	107	62	76	84	128,8	-	P<0,001	+ / -	
Heinätavi	0	1	1	3	2	4	5	8	1	4	2	1	0	1	1	2	2	1	1	3	2	1	1	2	1	3	1	2,0	+ / -		+ / -	
Lapasorsa	9	5	7	9	13	16	14	4	4	6	8	6	3	4	5	6	5	4	2	5	2	5	3	4	5	9	4	6,2	-	P<0,01	+ / -	
Punasotka	2	0	1	1	1	3	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,4	-	P<0,05	+ / -	
Tukkasotka	3	0	3	3	6	10	7	4	3	3	1	5	5	3	5	4	4	9	5	7	5	3	1	1	1	2	1	3,9	+ / -		-	P<0,01
Telkkä	0	1	2	1	1	1	2	2	1	3	3	4	9	7	8	7	14	18	20	17	18	27	31	35	33	39	38	12,7	+	P<0,001	+	P<0,001
Tukkakoskelo	0	0	0	1	0	2	0	1	1	2	2	1	0	1	1	1	1	1	2	2	0	2	1	2	0	1	1	1,0	+ / -		+ / -	
Isokoskelo	0	0	0	0	1	2	2	2	3	4	4	2	3	2	3	1	2	0	0	0	1	0	1	2	1	1	1	1,4	+ / -		+ / -	
Nokikana	0	0	0	0	2	0	2	2	2	0	2	1	0	2	5	6	12	19	18	11	8	29	29	29	19	33	34	9,8	+	P<0,001	+	P<0,01
																												0,0				
Yht pareja	220	299	211	288	319	392	355	236	172	235	190	195	149	188	200	213	268	193	258	232	223	234	205	258	183	244	233	236,8				
Yht lajeja	7	7	9	10	11	11	10	11	11	12	11	12	9	12	13	12	12	11	11	12	13	13	14	14	12	13	14	11,4				

Liite 2. Vanhankaupunginlahden pesivä loppilinnusto vuosina 1986–2012.

X = vuosien 1986-2012 keskiarvo (n=27). Rakentamisen takia Arabianrannan kalalokkien pesiä ei laskettu vuoden 2004 jälkeen.

Laji/Vuosi	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Naurulokki	136	276	564	593	134	13	10	5	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	14	0	0	3	0	0	0	0	0
Kalalokki	5	12	17	11	5	6	6	4	9	5	8	7	5	7	9	2	4	5	5								
Kalatiira	1	0	3	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lapintiira	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Yht. pareja	142	288	584	606	139	19	18	9	9	5	8	7	5	7	9	2	6	8	20	5	5	8	5	5	5	0	0
Yht. lajeja	3	2	3	3	2	2	3	2	1	1	1	1	1	1	1	1	3	4	3	1	1	2	1	1	1	0	0

Liite 3. Haikaroiden, rantakanojen ja kahlaajien parimäärät Helsingin Vanhankaupunginlahdella vuosina 1986 ja 1993–2012.

Arabianranta ei ole mukana vertailussa. X = vuosien 1986-2012 keskiarvo (n=21).

Laji	1986	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	X
Kaulushaikara	0	0	1	1	0	0	0	0	1	1	1	1	1	0	1	1	2	2	0	0	0	0,6
Harmaahaikara	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	7	15	15	15	21	18	4,5
Luhtakana	4	8	8	13	25	18	13	7	9	6	8	9	14	8	9	13	15	10	8	11	3	10,4
Luhtahuitti	15	2	2	1	5	3	0	1	0	0	1	1	2	1	8	2	0	0	0	1	3	2,3
Pikkuhuitti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0
Ruisrääkkä	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	3	1	0	0	2	1	0	0,4
Liejukana	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	3	2	0	2	1	0,8
Meriharakka	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	1	0,3
Pikkutylli	3	2	3	2	3	1	2	2	3	1	2	2	1	2	1	3	3	3	2	3	3	2,2
Töyhtöhyppä	2	1	2	3	6	6	6	3	4	3	3	3	7	8	7	9	10	7	4	10	5	5,2
Taivaanvuohi	16	4	2	4	5	2	2	2	3	1	4	5	6	5	7	7	4	3	2	3	8	4,5
Lehtokurppa	1	1	0	0	1	1	0	0	1	0	1	0	1	1	1	1	2	1	1	1	0	0,7
Punajalkaviklo	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	5	3	4	2	1	1	1,4
Lampiviklo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0,0
Rantasipi	16	14	12	7	11	8	9	8	10	6	6	6	7	6	6	5	5	6	6	8	6	8,0
Kahlaajapareja	38	22	19	16	27	19	20	16	22	12	17	18	25	24	25	31	28	25	17	26	24	22,4
Kahlaajalajeja	5	5	4	4	6	6	5	5	6	5	6	6	7	7	7	7	7	7	6	6	5	5,8

Liite 4. Ruohokarin hoitoniityn linnusto vuosina 1993–2012.

X = vuosien 1993-2012 keskiarvo (n=20).

Laji	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	X	Muutos 1993-2012	Merkitsevyys	Muutos 2000-2012	Merkitsevyys
Luhtahuitti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1					
Ruisrääkkä	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0					
Pikkutylli	0	0	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0					
Töyhtöhyppä	0	1	3	5	4	4	2	4	3	3	2	6	8	9	9	6	3	1	4	5					
Taivaanvuohi	0	1	2	2	1	1	1	1	0	2	2	4	4	4	3	1	2	1	2	2					
Punajalkaviklo	0	0	0	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	2	2	1	2	1	0	0					
Kiuru	0	1	4	2	1	3	3	2	1	2	3	4	4	3	3	4	2	1	1	2					
Niittykirvinen	0	1	1	2	1	4	6	10	10	11	8	12	12	14	14	6	6	8	8	7		+	P<0,01		
Keltavästäräkki	3	8	10	8	7	14	10	14	15	14	16	26	24	33	25	10	7	7	8	11		+	P<0,05		
Sitruunavästäräkki	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	1	1	1	1	3	1	1	0	3	0					
Pensastasku	0	2	0	0	0	1	0	0	0	2	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0					
Yhteensä	3	14	21	21	16	29	25	35	32	37	34	55	55	68	60	30	24	20	27	28					
Lajeja	1	6	6	7	7	8	8	8	7	9	8	8	8	9	8	8	8	7	7	6					
Hoitoniityn koko (ha)	0	5	8	8	8	8	14	14	14	14	14	19	19	19	19	19	19	19	19	19					

Liite 5. Purolahden pohjoisosan tulvaniityn linnusto vuosina 1986–2012.

X = vuosien 1993-2012 keskiarvo (n=20).

Laji	1986	1990	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	X	Muutos 1986-2012	Merkitsevyys	Muutos 2000-2012	
Luhtahuitti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0					
Ruisrääkkä	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0					
Pikkutylli	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0					
Töyhtöhyppä	1	3	1	0	0	1	2	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		-	P<0,001		
Taivaanvuohi	2	1	1	0	0	2	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1					
Punajalkaviklo	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	3	2	2	1	1	0		+	P<0,05		
Kiuru	1	1	1	2	1	1	1	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		-	P<0,001		
Niittykirvinen	4	6	2	8	7	4	5	3	5	7	8	8	7	4	5	6	8	8	6	8	8	4					
Keltavästäräkki	16	13	6	8	8	4	5	8	6	5	4	6	5	2	2	1	3	8	11	1	8	2		-	P<0,05		
Sitruunavästäräkki	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0					
Pensastasku	4	3	4	3	5	5	6	4	2	3	2	4	2	2	1	2	1	2	2	3	3	1		-	P<0,001		
Pikkulepinkäinen	1	1	1	0	1	0	1	0	0	0	2	2	0	1	0	2	1	1	2	1	2	1					
Yhteensä	29	29	16	21	22	17	20	20	17	16	18	21	15	11	10	13	19	23	25	16	23	9					
Lajeja	7	8	7	4	5	6	6	6	7	4	6	5	4	6	5	6	8	7	7	7	6	5					
Hoitoniityn koko (ha)	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11					

Liite 6. Runsaimpien vesi- ja rantalintujen sijoittuminen eri osa-alueille (%) keväinä 2004, 2007 ja 2012.

Vuosi	2004	2007	2012	2004	2007	2012	2004	2007	2012	2004	2007	2012	2004	2007	2012	2004	2007	2012	2004	2007	2012	2004	2007	2012	2004	2007	2012	2004	2007	2012	2004	2007	2012	2004	2007	2012	2004	2007	2012	2004	2007	2012	
Osa-alue	1	1	1	1a	1a	1a	1b	1b	1b	2	2	2	3	3	3	H1	H1	H1	H2	H2	H2	H3	H3	H3	H4	H4	H4	L1	L1	L1	L2	L2	L2	L3	L3	L3	L4	L4	L4	yks	yks	yks	
Laji ja %-osuus																																											
Silkkiuikku	7	8	4			<1			<1	27	16	18	42	64	20	1	3	2						<1								22	8	54	1	1	2	1521	804	841			
Kyhmyjoutsen	19	16	8	20	15	10	4	1	2	17	10	32	20	14	12	4	18	18			1			1	5	12	4		3	1		4		2	2	10	10	6	2	112	205	305	
Laulujoutsen		22	9							100		19			16		56	34			8		20									4			8		2	3	8	41	77		
Merihanhi			8							100	49	53		15	16		34	14					2	7							3								6	89	74		
Kanadanhanhi	34	23	4							17	34	17		3	3		30	9			1		3	4					1	39		35		4	26	10	3		41	70	339		
Valkoposkihanhi			33									1					49	4										<1	30	2	28			1	70	50	33	10	220	1780			
Haapana	6	4	2	29	15	3		2	5	36	13	41	15	4	12	4	47	28					2	1	<1	2	<1	2	3	1	<1	1	1	6	2	3	2	6	1	1062	776	1169	
Harmaasorsa				67	12	15			7	33	29	19			15		24	41								35			4										3	17	27		
Tavi	19	3	2	1		4		7	8	42	22	45	24	11	13	11	28	22					26	4		2	<1		<1				3	1	2	<1		<1	1544	2002	1663		
Sinisorsa	12	7	8	2	2	1	<1	1	2	33	21	33	20	23	15	5	10	7			<1		10	11	<1	5	4	5	11	7	<1	<1	3	6	4	4	18	7	6	2391	2909	2290	
Jouhisorsa									10	83	74	61	17	16	1		6	25						1		4									1					24	50	77	
Heinätavi	19			7	12			24		46	24	14	15			13	29	57					12	29																54	17	7	
Lapasorsa	10	9	3	3				6	5	58	22	53	22	10	26	6	19	10					23	1		4	1	1	6			1		1							158	138	233
Punasotka		7	2	2						84	76	19	7	14	74			5															2	3		5				43	29	132	
Tukkasotka	13	5	7	7	1			<1	1	35	50	52	33	35	16	<1	<1	9					<1	<1	<1	<1		<1	3			3	7	11	8	2	1	469	911	883			
Telkkä	13	21	14	13	5	6	2	5	2	33	25	29	8	10	7	<1	8	9					<1	2	<1	4	5	1	4	7			22	11	16	8	5	1	405	546	681		
Uivelo	39	14	8		3			3		38	43	75	5	4	7		3	5								8							17	23	6	2				103	77	88	
Isokoskelo	16	15	19							48	48	29	9	17	6	<1	3	7					3	<1		<1	<1						12	11	8	15	3	31	944	1045	1536		
Nokikana	4	1	3	46	53	19	1	6	5	7	3	16	21	24	27	<1	1	3					1	<1	5	10	9	<1		1			15	2	7	1		8	423	875	918		
Meriharakka	5	3	1							26	3	19			1	3	11	21					24	7				8	13	3	42	18	3				16	29	45	154	72	73	
Pikkutylli	3				4					23		56				49	56	11					22	14						6	19	14				20		5	35	27	57		
Tylli												41					89	18						35								11					6	0	18	17			
Töyhtöhyppä	8									1	<1	5	1		<1	71	57	37	<1				16	8		<1					19	26	41		9		<1	208	813	558			
Suokukko	1									60		73	14			25	72	7					15	20							12								174	65	177		
Taivaanvuohi	6	11	12		1	1		1	1	2	1	9				91	77	8		2			7		1						2	69						101	132	156			
Isokuovi										17	0	3				83	100	12														85							6	222	58		
Mustaviklo										67		96				33	90	4					10																49	10	26		
Punajalkaviklo	8	6	3			5				19		44	12		3	62	63	33					29	8						5					2			26	51	39			
Valkoviklo	36									18	3	19		2	3	45	75	77												15									44	65	31		
Metsäviklo	5		13							21		6	47			26	57	19					43	6								56							19	7	16		
Liro			<1			1		2		65	1	36	4			30	84	59					13	1			1				2								239	91	401		
Rantasipi	29	9	8	14	6	2			2	4	26	24	21	14	8	4	14	14					11	2			7	3	8				11	6	12	11	11	18	28	35	49		
Harmaahaikara		6	2			2		2	<1	63	78	59	15	2	16	22	7	4								4	9								7					27	161	254	
Pikkulokki					1			4		100		100			3		11								81															13	100	4	
Naurulokki	7	1	5	9	1	<1	<1	6		14	5	3	12	3	2	1	9	32					8		<1	<1	1		1	9		50	34	10	3	1	48	13	11	1254	1780	3328	
Kalalokki	11	3	4			<1				5	3	<1	5	1	<1	1	<1	8					<1					1		72	59	35	3	2	42	18	26	238	1198	1443			
Selkälokki	16		6							4			4			12		22										44		17	11	12			52	83	17	25	12	18			
Harmaalokki	9	9	6			1		2		29	9	6	30	21	13	4	31	18					<1			10	35		2		4		18	5	8	9	10	11	647	451	235		
Merilokki	10	8	8					1		20	1	9	20	17	10	24	50	32					1			1	14		1	1			12	8	18	12	11	9	49	76	79		
Räyskä		13				7				33	13	7		6	2		61	68									6	11					33		2	33		4	6	31	57		
Kalatiira	11	8	10	4	7	1		4		26	28	18	15	10	14	1	3	2							1		1					2	3	17	42	34	39	166	147	198			
Lapintiira	9	10	13	7	7	2	1			41	14	14	25	36	24	1	4	17					5			1			1				7	2	8	9	19	23	138	83	88		
Kala- ja lapintiira	10	8	10	4	6	1	1	2		31	20	15	19	20	20	1	3	6							2			1		<1			8	5	18	27	32	31	386	263	321		

Liite 7. Runsaimpien vesi- ja rantalintujen sijoittuminen eri osa-alueille (%) syksyinä 2003, 2006 ja 2012.

Vuosi	2003	2006	2012	2003	2006	2012	2003	2006	2012	2003	2006	2012	2003	2006	2012	2003	2006	2012	2003	2006	2012	2003	2006	2012	2003	2006	2012	2003	2006	2012	2003	2006	2012	2003	2006	2012	2003	2006	2012	2003	2006	2012							
Osa-alue	1	1	1	1a	1a	1a	1b	1b	1b	2	2	2	3	3	3	H1	H1	H1	H2	H2	H2	H3	H3	H3	H4	H4	H4	L1	L1	L1	L2	L2	L2	L3	L3	L3	L4	L4	L4	yks	yks	yks							
Laji ja %-osuus																																																	
Silkkiuikku	15	34	23			7				28	17	28	20	14	27		2	2			<1											25	25	8	12	8	3	792	118	254									
Kyhmyjoutsen	6	4	25	61	40	8	4	8		5	19	29	9	9	17		15	2					1			1						14	4	15	1	2	4	159	171	385									
Laulujoutsen												73					44	27		44			11																			9	11						
Merihanhi			2									56						21																							17			96					
Kanadanhanhi			18									9			2		100	2																									11		3	102			
Valkoposkihanhi	7	16	12							3	<1	6			12	<1	42	1	14				<1	<1				<1		65	39	31	<1	<1	3	11	3	36	7398	29753	35275								
Haapana	5	3	41	60	38	3	<1	3		14	10	18	4	20	29	14	18	3					3	1	<1	2	<1	1	3			<1		1	1	5	<1	<1	<1	1045	1143	4391							
Harmaasorsa		50	4			<1						17		50	60			7						1																	11		1	2	532				
Tavi	2	7	29	3	2	<1	<1	4		61	5	24	5	10	4	26	20	32	1			1	53	8	<1	<1	<1		<1	1	1	<1			<1	1	<1		<1	1198	1642	4809							
Sinisorsa	6	11	6	6	5	1	<1	<1		16	8	12	5	4	8	3	24	5				<1	7	20	1	2	3	5	3	12	1	1	6	5	1	3	51	35	24	3453	3039	2574							
Jouhisorsa		50	25	33						17		19			6	17	50	28						13	33		3			6														6	2	32			
Heinätavi			42		60					50	40	17			8	50		17																										2	5	12			
Lapasorsa	5	1	40	20	8	1				44	20	27	10	38	14	22	31	9					2	4		1	1			<1														149	197	768			
Punasotka	7	35	63							25	43	18	54		16		20																15	1	3								117	99	124				
Tukkasotka	12	19	49	3						45	21	21	12	31	22		13	1															18	4	6	10	7	1	470	344	448								
Telkkä	3	18	5	4	3	1				6	9	24	6	8	12		3	<1						2		1	1	46	48	32				1	3	16	33	6	6	205	156	267							
Uivelo	30		8			8				46	50	8	15	42	58		4						4				8																	33	26	12			
Isokoskelo	6	13	6		13			13		22	16	36	14	3			6	15															20	3	6	39	34	36	51	32	33								
Nokikana	11	1	25	32	37	5	1	<1		32	18	31	12	41	28	7	<1	8					1	<1		1	<1					5	1	2									908	621	2261				
Meriharakka		11																																									100	44	100	17	9	7	
Pikkutylili																67	33	38						33	38																			33		25	6	3	8
Tylli																	75	100						25																							12	14	
Töyhtöhyppä		<1	<1		<1			<1				6				43	70	69	2				13	10		<1					55	16	15											254	830	3285			
Suokukko					7			9				6				68	55	47	15			1	20	25						15	9	21	1						1	132	409	567							
Taivaanvuohi		1			7	1		3		<1		9				88	72	87	11		1		17	1									<1			<1	<1							256	272	254			
Mustaviklo					72			10				33				56	17	56	44					11																				9	29	9			
Valkoviklo		2			35			9			2	5	5			59	44	69	9			6	2	8		2							20					2	18	66	43	39							
Metsäviklo					29			14			14	36	25			50	14	9	25					9				29	18														27	4	7	11			
Liro				<1	32			2		3	1	42	1	<1	<1	74	27	39	16			<1	21	16		3		3	13	<1			<1			1		2	245	238	432								
Rantasipi			9							12	13	9	15		6	1	19	3				7		9				9	38	12				56	19	41		13	12	87	16	34							
Harmaahaikara	5	5	5	3	23	7	1	35		25	12	50	1	2	7	61	18	30					1	1	3	1			1				<1				1						214	206	74				
Naurulokki	5	9	4		6	12				3	12	7	2	3	1		12	46										9	17				10		1	79	49	13	91	33	134								
Kalalokki	3	5	12					2		3	9	2	2	5	1		7	10											1	2		16	6	4	4	84	68	55	896	331	518								
Selkälokki	4		4							4		4	9																4				17		16	65	100	72	23	5	25								
Harmaalokki	16	23	4		5					8	5	2	4	5	5		7	7								2			7	4			47	8	43	21	45	32	73	60	56								
Merilokki	16	29	9		4					10	21	9	10		13			4															41	8	30	23	38	35	61	24	23								
Räyskä	50	23	2							33	46	2	17		2		23	93								8																		6	13	44			
Kalatiira	12	15	6	4	4	2	1			12	12	14	10	7	6			41								3								27	26	20	33	33	10	242	140	99							

KUVAILULEHTI / PRESENTATIONSBLAD / DOCUMENTATION PAGE

Julkaisija Utgivare Publisher	Helsingin kaupungin ympäristökeskus Helsingfors stads miljöcentral City of Helsinki Environment Centre	Julkaisuaika/Utgivningstid/Publication time Joulukuu 2013/ December 2013/ December 2013
Tekijä(t)/Författare/Author(s)	Markku Mikkola-Roos, Pekka Rusanen, Eero Haapanen, Aleksi Lehikoinen, Petro Pynnönen ja Hannu Sarvanne	
Julkaisun nimi Publikationens titel Title of publication	Helsingin Vanhankaupunginlahden linnustonseuranta 2012. Vuosien 2000–2012 yhteenveto. Bird monitoring of the Vanhankaupunginlahti Bay bird protection area in year 2012 and the summary of results 2000–2012. Uppföljningen av fågelbeståndet på Gammelstadsvikens fågelskyddsområde år 2012 och sammandrag av resultat 2000-2012.	
Sarja Serie Series	Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja Helsingfors stads miljöcentrals publikationer Publications by City of Helsinki Environment Centre	Numero/Nummer/No. 20/2013
ISSN 1235-9718	ISBN 978-952-272-606-3	ISBN (PDF) 978-952-272-607-0
Kieli Språk Language	Koko teos / Hela verket / The work in full Yhteenveto/Sammandrag/Summary Taulukot/Tabeller/Tables Kuvatestit/Bildtexter/Captions	fin fin, sve, eng fin fin
Asiasanat Nyckelord Keywords	Helsinki, Viikki, Vanhankaupunginlahti, lintuvesi, Natura 2000 –alue, kosteikko, linnusto, vesilinnusto, poikastuotto, muuttolinnusto, linnuston seuranta, vesikasvillisuus Helsingfors, Vik, Gammelstadsviken, fågelvatten, Natura 2000-område, våtmark, fågelbestånd, vattenfågelbestånd, produktion av ungar, flyttfågelbestånd, uppföljning av fågelbeståndet, vattenvegetation Helsinki, Viikki, Vanhankaupunginlahti, waterfowl habitat, Natura 2000 area, wetlands, avifauna, waterfowl, nestling production, migratory birds, avifauna monitoring, aquatic vegetation	
Lisätietoja Närmare upplysningar Further information	Ympäristötarkastaja Tiia Stén Puh./tel. (09) 310 64316 Sähköposti/e-post/e-mail: tiia.sten@hel.fi	
Tilaukset Beställningar Distribution	Helsingin kaupungin ympäristökeskus, Asiakaspalvelu PL 500, 00099 Helsingin kaupunki Helsingfors stads miljöcentral, Kundtjänst PB 500, 00099 Helsingfors stad City of Helsinki Environment Centre, Customer Service P.O. Box 500, FIN-00099 CITY OF HELSINKI Puh./tel. +358-9-310 13000 Sähköposti/e-post/e-mail: ymk@hel.fi	

Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 2012

1. Iivonen, V. Ravintoloiden pizzatäytteiden mikrobiologinen laatu Helsingissä 2010
2. Yrjölä, T., Viinanen, J. Keinoja ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi Helsingin kaupungissa
3. Salla, A., Nurmi, P., Riipinen, M. Lumen läjityksen ympäristövaikutukset Helsingissä
4. Muurinen, J., Pääkkönen, J.-P., Räsänen, M., Vahtera, E., Turja, R., Lehtonen, K. Helsingin ja Espoon merialueen tila vuosina 2007–2011. Jätevesien vaikutusten velvoitetarkkailu.
5. Savola, K. Helsingin metsien kääpäselvitys 2011
6. Miettinen, O. Orvakkalajistoselvitys Veräjämäen, Patolan ja Talin alueilla 2011
7. Karreinen, A. Grillikioskit ja niissä myytävien elintarvikkeiden mikrobiologinen laatu Helsingissä 2011
8. Määttä, A., Pynnönen, T., Parviainen, S., Kokkonen, J., Korhonen, J., Kontkanen, O., Jääoja, J., Hänninen, O., Keskinen, A., Huhtinen, T., Lahti, T., Kilpi, L., Viinikainen, M. Helsingin kaupungin meluselvitys 2012
9. Määttä, A., Pynnönen, T., Parviainen, S., Kokkonen, J., Korhonen, J., Kontkanen, O., Jääoja, J., Hänninen, O., Keskinen, A., Huhtinen, T., Lahti, T., Kilpi, L., Viinikainen, M. Helsingfors stads bullerutredning 2012
10. Yrjölä, R., Kontiokorpi, J., Luostarinen, M., Santaharju, J., Sarvanne, H., Tanskanen, A., Vickholm, J. Vuosaaren satamahankkeen linnustoseuranta 2011. Vuoden 2011 tulokset ja vuosien 2001–2011 seurannan yhteenveto.
11. Nyyssönen, M. Tapahtumien ympäristöasiat – tarvekartoitus
12. Haahla, A., Heinonen-Guzejev, M. Melun terveysvaikutukset ja ympäristömelun häiritsevyys
13. Wahlman, S. Yleisten uimarantojen hygieniä, uimavesiluokitus ja kuluttajaturvallisuus Helsingissä vuonna 2012
14. Pakkala, E. Hallinnolliset pakkokeinot Helsingin kaupungin ympäristökeskuksessa 2009–2011
15. Huuska, P., Miinalainen, M. (toim.). Katsaus Helsingin ympäristön tilaan 2012

Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 2013

1. Hämäläinen, A. Jäähdytettyjen ruokien hygieeninen laatu 2012
2. Öjst, H. Sushin mikrobiologinen laatu vuonna 2012
3. Saarijärvi, P., Riska, T., Mäkelä, H.-K., Laine, S. Voileipätäytteiden mikrobiologinen laatu Helsingissä 2011
4. Summanen, E. Ympäristönsuojelumääräysten noudattaminen rakennustyömailla Helsingin kaupungin alueella
5. Borgström, O. Myymälöiden palvelumyynnissä olevien sellaisenaan syötävien elintarvikkeiden mikrobiologinen laatu Helsingissä vuosina 2010 ja 2011
6. Kupiainen, K., Ritola, R. Nastarengas ja hengitettävä pöly. Katsaus tutkimuskirjallisuuteen.
7. Männikkö, J. - P., Salmi, J. Ympäristövyöhyke Helsingissä ja eräissä Euroopan kaupungeissa vuonna 2012
8. Vahtera, E., Hällfors, H., Muurinen J., Pääkkönen J.-P., Räsänen, M. Helsingin ja Espoon merialueen tila vuonna 2012. Jätevesien vaikutusten velvoitetarkkailu
9. Meriläinen, M.-K. Ravintoloiden riisin ja lihan hygieeninen laatu Helsingissä 2011
10. Pakarinen, R. Helsingin kattelokit ja valkoposkihanhet
11. Harjuntausta, A., Kinnunen, R., Koskenpato, K., Lehtikainen, P., Leppänen, M., Nousiainen, I. Valkoposkihanhasta aiheutuvien haittojen lieventäminen
12. Espoon seudun ympäristöterveys, Helsingin kaupungin ympäristökeskus, Keski-Uudenmaan ympäristökeskus, Vantaan ympäristökeskus ja MetropoliLab Oy. Elintarvikehuoneistoissa käytettävän jään hygieeninen laatu pääkaupunkiseudulla vuonna 2012
13. Pynnönen, P. Vanhankaupunginlahden sudenkorentoselvitys 2012
14. Mattero, E. Selvitys Helsingin kaupungin ympäristöpolitiikan toimeenpanosta
15. Salminen, P. Helsingin, Lahden ja Turun kaupunkien vertaisarvio ilmastopolitiikasta ja hulevesien hallinnasta
16. Natural Interest Oy. Palmian catering-palvelujen hiilijalanjälki
17. Pellikka, K. Helsingin lähteet
18. Pakkala, E., Viiru, J. Pizzatäytteiden hygieeninen laatu Helsingissä 2012–2013
19. Mattila, J., Rastas, T. Yleisten uimarantojen hygieniä, uimavesiluokitus ja kuluttajaturvallisuus Helsingissä vuonna 2013
20. Mikkola-Roos, M., Rusanen, P., Haapanen E., Lehtikainen A., Pynnönen P., Sarvanne, H. Helsingin Vanhankaupunginlahden linnustonseuranta 2012. Vuosien 2000–2012 yhteenveto.